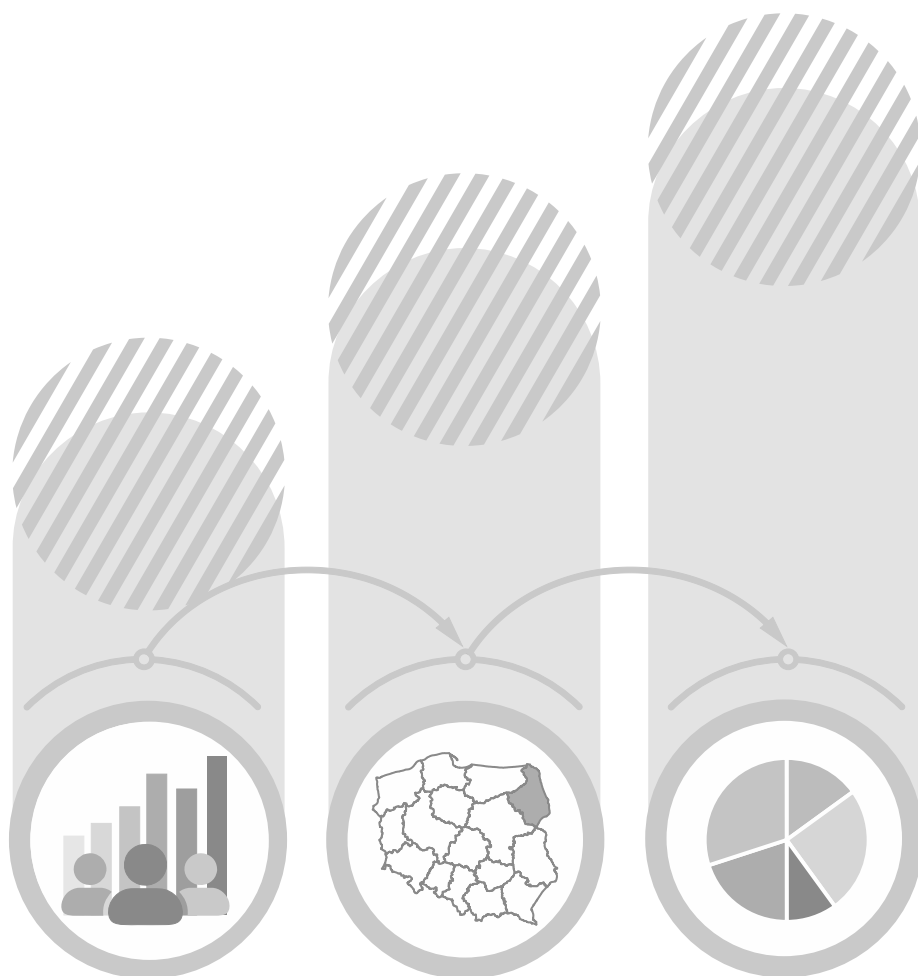

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego 2022

Report on the socio-economic situation of Podlaskie Voivodship 2022

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego 2022

Report on the socio-economic situation of Podlaskie Voivodship 2022

Urząd Statystyczny w Białymstoku Statistical Office in Białystok

Białystok 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Białymstoku

Statistical Office in Białystok

pod kierunkiem

supervised by

Ewy Kamińskiej-Gawryluk

Zespół autorski

Editorial team

Emilia Charyło, Krystyna Falkowska, Justyna Gęsich, Anna Godlewska, Magdalena Kamińska, Agata Kawałko, Wioletta Królikowska, Renata Łapińska, Małgorzata Majewska-Maksymiuk, Ewa Miller, Aldona Nagórka, Anna Rogalewska, Halina Sawicka, Luiza Sewioło, Urszula Słucka, Anna Szeszko, Izabella Szpaczko, Agnieszka Wiercińska

Prace redakcyjne

Editorial work

Joanna Orłowska

Tłumaczenie

Translation

Ewa Kępa

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Marzena Bylińska, Joanna Orłowska

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

bialystok.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu jedenastą edycję publikacji zatytułowanej „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”. Jest ona dostępna wyłącznie w formie elektronicznej na stronie internetowej Urzędu: bialystok.stat.gov.pl. Tego typu opracowania są wydawane corocznie przez wszystkie urzędy statystyczne w kraju. Głównym celem ich przygotowania jest udostępnienie Czytelnikom szerokiego zestawu danych na poziomie województw, spójnych pod względem metodologicznym.

W publikacji zaprezentowano informacje charakteryzujące stan i ochronę środowiska, sytuację demograficzną, edukację, zasoby pracy, jakość życia, stan gospodarki, a także finanse jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim. Większość informacji dotyczy 2021 r., a w przypadku braku dostępności – roku poprzedzającego analizowany rok. W celu pełniejszego zobrazowania zmian zachodzących w regionie, szereg danych przedstawiono w odniesieniu do roku poprzedniego, 2015 i 2010, a wybrane spośród nich – w dwunastoletniej retrospekcji. Ponadto dane wojewódzkie zostały zaprezentowane na tle kraju, a niektóre – na tle pozostałych województw. Część zagadnień przedstawiono również dla miasta wojewódzkiego oraz w przekroju podregionów (NUTS 3), powiatów i gmin. Informacje w opracowaniu zaprezentowano w formie opisu analitycznego wzbogaconego tablicami, mapami i wykresami.

Wychodząc naprzeciw potrzebom Odbiorców, w tegorocznej edycji publikacji, przy niezmiennym układzie tematycznym, rozszerzono zakres informacji prezentowanych w poszczególnych rozdziałach. Ponadto opracowanie uzupełniono o tablicę zawierającą wybrane dane o miastach na prawach powiatu w województwie podlaskim.

Oddając w Państwa ręce niniejsze wydanie Raportu, mam nadzieję, że będzie on źródłem przydatnych informacji, a także ważnym narzędziem wykorzystywanym w celu monitorowania sytuacji w regionie. Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą o dalsze przekazywanie uwag i sugestii, które zostaną wykorzystane w pracach nad kolejnymi edycjami prezentowanej publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, maj 2022 r.

Preface

Statistical Office in Białystok is pleased to present the eleventh edition of the publication "Report on the socio-economic situation of Podlaskie Voivodship". It is available only in electronic form on the website of the Office: bialystok.stat.gov.pl. Such elaborations are issued every year by all statistical offices in the country. The main purpose of compiling the data is to provide the Readers with comprehensive and methodologically coherent set of voivodship data.

The publication presents information on the state and protection of the environment, demographic situation, education, labour resources, quality of life, the state of the economy as well as finances of local government units in Podlaskie Voivodship. Most of the information relates to 2021, and in the absence of availability – to the year preceding the analyzed year. In order to better illustrate changes taking place in the region, a lot of data is presented in relation to the previous year, to 2015 and to 2010, and some of them – in a twelve-year retrospective. Moreover, voivodship data were displayed against the background of the country, and some of them – against the background of other voivodships. Certain topics are also presented for the voivodship city as well as by subregions (NUTS 3), powiats and gminas. Information in the elaboration is shown in the form of analytical commentary, enriched with tables, maps and charts.

In order to meet the needs of the Recipients, in this year's edition of the publication, with the same thematic layout, the scope of information presented in individual chapters has been extended. Moreover, the study was supplemented with a table containing selected data on cities with powiat status in Podlaskie Voivodship.

Presenting this edition of the Report, I hope it will be the source of useful information as well as an important tool for monitoring the situation in the region. At the same time, I would like to kindly ask you to submit your comments and suggestions that will be used in the work on the subsequent editions of the publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, May 2022

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	8
List of tables	
Spis wykresów	11
List of charts	
Spis map	16
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	19
Symbols. Major abbreviations	
Synteza	22
Executive summary	28
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	34
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	37
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	45
Chapter 3. Area and territorial division of voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	46
Chapter 4. Environment	
4.1. Warunki meteorologiczne	46
4.1. Meteorological conditions	
4.2. Powierzchnia ziemi	48
4.2. Ground surface	
4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	50
4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.4. Zanieczyszczenia i ochrona powietrza	53
4.4. Pollution and protection of air	
4.5. Ochrona przyrody. Lasy	55
4.5. Nature protection. Forests	
4.6. Odpady przemysłowe i komunalne	59
4.6. Industrial and municipal waste	
4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	64
4.7. Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	67
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	67
5.1. Human capital	

	Str. Page
Demografia	67
Demography	
Edukacja	76
Education	
Zasoby pracy	84
Labour resources	
5.2. Jakość życia	91
5.2. Quality of life	
Zamożność mieszkańców	91
Inhabitant's wealth	
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	98
Social welfare and family support	
Warunki mieszkaniowe	103
Housing conditions	
Ochrona zdrowia	109
Health care	
Kultura	114
Culture	
Bezpieczeństwo publiczne	116
Public safety	
Społeczeństwo informacyjne	119
Information society	
Aktywność społeczna	121
Social activity	
Rozdział 6. Gospodarka	123
Chapter 6. Economy	
6.1. Produkt krajowy brutto	123
6.1. Gross domestic product	
6.2. Koniunktura gospodarcza	126
6.2. Business tendency	
6.3. Przedsiębiorczość	129
6.3. Entrepreneurship	
Podmioty gospodarki narodowej	129
Entities of the national economy	
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	134
Research and development and innovation activity	
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	139
Using of information and communication technologies in enterprises	
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	142
Financial results of non-financial enterprises	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	146
Investment outlays of enterprises	

	Str. Page
6.4. Produkcja i usługi	149
6.4. Production and services	
Rolnictwo	149
Agriculture	
Przemysł	155
Industry	
Budownictwo	160
Construction	
Rynek wewnętrzny	166
Internal market	
Transport	168
Transport	
Energia	173
Energy	
Rozdział 7. Finanse jednostek samorządu terytorialnego	177
Chapter 7. Finances of local government units	
7.1. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	177
7.1. Revenue of local government units budgets	
7.2. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	180
7.2. Expenditure of local government units budgets	
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	184
7.3. Result of local government units budgets	
7.4. Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności	186
7.4. Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie podlaskim	189
Chapter 8. Selected data on Podlaskie Voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o Białymstoku	193
Chapter 9. Selected data on Białystok	
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	195
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie	34
Table 1. Selected data for Poland and voivodship	
Tablica 2. Warunki meteorologiczne	46
Table 2. Meteorological conditions	
Tablica 3. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	48
Table 3. Geodetic area by the land use	
Tablica 4. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku	50
Table 4. Consumption of water by needs during the year	
Tablica 5. Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków oraz ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi	51
Table 5. Industrial and municipal wastewater treatment plants as well as wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Tablica 6. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	54
Table 6. Emission of air pollutants from plants especially noxious to air quality	
Tablica 7. Odpady przemysłowe	59
Table 7. Industrial waste	
Tablica 8. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku	62
Table 8. Municipal waste collected separately during the year	
Tablica 9. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2010–2020	65
Table 9. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in years 2010–2020	
Tablica 10. Ludność	67
Table 10. Population	
Tablica 11. Wychowanie przedszkolne	77
Table 11. Pre-primary education	
Tablica 12. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego oraz osoby, które zdały egzamin maturalny	82
Table 12. Persons who took matriculation exam and persons who passed matriculation exam	
Tablica 13. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL	85
Table 13. Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS	
Tablica 14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	94
Table 14. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	
Tablica 15. Świadczenia społeczne	95
Table 15. Social benefits	
Tablica 16. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	96
Table 16. Average monthly available income	

	Str. Page
Tablica 17. Świadczenia wychowawcze	98
Table 17. Childrising benefits	
Tablica 18. Świadczenia pomocy społecznej	98
Table 18. Social assistance benefits	
Tablica 19. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	100
Table 19. Beneficiaries of community social assistance	
Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce	101
Table 20. Nurseries and children's clubs	
Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe	103
Table 21. Dwelling stocks	
Tablica 22. Wodociągi	105
Table 22. Water supply system	
Tablica 23. Kanalizacja	106
Table 23. Sewage system	
Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	107
Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	
Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej	112
Table 25. Health care facilities	
Tablica 26. Biblioteki publiczne	114
Table 26. Public libraries	
Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki	118
Table 27. Road accidents and their results	
Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	119
Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users	
Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	121
Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register	
Tablica 30. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności	127
Table 30. General business climate indicator by kinds of activity	
Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	130
Table 31. Entities of national economy in the REGON register	
Tablica 32. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania	134
Table 32. Intramural expenditures on research and development by source of funds	
Tablica 33. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według pochodzenia środków	136
Table 33. Intramural expenditure on research and development by origin of funds	
Tablica 34. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji	137
Table 34. Innovative enterprises by types of introduced innovations	
Tablica 35. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	145
Table 35. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	

	Str. Page
Tablica 36. Nakłady inwestycyjne	148
Table 36. Investment outlays	
Tablica 37. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych	146
Table 37. Yields of selected agricultural crops	
Tablica 38. Przemysł	157
Table 38. Industry	
Tablica 39. Budownictwo	160
Table 39. Construction	
Tablica 40. Budownictwo mieszkaniowe	163
Table 40. Residential construction	
Tablica 41. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów	166
Table 41. Indices of retail sales of goods	
Tablica 42. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni	168
Table 42. Public roads by types of surface	
Tablica 43. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	169
Table 43. Hard surface public roads	
Tablica 44. Komunikacja miejska	172
Table 44. Urban transport	
Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	175
Table 45. Consumers and consumption of electricity in households	
Tablica 46. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	178
Table 46. Revenue of local government units budgets	
Tablica 47. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	181
Table 47. Expenditure of local government units budgets	
Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	184
Table 48. Result of local government units budgets	
Tablica 49. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca 2021 r.	187
Table 49. The total project value including the additional EU financing value of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship to the end of 2020	
Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim	189
Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship	
Tablica 51. Wybrane dane o Białymstoku	193
Table 51. Selected data on Białystok	
Tablica 52. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	195
Table 52. Selected data on cities with powiat status	

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2020 r.	37
Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2020	
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.	38
Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2021	
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r. ..	38
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2021	
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r.	43
Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2021	
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2020 r.	43
Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2020	
Wykres 6. Temperatury powietrza	47
Chart 6. Air temperatures	
Wykres 7. Opady atmosferyczne	47
Chart 7. Atmospheric precipitation	
Wykres 8. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w ciągu roku	49
Chart 8. Land reclaimed and managed during the year	
Wykres 9. Ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi	52
Chart 9. Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Wykres 10. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.	57
Chart 10. Area of special nature value under legal protection in 2020	
Wykres 11. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca	60
Chart 11. Industrial waste generated during the year per capita	
Wykres 12. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca	61
Chart 12. Municipal waste collected during the year per capita	
Wykres 13. Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2020 r.	63
Chart 13. Municipal waste collected separately in 2020	
Wykres 14. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania w latach 2010–2020	65
Chart 14. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by source of financing in years 2010–2020	
Wykres 15. Ludność w latach 2000, 2010, 2015, 2020 i 2021 oraz prognoza na lata 2030 i 2040	68
Chart 15. Population in 2000, 2010, 2015, 2020 and 2021 as well as projection for 2030 and 2040	
Wykres 16. Ludność według płci i wieku w latach 2010, 2021 i 2030	69
Chart 16. Population by sex and age in 2010, 2021 and 2030	
Wykres 17. Indeks starości	71
Chart 17. Ageing index	

	Str. Page
Wykres 18. Mediana wieku ludności	71
Chart 18. Median age of population	
Wykres 19. Małżeństwa zawarte i rozwody	72
Chart 19. Marriages contracted and divorces	
Wykres 20. Ruch naturalny ludności	73
Chart 20. Vital statistics of populaton	
Wykres 21. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności ...	75
Chart 21. Internal and external net migration of population for permanent residence per 1000 population	
Wykres 22. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według rodzajów placówek	77
Chart 22. Structure of children attending pre-primary education establishments by kids of establishments	
Wykres 23. Struktura ludności według poziomu wykształcenia	79
Chart 23. Structure of population by education level	
Wykres 24. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży	80
Chart 24. Pupils and graduates of primary schools for children and youth	
Wykres 25. Struktura uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2020/21	80
Chart 25. Structure of students of post-primary schools for youth by types in the 2020/21 school year	
Wykres 26. Struktura absolwentów szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2019/20	81
Chart 26. Structure of graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education in the 2019/20 school year	
Wykres 27. Struktura absolwentów uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2019/20	83
Chart 27. Structure of graduates of higher education institutions by broad fields of education in the 2019/20 academic year	
Wykres 28. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów	85
Chart 28. Activity rate by quarters	
Wykres 29. Pracujący na 1000 ludności	87
Chart 29. Employed persons per 1000 population	
Wykres 30. Stopa bezrobocia rejestrowanego	89
Chart 30. Registered unemployment rate	
Wykres 31. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych	92
Chart 31. Average monthly gross wages and salaries by performed occupational groups	
Wykres 32. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	94
Chart 32. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	
Wykres 33. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.	97
Chart 33. Subjective evaluation of material situation of household in 2020	
Wykres 34. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie w 2020 r.	99
Chart 34. Reasons of assigning help for family in 2020	

	Str. Page
Wykres 35. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych	102
Chart 35. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	
Wykres 36. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności	109
Chart 36. Doctors and nurses per 10 thousand population	
Wykres 37. Struktura lekarzy specjalistów według specjalizacji	110
Chart 37. Structure of doctors specialists by specialization	
Wykres 38. Struktura wyjazdów jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2020 r.	113
Chart 38. Structure of calls of emergency medical system units to the occurrence places in 2020	
Wykres 39. Imprezy organizowane przez placówki kultury w 2020 r.	115
Chart 39. Events organized by culture institutions in 2020	
Wykres 40. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania	120
Chart 40. Persons using e-government services during the last 12 months since the survey	
Wykres 41. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania	120
Chart 41. Persons ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months since the survey	
Wykres 42. Dynamika produktu krajowego brutto	123
Chart 42. Indices of gross domestic product	
Wykres 43. Odchylenia względne produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca od przeciętnej wartości w kraju	124
Chart 43. Relative deviations of gross domestic product per capita from the national average value	
Wykres 44. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności	125
Chart 44. Gross value added by kind of activity	
Wykres 45. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów	126
Chart 45. Gross value added by kind of activity and subregions	
Wykres 46. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności	128
Chart 46. General business climate indicator by kinds of activity	
Wykres 47. Podmioty gospodarki narodowej	130
Chart 47. Entities of the national economy	
Wykres 48. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007 w 2021 r.	132
Chart 48. Entities of the national economy by PKD 2007 sections in 2021	
Wykres 49. Spółki handlowe według rodzaju kapitału	133
Chart 49. Commercial companies by type of capital	
Wykres 50. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca	135
Chart 50. Intramural expenditures on research and development per 1 capita	
Wykres 51. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	135
Chart 51. Intramural expenditures on R&D financed from business enterprise sector funds as the share of intramural expenditures on R&D	

	Str. Page
Wykres 52. Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	136
Chart 52. Internal R&D personnel per 1000 economically active persons	
Wykres 53. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem	138
Chart 53. Revenues of industrial enterprises from sales of new or improved products as the share of total revenues from sales	
Wykres 54. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców	139
Chart 54. Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	
Wykres 55. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu	140
Chart 55. Enterprises with Internet access	
Wykres 56. Przedsiębiorstwa kupujące usługi w chmurze obliczeniowej	141
Chart 56. Enterprises buying cloud computing services	
Wykres 57. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	141
Chart 57. Enterprises receiving orders via computer networks	
Wykres 58. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	143
Chart 58. Share of revenues from sale of products, goods and materials for export in total revenues from sale of products, goods and materials	
Wykres 59. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	144
Chart 59. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	
Wykres 60. Dynamika nakładów inwestycyjnych	147
Chart 60. Indices of investment outlays	
Wykres 61. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemioplodów rolnych i ogrodnictw w 2021 r.	150
Chart 61. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2021	
Wykres 62. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	151
Chart 62. Cattle density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 63. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	152
Chart 63. Pigs density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 64. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem	153
Chart 64. Indices of procurement of total animals for slaughter	
Wykres 65. Dynamika skupu mleka	153
Chart 65. Indices of procurement of cows' milk	
Wykres 66. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu	157
Chart 66. Indices of sold production of industry	
Wykres 67. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007	158
Chart 67. Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections	
Wykres 68. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	159
Chart 68. Indices of average employment in industry	

	Str. Page
Wykres 69. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD 2007	159
Chart 69. Average paid employment in industry by PKD 2007 sections	
Wykres 70. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	161
Chart 70. Indices of sold production of construction	
Wykres 71. Dynamika produkcji budowlano-montażowej	161
Chart 71. Indices of construction and assembly production	
Wykres 72. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007	162
Chart 72. Structure of construction and assembly production by divisions of PKD 2007	
Wykres 73. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	162
Chart 73. Indices of average employment in construction	
Wykres 74. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	163
Chart 74. Indices of the number of dwellings completed	
Wykres 75. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	164
Chart 75. Structure of dwellings completed by construction forms	
Wykres 76. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów	167
Chart 76. Indices of retail sales of goods	
Wykres 77. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni	169
Chart 77. Structure of hard surface public roads	
Wykres 78. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r.	173
Chart 78. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2020	
Wykres 79. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki	174
Chart 79. Structure of electricity consumption by economy sectors	
Wykres 80. Wydatki budżetowe według działów w 2020 r.	183
Chart 80. Budget expenditure by divisions in 2020	
Wykres 81. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2020 r.	185
Chart 81. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2020	
Wykres 82. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorzady na realizację projektów europejskich	188
Chart 82. Total value of subsidies received by local governments for the implementation of European projects	

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ , i NO ₂ w 2020 r.	37
Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM _{2,5} , PM ₁₀ , and NO ₂ in 2020	
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r.	39
Map 2. Employment rate by LFS in 2021	
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r.	39
Map 3. Unemployment rate by LFS in 2021	
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r.	40
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2020	
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r.	40
Map 5. Social assistance beneficiaries in the total population in 2020	
Mapa 6. Mieszkania w zasobach mieszkaniowych na 1000 ludności w 2020 r.	41
Map 6. Dwellings in dwelling stocks per 1000 population in 2020	
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r.	41
Map 7. Out-patient health care units in 2020	
Mapa 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2020 r.	42
Map 8. Gross domestic product per capita in 2020	
Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r.	42
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021	
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r.	44
Map 10. Hard surface public roads per 100 km ² of total area in 2020	
Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.	44
Map 11. Energy from renewable sources in 2020	
Mapa 12. Podział województwa podlaskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r.	45
Map 12. Division of Podlaskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021	
Mapa 13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.	51
Map 13. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020	
Mapa 14. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.	53
Map 14. Population connected to wastewater treatment plants in 2020	
Mapa 15. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.	56
Map 15. Area of special nature value under legal protection in 2020	
Mapa 16. Lesistość w 2020 r.	58
Map 16. Forest cover in 2020	
Mapa 17. Odpady komunalne zebrane w 2020 r.	61
Map 17. Municipal waste collected in 2020	

	Str. Page
Mapa 18. Zmiana liczby ludności w latach 2010–2021	70
Map 18. Population changes in 2010–2021	
Mapa 19. Przyrost naturalny ludności w 2021 r.	74
Map 19. Natural increase in 2021	
Mapa 20. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2021 r.	76
Map 20. Internal and external net migration of population for permanent residence in 2021	
Mapa 21. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/21	78
Map 21. Pre-primary education in the 2020/21 school year	
Mapa 22. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/21	79
Map 22. Pupils in primary schools for children and youth in the 2020/21 school year	
Mapa 23. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.	90
Map 23. Registered unemployment rate in 2021	
Mapa 24. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2020 r.	93
Map 24. Average monthly gross wages and salaries in 2020	
Mapa 25. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r.	100
Map 25. Beneficiaries of community social assistance in 2020	
Mapa 26. Żłobki i kluby dziecięce w 2020 r.	102
Map 26. Nurseries and children clubs in 2020	
Mapa 27. Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r.	104
Map 27. Housing conditions of population in 2020	
Mapa 28. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r.	105
Map 28. Population using water supply system in 2020	
Mapa 29. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.	106
Map 29. Population using sewage system in 2020	
Mapa 30. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r.	108
Map 30. Population using gas supply system in 2020	
Mapa 31. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020 r.	111
Map 31. Out-patient health care in 2020	
Mapa 32. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r.	113
Map 32. Expenditures of gminas and cities with powiat status in division “Health care” in 2020	
Mapa 33. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r.	116
Map 33. Expenditure of gminas and cities with powiat status in division “Culture and national heritage” in 2020	
Mapa 34. Zagrożenie przestępczością w 2021 r.	117
Map 34. Crime risk in 2021	
Mapa 35. Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r.	118
Map 35. Road safety in 2021	
Mapa 36. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r. ...	122
Map 36. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2021	
Mapa 37. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.	131
Map 37. Entities of the national economy in 2021	

	Str. Page
Mapa 38. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2020 r.	146
Map 38. Investment outlays in enterprises per capita in 2020	
Mapa 39. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w 2020 r.	156
Map 39. Sold production of industry per capita in 2020	
Mapa 40. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2020 r.	156
Map 40. Average paid employment in industry in 2020	
Mapa 41. Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.	165
Map 41. Dwellings completed in 2021	
Mapa 42. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r.	170
Map 42. Improved hard surface communal and district roads in 2020	
Mapa 43. Ścieżki rowerowe w 2020 r.	171
Map 43. Bicycle tracks in 2020	
Mapa 44. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r.	176
Map 44. Consumption of electricity in households in 2020	
Mapa 45. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.	179
Map 45. Own revenue of gminas budgets per capita in 2020	
Mapa 46. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.	182
Map 46. Investment expenditure of gminas budgets per capita in 2020	
Mapa 47. Dotacje na projekty europejskie uzyskane przez gminy na 1 mieszkańca w 2020 r.	188
Map 47. Subsidies for European projects obtained by gminas per capita in 2020	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification presented in an abbreviated form
„W tym” "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
mln	milion
zł PLN	złoty złoty
szt. pcs	sztuka piece
kpl.	komplet
g	gram gram
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t t	tona tonne

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt-hour
°C	stopień Celsjusza centigrade
r.	rok
br.	bieżący rok
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
m.	miasto
m.in.	między innymi
np. e.g.	na przykład for instance
Nr	numer
No.	number
ok.	około
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
poz.	pozycja
pt.	pod tytułem
str.	strona
tj. i.e.	to jest that is
tzw.	tak zwany
Dz. U.	Dziennik Ustaw

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
NACE	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
VAT	podatek od towarów i usług value added tax
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
ZUS SII	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution
BAEL LFS	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności Labour Force Survey
GERD	Nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową Gross domestic expenditures on R&D

Synteza

Środowisko

Warunki meteorologiczne w 2021 r.

średnia roczna temperatura powietrza:

Białystok 7,5°C

Suwałki 7,1°C

średnia roczna suma opadów:

Białystok 684 mm

Suwałki 720 mm

Zarówno w stacji meteorologicznej w Białymstoku, jak i w Suwałkach zaobserwowano spadek średniej rocznej temperatury powietrza w odniesieniu do poprzedniego roku. Roczna suma opadów była wyższa niż w 2020 r. w obydwu stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie województwa.

Powierzchnia ziemi w 2021 r. (stan w dniu 1 stycznia)

powierzchnia użytków rolnych -0,6 tys. ha r/r

powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych +0,9 tys. ha r/r

W porównaniu ze stanem odnotowanym przed rokiem powierzchnia użytków rolnych uległa niewielkiemu zmniejszeniu, a w związku z rozwojem regionu i rozbudową infrastruktury wzrosła powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Zużycie wody, ścieki komunalne i przemysłowe w 2020 r.

zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności -0,1 hm³ r/r

ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia +0,3% r/r

ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem (stan w dniu 31 grudnia) 69,0%

W porównaniu z poprzednim rokiem nieco zmniejszyło się zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności. Wytworzono większą ilość ścieków przemysłowych i komunalnych niż rok wcześniej. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa w końcu 2020 r. był wyższy niż przed rokiem.

Zanieczyszczenia i ochrona powietrza w 2020 r.

emisja zanieczyszczeń pyłowych -23,9% r/r

emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) -11,0% r/r

Zarówno emisja zanieczyszczeń pyłowych, jak i emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) była mniejsza niż w poprzednim roku.

Ochrona przyrody. Lasy w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)

udział powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogólnej województwa 31,6%

lesistość 31,0%

W porównaniu ze stanem zanotowanym rok wcześniej zmniejszyła się powierzchnia obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych, przy czym jej udział w powierzchni ogólnej województwa pozostał na niezmiennym poziomie. Zwiększeniu uległa natomiast powierzchnia gruntów leśnych, a w konsekwencji nastąpił wzrost wskaźnika lesistości.

Odpady przemysłowe i komunalne w 2020 r.

wytworzone odpady przemysłowe +378,8% r/r

zebrane odpady komunalne +1,4% r/r

Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych znacznie zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem. Wzrosła również ilość odebranych lub zebranych odpadów komunalnych.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2020 r.

nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	-9,0% r/r
nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej	-30,7% r/r

Odnotowano spadek nakładów na środki trwałe służące zarówno ochronie środowiska, jak i gospodarce wodnej w ujęciu rocznym.

Spółeczeństwo

Kapitał ludzki

Demografia w 2021 r.

liczba ludności (stan w dniu 31 grudnia)	-0,7% r/r
przyrost naturalny	-6613
ogólne saldo migracji	-1214

Utrzymał się spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. Podobnie jak w poprzednich latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny oraz ujemne ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały.

Edukacja w roku szkolnym 2020/21

dzieci w placówkach przedszkolnych	+3,2% r/r
uczniowie szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży	+0,7% r/r
uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży	-0,6% r/r
studenci uczelni	-1,8% r/r

W odniesieniu do roku szkolnego 2019/20 wzrosła liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych oraz uczniów szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, spadła zaś liczba uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży i studentów uczelni.

Zasoby pracy

wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2021 r.	55,0%
stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale 2021 r.	2,0%
pracujący w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)	-0,4% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	7,0%

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 4 kwartale 2021 r., wskaźnik zatrudnienia zwiększył się w stosunku do zanotowanego rok wcześniej, a stopa bezrobocia przyjęła wartość niższą niż przed rokiem. W końcu 2020 r., w porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku, zmniejszyła się liczba pracujących. W końcu grudnia 2021 r., po wzroście zanotowanym przed rokiem, zaobserwowano powrót do tendencji spadkowej ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia rejestrowanego w ujęciu rocznym.

Jakość życia

Zamożność mieszkańców w 2021 r.

przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	+9,2% r/r
przeciętna liczba emerytów i rencistów	-0,6% r/r
przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS	+7,0% r/r
przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez KRUS	+4,2% r/r

W 2021 r. utrzymał się wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku. Przeciętna liczba emerytów i rencistów zmniejszyła się w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku, a świadczenia otrzymywane przez te osoby były wyższe niż przed rokiem.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny w 2020 r.

udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem	5,5%
placówki opieki nad dziećmi do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	+8,9% r/r

W odniesieniu do 2019 r. zmniejszył się odsetek mieszkańców województwa korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W końcu 2020 r. w województwie działało więcej niż przed rokiem placówek opieki nad dziećmi do lat 3.

Warunki mieszkaniowe w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)

mieszkania w zasobach mieszkaniowych	+1,3% r/r
liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych	2,52
długość sieci: wodociągowej	+0,6% r/r
kanalizacyjnej	+2,0% r/r
gazowej	+7,1% r/r

Podobnie jak w latach poprzednich, zwiększyła się liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych w ujęciu rocznym, a warunki mieszkaniowe uległy poprawie. Inwestycje w obszarze infrastruktury sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej wpłynęły na ich zagęszczenie i zwiększenie liczby przyłączy w stosunku do zanotowanych przed rokiem.

Ochrona zdrowia w 2020 r.

porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,4
ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1341

W ciągu roku zmniejszyła się liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca, ale wzrosła liczba osób przypadająca na 1 placówkę tego typu.

Kultura w 2020 r.

ludność na 1 placówkę biblioteczną (stan w dniu 31 grudnia)	4674
widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych	-69,5% r/r
zwiedzający muzea i wystawy	-60,6% r/r
widzowie w kinach stałych	-66,8% r/r

W 2020 r. zwiększyła się liczba osób przypadająca na 1 placówkę biblioteczną w ujęciu rocznym. W odniesieniu do 2019 r. zdecydowanemu ograniczeniu uległa liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, zwiedzających muzea i wystawy oraz widzów w kinach stałych.

Bezpieczeństwo publiczne w 2021 r.

przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	+1,9% r/r
wypadki drogowe zarejestrowane przez Policję	+0,7% r/r

W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła zarówno liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, jak i liczba zarejestrowanych wypadków drogowych.

Społeczeństwo informacyjne w 2021 r.

udział użytkowników Internetu wśród osób w wieku 16–74 lata	84,5%
---	-------

W ujęciu rocznym wzrósł odsetek osób korzystających z Internetu.

Aktywność społeczna

fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	+1,7% r/r
aktywne organizacje sektora non-profit w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)	+20,0% r/r

W końcu 2021 r. zaobserwowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ujęciu rocznym. Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., zwiększyła się liczba aktywnych organizacji sektora non-profit w porównaniu z zanotowaną w końcu 2018 r.

Gospodarka

Produkt krajowy brutto w 2020 r.

PKB	+3,0% r/r
PKB na 1 mieszkańca	+3,2% r/r

Według wstępnych szacunków, w 2020 r. utrzymał się wzrost produktu krajowego brutto oraz PKB na 1 mieszkańca. W obu przypadkach był on jednak niższy od wzrostu zaobserwowanego rok wcześniej.

Koniunktura gospodarcza w kwietniu 2022 r.

W kwietniu 2022 r. przedsiębiorcy większości badanych rodzajów działalności oceniali koniunkturę gospodarczą lepiej niż przed rokiem, jednak nadal częściej określali ją jako niekorzystną.

Przedsiębiorczość

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2021 r.

stan w dniu 31 grudnia	+3,4% r/r
nowo zarejestrowane	+4,1% r/r
wyrejestrowane	+14,3% r/r

Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w końcu grudnia analizowanego roku była wyższa niż rok wcześniej. W okresie styczeń–grudzień 2021 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, wzrosła liczba nowo zarejestrowanych podmiotów oraz liczba podmiotów wyrejestrowanych.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna w 2020 r.

nakłady wewnętrzne na działalność B+R	+4,3% r/r
---------------------------------------	-----------

Odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R w odniesieniu do poprzedniego roku. Zwiększyła się również liczba innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych oraz usługowych w ujęciu rocznym.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach w 2021 r.

odsetek przedsiębiorstw wykazujących dostęp do Internetu	98,8%
odsetek przedsiębiorstw kupujących usługi w chmurze obliczeniowej	21,0%

Zaobserwowano niższy niż rok wcześniej odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu. Udział przedsiębiorstw kupujących usługi w chmurze obliczeniowej ukształtował się na poziomie wyższym niż przed rokiem.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2021 r.

wskaźnik poziomu kosztów	94,4%
wskaźniki rentowności obrotu:	
brutto	5,6%
netto	5,0%

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były lepsze od uzyskanych w poprzednim roku. Poprawiła się większość wskaźników ekonomiczno-finansowych, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej I i II stopnia.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw w 2021 r.

wartość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw	+19,4% r/r
rozpoczęte inwestycje:	
liczba	+14,5% r/r
wartość kosztorysowa	+17,0% r/r

Po zaobserwowanym przed rokiem spadku wartości nakładów inwestycyjnych w ujęciu rocznym, w 2021 r. odnotowano ich wzrost w stosunku do 2020 r. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się liczba nowych inwestycji oraz ich wartość kosztorysowa.

Produkcja i usługi

Rolnictwo w 2021 r.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi były nieco niższe niż rok wcześniej, zaś rzepaku i rzepiku – nieznacznie wyższe. Produkcja ziemniaków wzrosła ponad 2-krotnie.

Wzrosło pogłowie bydła, natomiast zmniejszyła się liczebność stada trzody chlewnej, owiec i drobiu w odniesieniu do 2020 r.

Zaobserwowano wzrost skupu pszenicy oraz żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego, zaś spadek skupu żyta, ziemniaków i mleka w ujęciu rocznym.

Ceny skupu większości badanych produktów rolnych były wyższe niż rok wcześniej. Zmniejszeniu uległa cena żywca wieprzowego.

Przemysł w 2021 r.

produkcja sprzedana	+9,8% r/r
wydajność pracy	+7,5% r/r

Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w odniesieniu do poprzedniego roku był wyższy od zanotowanego przed rokiem. Zwiększenie produkcji sprzedanej było wynikiem jej wzrostu we wszystkich sekcjach przemysłowych. Zaobserwowano także zwiększenie wydajności pracy w przemyśle, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w skali roku.

Budownictwo w 2021 r.

produkcja sprzedana budownictwa	-0,3% r/r
sprzedaż produkcji budowlano-montażowej	+1,1% r/r
wydajność pracy w budownictwie	-1,2% r/r
liczba mieszkań oddanych do użytkowania	+20,4% r/r

Stwierdzono spadek produkcji sprzedanej budownictwa w ujęciu rocznym, wobec jej wzrostu zaobserwowanego rok wcześniej. Odmiennie kształtowała się sprzedaż produkcji budowlano-montażowej, w przypadku której odnotowano wzrost w odniesieniu do poprzedniego roku. Na zaistniałą sytuację wpłynęło zwiększenie produkcji budowlano-montażowej w jednostkach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne, przy obniżeniu produkcji w jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Jednocześnie zaobserwowano zmniejszenie wydajności pracy, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia w budownictwie. Odnotowano wzrost liczby mieszkań przekazanych do użytkowania, przy czym był on zdecydowanie wyższy niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny w 2021 r.

sprzedaż detaliczna towarów	+21,2% r/r
sprzedaż hurtowa towarów	+29,3% r/r

Zanotowano wzrost wartości sprzedaży zarówno detalicznej, jak i hurtowej towarów w ujęciu rocznym, podczas gdy rok wcześniej wartość sprzedaży detalicznej zmniejszyła się, a hurtowej zwiększyła się w odniesieniu do roku poprzedniego.

Transport w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)

długość dróg ekspresowych	+6,4% r/r
długość ścieżek rowerowych	+16,2% r/r
liczba miejsc w autobusach komunikacji miejskiej	-0,3% r/r
długość linii kolejowych eksploatowanych	757 km

W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku wzrosła długość dróg ekspresowych. Znacznie zwiększyła się również długość ścieżek rowerowych. Wielkość taboru komunikacji miejskiej nie uległa zmianie w porównaniu z poprzednim rokiem, zmniejszyła się jednak ilość miejsc oferowanych pasażerom w autobusach. Długości linii kolejowych nie zmieniła się w skali roku.

Energia w 2020 r.

produkcja energii elektrycznej	+1,1% r/r	Zaobserwowano wzrost produkcji energii elektrycznej w ujęciu rocznym, jednak był on mniejszy niż w 2019 r. W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się odsetek energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych nośników energii. Zanotowano zwiększenie konsumpcji energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe w skali roku.
udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	79,8%	
zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe	+2,9% r/r	

Finanse budżetów jednostek samorządu terytorialnego**Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r.**

dochody ogółem	+4,5% r/r	Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły się w porównaniu z 2019 r., a w największym stopniu wzrosły subwencje. Głównym źródłem dochodów były dochody własne oraz dotacje.
dochody własne	+7,3% r/r	
dotacje	-2,6% r/r	

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r.

wydatki ogółem	+1,8% r/r	Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego wzrosły w porównaniu z 2019 r. Głównym obciążeniem budżetów były wydatki bieżące. W odniesieniu do poprzedniego roku znacznie obniżyły się wydatki majątkowe.
wydatki bieżące	+8,7% r/r	
wydatki majątkowe	-17,6% r/r	

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r.

nadwyżka budżetowa	148,8 mln zł	Budżety gmin i powiatów wypracowały nadwyżkę, natomiast budżety miast na prawach powiatu oraz budżet województwa zamknęły się deficytem. Dodatni wynik finansowy odnotowano w 88 spośród 115 gmin województwa podlaskiego (bez miast na prawach powiatu). Budżety miast: Białystok, Łomża i Suwałki zamknęły rok deficytem. Dodatni wynik finansowy uzyskało 11 spośród 14 powiatów województwa podlaskiego.
--------------------	--------------	--

Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w 2021 r.

udział całkowitej wartości projektów (podpisanych umów o dofinansowanie) zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podlaskiego w ogólnej wartości tego rodzaju projektów w Polsce	3,3%	W końcu 2021 r. wartość projektów (podpisanych umów o dofinansowanie) zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podlaskim była wyższa niż średnio w Polsce. W Podlaskiem wykorzystywane były głównie środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.
--	------	---

Executive summary

Environment

Meteorological conditions in 2021

average annual air temperature:		Both in the meteorological measuring station in Białystok and in Suwałki a decrease in the average annual air temperatures were observed in relation to the average values from the previous year. The average annual precipitation in both meteorological measuring stations located in the voivodship was higher than that recorded in 2020.
Białystok	7,5°C	
Suwałki	7,1°C	
average annual precipitation:		
Białystok	684 mm	
Suwałki	720 mm	

Ground surface in 2021 (as of 1 January)

agricultural land area	-0,6 thousand ha y/y	Comparing to the state recorded a year ago, the area of agricultural land slightly decreased, and due to the development of the region and the development of infrastructure, the area of built-up and urbanized land increased.
built-up and urbanized land area	+0,9 thousand ha y/y	

Water consumption. Municipal and industrial wastewater in 2020

Water consumption for needs of the national economy and population	-0,1hm ³ y/y	Comparing to the previous year, the consumption of water for the needs of the national economy and population slightly decreased. More industrial and municipal wastewater was generated than in the previous year. The share of the population connected to wastewater treatment plants in the total number of inhabitants of the voivodship at the end of 2020 was higher than a year before.
industrial and municipal wastewater requiring treatment	+0,3% y/y	
population connected to wastewater treatment plants in % of total population (as of 31 December)	69,0%	

Pollution and protection of air in 2020

emission of particulates pollutants	-23,9% y/y	Both the emission of particulates pollutants and the emission of gases pollutants (excluding carbon dioxide) were lower than a year before.
emission of gases pollutants (excluding carbon dioxide)	-11,0% y/y	

Nature protection. Forests in 2020 (as of 31 December)

share of legally protected areas in the total voivodship's area	31,6%	Comparing to the situation recorded a year earlier the area of valuable natural protected areas has decreased, while its share in the area of the voivodship has remained unchanged. On the other hand, the area of forest land, and consequently – forest cover indicator, have increased.
forest cover	31,0%	

Industrial and municipal waste in 2020

industrial waste generated	+378,8% y/y	The amount of industrial waste generated has significantly increased comparing to the previous year. The amount of collected municipal waste also increased.
municipal waste collected	+1,4% y/y	

Economic aspects of environmental protection in 2020

outlays on fixed assets for environmental protection	-9,0% y/y	There was a decrease in outlays on fixed assets for both environmental protection and water management on an annual basis.
outlays on fixed assets for water management	-30,7% y/y	

Society

Human capital

Demography in 2021

population number (as of 31 December)	-0,7% y/y	Population drop on an annual basis continued. Similarly to previous years, there was a negative natural increase and negative overall net migration of population for permanent residence.
natural increase	-6613	
net migration of population	-1214	

Education in the 2020/21 school year

children in pre-primary establishments education	+3,2% y/y	In relation to the 2019/20 school year, the number of children attending pre-primary establishments as well as students of primary schools for children and youth increased, while the number of students of post-primary schools for youth and students of higher education institutions decreased.
students of primary schools for children and youth	+0,7% y/y	
students of post-primary schools for youth	-0,6% y/y	
students of higher education institutions	-1,8% y/y	

Labour resources

employment rate by LFS in the fourth quarter 2021	55,0%	According to the results of the Labour Force Survey (LFS) in the fourth quarter 2021, the employment rate increased compared to the one noted a year earlier, and the unemployment rate was lower than a year before. As of the end of 2020, comparing to the end of previous year, the number of employed persons decreased. As of the end of December of 2021, after an increase recorded a year before, a return to the downward trend of the total number of registered unemployed persons and the registered unemployment rate on a year-to-year basis was observed.
unemployment rate by LFS in the fourth quarter 2021	2,0%	
employed persons in 2020 (as of 31 December)	-0,4% y/y	
registered unemployment rate in 2021 (as of 31 December)	7,0%	

Quality of life

Inhabitant's wealth in 2021

average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	+9,2% y/y	In 2021, the average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector increased on a year-to-year basis. The average number of retirees and pensioners decreased comparing to the one recorded in the previous year, and the benefits received by these people were higher than a year ago.
average monthly number of retirees and pensioners	-0,6% y/y	
average monthly gross retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution	+7,0% y/y	
average monthly gross retirement and other pension of farmers	+4,2% y/y	

Social welfare and family support in 2020

share of beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population	5,5%
facilities of childcare for children up to 3 years of age (as of 31 December)	+8,9% y/y

In relation to 2019, the percentage of inhabitants of the voivodship benefiting from social welfare decreased. At the end of 2020, there were more facilities of childcare for children up to 3 years of age in the voivodship than a year ago.

Housing conditions in 2020 (as of 31 December)

dwellings in dwelling stocks	+1,3% y/y
number of persons per dwelling in dwelling stocks	2,52
network: water supply	+0,6% y/y
sewage	+2,0% y/y
gas supply	+7,1% y/y

Similar to the previous years, the number of dwellings in dwelling stocks increased in annual terms, and housing conditions improved. Investments in the area of water supply, sewage and gas supply have increased their density and increased the number of connections comparing to those noted in the previous year.

Health care in 2020

doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita	6,4
population per 1 out-patient health care unit (as of 31 December)	1341

During the year, the number of doctor's consultations provided within the scope of out-patient health care per capita decreased, but the number of people per 1 out-patient health care unit increased.

Culture in 2020

population per 1 library establishment (as of 31 December)	4674
audience in theatres and music institutions	-69,5% y/y
museum and exhibition visitors	-60,6% y/y
audience in fixed cinemas	-66,8% y/y

In 2020, the number of people per 1 library unit increased in annual terms. In relation to 2019, the number of audience in theatres and music institutions, museum and exhibition visitors as well as audience in fixed cinemas has significantly decreased.

Public safety in 2021

ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings	+1,9% y/y
road accidents registered by the Police	+0,7% y/y

Comparing to the previous year, both the number of ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings and the number of registered road accidents increased.

Information society in 2021

share of Internet users in the age group 16–74	84,5%
--	-------

The percentage of people using the Internet increased on a year-to-year basis.

Social activity

foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2021 (as of 31 December)	+1,7% y/y
active organizations of the non-profit sector in 2020 (as of 31 December)	+20,0% y/y

At the end of 2021, an increase in the number of foundations, associations and social organizations was observed on an annual basis. As of 31 December 2020, the number of active organizations of the non-profit sector has increased comparing to the one noted in 2018.

Economy

Gross domestic product in 2020

gross domestic product	+3,0% y/y	According to preliminary estimates, in 2020 the growth of gross domestic product and gross domestic product per capita continued. In both cases, however, it was lower than the increase observed a year earlier.
gross domestic product per capita	+3,2% y/y	

Business tendency in April 2021

In April 2022, entrepreneurs of most of the analyzed types of activity assessed the economic situation better than a year ago, but still more often described it as unfavorable.

Entrepreneurship

Entities of the national economy in the REGON register in 2021

as of 31 December	+3,4% y/y	At the end of 2021, the number of entities of the national economy registered in REGON register was higher than in the corresponding period of the previous year. In the period January-December 2021, comparing to 2020, the number of newly registered entities as well as the number of signed off entities increased.
newly recorded	+4,1% y/y	
signed off	+14,3% y/y	

Research and development as well as innovation activity in 2020

Intramural expenditures on R&D	+4,3% y/y	There was an increase in intramural expenditures on R&D in relation to the previous year. The number of innovative industrial as well as service enterprises in annual terms also increased.
--------------------------------	-----------	--

Using of information and communication technologies in enterprises in 2021

percentage of enterprises showing access to the Internet	98,8%	The percentage of enterprises with Internet access was lower than in the previous year. The share of enterprises buying cloud computing services was higher than the year before.
percentage of enterprises buying cloud computing services	21,0%	

Financial results of non-financial enterprises in 2021

cost level indicator	94,4%	Financial results of the surveyed non-financial enterprises were better than those obtained in the previous year. Most of the economic and financial indicators improved, except for the first and second degree financial liquidity indicators.
turnover profitability rate:		
gross	5,6%	
net	5,0%	

Investment outlays of enterprises in 2021

value of investment expenditures of enterprises	+19,4% y/y	After the decrease in the value of investment outlays on a year-to-year basis, observed a year before, their increase was recorded compared to 2020. In comparison to the previous year, the number of new investments and their cost value increased.
investments started:		
number	+14,5% y/y	
cost value	+17,0% y/y	

Production and services

Agriculture in 2021

The harvest of basic cereals with cereal mixtures was slightly lower than a year earlier, while rape and turnip rape – slightly higher. Potato production increased more than twice. The number of cattle increased, while the number of pigs, sheep and poultry decreased in relation to 2020. There was an increase in the purchase of wheat and livestock of beef, pork and poultry, while the purchase of rye, potatoes and milk decreased on an annual basis. Purchase prices of most of the researched agricultural products were higher than a year earlier. The price of pork livestock decreased.

Industry in 2021

sold production	+9,8% y/y
work productivity	+7,5% y/y

The growth in sold production of industry was higher than the one noted a year before. That was the result of its increase in all industrial sections. The growth in work productivity in industry was also observed, with a simultaneous increase in average paid employment on a year-to-year basis.

Construction in 2021

sold production of construction	-0,3% y/y
sales of construction and assembly production	+1,1% y/y
work productivity in construction	-1,2% y/y
number of dwellings completed	+20,4% y/y

A decrease in sold production of construction were noted on a year-to-year basis, contrary to its increase observed a year before. Sales of construction and assembly production developed differently, with an increase comparing to the previous year. The situation was affected by an increase in construction and assembly production in units performing specialized construction works, with a decrease in production in units of which the main activity is the construction of buildings as well as civil and water engineering facilities. At the same time, a decrease in work productivity was observed with an increase in the average employment in construction. There was an increase in the number of dwellings completed, but it was definitely higher than in the previous year.

Internal market in 2021

retail sales of goods	+21,2% y/y
wholesale of goods	+29,3% y/y

There was an increase in the value of both retail and wholesale sales of goods on a year-to-year basis, while a year earlier, the value of retail sales decreased, and wholesale sales increased in relation to the previous year.

Transport in 2020 (as of 31 December)

length of expressways	+6,4% y/y
length of bicycle tracks	+16,2% y/y
number of seats in public transport buses	-0,3% y/y
railway lines	757 km

Comparing to the end of the previous year, the length of expressways has increased. Significantly the length of bicycle tracks has also increased. The size of public transport fleet has not changed in comparison to the previous year, with a decrease in the number of seats offered to passengers in public transport buses. The length of railway lines on a year-to-year basis has not changed.

Energy in 2020

production of electricity	+1,1% y/y
share of electricity from renewable sources	79,8%
consumption of electricity in households	+2,9% y/y

An increase in production of electricity was observed on an annual basis, but it was lower than in 2019. Comparing to the previous year, the share of electricity from renewable sources was higher. There was noted an increase in electricity consumption in households on a year-to-year basis.

Finances of local government units

Revenue of local government units in 2020

total revenue	+4,5% y/y
own revenue	+7,3% y/y
grants	-2,6% y/y

Revenue of local self-government entities budgets have increased in comparison to 2019, and the subsidies the most. Own revenues and grants were the main sources of revenues.

Expenditure of local government units in 2020

total expenditure	+1,8% y/y
current expenditure	+8,7% y/y
property expenditure	-17,6% y/y

Expenditure of local self-government entities budgets have increased in comparison to 2019. Current expenses were the main burden on budgets. Property expenditures significantly decreased in relation to the previous year.

Result of local government units budgets in 2020

budget deficit	148,8 million PLN
----------------	----------------------

The budgets of gminas and powiaty generated a surplus, while budgets of cities with powiat status as well as budget of voivodship closed with a deficit. A positive financial result was recorded in 88 out of 115 gminas of Podlaskie Voivodship (excluding cities with powiat status). The budgets of the cities of: Białystok, Łomża and Suwałki closed the year with a deficit. A positive financial result was achieved by 11 out of 14 powiaty of Podlaskie Voivodship.

Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund in 2021

the share of the total value of projects (signed co-financing agreements) implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in Podlaskie Voivodship in the total value of such projects in Poland	3,3%
---	------

At the end of 2021, the value of projects (signed cofinancing agreements) implemented under the 2014–2020 Partnership Agreement in Podlaskie Voivodship calculated per capita was higher than in Poland. In Podlasie, mainly funds from the Regional Operational Program and the Operational Program Infrastructure and Environment were used.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie

Table 1. Selected data for Poland and the voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2020 (as of 31 December) in %	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population in 2020 in hm ³	8367,4	88,3
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2020 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2020 in hm ³	7347,0	41,9
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2020 r. w dam ³ Municipal treated wastewater in 2020 in dam ³	1333859	33469
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. w t/r.: Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in 2020 in t/year:		
gazowych gases	186155755	2054731
pyłowych particulates	22588	503
Obszary prawnie chronione w % powierzchni ogólnej ^a w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Area under legal protection in % of total area ^a in 2020 (as of 31 December)	32,3	31,6
Lesistość w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Forest cover in 2020 (as of 31 December) in %	29,6	31,0
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2021 (as of 31 December)	122	58
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r. Natural increase per 1000 population in 2021	-4,9	-5,7
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2021	0,1	-1,0
Przeciętne trwanie życia w 2020 r. w latach: Life expectancy in 2020 in years:		
mężczyźni males	72,6	73,1
kobiety females	80,7	81,9
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021 (stan na początku roku szkolnego) Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1000 children aged 3–6 in the 2020/2021 school year (as of the beginning of the school year)	901	899

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a Data do not include information on the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas. b Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)

Table 1. Selected data for Poland and the voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo Voivodship
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 2021 r. (przeciętny w roku) w % Activity rate by LFS in 2021 (annual averages) in %	57,8	57,7
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętny w roku) w % Employment rate by LFS w 2021 r. (annual averages) in %	55,8	55,9
Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętna w roku) w % Unemployment rate by LFS in 2021 (annual averages) in %	3,4	3,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Registered unemployed persons per 1 job offer in 2021 (as of 31 December)	15	35
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w 2021 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^a in 2021 in PLN	5889,84	5112,55
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2021 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2021 in PLN	2554,59	2330,91
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2020 in PLN	1919,21	1948,31
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^b w 2020 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers ^b in 2020 in %	14,8	22,9
Współczynnik Giniego ^b w 2020 r. w % Gini coefficient ^b in 2020 in %	27,2	26,4
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r. w % Beneficiaries of social assistance in number of total population in 2020 in %	4,1	5,5
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2020 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2020 in thousand PLN	3509572	120587
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Children staying in nurseries and children's clubs ^c per 1000 children up to the age of 3 in 2020 (as of 31 December)	128	123
Ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient health care unit in 2020 (as of 31 December)	1498	1341
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personel per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December):		
lekarze doctors	24,1	25,6
pielęgniarki nurses	49,9	52,3
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in hospitals per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December)	43,8	46,0
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2020 r. ^d w zł Gross domestic product (current prices) per capita in 2020 ^d in PLN	60663	44522
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	1270	972 ^e
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	22	11 ^e

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Na podstawie danych z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC). c Łącznie z oddziałami żłobkowymi. d Wstępny szacunek. e Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby nie występuje w rejestrze REGON.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b On the basis of data from the European Union Statistics on Income and Living Condition survey (EU-SILC). c Including nursery wards. d Preliminary estimate. e Excluding entities whose seat address is not entered into the REGON register.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)

Table 1. Selected data for Poland and the voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo Voivodship
Pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej ^a na 1000 osób aktywnych zawodowo ^b w 2020 r. Internal R&D personnel ^a per 1000 economically active persons ^b in 2020	8,5	4,7
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^c w 2021 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^c in 2021 in %	84,4	90,5
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w 2021 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in 2021 in %	93,3	94,4
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^c w 2021 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^c in 2021 (previous year=100; current prices)	111,5	119,4
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. ^d w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land ^c in 2021 ^d in heads	42,8	97,8
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. ^d w szt. Pigs density per 100 ha of agricultural land in 2021 ^d in heads	73,8	32,7
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle ^a w 2021 r. w zł Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in industry ^a in 2021 in PLN	684066	659324
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie ^a w 2021 r. w zł Sold production of construction (current prices) per 1 average employed person in construction ^a in 2021 in PLN	715628	648829
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r. Dwellings completed per 1000 population in 2021	6,1	6,6
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2020 (as of 31 December)	100,3	70,5
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Length of railway lines operated per 100 km ² in 2020 (as of 31 December)	6,2	3,7
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2020 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2020 in %	17,9	79,8

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. d Stan w czerwcu. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu 2021 r. przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

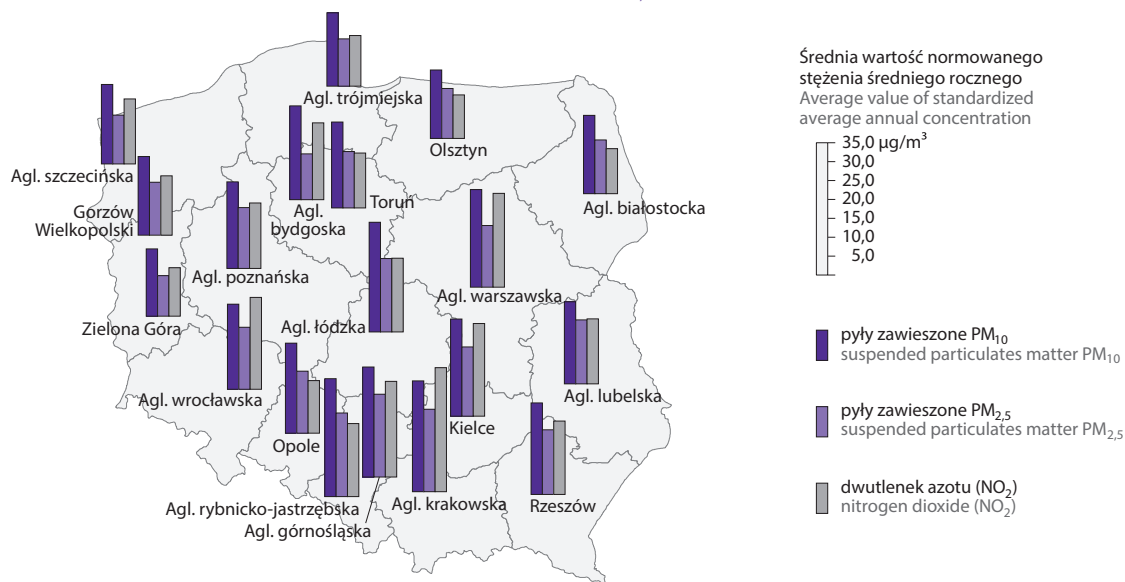
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Active population (all persons employed and considered as unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. d As of June. The basis for the calculations of livestock population as of June 2021 were data from the National Agricultural Census 2020 concerning agricultural land.

Rozdział 2 Chapter 2

Województwo na tle pozostałych województw Voivodship against the background of other voivodships

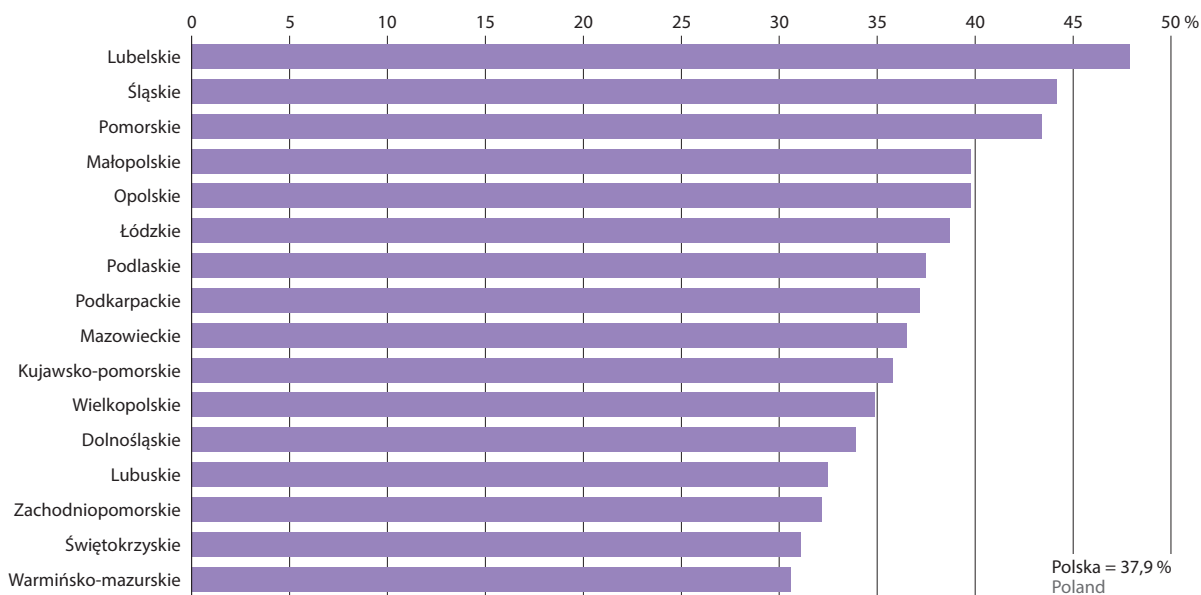
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2020 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2020

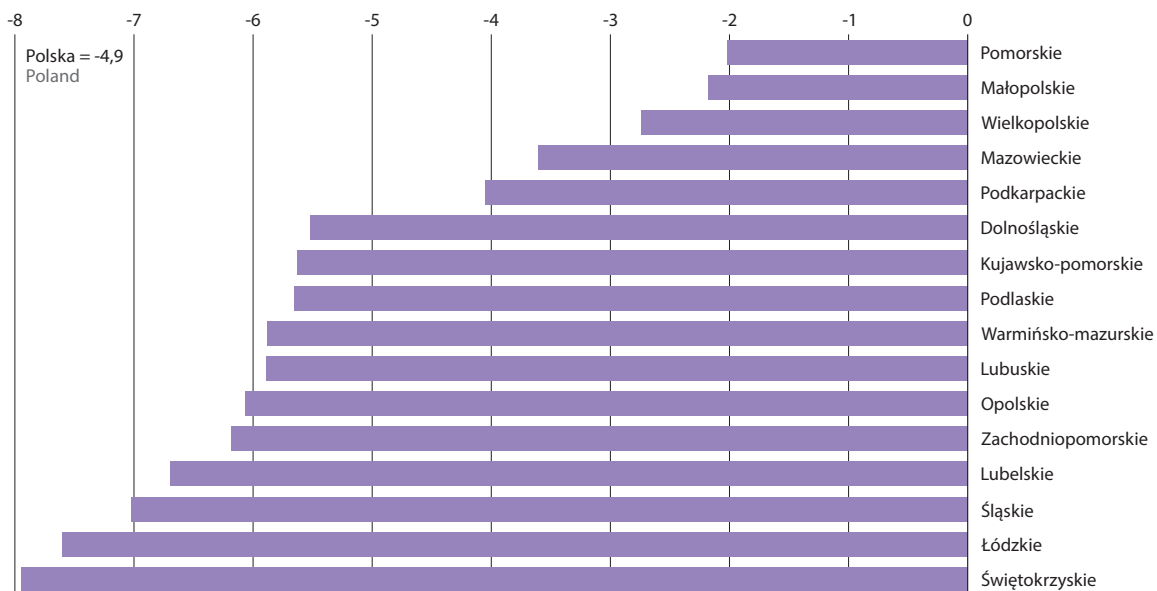

Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2020 r.

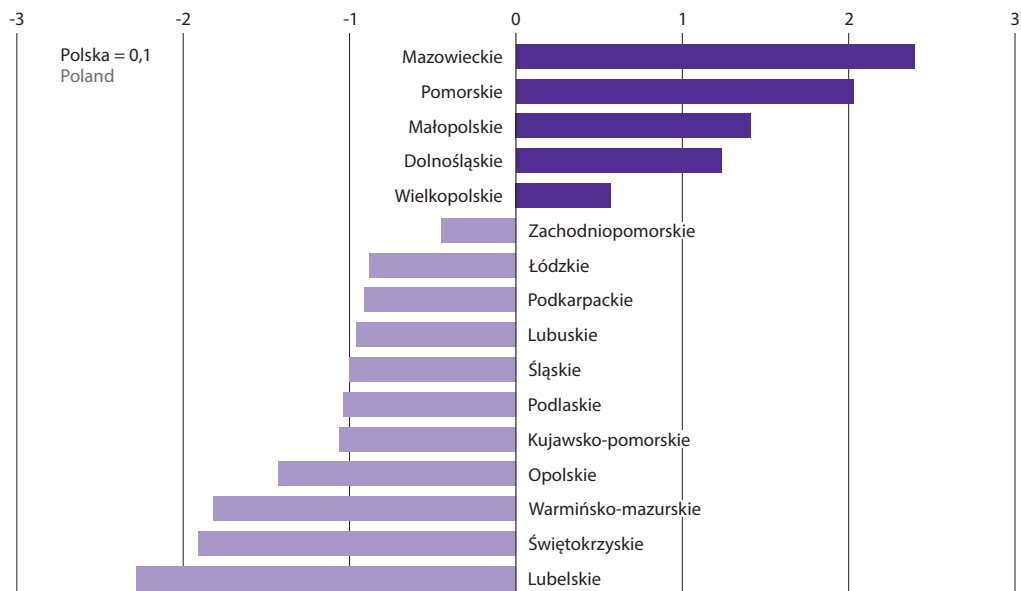
Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2020

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.
 Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2021

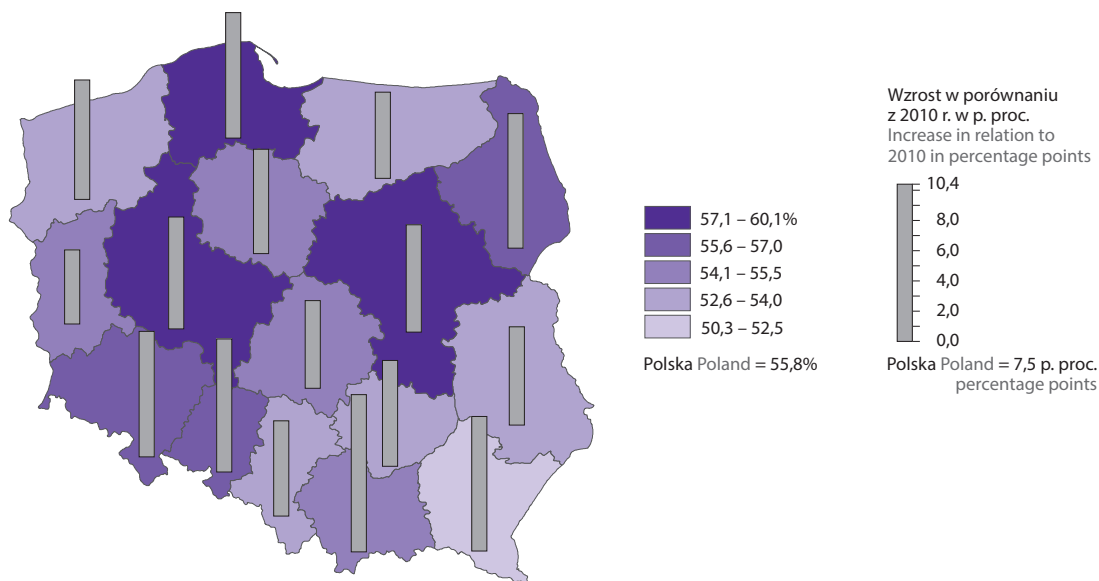

Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.
 Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2021

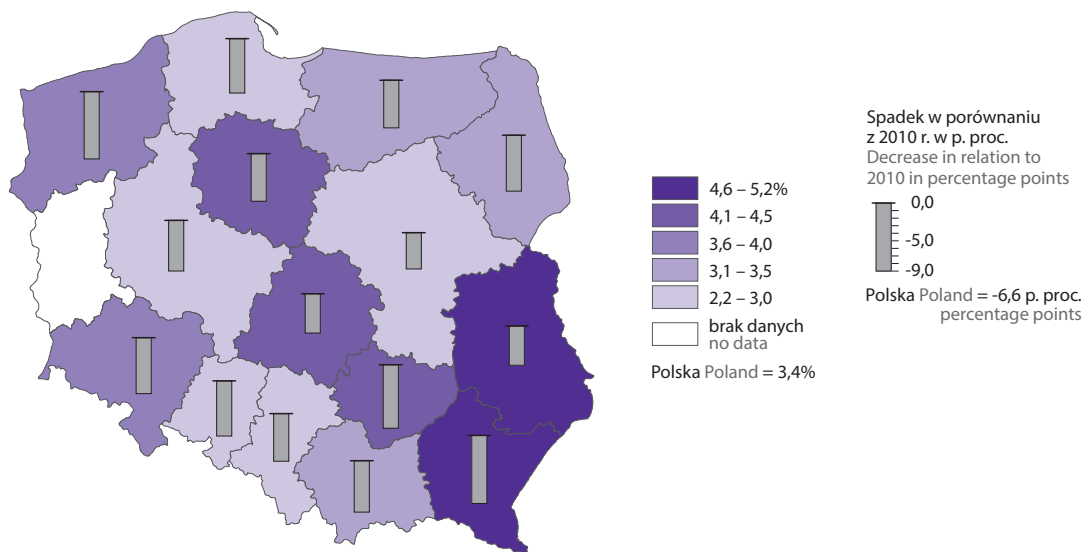

Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętny w roku)

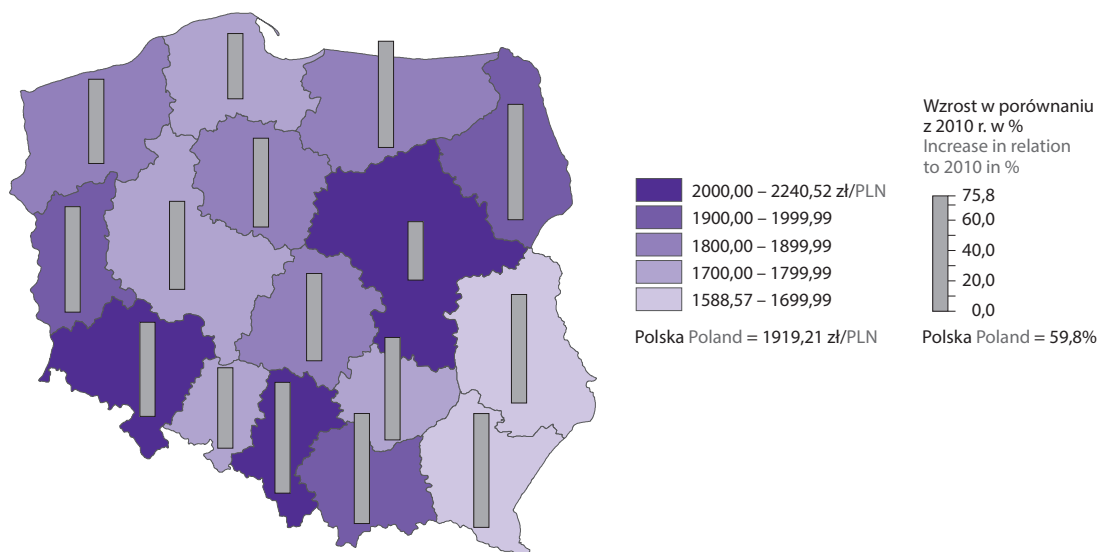
Map 2. Employment rate by LFS in 2021 (annual averages)

Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętna w roku)

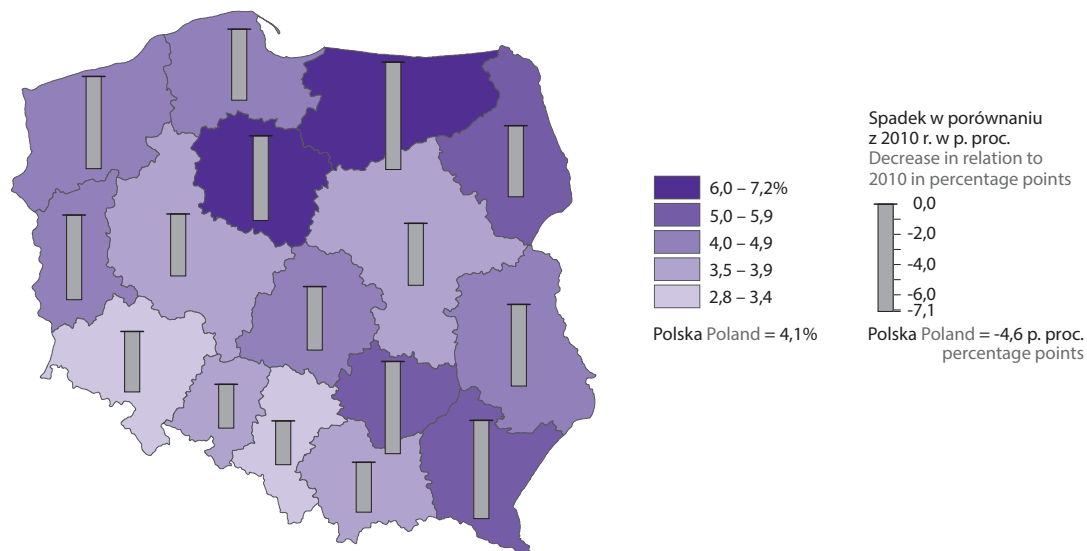
Map 3. Unemployment rate by LFS in 2021 (annual averages)

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r.
 Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2020

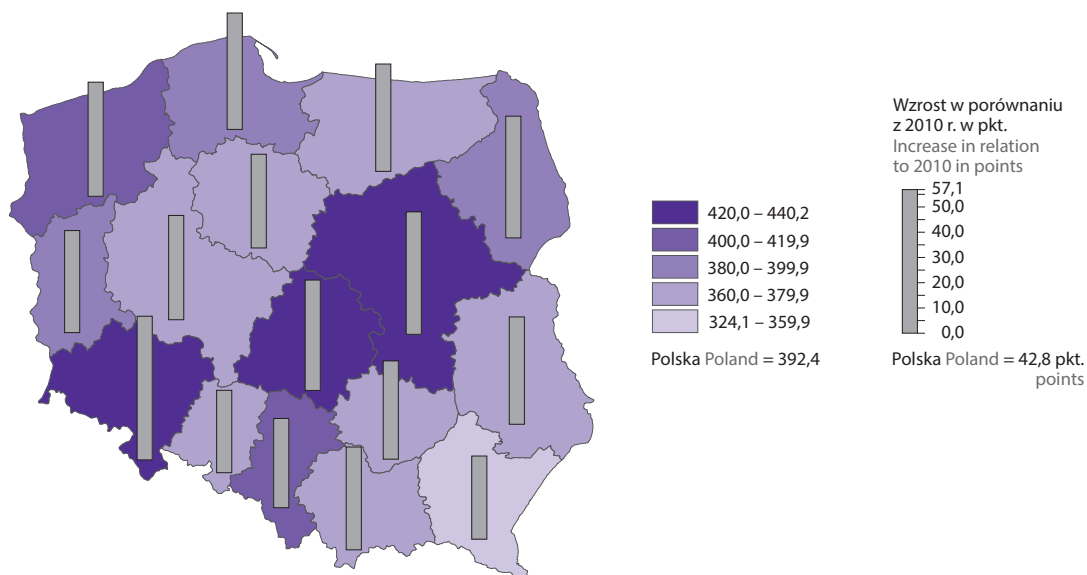

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r.
 Map 5. Social assistance beneficiaries in the total population in 2020

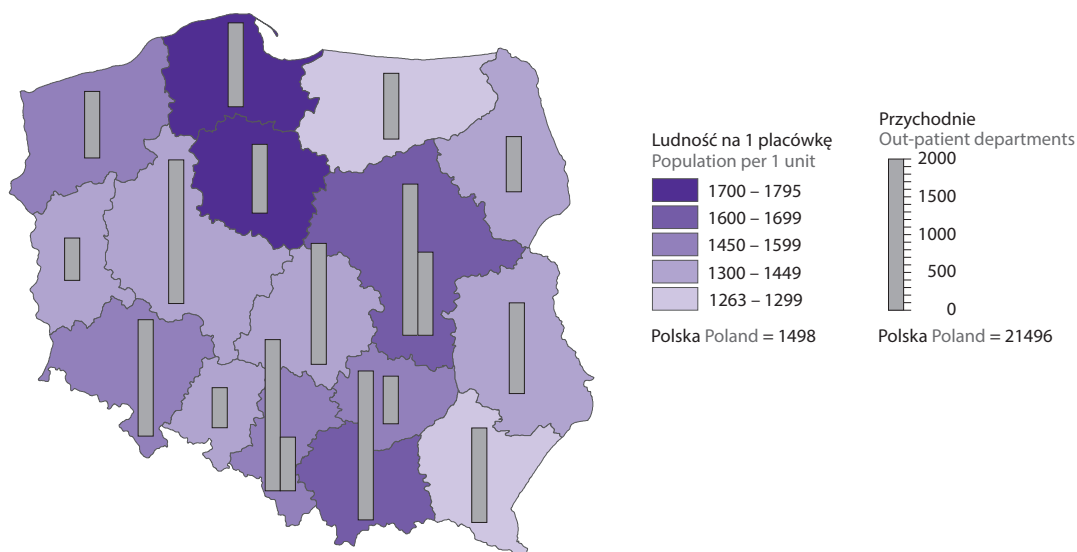
**Mapa 6. Mieszkania w zasobach mieszkaniowych na 1000 ludności w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 6. Dwellings in dwelling stocks per 1000 population in 2020
As of 31 December

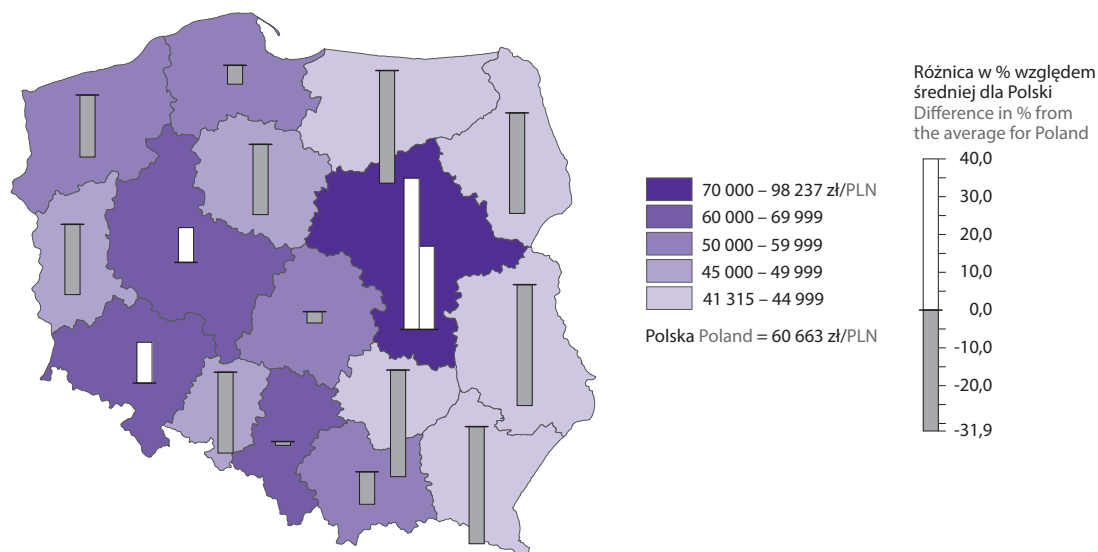

**Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 7. Out-patient health care units in 2020
As of 31 December

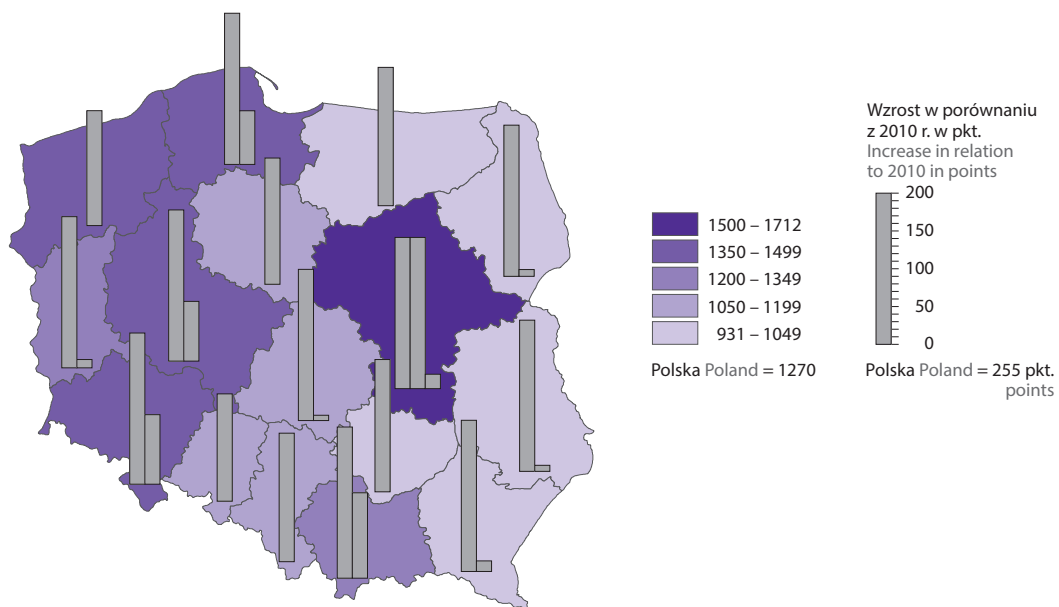

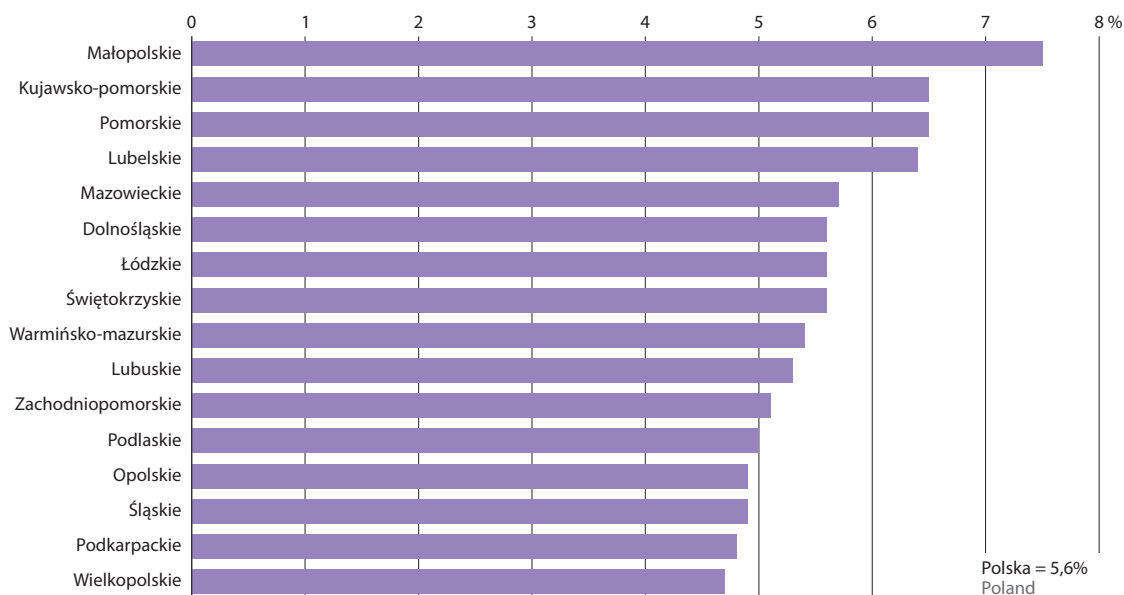
Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2020 (current prices)

^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021
 As of 31 December

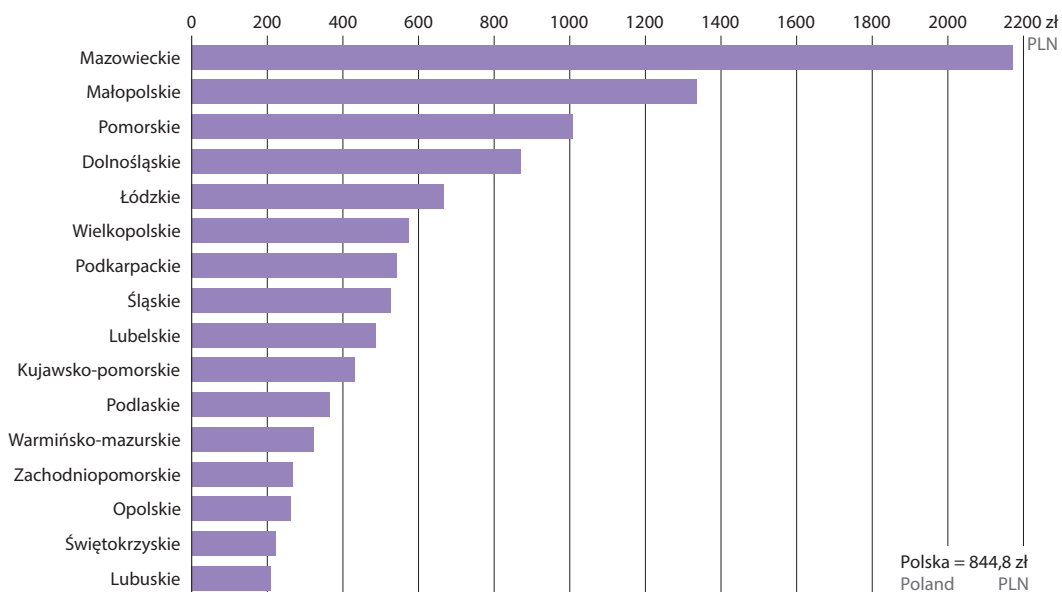

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych^a w 2021 r.Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises^a in 2021

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

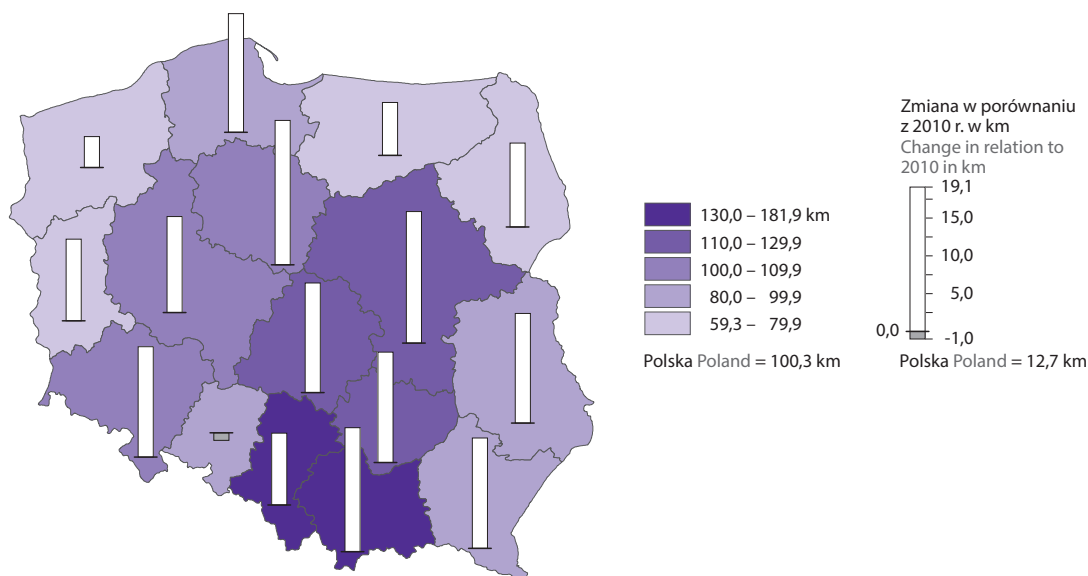
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2020 (current prices)

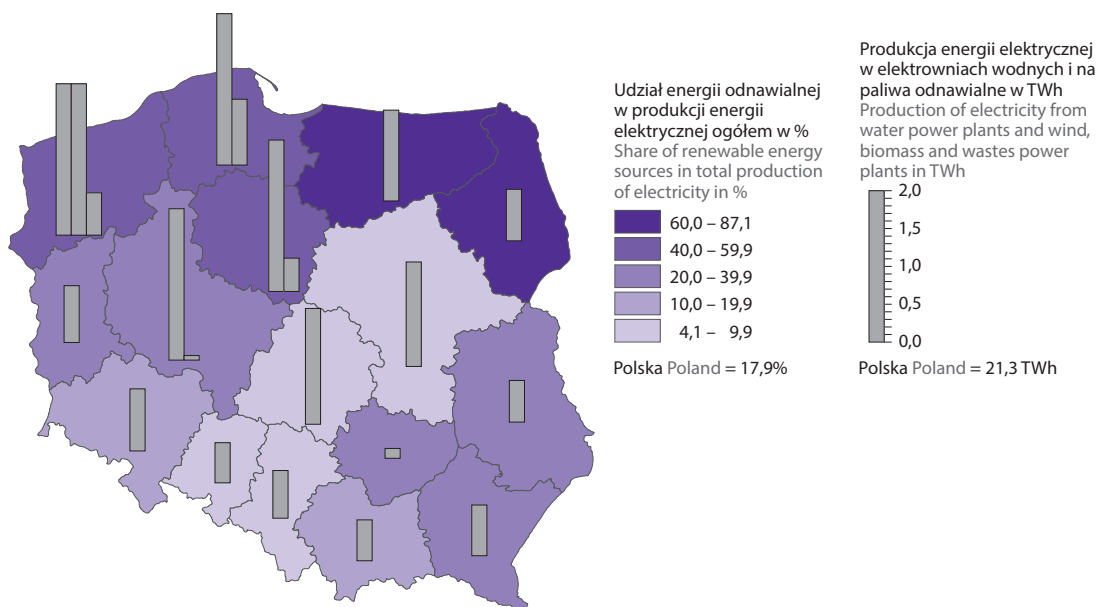
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 10. Hard surface public roads per 100 km² of total area in 2020
As of 31 December

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2020

Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Area and territorial division of voivodship

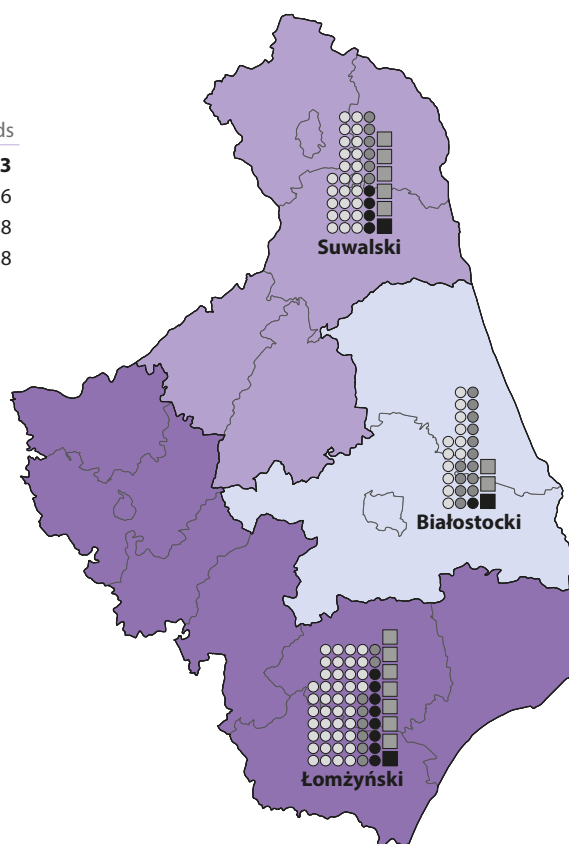
Mapa 12. Podział województwa podlaskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Division of Podlaskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021 As of 31 December

Podregiony województwa
Subregions of the voivodship

	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność w tys. Population in thousands
Podlaskie	2018702	1165,3
Białostocki	513307	512,6
Łomżyński	881747	385,8
Suwalski	623648	266,8

- Jeden powiat
One powiat
 - Jedno miasto na prawach powiatu
One city with powiat status
- Jedna gmina:
One gmina:
- wiejska
rural
 - miejsko-wiejska
urban-rural
 - miejska
urban
- Granice:
Boundaries:
- podregion NUTS 3
NUTS 3 subregion
 - powiat
powiat

Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r., województwo podlaskie zajmowało powierzchnię 20187 km², co stanowiło 6,5% powierzchni kraju. Na jego obszarze mieszkało 1165,3 tys. ludności, tj. 3,1% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 58 osób i była najniższa w kraju. W miastach mieszkało 60,8% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Warunki meteorologiczne

4.1. Meteorological conditions

W 2021 r. średnie roczne temperatury powietrza odnotowane w stacjach meteorologicznych w Białymstoku i w Suwałkach były niższe od zarejestrowanych w 2020 r.

W analizowanym roku roczne sumy opadów zanotowane w dwóch stacjach meteorologicznych na terenie województwa były wyższe w porównaniu z 2020 r. i wartościami średnimi wyznaczonymi dla poprzednich okresów wieloletnich, począwszy od 1971 r.

Województwo podlaskie leży w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego z zaznaczającymi się wpływami kontynentalnymi. W 2021 r. średnia roczna temperatura powietrza odnotowana w stacji meteorologicznej w Białymstoku wyniosła 7,5°C i była niższa o 1,7°C w stosunku do 2020 r., natomiast w Suwałkach osiągnęła 7,1°C i obniżyła się o 1,8°C w porównaniu z poprzednim rokiem. Województwo podlaskie było jednym z najchłodniejszych regionów w Polsce. Niższe średnie temperatury powietrza zanotowano tylko na Śnieżce (0,9°C) oraz w Zakopanem (6,1°C).

Tablica 2. Warunki meteorologiczne

Table 2. Meteorological conditions

Wyszczególnienie Specification	1971–2000	1991–2000	2001–2005	2001–2010	2021
	średnie average				
Temperatury w °C Temperatures in °C					
Białystok	6,9	7,2	7,4	7,5	7,5
Suwałki	6,3	6,8	6,9	7,1	7,1
Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm					
Białystok	577	573	555	613	684
Suwałki	591	575	601	619	720

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

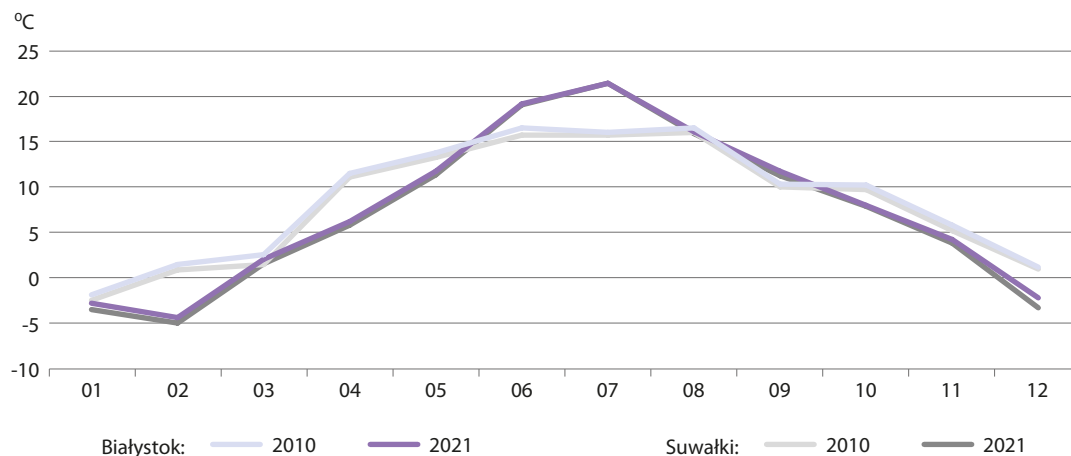
Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management, National Research Institute.

W 2021 r. w stacji pomiarowej w Białymstoku najcieplejszym miesiącem ze średnią miesięczną temperaturą wynoszącą 21,5°C był lipiec, natomiast najchłodniejszym miesiącem był luty (minus 4,6°C). W 2020 r. najwyższą średnią miesięczną temperaturę zaobserwowano w czerwcu i sierpniu i wyniosła ona 18,7°C, natomiast najchłodniejszym miesiącem był grudzień (0,6°C). W 2020 r. w stacji w Białymstoku nie odnotowano ujemnej średniej miesięcznej temperatury.

W 2021 r. w stacji meteorologicznej w Suwałkach, podobnie jak w Białymstoku, najwyższą średnią miesięczną temperaturę powietrza zaobserwowano w lipcu (21,5°C), zaś najniższą – w lutym (minus 5,2°C). W 2020 r. najcieplejszym miesiącem był sierpień ze średnią miesięczną temperaturą wynoszącą 18,5°C,

a najchłodniejszym – grudzień (0,1°C). W 2020 r. w stacji pomiarowej w Suwałkach nie odnotowano średniej miesięcznej temperatury poniżej 0°C.

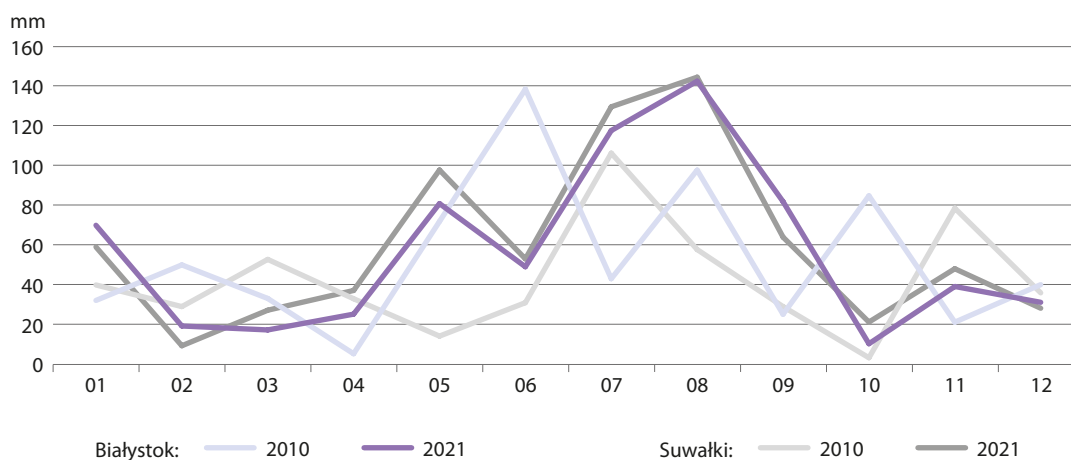
Wykres 6. Temperatury powietrza
Chart 6. Air temperatures

Maksymalna temperatura powietrza dla okresu wieloletniego 1971–2021 odnotowana w stacji meteorologicznej w Białymstoku wyniosła 35,5°C, a w Suwałkach – 35,2°C, natomiast minimalna temperatura powietrza w tym okresie ukształtowała się odpowiednio na poziomie minus 35,4°C oraz minus 30,6°C. Amplitudy temperatur skrajnych w latach 1971–2021 odnotowane w stacjach Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Białymstoku i Suwałkach wyniosły odpowiednio 70,9°C i 65,8°C.

Roczna suma opadów w 2021 r. w stacji pomiarowej w Białymstoku wyniosła 684 mm i w porównaniu z rokiem poprzednim była wyższa o 44 mm. Wielkość opadów w analizowanym roku była również wyższa niż wartości średnie wyznaczone dla poprzednich okresów wieloletnich, począwszy od 1971 r. Największą ilość opadów atmosferycznych odnotowano w sierpniu (143 mm), najniższą zaś w październiku (10 mm). W 2020 r. miesiącem o największej ilości opadów atmosferycznych był czerwiec (139 mm), a miesiącem o najmniejszej ilości opadów – kwiecień (5 mm).

Wykres 7. Opady atmosferyczne
Chart 7. Atmospheric precipitation

W stacji meteorologicznej w Suwałkach w 2021 r. roczna suma opadów osiągnęła 720 mm i była o 108 mm wyższa od zanotowanej w 2020 r. Wielkość opadów w analizowanym roku była również wyższa niż wartości średnie wyznaczone dla poprzednich okresów wieloletnich, począwszy od 1971 r. W omawianym roku największą ilość opadów atmosferycznych odnotowano w sierpniu (145 mm), zaś najmniejszą – w lutym (tylko 9 mm). W 2020 r. miesiącem o największej ilości opadów był czerwiec (162 mm), natomiast o najmniejszej ilości opadów – kwiecień (6 mm).

4.2. Powierzchnia ziemi

4.2. Ground surface

Na początku 2021 r., w porównaniu ze stanem zanotowanym rok wcześniej, zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych, zwłaszcza gruntów ornych i użytków zielonych (łąki trwałe i pastwiska trwałe). W związku z rozwojem regionu i rozbudową infrastruktury wzrosła natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, w tym gruntów pod drogami i terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe.

Województwo podlaskie położone jest w północno-wschodniej części Polski, w geograficznym środku Europy. Sąsiaduje z trzema województwami: mazowieckim, warmińsko-mazurskim i lubelskim. Ponadto graniczy od północy z Litwą i od wschodu z Białorusią. Granica z Białorusią stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej.

**Tablica 3. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 3. Geodetic area by the land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	w ha in ha				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	2018702	2018702	2018702	2018704	6,5
Użytki rolne ^a Agricultural land ^a	1219915	1214084	1215550	1214978	6,5
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woody and bushy land	639978	643803	639354	639191	6,7
Grunty pod wodami Lands under surface waters	27570	27670	27999	28024	4,2
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanized areas	73139	75609	78642 ^b	79529 ^b	4,5
Użytki ekologiczne Ecological areas	1825	1920	1969	1969	4,9
Nie użytki Wasteland	54457	53992	53701	53651	11,7
Tereny różne ^c Miscellaneous land ^c	1818	1623	1487	1362	1,7

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych. c Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.
Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the item “forest land as well as woody and bushy land”. b Including areas used for public road construction or railways. c Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Według danych geodezyjnych, w 2021 r. województwo podlaskie zajmowało obszar 2018,7 tys. ha, co stanowiło 6,5% powierzchni Polski. Na początku analizowanego roku w strukturze powierzchni woje-

wództwa dominowały użytki rolne, zajmując 60,2% całkowitej powierzchni (1215,0 tys. ha). W porównaniu z zanotowanym przed rokiem ich areal zmniejszył się o 0,6 tys. ha. Spadek powierzchni użytków rolnych (o 4,9 tys. ha, tj. 0,4%) zanotowano również w odniesieniu do stanu na początku 2010 r. Według stanu w dniu 1 stycznia 2021 r., największą część użytków rolnych stanowiły grunty orne – 62,3% (756,9 tys. ha) oraz łąki trwałe i pastwiska trwałe – 32,3% (392,6 tys. ha). Grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi zajmowały 31,7% (639,2 tys. ha) powierzchni województwa, a grunty zabudowane i zurbanizowane – 3,9% (79,5 tys. ha). W porównaniu z początkiem 2020 r. zaobserwowano zmniejszenie o 0,2 tys. ha powierzchni gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wzrosła o 0,9 tys. ha. Pozostałe kategorie gruntów stanowiły 4,2% powierzchni województwa.

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmałała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

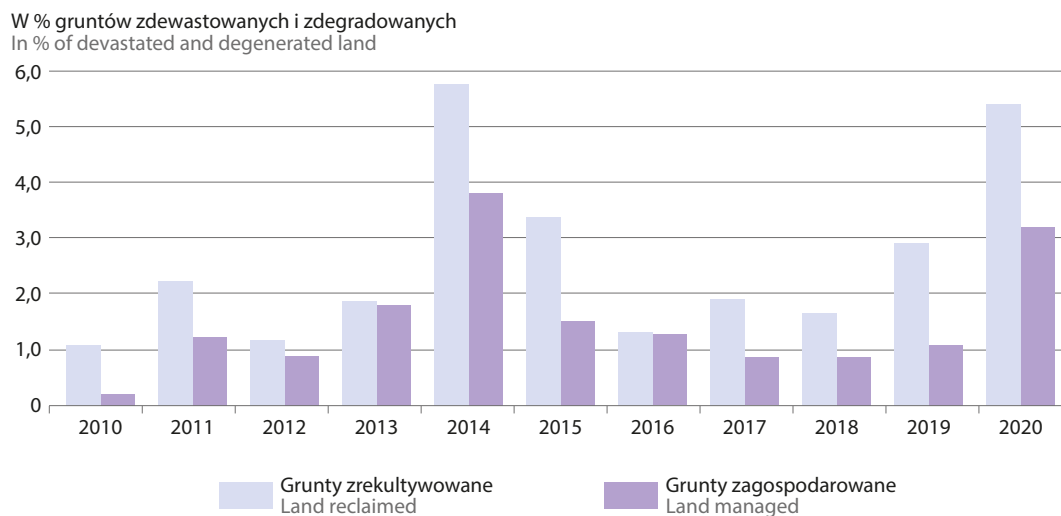
Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

W końcu 2020 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania na terenie województwa podlaskiego wynosiła 2742 ha, co stanowiło 0,1% powierzchni województwa (w kraju – 0,2%). Większość spośród nich (96,9%) stanowiły grunty zdewastowane, które utraciły całkowicie wartości użytkowe. Grunty zdegradowane, których wartość użytkowa zmałała m.in. w wyniku zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, zajmowały 3,1% powierzchni gruntów wymagających rekultywacji. Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji zmniejszyła się zarówno w odniesieniu do stanu w końcu 2019 r. (o 18 ha, tj. o 0,7%), jak i w stosunku do zanotowanej w końcu 2010 r. (o 113 ha, tj. o 4,0%).

Wykres 8. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 8. Land reclaimed and managed during the year

W 2020 r. w województwie podlaskim zrehabilitowano 149 ha gruntów zdewastowanych oraz zdegradowanych wymagających rekultywacji, co stanowiło 10,1% ogólnej powierzchni gruntów zrehabilitowanych w kraju. Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych zwiększyła się zarówno w porównaniu z rokiem

poprzednim (o 69 ha, tj. o 86,3%), jak i w odniesieniu do 2010 r. (o 118 ha, tj. o 380,6%). W 2020 r. w Podlaskiem powierzchnia gruntów zagospodarowanych wyniosła 87 ha, co oznaczało wzrost o 57 ha (niemal 2-krotny) w stosunku do 2019 r. oraz o 81 ha (14,5-krotny) w porównaniu z 2010 r. Stopień rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wyniósł w 2020 r. odpowiednio 5,4% i 3,2% ogólnej ich powierzchni w województwie.

4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto mniej wody niż w roku poprzednim. Największą ilość zużytej wody (ponad połowę całkowitego zużycia wody w województwie) odnotowano w eksploatacji sieci wodociągowej.

W 2020 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wytworzono większą ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania. Zaobserwowano wzrost liczby oczyszczalni ścieków.

W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 88,3 hm³ wody (1,1% zużycia krajowego), czyli o 0,1 hm³ mniej niż rok wcześniej. Największą ilość zużytej wody odnotowano w eksploatacji sieci wodociągowej – 51,0 hm³ (57,7% całkowitego zużycia wody w województwie, a 0,6% zużycia krajowego wody na ten cel), w tym w gospodarstwach domowych – 42,3 hm³. Na potrzeby przemysłu w omawianym roku przypadało zaledwie 13,8 hm³ wody (15,7% jej ogólnego zużycia w województwie). W omawianym roku liczba zakładów zużywających wodę w przemyśle wyniosła 75. W 2020 r. zużycie wody na potrzeby gospodarstw domowych nieznacznie zmniejszyło się w porównaniu z poprzednim rokiem, natomiast w odniesieniu do 2010 r. zaobserwowano jego duży wzrost (o 14,1%). Ilość wody wykorzystanej na potrzeby przemysłu zwiększyła się o 0,6% w porównaniu z 2019 r. oraz o 8,5% w odniesieniu do 2010 r.

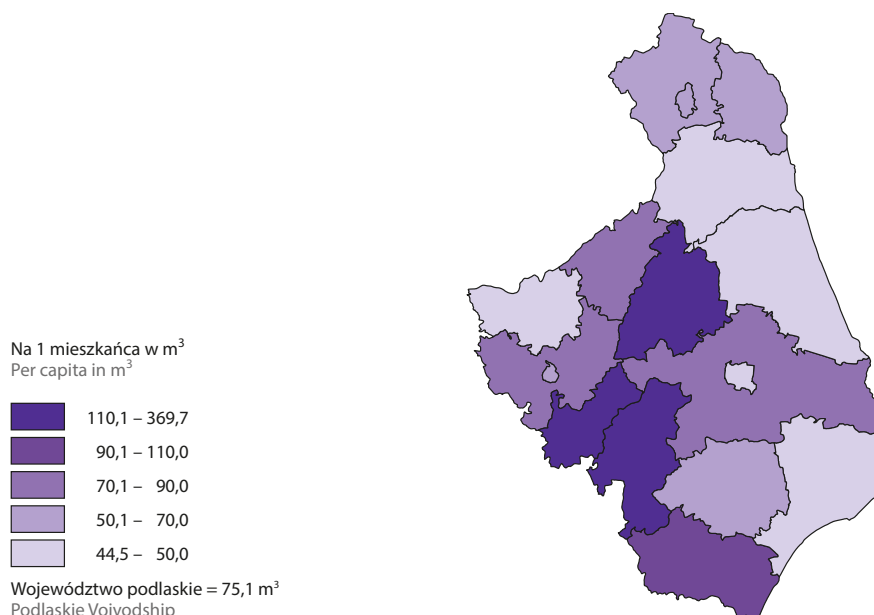
Tablica 4. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku
Table 4. Consumption of water by needs during the year

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w hm ³ in hm ³				Polaska=100 Poland=100
Ogółem^a Total^a	79,4	87,4	88,4	88,3	1,1
w tym: of which:					
Przemysł Industry	12,8	13,0	13,8	13,8	0,2
Gospodarstwa domowe Households	37,0	40,2	42,3	42,3	3,3

a Od 2019 r. dane nie obejmują wody zużytej do nawadniania użytków rolnych i leśnych.
a Since 2019, data do not include water used to irrigate agricultural and forest land.

W analizowanym roku pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podlaskim wyniósł 100,8 hm³ (1,2% poboru wody w kraju). Pobór wody na cele przemysłowe z ujęć własnych wyniósł 12,8 hm³ (12,7% poboru wody w województwie), a od innych jednostek na ten cel zakupiono 1,3 hm³ wody. Do napełniania i uzupełniania stawów rybnych w 2020 r. pobrano 23,5 hm³ wody (23,3% poboru wody w województwie).

Mapa 13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Map 13. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

W 2020 r. w województwie podlaskim wytworzono 41,7 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia i w porównaniu z 2019 r. ilość ta wzrosła o 0,1 hm³ (o 0,3%), a w odniesieniu do 2010 r. – o 1,6 hm³ (o 3,9%).

Tablica 5. Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków oraz ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi

Table 5. Industrial and municipal wastewater treatment plants as well as wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31 grudnia) Wastewater treatment plants (as of 31 December)	140	148	147	149
Ścieki odprowadzone w dam ³ : Discharged wastewater in dam ³ :				
komunalne ^a municipal ^a	33548	32022	33677	33469
przemysłowe industrial	6561	6929	7862	8191
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem (stan w dniu 31 grudnia) Population connected to wastewater treatment plants in % of total population (as of 31 December)	62,5	67,4	68,7	69,0

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Excluding transported wastewater and precipitation wastewater or snowmelt and infiltration water; including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

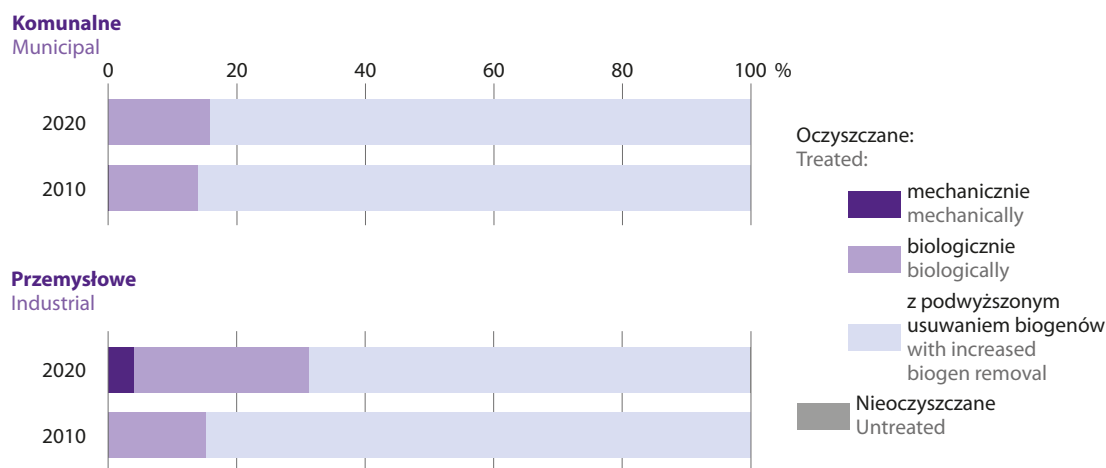
W 2020 r. w województwie podlaskim odprowadzono ogółem 12,1 hm³ ścieków przemysłowych, z czego 8,4 hm³ do wód lub do ziemi, a 3,7 hm³ siecią kanalizacyjną. Emisja ścieków przemysłowych odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi zwiększyła się o 3,8% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 18,8% w stosunku do 2010 r. Oczyszczania wymagało 8,2 hm³ (67,9%) ścieków przemysłowych, w tym 99,6% poddano procesowi oczyszczania.

W analizowanym roku w województwie siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 33,5 hm³ ścieków komunalnych (o 0,6% mniej niż w 2019 r. i o 0,2% mniej niż w 2010 r.). Były one w całości oczyszczane.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W końcu 2020 r. ścieki w województwie podlaskim oczyszczane były w 149 oczyszczalniach o łącznej przepustowości projektowej 282,5 dm³ na dobę (z tego w 2 oczyszczalniach mechanicznych, w 113 – biologicznych oraz w 34 – z podwyższonym usuwaniem biogenów). Oczyszczalnie w województwie podlaskim stanowiły 3,6% wszystkich oczyszczalni w kraju. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku liczba oczyszczalni zwiększyła się o 2 obiekty, a w porównaniu z końcem 2010 r. – o 9 obiektów. Ich przepustowość w ujęciu rocznym wzrosła o 0,2%, a na przestrzeni 10 lat – zmniejszyła się o 27,8%.

Wykres 9. Ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Chart 9. Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

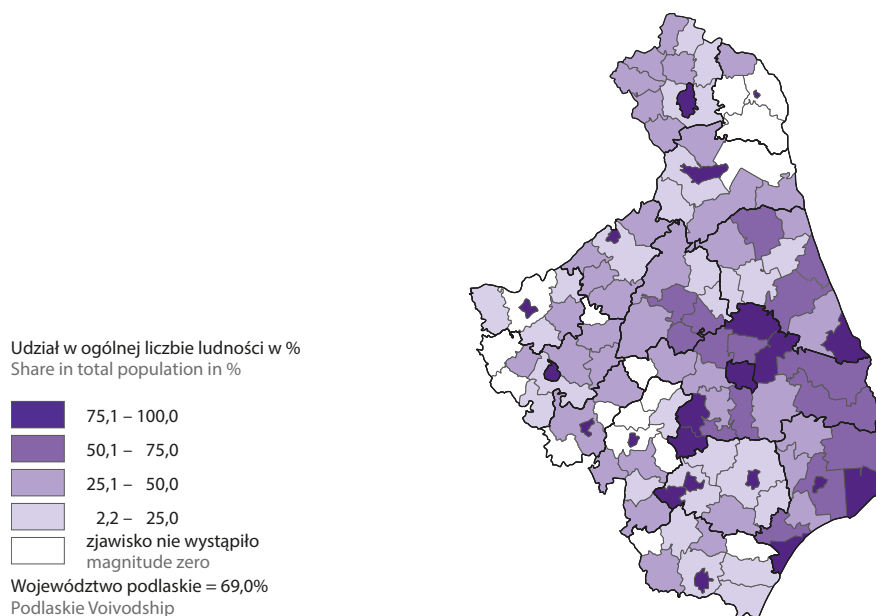

W końcu 2020 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa ukształtował się na poziomie 69,0% (udział ten dla całego kraju wynosił 74,8%). W porównaniu ze stanem w końcu 2019 r. zwiększył się o 0,3 p. proc., a od końca grudnia 2010 r. – o 6,5 p. proc. Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 97,0% ludności, a na wsi – zaledwie 25,4%.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

**Mapa 14. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 14. Population connected to wastewater treatment plants in 2020
As of 31 December

4.4. Zanieczyszczenia i ochrona powietrza

4.4. Pollution and protection of air

W 2020 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się zarówno emisja zanieczyszczeń pyłowych, jak i gazowych.

W odniesieniu do 2019 r. wzrosła liczba zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

W skali roku odnotowano spadek ilości zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza, natomiast wzrost ilości zatrzymanych lub zneutralizowanych zanieczyszczeń gazowych.

W końcu 2020 r. na terenie województwa podlaskiego działało 75 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, co stanowiło 4,0% zakładów tego rodzaju działających w kraju. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 38 zakładów (50,7% ogółu), a tylko 12 (16,0%) było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych. W Polsce w końcu 2020 r. spośród wszystkich zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza 1091 (58,8%) posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, zaś 284 (15,3%) do redukcji zanieczyszczeń gazowych.

Tablica 6. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 6. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w tys. t/r in thousand tonnes/year				Polaska=100
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gases pollutions					
Ogółem Total	1616,6	1978,2	2136,1	2054,7	1,1
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	3,3	2,9	1,9	1,4	0,8
Metan Methane	–	0,5	0,4	0,5	0,1
Tlenki azotu ^a Nitrogen oxides ^a	3,2	2,8	2,4	2,2	1,3
Tlenek węgla Carbon monoxide	2,4	3,0	2,9	2,7	1,0
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	1607,3	1968,6	2128,1	2047,6	1,1
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulates pollutions					
Ogółem Total	1,1	0,9	0,7	0,5	2,2
w tym: of which:					
Ze spalania paliw Fuel combustion	0,8	0,7	0,5	0,4	3,1
Niezorganizowana Non-organised	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1

a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.
 a Expressed in nitrogen dioxide.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych w 2020 r. wyniosła 0,5 tys. t i w porównaniu z emisją z roku poprzedniego była o 23,9% (o 158 t) mniejsza. W odniesieniu do 2010 r. zmniejszyła się o 54,1% (o 593 t). Zanieczyszczenia pyłowe wyemitowane w analizowanym roku na terenie województwa podlaskiego stanowiły tylko 2,2% emisji tego rodzaju zanieczyszczeń w Polsce. Województwo podlaskie wyemitowało najmniej zanieczyszczeń pyłowych wśród wszystkich województw w kraju. Znaczna ilość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw (76,5% ogólnej emisji pyłów w województwie). W omawianym roku emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosła 0,02 t.

Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w analizowanym roku osiągnęła 7,1 tys. t i była o 11,0% (o 0,9 tys. t) niższa niż w 2019 r., a w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 23,1% (o 2,1 tys. t). Zanieczyszczenia gazowe (bez dwutlenku węgla) emitowane na terenie województwa podlaskiego stanowiły 0,6% emisji krajowej. W analizowanym okresie emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wyniosła 0,4 t.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-graftowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Dominującymi źródłami emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie podlaskim były jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (51,5% emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie), zaś w mniejszym stopniu – zakłady przetwórstwa przemysłowego (25,4%). W przypadku emisji zanieczyszczeń pyłowych głównym źródłem były jednostki przetwórstwa przemysłowego (60,0% emisji zanieczyszczeń pyłowych w województwie) oraz wytwarzające i zaopatrujące w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40,0%).

W 2020 r. w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w Podlaskiem zatrzymano 30,9% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) i 98,9% zanieczyszczeń pyłowych wyemitowanych z zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska. Krajowe wskaźniki były wyższe od wojewódzkich i wyniosły odpowiednio 70,4% i 99,9%.

4.5. Ochrona przyrody. Lasy

4.5. Nature protection. Forests

W końcu 2020 r. powierzchnia obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych w województwie podlaskim nieznacznie zmniejszyła się w ujęciu rocznym, przy czym ich udział procentowy w powierzchni województwa pozostał na tym samym poziomie.

W omawianym okresie zwiększyła się natomiast powierzchnia gruntów leśnych, a w konsekwencji nastąpił wzrost wskaźnika lesistości.

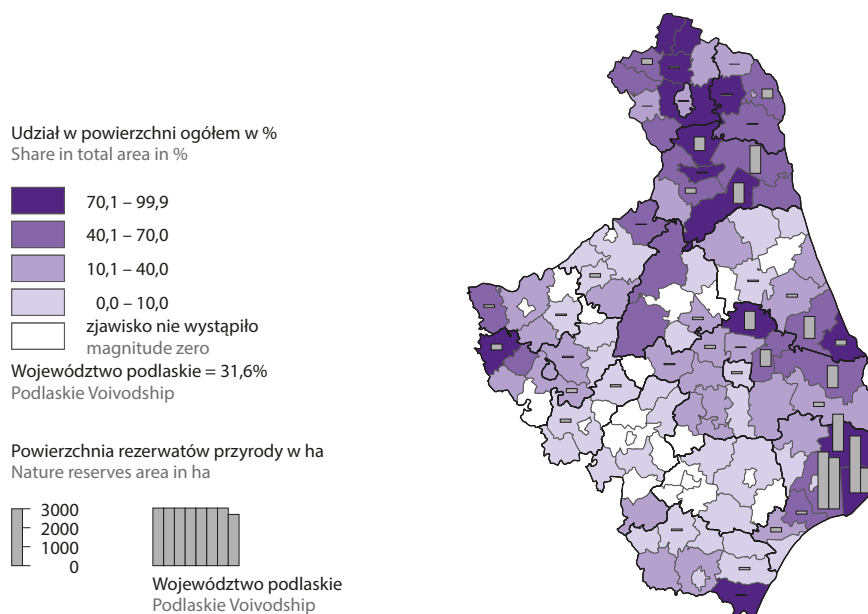
W końcu 2020 r. obszary cenne przyrodniczo prawnie chronione¹ w województwie podlaskim zajmowały 638,4 tys. ha, co stanowiło 31,6% jego powierzchni ogólnej. Powierzchnia obszarów chronionych zmniejszyła się zarówno w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej (o 0,3 tys. ha), jak i w odniesieniu do stanu w końcu 2010 r. (o 7,2 tys. ha).

W strukturze obszarów objętych ochroną prawną¹ w województwie podlaskim dominują obszary chronionego krajobrazu (w końcu 2020 r. obejmowały one 68,7% powierzchni chronionej), parki narodowe (14,4%) oraz parki krajobrazowe (12,8%). Największy udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogólnej odnotowano w powiecie augustowskim (64,1%), zaś najmniejszy w powiecie zambrowskim (0,4%).

¹ Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

Mapa 15. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 15. Area of special nature value under legal protection^a in 2020 As of 31 December

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

^a Data do not include information on the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas.

Biorąc pod uwagę obszar parków narodowych w poszczególnych województwach, w końcu 2020 r. Podlaskie zajmowało pierwsze miejsce w Polsce. Powierzchnia parków narodowych w województwie podlaskim (92,2 tys. ha) stanowiła wówczas 29,3% ich ogólnej powierzchni w kraju. W porównaniu ze stanem w końcu 2019 r. powierzchnia parków narodowych w województwie utrzymała się na tym samym poziomie, natomiast w odniesieniu do końca 2010 r. wzrosła o 0,1 tys. ha.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

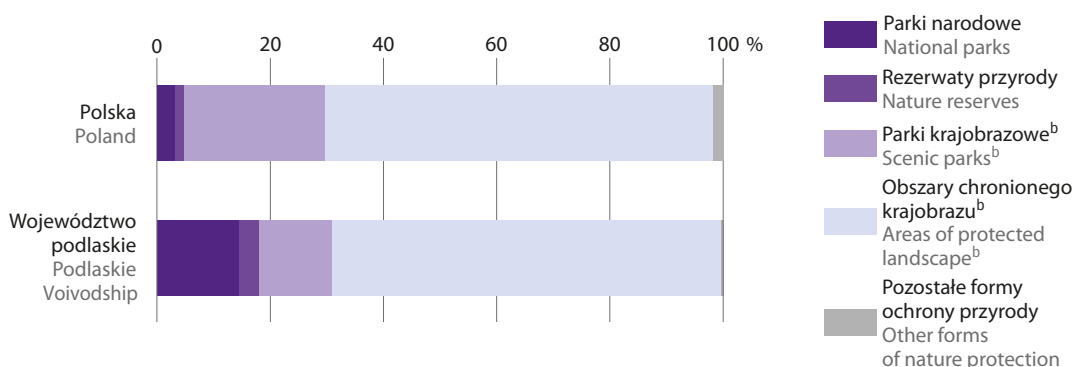
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Na przestrzeni jedenastu analizowanych lat liczba rezerwatów przyrody na terenie województwa podlaskiego pozostała niezmienna i kształtowała się na poziomie 93 obiektów. W końcu 2020 r. rezerваты przyrody zajmowały powierzchnię 23,7 tys. ha (w Polsce 170,2 tys. ha). Przeciętna powierzchnia rezerwatu wynosiła 254,9 ha (w kraju 113,3 ha). Zdecydowanie największy obszar zajmowały rezerваты leśne, które stanowiły 77,2% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie.

Według stanu w końcu 2020 r., w województwie podlaskim znajdowały się 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 86,6 tys. ha, co stanowiło 4,3% jego ogólnej powierzchni. Obszary chronionego krajobrazu obejmowały 456,8 tys. ha, tj. 22,6% powierzchni województwa. Porównując powierzchnię parków krajobrazowych do zanotowanej w końcu poprzedniego roku pozostała ona na takim samym poziomie, natomiast w odniesieniu do końca 2010 r. – zmniejszyła się o 1,5 tys. ha. Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu w porównaniu z zanotowaną przed rokiem zmniejszyła się o 0,3 tys. ha, natomiast w odniesieniu do stanu w końcu 2010 r. – zmniejszyła się o 5,9 tys. ha.

Wykres 10. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 10. Area of special nature value under legal protection^a in 2020 As of 31 December

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Bez rezerwatów i innych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych) położonych na ich terenie.

a Data do not include information on the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas. b Excluding reserves and other forms of nature protection (documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands) located within those areas.

Na terenie województwa podlaskiego w końcu 2020 r. zanotowano 1989 pomników przyrody (w kraju 34898), z czego aż 1223 znajdowało się na terenie powiatu hajnowskiego. Liczba pomników przyrody zwiększyła się o 21 obiektów w porównaniu ze stanem w końcu 2019 r., natomiast zmniejszyła się o 69 obiektów w stosunku do zanotowanej 10 lat wcześniej.

Wśród form ochrony przyrody warto również wymienić obszary Natura 2000. Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) od końca 2010 r. zajmują niezmiennie 28,7% powierzchni województwa, natomiast specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) w końcu 2020 r. i 2019 r. zajmowały 26,9%, podczas gdy w końcu 2010 r. – 27,0% jego ogólnej powierzchni.

Charakterystycznym gatunkiem chronionym w województwie podlaskim jest żubr. Jego liczebność w 2020 r. wynosiła 982 osobniki, co stanowiło 42,4% populacji tego gatunku w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba osobników tego gatunku zmniejszyła się o 6 szt., natomiast w odniesieniu do 2010 r. zwiększyła się o 366 szt. Innym gatunkiem chronionym występującym na terenie województwa jest bóbr europejski, którego liczebność w 2020 r. została oszacowana na poziomie 16,7 tys. szt., natomiast od 2010 r. do 2019 r. – na poziomie 15,0 tys. szt.

W końcu 2020 r. ludność mogła korzystać z parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców, zieleni ulicznej oraz terenów zieleni osiedlowej o łącznej powierzchni 1,7 tys. ha (w kraju – 78,7 tys. ha), co oznacza, że

na 1 mieszkańca województwa podlaskiego przypadało 14,4 m² tych terenów. W porównaniu ze stanem w końcu 2019 r. powierzchnia ta zmniejszyła się o 4,5 ha (o 0,3%), natomiast w odniesieniu do zanotowanej 10 lat wcześniej wzrosła o 0,2 tys. ha (o 12,2%).

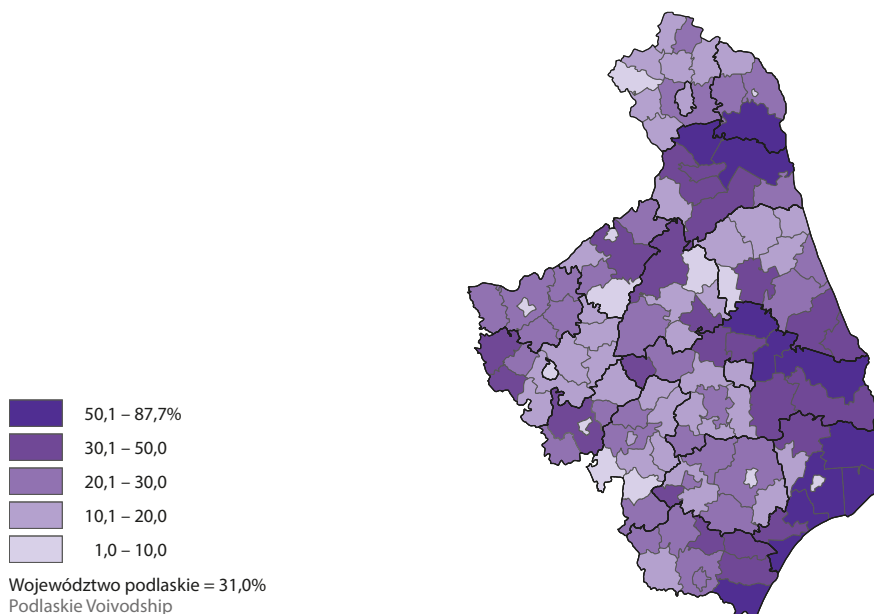
Według stanu w końcu 2020 r., powierzchnia gruntów leśnych w województwie podlaskim wynosiła 634,8 tys. ha, co stanowiło 6,7% ich ogólnej powierzchni w kraju. Powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się o 1,0 tys. ha (o 0,2%) w porównaniu z zanotowaną przed rokiem, natomiast w stosunku do stanu w końcu 2010 r. – wzrosła o 8,7 tys. ha (o 1,4%). Na 1 mieszkańca województwa podlaskiego w końcu 2020 r. przypadało 53,3 ara powierzchnia lasów (w 2019 r. – 52,9 ara), natomiast na 1 mieszkańca w Polsce – 24,2 ara (w 2019 r. – 24,1 ara). W 2010 r. w województwie wskaźnik ten był niższy i wynosił 51,2 ara.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

W końcu 2020 r. wskaźnik lesistości w województwie podlaskim przyjął wartość 31,0%, co uplasowało je na siódmym miejscu wśród województw w kraju, podczas gdy w Polsce wynosił 29,6%. W regionie najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w powiatach: hajnowskim (53,6%), augustowskim (46,2%) i sejneńskim (42,1%), zaś najniższy – w miastach na prawach powiatu Łomża (1,0%) i Suwałki (13,3%). Lesistość w końcu poprzedniego roku kształtowała się na poziomie 30,9% (w kraju – 29,6%), natomiast w końcu 2010 r. – 30,5% (w kraju – 29,2%).

**Mapa 16. Lesistość w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 16. Forest cover in 2020
As of 31 December

W końcu 2020 r. w strukturze własnościowej gruntów leśnych województwa, podobnie jak w całym kraju, dominowała własność publiczna (67,6%), a w jej ramach – grunty leśne znajdujące się pod zarządkiem Lasów Państwowych, stanowiące 61,6% wszystkich gruntów leśnych w województwie. Grunty leśne prywatne obejmowały 32,4% ogółu gruntów leśnych w Podlaskiem.

4.6. Odpady przemysłowe i komunalne

4.6. Industrial and municipal waste

W 2020 r. ilość wytworzonych odpadów przemysłowych znacznie zwiększyła się w skali roku, na co największy wpływ miała zdecydowanie większa niż przed rokiem ilość odpadów magazynowanych czasowo.

Ilość odebranych lub zebranych odpadów komunalnych wzrosła w ujęciu rocznym.

W 2020 r. w województwie podlaskim wytworzono 2363,1 tys. t odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stanowiło 2,2% ich ogólnej ilości w kraju. W miastach wytworzono 223,6 tys. t (9,5% ogółu) odpadów, a na obszarach wiejskich – 2139,5 tys. t (90,5% ogółu). Ilość odpadów wytworzonych zwiększyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim – o 1869,6 tys. t (prawie 5-krotnie), jak i w odniesieniu do 2010 r. – o 1649,6 tys. t (ponad 3-krotnie).

Tablica 7. Odpady przemysłowe

Table 7. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	
	w tys. t in thousand tonnes			Polska=100 Poland=100
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	713,5	493,5	2363,1	2,2
w tym: of which:				
unieszkodliwione we własnym zakresie disposed by producers on its own	.	5,0	7,3	0,0
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	.	290,3	229,0	0,4
magazynowane czasowo temporarily stored	36,2	42,6	1420,2	56,4
Odpady dotychczas składowane (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled (as of the end of the year) – total	2350,2	2297,9	2261,4	0,1

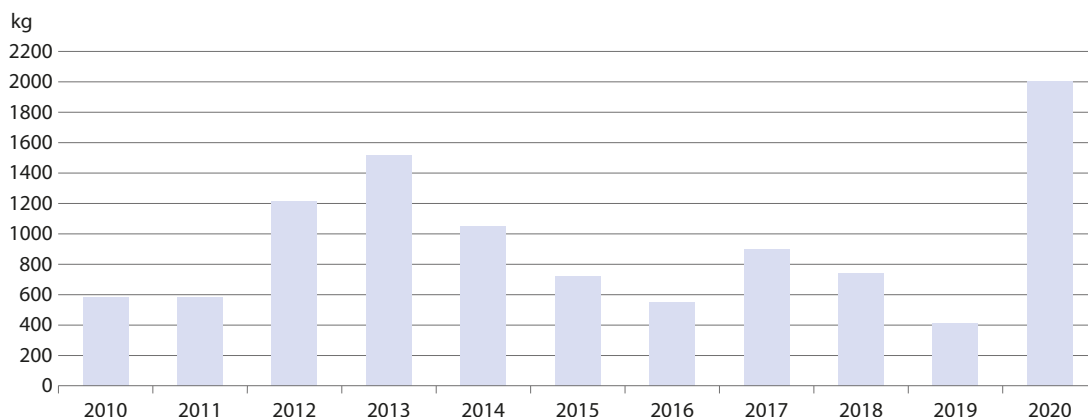
Z ogólnej ilości odpadów wytworzonych w 2020 r., wytwórcy odpadów zmagazynowali czasowo 1420,2 tys. t (60,1%) odpadów, poddali odzyskowi we własnym zakresie 706,6 tys. t (29,9%) odpadów, 229,0 tys. t (9,7%) przekazali innym odbiorcom, a pozostałe 7,3 tys. t (0,3%) unieszkodliwili we własnym zakresie. W porównaniu z 2019 r. zwiększyła się zarówno ilość odpadów magazynowanych czasowo (o 1377,6 tys. t, tj. 33-krotnie), poddanych odzyskowi (o 551,0 tys. t, tj. 4,5-krotnie), jak i unieszkodliwionych we własnym zakresie (o 2,3 tys. t, tj. o 46,0%). W skali roku zmniejszeniu uległa natomiast ilość odpadów przekazanych innym odbiorcom (o 61,3 tys. t, tj. o 21,1%). W odniesieniu do 2010 r. więcej odpadów zmagazynowano czasowo (o 1384,0 tys. t, tj. 39-krotnie) oraz poddano odzyskowi (o 89,6 tys. t, tj. o 14,5%).

W końcu 2020 r. ogólna ilość odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na składowiskach własnych wyniosła 2261,4 tys. t, co stanowiło 0,1% odpadów nagromadzonych w kraju. Ilość ta spadła zarówno w porównaniu z zanotowaną przed rokiem (o 36,5 tys. t, tj. o 1,6%), jak i w odniesieniu do 2010 r. (o 88,8 tys. t, tj. o 3,8%).

Liczba zakładów wytwarzających odpady w województwie podlaskim w końcu 2020 r. wyniosła 51 i w ciągu roku zmniejszyła się o 2, natomiast w odniesieniu do zanotowanej 10 lat wcześniej zmniejszyła się o 7.

W 2020 r. ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego wyniosła 2008,5 kg (w Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 2854,1 kg). Ilość ta zwiększyła się o 1590,0 kg (prawie 5-krotnie) w porównaniu z 2019 r. oraz o 1416,0 kg (ponad 3-krotnie) w odniesieniu do 2010 r.

Wykres 11. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
 Chart 11. Industrial waste generated during the year per capita

Największa ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2020 r. należała do grupy „Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)” – 1978,2 tys. t, co stanowiło 83,7% ogółu odpadów wytworzonych w województwie.

W 2020 r. w województwie podlaskim głównym źródłem odpadów było budownictwo (1966,6 tys. t odpadów, tj. 83,2% ogółu). Pozostałą część stanowiły odpady wytworzone w jednostkach zaliczanych do sekcji: przetwórstwo przemysłowe (174,8 tys. t, tj. 7,4%), górnictwo i wydobywanie (120,6 tys. t, tj. 5,1%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (62,0 tys. t, tj. 2,6%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (39,1 tys. t, tj. 1,7%).

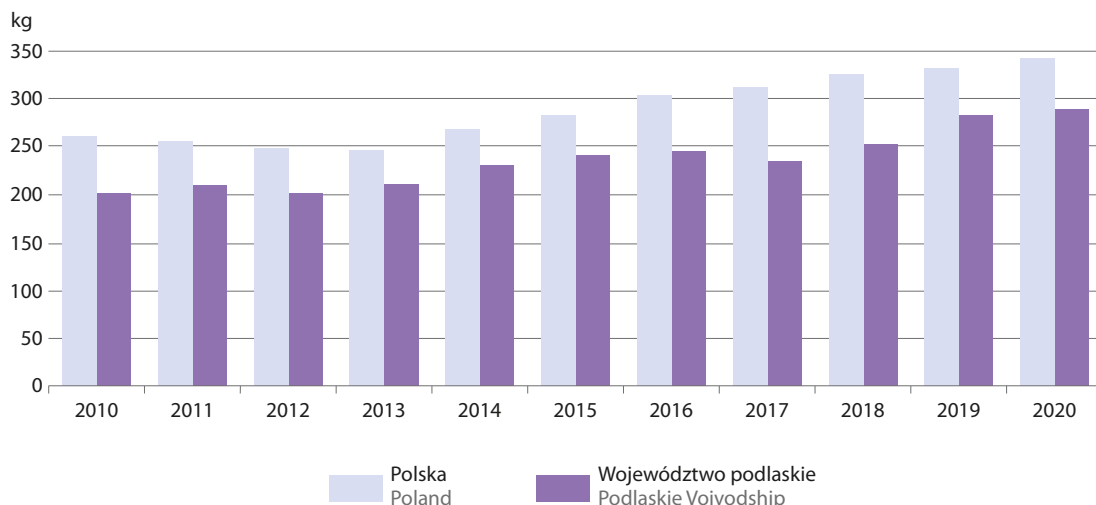
Uwzględniając przekrój terytorialny według powiatów, największą ilość wytworzonych odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2020 r. zanotowano w powiatach suwalskim (1963,5 tys. t) i sokólskim (126,5 tys. t) oraz w miastach Białystok (59,0 tys. t) i Suwałki (43,0 tys. t). Najmniej odpadów wytworzono w powiatach: monieckim (2,3 tys. t), siemiatyckim i wysokomazowieckim (po 5,8 tys. t) oraz kolneńskim (6,1 tys. t).

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Od 1 lipca 2013 r. odebrane lub zebrane odpady komunalne uznawane są za odpady komunalne wytworzone, ze względu na objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości przez gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi.

W 2020 r. w województwie podlaskim zebrano 338,9 tys. t odpadów komunalnych (245,1 tys. t w miastach i 93,8 tys. t z obszarów wiejskich), co stanowiło 2,6% ogółu odpadów komunalnych wytworzonych w Polsce. Ilość zebranych odpadów komunalnych wzrosła zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim (o 1,4%), jak i 2010 (o 39,5%).

W 2020 r. ilość wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego wyniosła 288,0 kg (w Polsce wskaźnik ten osiągnął poziom 342,0 kg). Oznacza to wzrost w stosunku do 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 4,8 kg oraz 86,3 kg. Najwięcej odpadów komunalnych na 1 mieszkańca wytworzono w mieście Białystok (365,8 kg), najmniej – w powiecie suwalskim (195,4 kg).

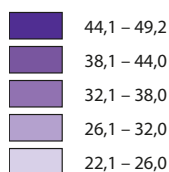
Wykres 12. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca
 Chart 12. Municipal waste collected during the year per capita

Większość odpadów komunalnych zebranych w 2020 r. pochodziła z gospodarstw domowych. W województwie podlaskim wytworzono w nich 298,0 tys. t odpadów, co stanowiło 87,9% ogółu (w Polsce – 86,1% ogółu). Ilość tej kategorii odpadów wzrosła o 5,4% w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 63,7% w stosunku do 2010 r. Pozostałą część odpadów komunalnych, pochodzącą z handlu, małego biznesu, biur, instytucji oraz usług komunalnych w 2020 r. zebrano w ilości 40,8 tys. t.

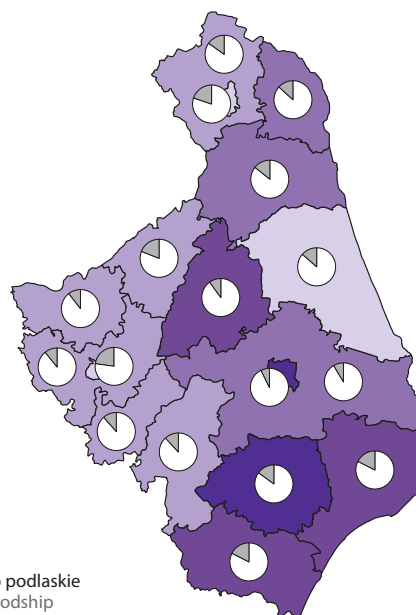
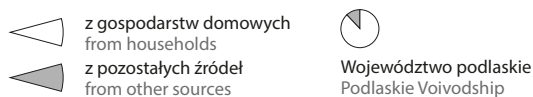
Mapa 17. Odpady komunalne zebrane w 2020 r.
 Map 17. Municipal waste collected in 2020

Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %
 Share of municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %

Województwo podlaskie = 37,5%
 Podlaskie Voivodship

Struktura odpadów komunalnych zebranych ogółem według źródeł pochodzenia w %
 Structure of total municipal waste collected by source of origin in %

Wśród zebranych odpadów komunalnych przeważały odpady zmieszane. W 2020 r. w województwie podlaskim ich ilość wyniosła 211,7 tys. t, co stanowiło 2,6% ogółu zmieszanych odpadów komunalnych w Polsce. Oznacza to spadek o 7,5% w stosunku do poprzedniego roku (w kraju – o 7,2%), a w porównaniu z 2010 r. – spadek o 9,0% (w Polsce – o 11,3%).

Pozostałą część stanowiły odpady zebrane selektywnie, których ilość z roku na rok wzrasta. W 2020 r. na terenie województwa podlaskiego zebrano selektywnie 127,2 tys. t odpadów komunalnych, tj. o 21,0% więcej niż w roku poprzednim i ponad 12-krotnie więcej niż w 2010 r. (w kraju odpowiednio o 25,1% oraz ponad 5-krotnie więcej).

Tablica 8. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku
Table 8. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2010		2020			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total		w tym z gospodarstw domowych of which from households	
			w t in t	Polska=100 Poland=100	w t in t	Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	10361,2	6884,3	127189,4	2,6	119906,7	2,6
w tym: of which:						
Papier i tektura Paper and cardboard	2384,2	1056,1	13386,4	2,7	11206,7	2,6
Szkło Glass	1953,0	1465,1	17868,9	2,4	17116,4	2,5
Tworzywa sztuczne Plastics	2235,6	1803,6	9352,5	1,9	9044,6	2,0
Metale Metals	126,3	81,3	233,9	3,2	218,8	3,5
Tekstyli Textiles	814,6	787,5	140,3	3,7	140,3	4,0
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	121,6	102,9	1320,2	3,0	1315,5	3,1
Zmieszane odpady opakowa- niowe Mixed packaging waste	.	.	16306,8	3,0	15064,5	3,2
Wielkogabarytowe Bulky waste	940,4	755,3	18780,9	2,6	18445,1	2,7
Biodegradowalne Biodegradable	1768,1	822,3	41000,2	2,5	39906,8	2,6

W ogólnej masie odpadów zebranych selektywnie w województwie podlaskim w 2020 r., podobnie jak rok wcześniej, dominowały odpady biodegradowalne (32,2%), wielkogabarytowe (14,8%), odpady szklane (14,0%) i zmieszane odpady opakowaniowe (12,8%). Były to również frakcje o największym udziale w strukturze zebranych selektywnie odpadów komunalnych w Polsce. Oznacza to zmianę wiodących frakcji selektywnie zebranych odpadów komunalnych w województwie podlaskim w porównaniu z 2010 r., kiedy to przeważały takie kategorie jak papier i tektura (23,0%) oraz tworzywa sztuczne (21,6%). Największy spadek udziału w strukturze selektywnie zebranych odpadów komunalnych dotyczył frakcji tekstyli (z 7,9% w 2010 r. do 0,1% w 2020 r.).

W 2020 r. w podregionie białostockim zebrano selektywnie 72,7 tys. t odpadów (o 16,0% więcej niż w poprzednim roku), co stanowiło 57,2% ogółu odpadów zebranych selektywnie w województwie podlaskim. W ich ogólnej masie dominowały odpady biodegradowalne (36,6%), wielkogabarytowe (16,2%) i zmie-

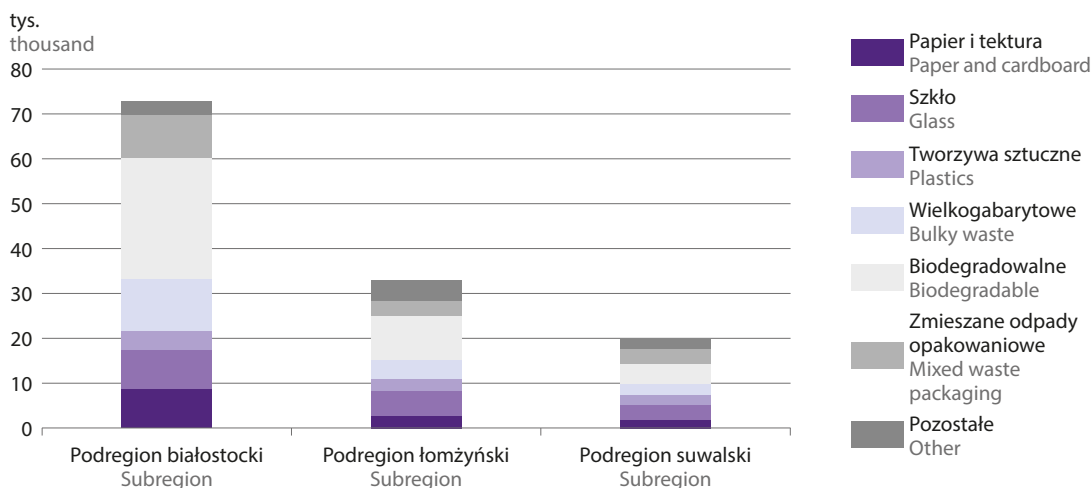
szane odpady opakowaniowe (13,3%). W porównaniu z 2019 r. odebrano zdecydowanie więcej odpadów z tworzyw sztucznych (ponad 2-krotnie) oraz odpadów z metalu (o 36,0%). Największy wzrost udziału w strukturze selektywnie zebranych odpadów komunalnych w podregionie białostockim dotyczył frakcji tworzywa sztuczne (o 3,2 p. proc.), a największy spadek odnotowano dla frakcji odpady wielkogabarytowe (o 0,3 p. proc.).

W podregionie łódzkiej w ciągu omawianego roku odebrano łącznie 33,6 tys. t odpadów zebranych selektywnie (26,4% ogółu tych odpadów w województwie podlaskim), co oznacza wzrost o 23,2% w porównaniu z poprzednim rokiem. W 2020 r. największy udział w ogólnej ich masie miały frakcje odpadów biodegradowalnych (29,4%) i szklanych (16,5%). W porównaniu z 2019 r. zebrano dużo więcej odpadów tekstylnych (o 77,1%) oraz biodegradowalnych (o 31,7%). Najbardziej znaczący wzrost udziału w strukturze odpadów zebranych selektywnie w podregionie łódzkiej zanotowano w przypadku odpadów biodegradowalnych (o 1,9 p. proc.), a największy spadek dotyczył zmieszanych odpadów opakowaniowych (o 1,5 p. proc.).

W podregionie suwalskim w 2020 r. zebrano selektywnie 20,8 tys. t odpadów (16,4% ogółu tych odpadów w województwie), czyli o 37,9% więcej niż w 2019 r. Największy wzrost w odniesieniu do poprzedniego roku odnotowano w przypadku frakcji odpady tekstylne (ponad 6-krotny) i odpady biodegradowalne (o 59,4%). Dominującą frakcją w 2020 r. w strukturze odpadów komunalnych zebranych selektywnie w podregionie suwalskim były odpady biodegradowalne (21,6%), przy czym najwyższy wzrost udziału dotyczył frakcji odpady biodegradowalne (o 2,9 p. proc.), a największy spadek – odpadów z tworzyw sztucznych (o 2,6 p. proc.).

Wykres 13. Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2020 r.

Chart 13. Municipal waste collected separately in 2020

W 2020 r. w województwie podlaskim 243,6 tys. t wytworzonych odpadów komunalnych (czyli 71,9% ogółu) zostało przeznaczonych do odzysku (w Polsce – 59,0%), z tego 94,7 tys. t odpadów komunalnych poddano recyklingowi. Były to zarówno odpady komunalne zebrane selektywnie, jak i odpady surowcowe wysegregowane ze zmieszanych odpadów komunalnych. W porównaniu z 2019 r. ilość odpadów komunalnych skierowanych do recyklingu w Podlaskiem wzrosła o 26,4% (w kraju – o 9,6%).

W analizowanym roku w województwie podlaskim 40,4 tys. t odpadów komunalnych (tj. 11,9% ogółu) zostało skierowanych do przetwarzania biologicznego (kompostowania lub fermentacji), co oznacza wzrost o 60,7% w porównaniu z 2019 r. W Polsce również zwiększyła się (o 36,8%) masa odpadów komunalnych przeznaczonych do takiej obróbki.

Ponad 108,5 tys. t (32,0% ogółu) odpadów komunalnych w województwie podlaskim poddano procesowi przekształcenia termicznego z odzyskiem energii (w Polsce – 20,3% ogółu). Oznacza to spadek o 16,2% w porównaniu z poprzednim rokiem (w kraju – o 3,1%).

W 2020 r. w województwie podlaskim do procesów unieszkodliwienia skierowano łącznie 95,3 tys. t (28,1% ogółu) zebranych odpadów komunalnych, czyli o 8,9% mniej w porównaniu z 2019 r. W Polsce ilość odpadów przekazanych do tych procesów zmniejszyła się w skali roku o 4,9%.

W końcu grudnia 2020 r. na terenie województwa funkcjonowało 11 czynnych składowisk przyjmujących odpady komunalne (w tym 3 w powiecie hajnowskim), których łączna powierzchnia wynosiła 55,9 ha. W tym czasie w Polsce funkcjonowało 271 takich składowisk, zajmujących powierzchnię 1692,3 ha. W odniesieniu do stanu w końcu poprzedniego roku w województwie podlaskim liczba składowisk utrzymała się na niezmiennym poziomie, przy czym ich łączna powierzchnia uległa zwiększeniu o 3,3 ha. W kraju natomiast zamknięto w ciągu roku 7 składowisk, ale łączna powierzchnia składowisk czynnych w końcu 2020 r. zwiększyła się o 22,3 ha w porównaniu z końcem poprzedniego roku. Od 2010 r. w Podlaskiem zamknięto 31 składowisk (o powierzchni 36,5 ha), a w Polsce – 362 składowiska (o powierzchni 787,1 ha).

W końcu 2020 r. w województwie podlaskim istniało 65 dzikich wysypisk o powierzchni 16,7 ha, natomiast w Polsce odnotowano ich 2008 o łącznej powierzchni 191,7 ha. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku ogólna liczba takich wysypisk w województwie zwiększyła się o 7, a ich powierzchnia – o 1,2 ha. Inaczej zjawisko to kształtowało się w Polsce, tj. wzrosła liczba dzikich wysypisk ogółem (o 140), ale ich powierzchnia zmniejszyła się (o 5,5 ha). Od końca 2010 r. w województwie zlikwidowano łącznie 79 dzikich wysypisk (o powierzchni 45,0 ha), a w Polsce – 1867 takich wysypisk (o łącznej powierzchni 307,1 ha).

Wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na 1 kilogram odpadów to stosunek łącznej wartości kosztów gospodarki odpadami do łącznej masy zebranych i odebranych odpadów komunalnych. Wzrost wartości wskaźnika oznacza spadek efektywności kosztowej.

W 2020 r. w województwie podlaskim wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na 1 kg odpadów komunalnych wytworzonych wyniosły 0,59 zł. Oznacza to, że były one niższe od średniej wartości w kraju, gdzie kształtowały się na poziomie 0,72 zł. Na tle wszystkich województw, Podlaskie zajęło drugą lokatę (równoległe z województwem opolskim) pod względem najniższych wydatków budżetowych na gospodarkę odpadami przypadających na 1 kg odpadów komunalnych zebranych. W województwie podlaskim analizowany wskaźnik był o 22,9% wyższy od zanotowanego w 2019 r.

4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.7. Economic aspects of environmental protection

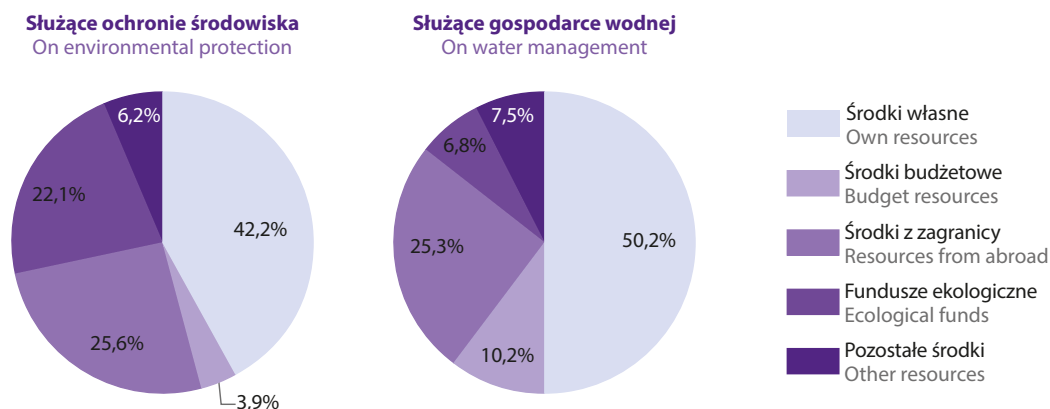
W 2020 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nastąpił spadek zarówno nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, jak i nakładów służących gospodarce wodnej.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska poniesione w 2020 r. w województwie podlaskim wyniosły 298,7 mln zł, co w skali Polski stanowiło 2,6%. W porównaniu z 2019 r. nakłady poniesione w województwie zmniejszyły się o 29,4 mln zł (tj. o 9,0%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. zwiększyły się o 41,3 mln zł (tj. o 16,1%). Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego w 2020 r. wyniosły 254 zł (na 1 mieszkańca Polski – 298 zł) i w porównaniu z 2019 r. były niższe o 24 zł (w kraju – niższe o 25 zł), a w odniesieniu do 2010 r. – wyższe o 40 zł (w kraju – wyższe o 15 zł).

Biorąc pod uwagę kierunki inwestowania w ochronie środowiska, stwierdzono, że w 2020 r. najwyższe nakłady zostały poniesione na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 154,3 mln zł (51,6% ogółu nakładów służących ochronie środowiska w województwie). W skali wydatków na inwestycje związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w Polsce stanowiły one 2,8%. W poprzednim roku nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód w Podlaskiem wyniosły 173,9 mln zł, a w 2010 r. – 168,6 mln zł.

Wykres 14. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania w latach 2010–2020

Chart 14. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by source of financing in years 2010–2020

Analizując źródła finansowania inwestycji w ochronie środowiska w województwie, należy zauważyć, że w 2020 r. były to przede wszystkim środki własne, stanowiące 48,8% wszystkich nakładów (w Polsce – 55,1%). Podobną sytuację zaobserwowano w 2019 r. i 2010 r., gdy dominującym źródłem były również środki własne, które stanowiły odpowiednio 40,3% i 45,7% wszystkich nakładów.

Tablica 9. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2010–2020^a

Table 9. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in years 2010–2020^a

Wyszczególnienie Specification	W mln zł In million PLN	Polska = 100 Poland = 100	Na 1 mieszkańca w zł ^b Per capita in PLN ^b
Ochrona środowiska Environmental protection	3023,4	2,5	231
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu climate and air protection	499,6	1,4	38
gospodarka ściekowa i ochrona wód sewage management and waters protection	1571,2	2,6	120
gospodarka odpadami waste management	672,9	5,2	51
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu protection of biodiversity and landscape	16,5	1,0	1,3
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environment protection	239,7	3,3	18
Gospodarka wodna Water management	735,2	2,3	56
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	444,6	3,3	34
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	212,0	4,4	16

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
a By the location of investment. b An average from a given period.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie podlaskim w 2020 r. wyniosły 56,8 mln zł (w skali Polski to 2,1%). W porównaniu z 2019 r. były one niższe o 25,1 mln zł, natomiast w odniesieniu do 2010 r. – niższe o 61,3 mln zł. Nakłady na środki trwałe na gospodarkę wodną w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa ukształtowały się na poziomie 48 zł, a w skali kraju – 70 zł. W 2019 r. nakłady te wyniosły 69 zł, a w 2010 r. – 98 zł na 1 mieszkańca województwa oraz odpowiednio 84 zł i 93 zł na 1 mieszkańca kraju.

Biorąc pod uwagę kierunki inwestowania w gospodarce wodnej, należy wyróżnić dwa o największych nakładach: ujęcia i doprowadzenia wody oraz budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody. W 2020 r. w województwie podlaskim na ujęcia i doprowadzenia wody przeznaczono ponad połowę wszystkich funduszy – 51,5% (w 2019 r. – 41,2%), natomiast w Polsce – 47,7% (w 2019 r. – 44,5%). Należy zauważyć, że w latach 2020 i 2019 w województwie podlaskim nie przeznaczono żadnych nakładów na obwałowania przeciwpowodziowe oraz na stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych (w Polsce w 2020 r. na ten cel wydatkowano nieznacznie ponad 10% ogółu nakładów na gospodarkę wodną).

Na przestrzeni analizowanych jedenastu lat przeważającym źródłem finansowania w gospodarce wodnej w Podlaskiem były środki własne. W 2020 r. osiągnęły one 54,6% wszystkich nakładów (w kraju – 47,3%), natomiast w 2019 r. – 45,6%, a w 2010 r. – 39,2%.

Wśród efektów rzeczowych inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie podlaskim uzyskanych w 2020 r. należy wymienić budowę 42,5 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki (w Polsce było to 3363,7 km) oraz 57,3 km sieci odprowadzającej wody opadowe (w Polsce – 593,2 km). W latach 2019 i 2010 długość sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oddanej do użytku w województwie podlaskim wyniosła odpowiednio 69,5 km oraz 198,3 km, a w Polsce – 4224,7 km oraz 8461,9 km.

W latach 2010–2020 w Polsce oddano łącznie do użytku 562 komunalne oczyszczalnie ścieków, z tego 29 w województwie podlaskim (w 2020 r. w Polsce – 39 szt., natomiast w województwie podlaskim nie przekazano do użytku żadnej oczyszczalni).

W 2020 r. w przypadku efektów rzeczowych inwestycji w zakresie gospodarki wodnej warto wymienić powstanie zbiornika wodnego o pojemności 136,5 tys. m³ (w Polsce – 2 zbiorniki o łącznej pojemności 185917,5 tys. m³) oraz wybudowanie 62,6 km sieci wodociągowej (w Polsce – 2739,3 km). W 2019 r. oddano do użytku 102,2 km sieci wodociągowej, natomiast w 2010 r. – 420,6 km.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W 2021 r. utrzymał się spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. Podobnie jak w poprzednich latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny oraz ujemne ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały. Saldo migracji zagranicznych przyjęło natomiast wartość dodatnią.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzypisowych sporządza się **metodą bilansową**, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie. Wyjątek stanowi 2015 r., w przypadku którego dla migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r., ludność województwa podlaskiego liczyła 1 165 262 osoby. Mieszkańcy województwa, niezmiennie od wielu lat, stanowią 3,1% ogółu ludności Polski. W regionie obserwowany jest systematyczny spadek liczby ludności. W odniesieniu do stanu w końcu 2020 r. liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 8024 osoby (o 0,7%), zaś na przestrzeni ostatnich jedenastu lat – o 38 186 osób (o 3,2%).

**Tablica 10. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 10. Population
As of 31 December

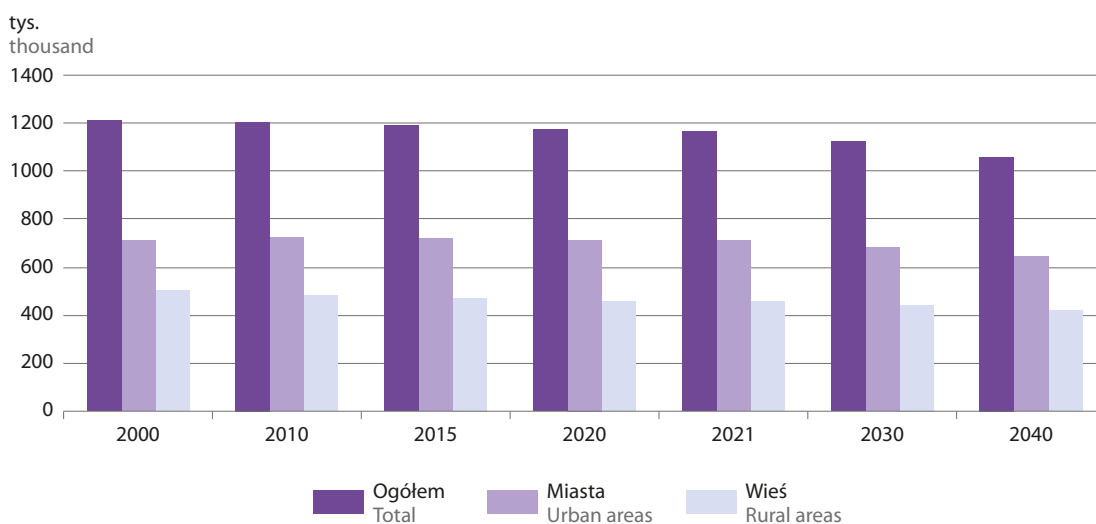
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
W tysiącach In thousands	1203,4	1188,8	1173,3	1165,3
Polska=100 Poland=100	3,1	3,1	3,1	3,1
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	105	105	105	105
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	60,2	60,6	60,8	60,8
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	39,8	39,4	39,2	39,2
Na 1 km ² powierzchni ogólnej Per 1 km ² of total area	60	59	58	58

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2021 r. wynosiła w województwie 58 (w Polsce 122) i nie zmieniła się w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej, ale była niższa niż w końcu 2010 r. (60). Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najwyższy notowano w Białymstoku i Łomży (odpowiednio 2895 i 1898 osób na 1 km²), zaś najniższy – w powiatach sejneńskim (23 osoby na 1 km²) i hajnowskim (25 osób na 1 km²).

Ludność miejska w omawianym okresie liczyła 708836 osób i stanowiła 60,8% ogółu mieszkańców regionu. W Polsce udział ludności zamieszkującej w miastach ukształtował się na nieco niższym poziomie i wynosił 59,7%. Wskaźnik urbanizacji w województwie podlaskim przyjął tę samą wartość co przed rokiem, ale był o 0,6 p. proc. wyższy niż jedenaście lat wcześniej. W końcu 2021 r. tereny wiejskie w województwie podlaskim zamieszkiwało 456426 osób. Odsetek ludności wiejskiej (wskaźnik ruralizacji) osiągnął poziom 39,2% i był niższy niż średnio w kraju, gdzie wynosił 40,3%. W porównaniu z zanotowanym w końcu poprzedniego roku analizowany wskaźnik w Podlaskiem nie zmienił swej wartości, natomiast obniżył się o 0,6 p. proc. w stosunku do stanu w końcu 2010 r.

Wykres 15. Ludność w latach 2000, 2010, 2015, 2020 i 2021 oraz prognoza na lata 2030 i 2040 Stan w dniu 31 grudnia

Chart 15. Population in 2000, 2010, 2015, 2020 and 2021 as well as projection for 2030 and 2040
As of 31 December

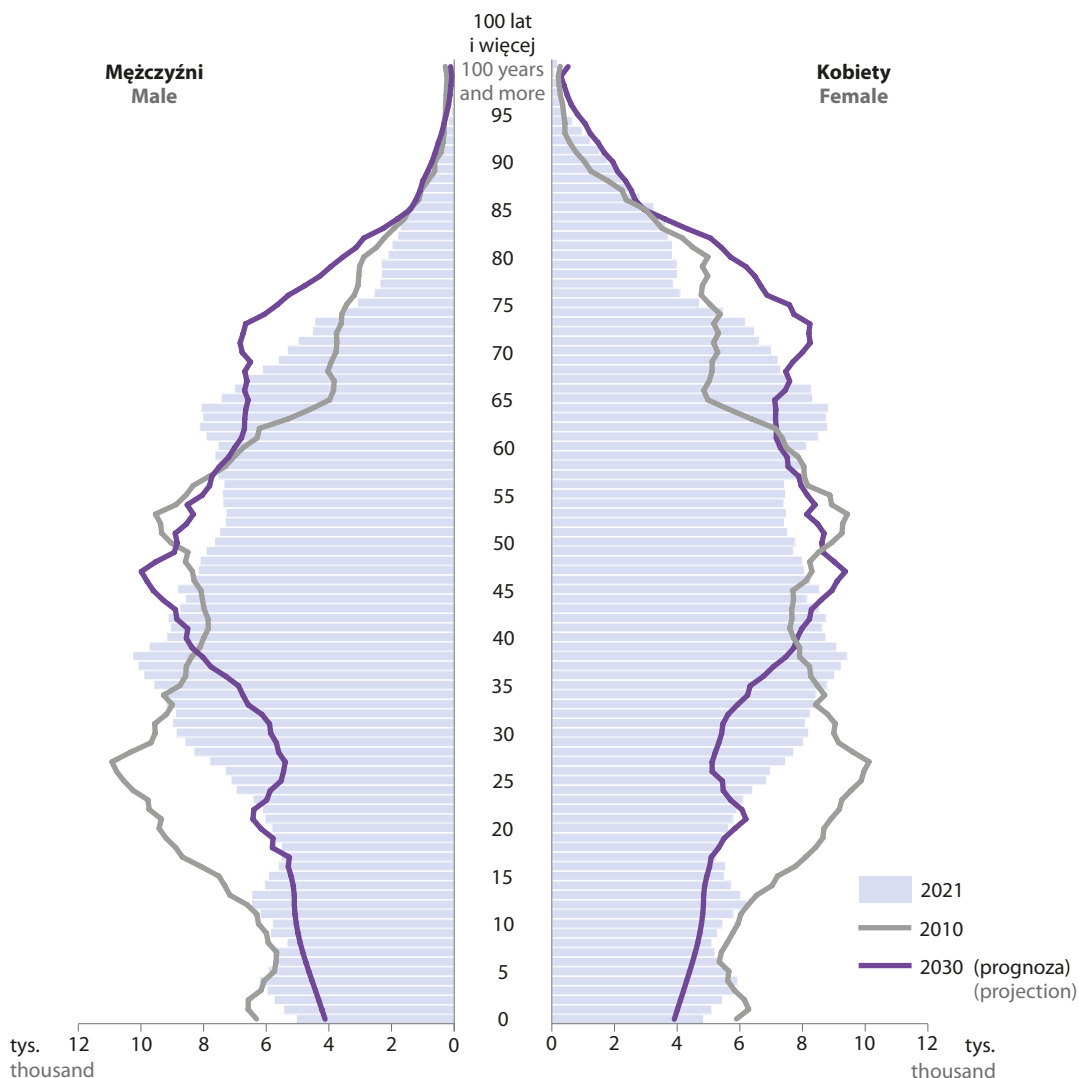
Struktura ludności według płci w województwie podlaskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2021 r. wynosił 51,3%. W Polsce sytuacja w tym zakresie jest podobna – w końcu 2021 r. kobiety stanowiły 51,7% ogółu ludności. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) ukształtował się na poziomie notowanym w latach poprzednich, osiągając w regionie wartość 105, zaś w Polsce – 107. Omawiany współczynnik wykazuje zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa. W końcu 2021 r. najwyższą jego wartość zaobserwowano w mieście Białystok, gdzie na 100 panów przypadało 113 pań. Przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet stwierdzono natomiast w trzech powiatach województwa, przy czym największą zanotowano w powiecie suwalskim, gdzie na 100 mężczyzn przypadało tylko 96 kobiet.

Analizując strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku, można zauważyć, iż zmniejsza się udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców województwa podlaskiego, a zwiększa się odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym. Udział dzieci i młodzieży w wieku 0–17 lat w ogólnej liczbie ludności regionu w końcu 2021 r. ukształtował się na poziomie 17,5% (w Polsce – 18,2%) i nie zmienił się w stosunku do zanotowanego w końcu 2020 r., ale spadł o 1,5 p. proc. w odniesieniu do stanu w końcu 2010 r. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18–59 lat, mężczyźni w wieku 18–64 lata) wynosił 60,2% (w kraju – 59,2%) i zmniejszył się o 0,4 p. proc. w porównaniu z zanotowanym w końcu poprzedniego roku i o 3,4 p. proc. w stosunku do stanu w końcu grudnia 2010 r. Udział

ludności w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni – 65 lat i więcej) w ogólnej populacji mieszkańców województwa podlaskiego ukształtował się na poziomie 22,3% (w Polsce – 22,6%) i zwiększył się o 0,4 p. proc. w odniesieniu do stanu w końcu 2020 r. oraz o 4,9 p. proc. w porównaniu ze stanem w dniu 31 grudnia 2010 r.

Wykres 16. Ludność według płci i wieku w latach 2010, 2021 i 2030
Stan w dniu 31 grudnia

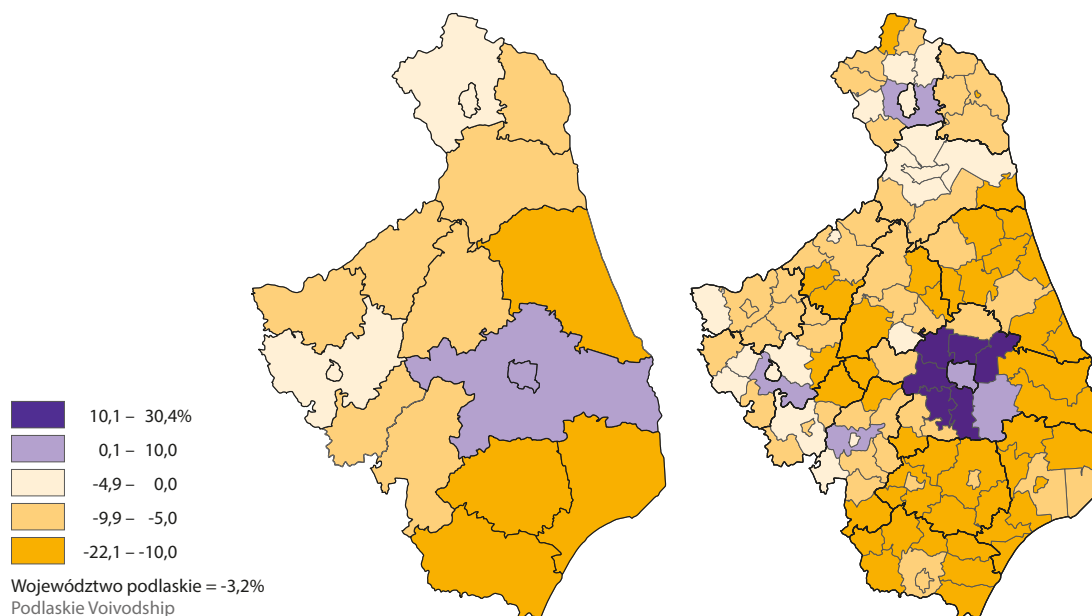
Chart 16. Population by sex and age in 2010, 2021 and 2030
 As of 31 December

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego była zróżnicowana. Najmniej korzystna sytuacja wystąpiła w powiecie hajnowskim. W końcu 2021 r. zaobserwowano tu jeden z najmniejszych udziałów ludności w wieku przedprodukcyjnym (14,4%) oraz największy udział osób w wieku poprodukcyjnym (29,4%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu. Najwyższy odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zanotowano natomiast w powiecie suwalskim (19,0%), a najniższy udział osób w wieku poprodukcyjnym stwierdzono w powiecie łomżyńskim (19,2%).

Mapa 18. Zmiana liczby ludności w latach 2010–2021
Stan w dniu 31 grudnia

Map 18. Population changes in 2010–2020
 As of 31 December

Relacje między poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku ludności obrazuje współczynnik obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. W województwie podlaskim w końcu 2021 r. ukształtował się on na poziomie 66 (w kraju – 69), tj. 29 dla wieku przedprodukcyjnego (w kraju – 31) i 37 dla wieku poprodukcyjnego (w kraju – 38). W końcu 2020 r. omawiany wskaźnik osiągnął wartość 65, tj. 29 – dla wieku przedprodukcyjnego i 36 – dla poprodukcyjnego. W 2010 r. ukształtował się na poziomie 57, przy czym w przypadku osób w wieku poniżej 18 roku życia wynosił 30, podczas gdy dla osób w wieku poprodukcyjnym przyjął wartość 27.

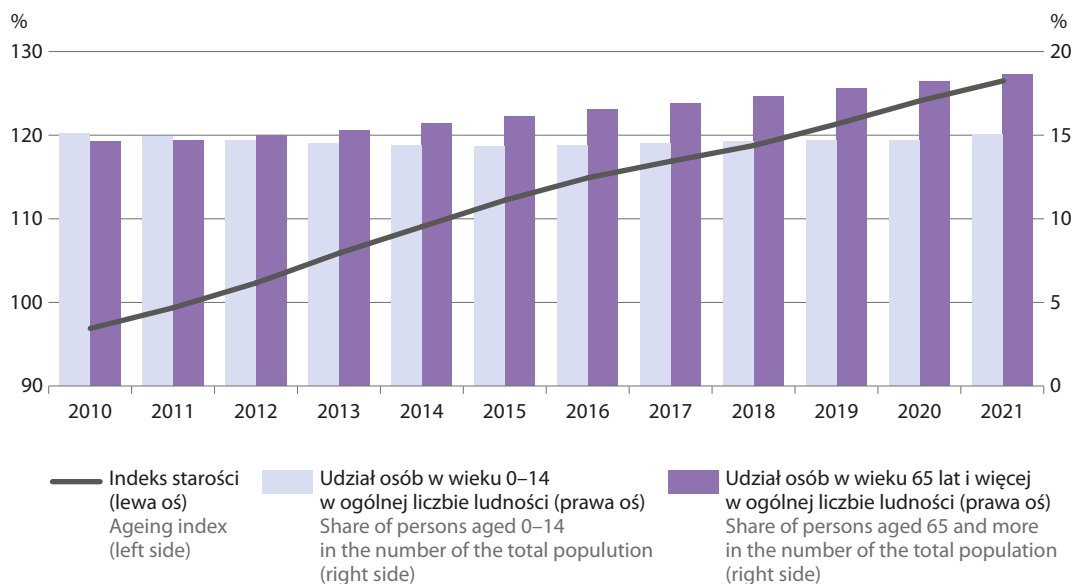
W województwie podlaskim od wielu lat niezmiennie rośnie liczebność grupy osób w wieku 65 lat i więcej. Udział tej populacji w ogólnej liczbie ludności nazywany jest wskaźnikiem starości demograficznej, który w końcu grudnia 2021 r. osiągnął poziom 18,6%, podczas gdy rok wcześniej wynosił 18,2%, a jedenaście lat wcześniej – 14,6%. W Polsce w omawianym roku wskaźnik ten ukształtował się na nieco wyższym poziomie niż w województwie i osiągnął wartość 19,0%.

Indeks starości jest relacją pokoleniową dziadków i wnuczków, tj. liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat.

W końcu 2021 r. w województwie podlaskim indeks starości wynosił 126. Jego wartość przewyższała zanotowaną średnio w kraju wynoszącą 124. W województwie podlaskim najkorzystniejsza sytuacja w ciągu ostatnich jedenastu lat wystąpiła w końcu 2010 r., gdy na 100 osób poniżej 15 roku życia przypadało 97 osób w wieku 65 lat i więcej. W kolejnych latach indeks starości wzrastał z roku na rok osiągając w końcu grudnia 2020 r. wartość 124.

Wykres 17. Indeks starości
Stan w dniu 31 grudnia

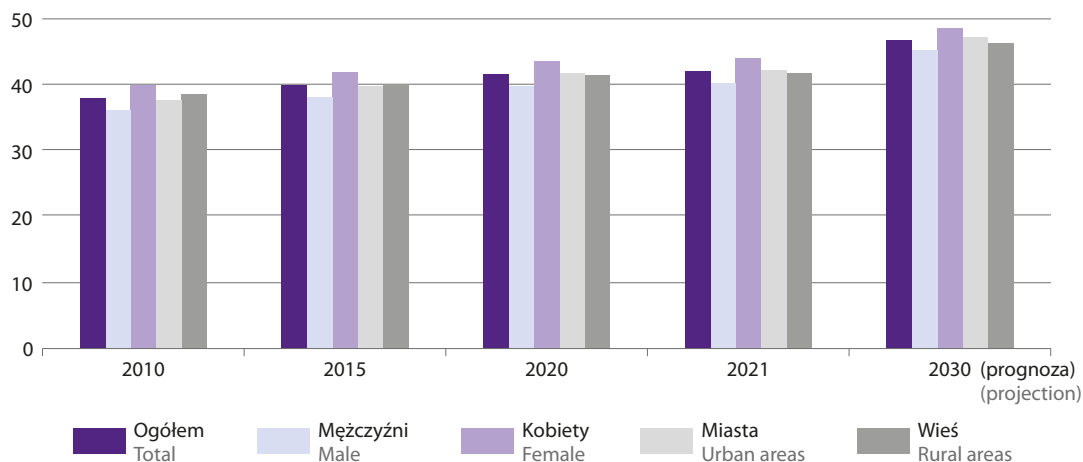
Chart 17. Ageing index
As of 31 December

W województwie podlaskim, według stanu w końcu 2021 r., wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego wynosił 12, co oznacza, że na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 12 osób w wieku 85 lat i więcej. W kraju relacja między liczebnościami wyżej wymienionych grup osób ukształtowała się na nieco niższym poziomie osiągając wartość 11. W regionie wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego od 2017 r. utrzymywał się na niezmiennym poziomie, natomiast w końcu 2010 r. na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 8 osób mających 85 lat i więcej.

Wykres 18. Mediana wieku ludności
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 18. Median age of population
As of 31 December

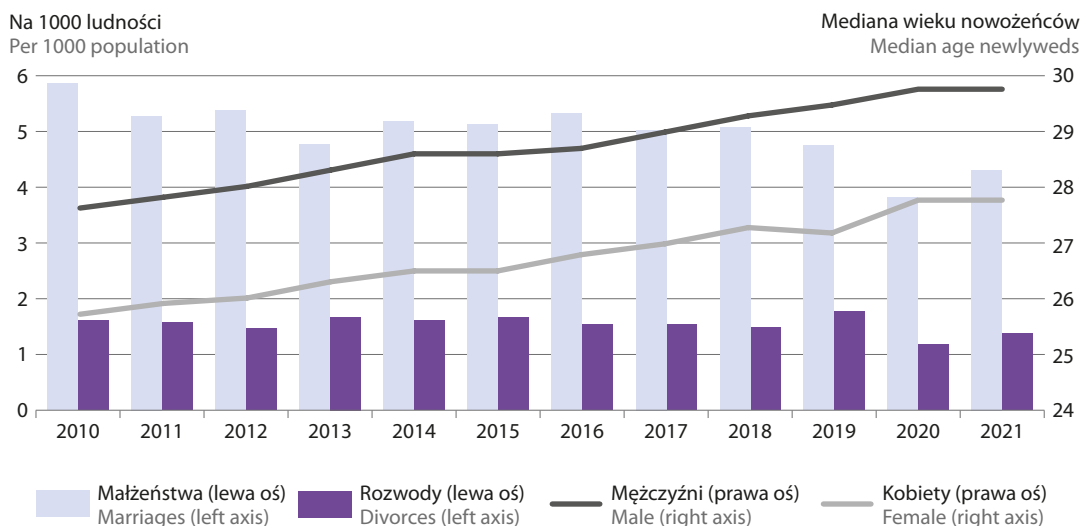

W 2021 r. w podlaskich urzędach stanu cywilnego zarejestrowano 5011 nowo zawartych małżeństw, tj. o 569 (o 12,8%) więcej niż przed rokiem, ale o 1992 (o 28,4%) mniej niż w 2010 r. Współczynnik małżeństw (liczba małżeństw na 1000 ludności) w analizowanym roku osiągnął wartość 4,29 (w kraju – 4,41). Częstość zawierania małżeństw w 2020 r. była niższa, a w 2010 r. wyższa niż w 2021 r.; omawiany współczynnik ukształtował się wówczas na poziomie odpowiednio 3,78 i 5,82. Powyższy wskaźnik cechowało duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami. W analizowanym roku w województwie podlaskim najczęściej związki małżeńskie zawierali mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego (4,92), zaś najmniej związków małżeńskich w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w powiecie zambrowskim oraz hajnowskim (po 3,60).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 czerwca).

W 2021 r. w Podlaskiem zostało orzeczonych prawomocnie przez sądy 1596 rozwodów, co w porównaniu z poprzednim rokiem oznacza wzrost o 196 (o 14,0%), a w stosunku do 2010 r. – spadek o 341 (o 17,6%). Współczynnik rozwodów (liczba rozwodów na 1000 ludności) w omawianym roku w regionie wyniósł 1,37 (w kraju – 1,59), podczas gdy rok wcześniej ukształtował się na poziomie 1,19, a w 2010 r. – 1,61. Analiza współczynnika w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego wykazała, że w 2021 r. najczęściej rozwodzili się mieszkańcy miasta Łomża, gdzie wskaźnik rozwodów wyniósł 1,94. Najmniej rozwodów w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w powiecie kolneńskim (0,72).

Wykres 19. Małżeństwa zawarte i rozwody
Chart 19. Marriages contracted and divorces

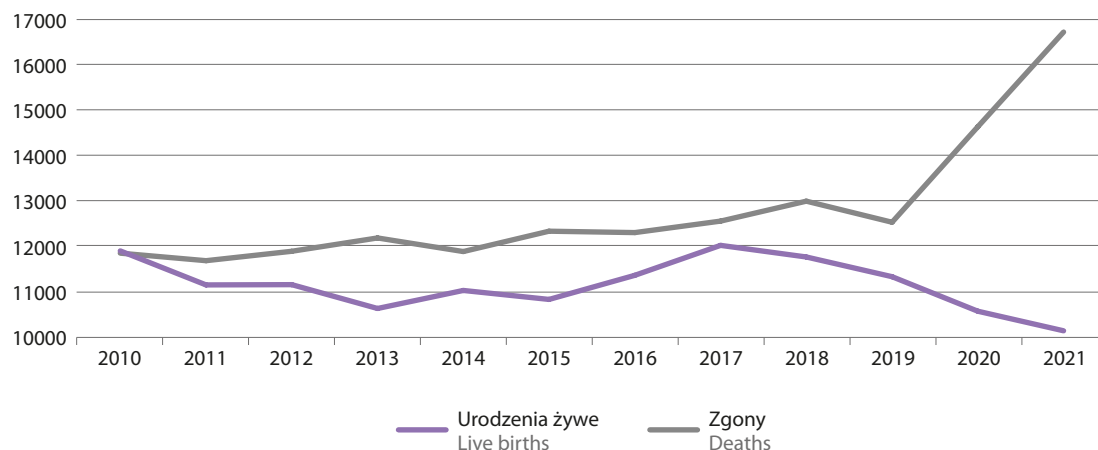

W omawianym roku w województwie podlaskim sądy orzekły 34 separacje, czyli mniej o 3 (o 8,1%) niż przed rokiem i o 71 (o 67,6%) niż w 2010 r. Jednocześnie miało miejsce 9 przypadków zniesienia separacji (w kraju – 203), tj. tyle samo co przed rokiem i jedenaście lat wcześniej.

W 2021 r. w województwie zarejestrowano 10112 urodzeń żywych, tj. o 445 (o 4,2%) mniej niż przed rokiem oraz o 1816 (o 15,2%) mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych (liczba urodzeń żywych na 1000 ludności) wyniósł 8,65 (w kraju – 8,69) i był niższy od zanotowanego rok wcześniej, gdy osiągnął wartość 8,97 oraz od zarejestrowanego w 2010 r., kiedy to wyniósł 9,90. Rozpatrując wartość współczynnika dla powiatów województwa podlaskiego, największe natężenie urodzeń stwierdzono w mieście Białystok (10,29), a najmniejsze w powiecie hajnowskim (5,62). Wśród gmin regionu najczęściej urodzeń w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (12,86), zaś najniższy współczynnik urodzeń zaobserwowano w gminie miejsko-wiejskiej Kleszczel (2,50).

W analizowanym roku w Podlaskiem zmarło 16725 osób, tj. o 2103 (o 14,4%) więcej niż przed rokiem i o 4911 (o 41,6%) więcej niż przed jedenastoma laty. Ogólny współczynnik zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności) wyniósł 14,30 (w kraju – 13,61), podczas gdy w 2020 r. – 12,43, a w 2010 r. – 9,81. Najwyższy współczynnik umieralności wystąpił w powiecie hajnowskim (21,58), zaś najniższy zaobserwowano w mieście Łomża (11,19). Analizując wartość omawianego współczynnika w poszczególnych gminach województwa, najwyższą stwierdzono w gminie wiejskiej Orla (40,68), zaś najniższą – w gminie miejskiej Kolno (9,30).

Wykres 20. Ruch naturalny ludności
Chart 20. Vital statistics of populaton

W 2021 r. w regionie zarejestrowano 48 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia). Ich liczba zwiększyła się o 12 w porównaniu z 2020 r., ale była mniejsza o 6 w stosunku do 2010 r. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) w 2021 r. przyjął wartość 4,75 (w kraju – 3,94), podczas gdy rok wcześniej wyniósł 3,41, a w 2010 r. – 4,53.

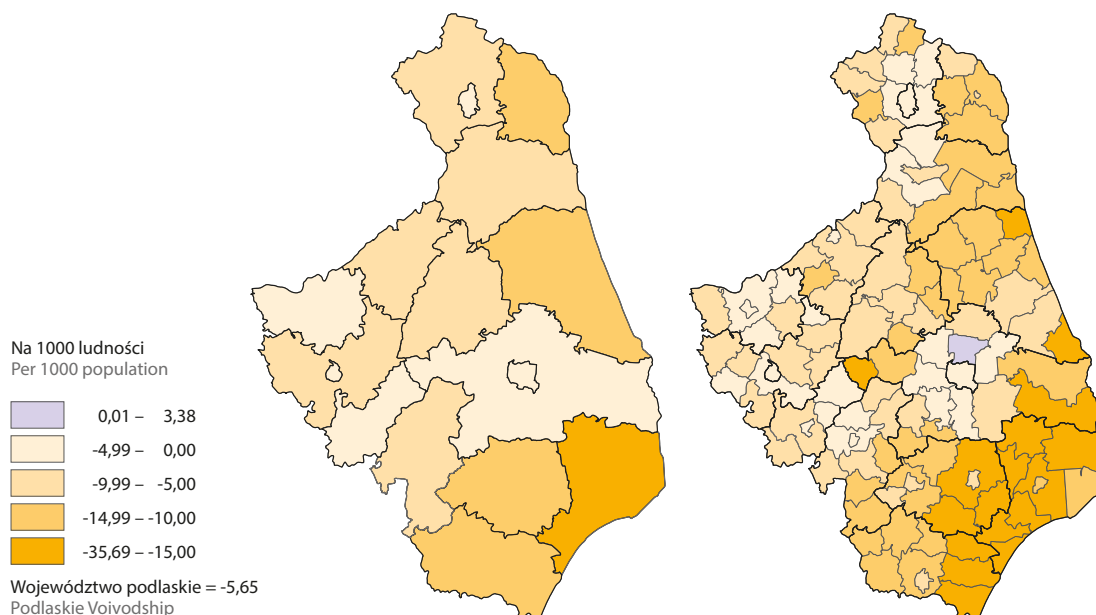
W 2020 r. w województwie podlaskim, tak jak w całej Polsce, przyczyną największej liczby zgonów były nadal choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. Podobnie jak przed rokiem, spowodowały one łącznie 3/5 wszystkich zgonów (w województwie – 60,9%, w Polsce – 59,3%). W województwie choroby układu krążenia stanowiły przyczynę 40,5% ogólnej liczby zgonów, a choroby nowotworowe – 20,4% (w kraju odpowiednio 36,6% i 22,8%). Ważną grupą były zgony spowodowane przez COVID-19, które w 2020 r. stanowiły 8,2% ogółu zgonów w regionie (w kraju – 8,7%). Kolejną przyczyną zgonów były choroby układu oddechowego. W 2020 r. spowodowały one 7,1% wszystkich zgonów (w Polsce – 6,0%).

W 2021 r. współczynnik urodzeń żywych w województwie był w dalszym ciągu niższy od zanotowanego średnio w Polsce. Współczynnik zgonów, inaczej niż rok temu, przekroczył zaś odpowiednią wartość dla kraju.

W omawianym roku w województwie podlaskim zanotowano ujemny przyrost naturalny, a różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów wyniosła minus 6613. W 2020 r. był on również ujemny i ukształtował się na poziomie minus 4065, natomiast w 2010 r. przyjął wartość dodatnią – 114. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców regionu ukształtował się na poziomie minus 5,65 i był niższy od wskaźnika ogólnokrajowego wynoszącego minus 4,93. W 2020 r. współczynnik przyrostu naturalnego w Podlaskiem osiągnął wartość minus 3,45, a w 2010 r. – 0,09.

W 2021 r. współczynnik przyrostu naturalnego przyjął wartości ujemne we wszystkich powiatach. Najwyższą wartość omawianego współczynnika zaobserwowano w mieście Suwałki (minus 1,58), zaś najniższą stwierdzono w powiecie hajnowskim (minus 15,96).

Mapa 19. Przyrost naturalny ludności w 2021 r.
Map 19. Natural increase of population in 2021

W omawianym roku w województwie podlaskim współczynnik dzietności wyniósł 1,28 i był niższy niż średnio w kraju (1,32). Jego wartość była również niższa od zanotowanej rok i jednaście lat wcześniej, kiedy to kształtowała się na poziomie 1,31.

Współczynnik dzietności oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezienne.

Współczynnik dzietności gwarantujący prostą zastępowalność pokoleń kształtuje się między 2,10 a 2,15. Jest to wartość optymalna, określana jako korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego.

W województwie podlaskim w ciągu jedenastu ostatnich lat nastąpiło podwyższenie mediany wieku (wieku środkowego) kobiet rodzących dziecko. W 2021 r. kobieta rodząca dziecko miała średnio 30,5 roku, w 2020 r. – 30,4 roku, a w 2010 r. – 28,4 roku. W omawianym okresie zwiększył się również średni wiek matek, które urodziły pierwsze dziecko. W 2021 r. wyniósł on 28,6 roku, podczas gdy w 2010 r. – 26,4 roku (w kraju odpowiednio 28,7 roku i 26,6 roku).

W 2021 r. w ramach migracji wewnętrznych zameldowało się w województwie podlaskim 12201 osób, a wymeldowało się 13858 osób, tj. więcej odpowiednio o 11,8% i 9,8% niż rok wcześniej oraz więcej odpowiednio o 4,0% i 3,8% w porównaniu z 2010 r.

W Podlaskiem od wielu lat utrzymuje się ujemne saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały. W 2021 r. osiągnęło ono wartość minus 1657. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło minus 1,42, podczas gdy w 2020 r. kształtowało się na poziomie minus 1,45, a w 2010 r. – minus 1,34.

W 2021 r. miejsce zamieszkania w granicach województwa podlaskiego (ruch wewnątrzwojewódzki) zmieniło 10014 osób. Z innych województw w kraju przybyło 2187 osób, a do innych regionów w Polsce przeprowadziły się 3844 osoby. Najwięcej osób przyjechało z województwa mazowieckiego (36,4% ogółu przybywających z innych regionów kraju), warmińsko-mazurskiego (26,6%) oraz pomorskiego (4,8%). Osoby, które wymeldowały się z terenu województwa podlaskiego najczęściej wybierały województwa: mazowieckie (52,8%), warmińsko-mazurskie (16,0%) oraz pomorskie (8,9%).

Biorąc pod uwagę wiek osób migrujących w ramach ruchu wewnętrznego, zarówno wśród przybywających na stałe jak i wśród wyjeżdżających, przeważały osoby młode. Najczęściej migrowały osoby w wieku od 30 do 34 lat (ich udział w ogólnym napływie ludności wyniósł 15,2%, a w odpływie – 16,8%), od 25 do 29 lat (odpowiednio 14,7% i 16,8%) oraz od 35 do 39 lat (odpowiednio 11,3% i 11,5%).

W 2021 r. w województwie podlaskim liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granice kraju wyniosła 212 i w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 62, a w odniesieniu do 2010 r. spadła o 209. Liczba osób przybywających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w 2021 r. ukształtowała się na poziomie 655 i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 121, a w stosunku do 2010 r. – o 134. W Polsce liczba osób emigrujących poza granice kraju w 2010 r. wyniosła 17360, w 2020 r. – 8780, zaś w 2021 r. wzrosła do 12005. W ostatnim roku na powrót do kraju zdecydowało się 15409 osób, tj. aż o 2146 więcej niż przed rokiem i o 163 więcej niż w 2010 r.

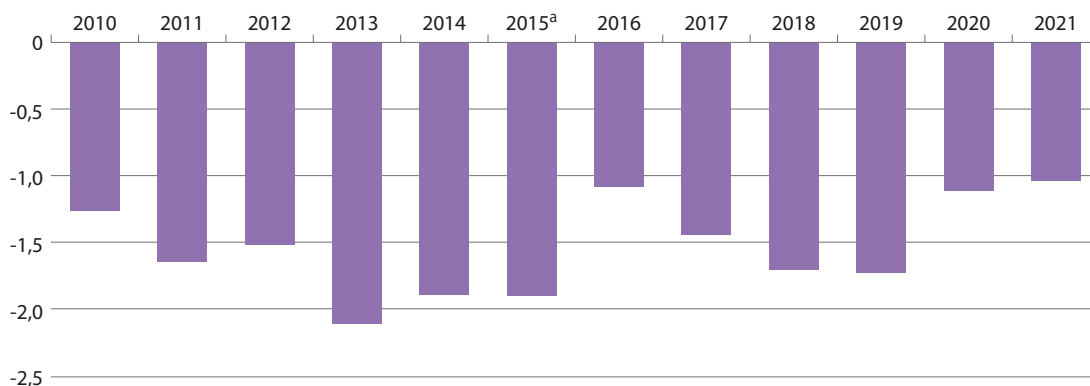
W omawianym roku w województwie podlaskim saldo migracji zagranicznych na pobyt stały było dodatnie i przyjęło wartość 443, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło 0,38 (w kraju – 0,09), podczas gdy rok wcześniej ukształtowało się na poziomie 0,33, a w 2010 r. – 0,08.

W 2021 r. najwięcej osób przybyło z Białorusi (25,5% ogółu), Wielkiej Brytanii (17,6%) oraz Belgii (13,9%). Wśród emigrantów najliczniejszą grupę stanowiły osoby, które wyjechały do Belgii (22,6%), Wielkiej Brytanii (20,3%) oraz Stanów Zjednoczonych (18,4%).

Wśród imigrantów najwięcej było dzieci w wieku 0–4 lata (31,6% ogółu) oraz 5–9 lat (19,1%). Wśród osób opuszczających na stałe województwo podlaskie przeważały natomiast osoby w wieku 35–39 lat (18,4%), 30–34 lata (15,1%) oraz 25–29 lat (12,3%).

W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu omawianego roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2021 r. – o 1214, w 2020 r. – o 1318, a w 2010 r. – o 1516). W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w 2021 r. wyniosło minus 1,04, podczas gdy rok wcześniej ukształtowało się na poziomie minus 1,12, a w 2010 r. – minus 1,26.

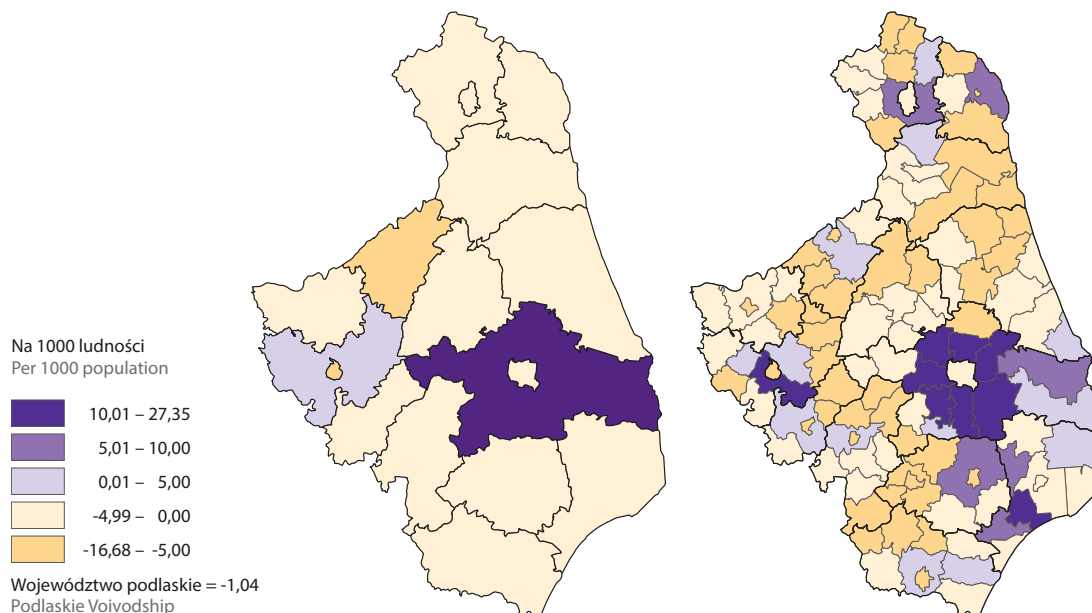
Wykres 21. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności
Chart 21. Internal and external net migration of population for permanent residence per 1000 population

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W województwie podlaskim dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wystąpiło tylko w powiecie białostockim (1853) oraz łomżyńskim (69). W pozostałych powiatach stwierdzono ujemne saldo migracji, przy czym najniższe zaobserwowano w mieście Białystok (minus 578). W przeliczeniu na 1000 ludności najwyższe saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych odnotowano w powiecie białostockim (12,23), a najniższe w mieście Łomża (minus 6,20).

Mapa 20. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2021 r.
Map 20. Internal and external net migration of population for permanent residence in 2021

Edukacja Education

W roku szkolnym 2020/21 zwiększyła się liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną w ujęciu rocznym. W tym samym okresie w niewielkim stopniu wzrosła również liczba uczniów szkół podstawowych. Zmniejszyła się natomiast liczba uczniów szkół ponadpodstawowych w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. Podlaskie uczelnie kształciły mniej studentów niż w roku akademickim 2019/20.

Przedstawione informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Dane dotyczące wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza uczelniami) podano według stanu na początku roku szkolnego, a dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego.

W województwie podlaskim w końcu września 2020 r. działały 663 placówki wychowania przedszkolnego, tj. 3,0% wszystkich placówek tego typu w Polsce. W skali roku ich liczba zmniejszyła się o 4, a w porównaniu z zanotowaną 10 lat wcześniej zwiększyła się o 54. Wśród omawianych placówek funkcjonowało 313 przedszkoli, 279 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, 59 punktów przedszkolnych oraz 12 zespołów wychowania przedszkolnego. W województwie podlaskim w ciągu dziesięciu lat przybyło 130 przedszkoli oraz 12 punktów przedszkolnych, natomiast przestały funkcjonować 82 oddziały przy szkołach podstawowych i 6 zespołów wychowania przedszkolnego.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 11. Wychowanie przedszkolne
Table 11. Pre-primary education

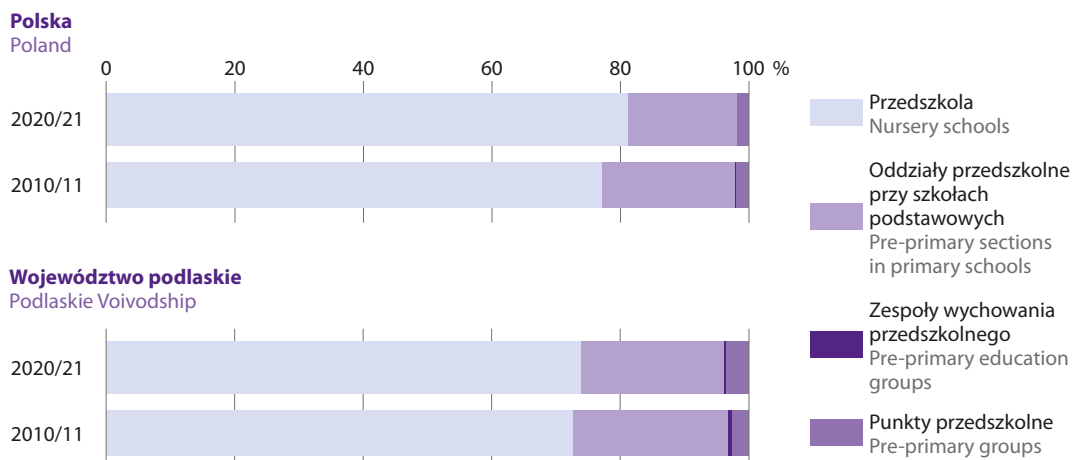
Wyszczególnienie Specification	2010/11	2015/16	2019/20	2020/21
Placówki Establishments	609	660	667	663
miasta urban area	239	292	351	356
wieś rural areas	370	368	316	307
w tym przedszkola of which nursery schools	183	247	301	313
w tym specjalne of which special	1	4	12	13
Dzieci ^a Children ^a	30073	31463	40658	41977
miasta urban area	23259	23781	30924	32027
wieś rural areas	6814	7682	9734	9950
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	9271	2456	10150	10897
5 lat 5	8314	11434	10431	10520

a W latach szkolnych 2015/16–2020/21 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In the school years 2015/16–2020/21 including children staying in the units performing health care activities throughout the school year.

W roku szkolnym 2020/21 wychowaniem przedszkolnym w województwie podlaskim objęto 42,0 tys., tj. 2,9% ogółu dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w Polsce. Do placówek w Podlaskiem w analizowanym roku uczęszczało o 3,2% więcej dzieci niż rok wcześniej i aż o 39,6% więcej niż dziesięć lat wcześniej.

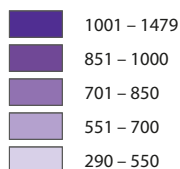
Wykres 22. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według rodzajów placówek
Chart 22. Structure of children attending pre-primary education establishments by kids of establishments

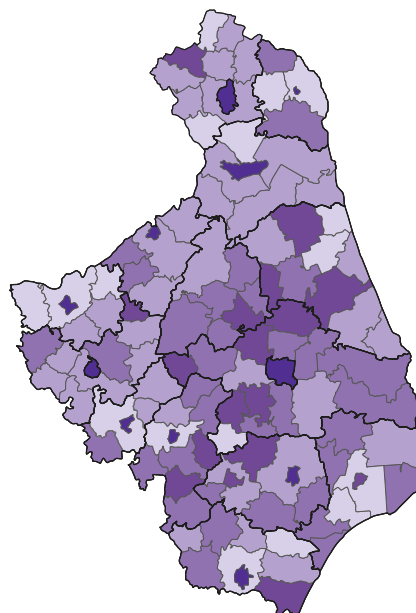
Liczba dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego zlokalizowanych na terenie województwa podlaskiego stanowiła 89,9% mieszkańców województwa w wieku 3–6 lat (w kraju – 90,1%). W związku z dowożeniem dzieci z gmin wiejskich do placówek zlokalizowanych w miastach, w 11 gminach miejskich omawiany wskaźnik przyjął wartości większe od 100%. Najwyższą jego wartość zanotowano w mieście Sejny (147,9%). W pozostałych gminach ukształtował się on na poziomie niższym niż 100%, a najniższy odnotowano w gminie wiejskiej Wysokie Mazowieckie (29,0%).

Mapa 21. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/21
Map 21. Pre-primary education in the 2020/21 school year

Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat
Children aged 3–6 attending pre-primary education establishments^a per 1000 children aged 3–6

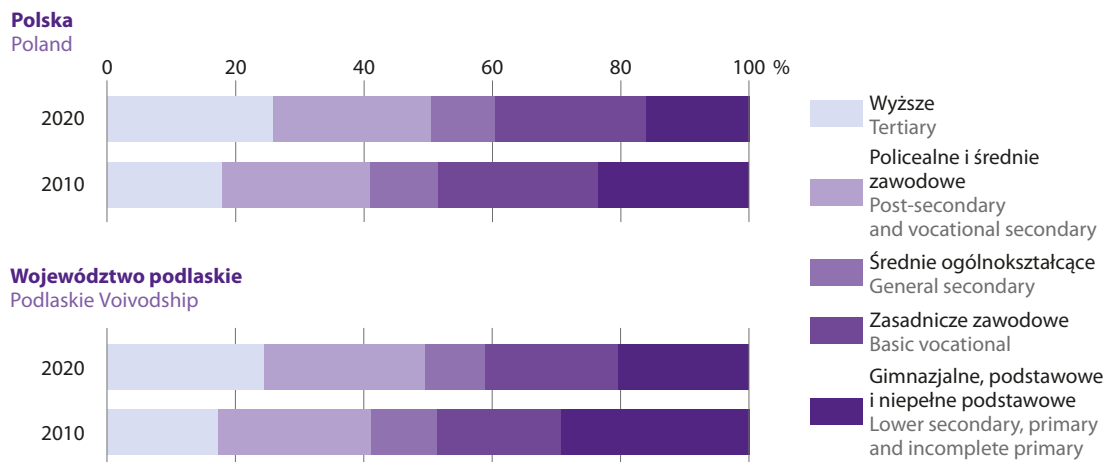
Województwo podlaskie = 899
Podlaskie Voivodship

^a łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Analiza wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wykazała, że w 2020 r. wśród mieszkańców województwa w wieku 15–89 lat największą grupę tworzyli legitymujący się wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym (25,2%), a kolejną – posiadający wykształcenie wyższe (24,3%). Najmniejszym udziałem wśród mających od 15 do 89 lat charakteryzowały się osoby, które ukończyły co najwyżej szkołę średnią ogólnokształcącą (9,2%). W kraju największą grupę stanowili absolwenci szkół wyższych (25,8%), a najmniejszą – osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (9,9%). W 2010 r. w regionie dominowały natomiast osoby, które zakończyły edukację na najniższym poziomie, tj. posiadały wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe, a ich odsetek osiągnął 29,0%. W tym samym roku w Polsce najwięcej osób legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym (24,9%).

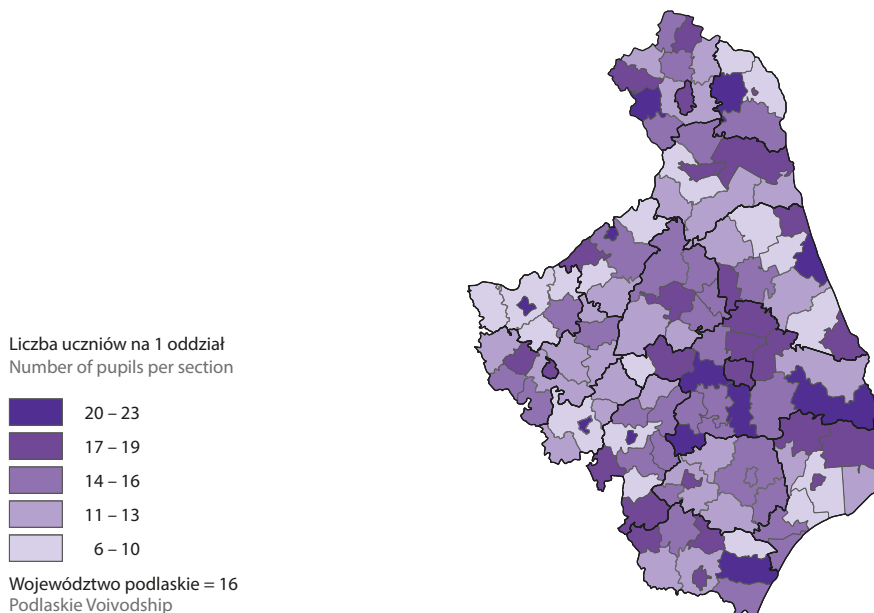
Wykres 23. Struktura ludności według poziomu wykształcenia^a
Chart 23. Structure of population by education level^a

a Na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.
 a On the Labour Force Survey basis.

We wrześniu 2020 r. na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały 423 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży, co stanowiło 3,0% ogółu takich szkół w kraju. W stosunku do poprzedniego roku ich liczba zmniejszyła się o 7, tj. o 1,6%. W roku szkolnym 2020/21 w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży uczyło się 88,8 tys. osób, czyli 2,9% wszystkich uczniów tego typu szkół w Polsce. W porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20 liczba uczniów tych szkół wzrosła o 0,6 tys., tj. o 0,7%.

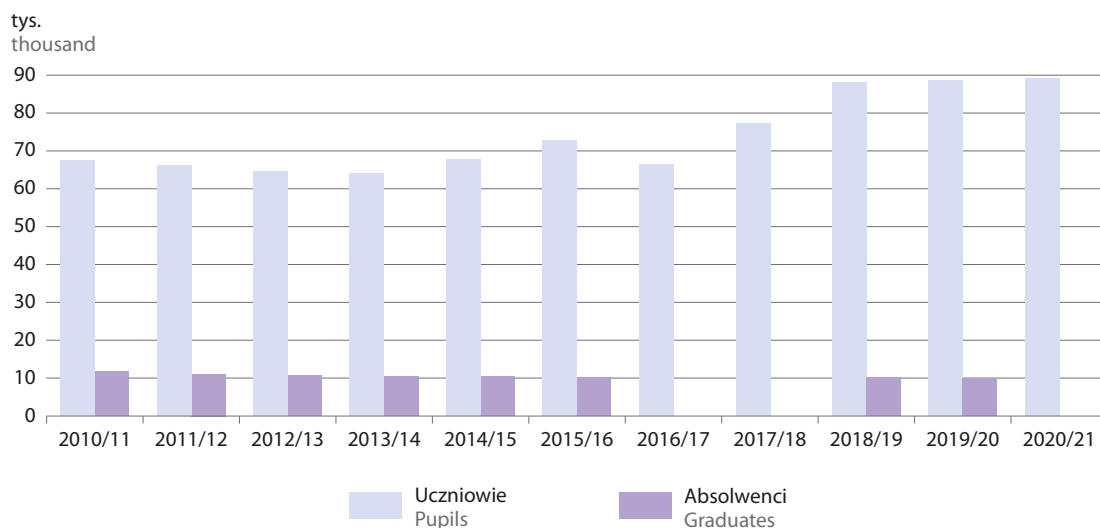
Mapa 22. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/21
Map 22. Pupils in primary schools for children and youth in the 2020/21 school year

W czerwcu 2020 r. naukę na poziomie podstawowym ukończyło 10,0 tys. uczniów, czyli o 3,6% mniej niż rok wcześniej. Stanowili oni 2,9% wszystkich absolwentów tego typu szkół w Polsce.

Wykres 24. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży

Chart 24. Pupils and graduates of primary schools for children and youth

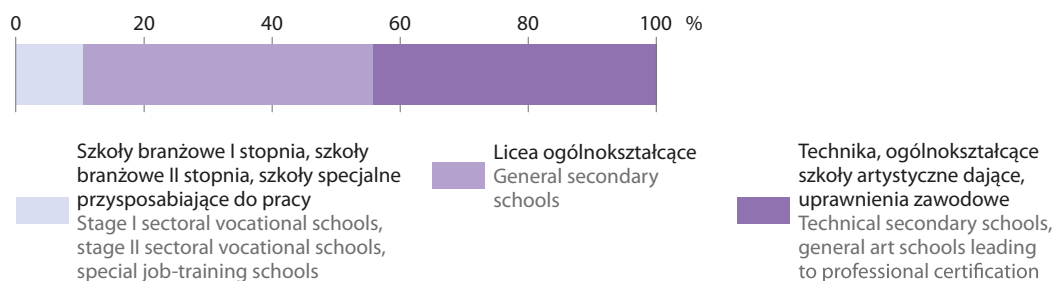

Od 1 września 2017 r. rozpoczęto reformę systemu edukacji, która wprowadziła 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią branżową szkołę I stopnia, 2-letnią branżową szkołę II stopnia oraz zlikwidowała gimnazja.

W roku szkolnym 2020/21 na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały 204 ponadpodstawowe szkoły dla młodzieży (w kraju – 6609), w których kształciło się łącznie 45,3 tys. uczniów, co stanowiło 3,0% ogółu uczniów na tym etapie kształcenia w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym przybyło 11 takich placówek, a liczba ich uczniów zmniejszyła się o 0,6%. Wśród szkół ponadpodstawowych najwięcej uczniów skupiały licea ogólnokształcące, do których uczęszczało 20,6 tys. młodzieży. Dużą grupę, liczącą 20,0 tys. osób, tworzyli także uczniowie techników i ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe. Dwa wymienione typy szkół cieszą się od lat niesłabnącą popularnością wśród młodzieży. W omawianym roku szkolnym zwiększyło się również zainteresowanie uczniów szkołami, których głównym celem jest wykształcenie umiejętności przydatnych do pracy w określonym zawodzie oraz przygotowanie do kształcenia ustawicznego. W roku szkolnym 2020/21 w szkołach branżowych I stopnia, szkołach branżowych II stopnia i szkołach specjalnych przysposabiających do pracy uczyło się 4,7 tys. młodzieży, tj. o 4,0% więcej niż przed rokiem.

Wykres 25. Struktura uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2020/21

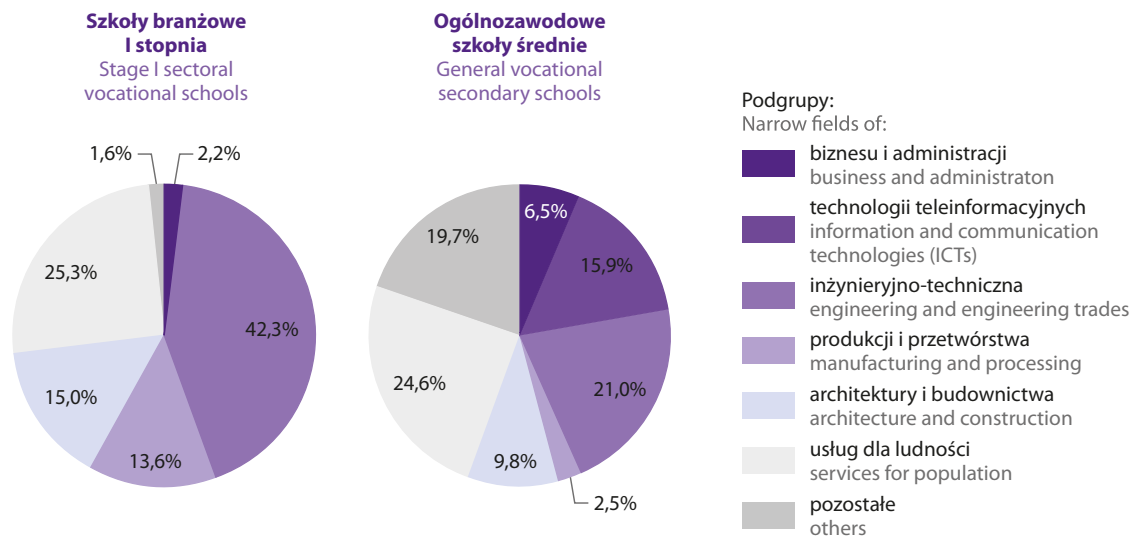
Chart 25. Structure of students of post-primary schools for youth by types in the 2020/21 school year

W czerwcu 2020 r. naukę we wszystkich typach szkół ponadpodstawowych dla młodzieży w województwie zakończyło 9,4 tys. uczniów, czyli o 0,3% mniej niż rok wcześniej. Stanowili oni 3,1% wszystkich absolwentów tego typu szkół w Polsce.

Wykres 26. Struktura absolwentów szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2019/20

Chart 26. Structure of graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education in the 2019/20 school year

W roku szkolnym 2019/20 naukę w szkołach zawodowych zakończyło 4,6 tys. osób. Po raz pierwszy świadectwa ukończenia szkoły otrzymali absolwenci szkół branżowych I stopnia, których liczba ukształtowała się na poziomie 0,9 tys. Wśród nich największą grupę tworzyli kończący kierunki inżynieryjno-techniczne (42,3%). Kształcenie w ogólnozawodowych szkołach średnich zakończyło natomiast 3,7 tys. uczniów, wśród których najwięcej było absolwentów kierunków kształcenia z zakresu usług dla ludności (24,6%).

Na zakończenie liceum ogólnokształcącego lub technikum przeprowadzany jest egzamin maturalny, a jego wynik warunkuje podjęcie dalszej edukacji. W 2021 r. w województwie podlaskim przystąpiło do niego 8,7 tys. osób, co stanowiło 3,2% ich ogólnej liczby w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba maturzystów w regionie zwiększyła się o 0,4 tys., tj. o 4,5%, a w odniesieniu do 2010 r. zmniejszyła się o 4,7 tys., tj. o 34,9%. W okresie 2010–2021 co roku wśród abiturientów przeważały kobiety, przy czym w 2021 r. stanowiły one 54,1% ogółu.

Grupa osób, które zdały egzamin dojrzałości w 2021 r. liczyła 7,1 tys. i była o 0,8 tys., tj. o 12,4% większa niż przed rokiem, ale o 3,7 tys., tj. o 34,3% mniejsza niż jedenaście lat wcześniej. Oznacza to, że zdawalność egzaminu maturalnego w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 81,5% i przekroczyła średnią w kraju o 7,0 p. proc. Rok wcześniej odsetek osób, które zdały maturę w Podlaskiem wynosił 75,8%, a w 2010 r. – 80,8%. W 2021 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, lepsze wyniki uzyskały kobiety, z których 83,4% otrzymało świadectwo dojrzałości, podczas gdy wśród mężczyzn pozytywne wyniki uzyskało 79,3% przystępujących do tego egzaminu.

Tablica 12. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego oraz osoby, które zdały egzamin maturalny
 Table 12. Persons who took matriculation exam and persons who passed matriculation exam

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego Persons who took matriculation exam	13375	9831	8334	8713
kobiety woman	7371	5390	4527	4715
mężczyźni man	6004	4441	3807	3998
Osoby, które zdały egzamin maturalny Persons who passed matriculation exam	10809	7417	6318	7100
kobiety woman	6024	4164	3533	3930
mężczyźni man	4785	3253	2785	3170

Dopełnienie edukacji na poziomie średnim zawodowym stanowią szkoły policealne. W końcu września 2020 r. w województwie podlaskim działalność oświatową prowadziło 41 placówek tego typu (w kraju – 1468). W stosunku do analogicznego okresu 2019 r. ich liczba zmniejszyła się o 10 jednostek. W omawianym okresie do szkół policealnych uczęszczało łącznie 5,9 tys. słuchaczy, tj. 2,9% ogółu osób w Polsce kształcących się w tych placówkach. Liczba uczniów szkół policealnych zmniejszyła się o 7,9% w porównaniu z zanotowaną w roku poprzednim.

W czerwcu 2020 r. naukę w szkołach policealnych zakończyło 1,7 tys. osób, co stanowiło 3,1% wszystkich absolwentów tego typu szkół w Polsce. Liczba absolwentów omawianych szkół w województwie była o 15,1% niższa niż przed rokiem.

Dane o studentach zaprezentowano według stanu w dniu 31 grudnia.

W roku akademickim 2020/21 na terenie województwa podlaskiego miało siedzibę 14 uczelni, wśród nich było 5 uczelni publicznych oraz 9 niepublicznych. W omawianym roku na uczelniach w regionie kształciło się 28,4 tys. osób (łącznie z cudzoziemcami, ale bez jednostek zamiejscowych polskich uczelni za granicą), co stanowiło 2,3% wszystkich studentów w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim nastąpił spadek liczby studentów o 1,8%. Wśród osób kształcących się na uczelniach przeważali słuchacze uczelni publicznych. Ich liczba ukształtowała się na poziomie 24,0 tys. (o 1,7% niższym niż przed rokiem), co stanowiło 84,5% ogółu studentów, natomiast na uczelniach niepublicznych studiowało 4,4 tys. osób (o 2,6% mniej niż w roku poprzednim).

Uczelnie mające siedzibę w Białymstoku skupiały 85,2% ogółu podlaskich studentów.

W 2020 r. największą popularnością wśród studentów cieszyły się takie grupy kierunków kształcenia jak: zdrowie i opieka społeczna (23,4% ogółu studentów), biznes, administracja i prawo (16,0%) oraz technika, przemysł, budownictwo (15,7%). Najmniejszą liczbę studentów skupiały kierunki należące do grup: rolnictwo (1,7%), indywidualne studia międzyobszarowe (2,5%) oraz nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka (2,8%).

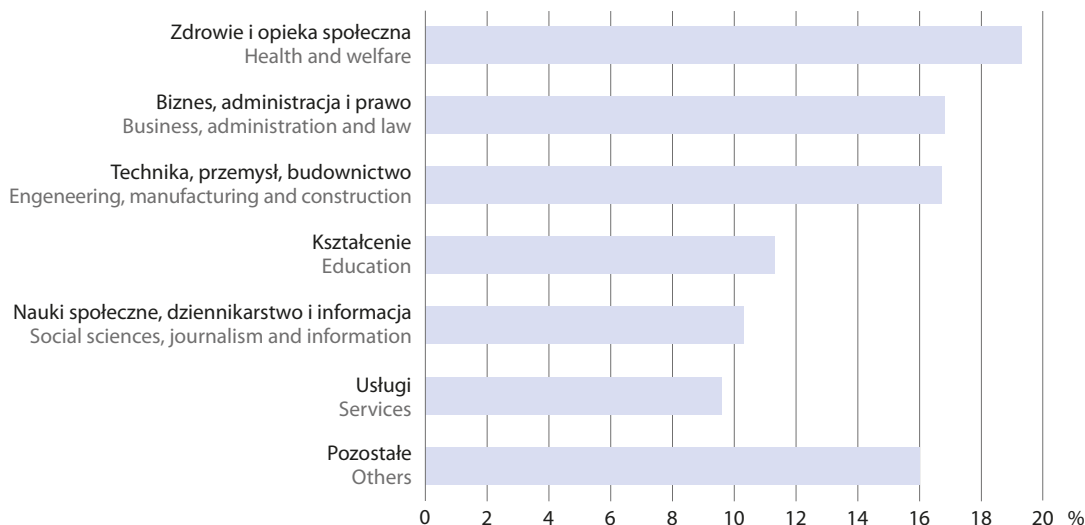
Dane o absolwentach uczelni dotyczą osób, które uzyskały dyplom ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia.

W roku akademickim 2019/20 w województwie podlaskim dyplomy ukończenia studiów pierwszego stopnia z tytułem licencjata bądź inżyniera, drugiego stopnia z tytułem magistra oraz jednolitych studiów magisterskich uzyskało 7,9 tys. osób (łącznie z cudzoziemcami), tj. 2,7% absolwentów wszystkich uczelni w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba absolwentów zmniejszyła się o 6,3%. Z ich ogólnej

liczby 83,7% otrzymało dyplom ukończenia uczelni publicznej. Wśród absolwentów najliczniejsza grupa zdobyła dyplom kierunków kształcących w zakresie zdrowia i opieki społecznej (19,3% ogółu absolwentów), zaś najmniej liczną odnotowano na indywidualnych studiach międzyobszarowych (1,3%).

Wykres 27. Struktura absolwentów uczelni^a według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2019/20

Chart 27. Structure of graduates of higher education institutions^a by broad fields of education in the 2019/20 academic year

a Łącznie z cudzoziemcami.
a Including foreigners.

Głównym celem edukacji dorosłych jest kontynuacja przerwanej z różnych przyczyn cyklu kształcenia. Podstawowym powodem ponownego podjęcia nauki jest zazwyczaj chęć uzupełnienia wiedzy czy podniesienia poziomu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych.

W województwie podlaskim w roku szkolnym 2020/21 funkcjonowało 27 szkół dla dorosłych (w kraju – 1046). W województwie podlaskim w roku szkolnym 2020/21 powstała 1 szkoła podstawowa, a przestało funkcjonować 6 liceów ogólnokształcących dla dorosłych. W wyniku tych zmian, w analizowanym roku szkolnym sieć szkół dla dorosłych obejmowała 1 szkołę podstawową i 26 liceów ogólnokształcących. Naukę kontynuowało w nich łącznie 2,3 tys. osób, tj. 2,2% ogółu osób w Polsce kształcących się w tego typu placówkach. Liczba uczniów tych szkół zmniejszyła się o 19,1% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej.

Szkoły dla dorosłych w roku szkolnym 2019/20 ukończyło 0,8 tys. osób, tj. 2,3% ogółu osób w Polsce, które zakończyły edukację w tego typu placówkach. Liczba absolwentów spadła o 2,7% w stosunku do zanotowanej rok wcześniej. Wszyscy absolwenci szkół dla dorosłych kończyli edukację w liceach ogólnokształcących.

W 2020 r., według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), 3,1% osób w wieku 25–64 lata deklarowało uczestnictwo w edukacji obejmującej nauczanie formalne (szkoła i studia wyższe) oraz kształcenie pozaformalne (różnego rodzaju kursy i szkolenia). W kraju odsetek osób wskazanej grupy wieku, które uczestniczyły w różnych formach kształcenia ustawicznego był nieco wyższy i wynosił 3,7%. W województwie omawiany wskaźnik w porównaniu z zanotowanym w 2019 r. spadł o 1,2 p. proc., a w odniesieniu do 2010 r. – o 1,9 p. proc.

Odpowiedzialność za realizację zadań oświatowych w Polsce spoczywa głównie na jednostkach samorządu terytorialnego. W 2020 r. w województwie podlaskim wydały one w dziale 801 „Oświata i wycho-

wanie" łączną kwotę 2482,5 mln zł, podczas gdy w kraju – 80120,1 mln zł. Udział wydatków oświatowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego wyniósł odpowiednio 27,1% i 26,8%. W odniesieniu do 2019 r. omawiane wydatki w Podlaskiem były wyższe o 7,8%, a w porównaniu z 2010 r. wzrosły o 59,3%.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w 2020 r. największe kwoty w dziale 801 odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu – 1130,4 mln zł, a w dalszej kolejności w budżetach gmin – 1113,7 mln zł oraz powiatów – 213,5 mln zł. Z budżetu samorządu województwa na ten cel wydatkowano 24,9 mln zł.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w analizowanym roku wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem w województwie podlaskim poniesione na oświatę i wychowanie wyniosły 2109,91 zł (w kraju – 2088,95 zł), przy czym w przypadku gmin omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 1492,09 zł, miast na prawach powiatu – 2627,73 zł, powiatów – 286,03 zł oraz województwa – 21,16 zł.

W 2020 r. wśród gmin województwa podlaskiego wydatki w dziale „Oświata i wychowanie” przypadające na 1 mieszkańca wahały się od 851,55 zł w gminie wiejskiej Wysokie Mazowieckie do 2948,11 zł w gminie wiejskiej Mały Płock. W 3 miastach na prawach powiatu w Podlaskiem, na oświatę najwięcej na 1 mieszkańca wydatkowano z budżetu miasta Białegostoku (2655,50 zł), a w dalszej kolejności Suwałk (2599,65 zł) oraz Łomży (2527,35 zł).

Zasoby pracy

Labour resources

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w 4 kwartale 2021 r. wykazały, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrósł zarówno współczynnik aktywności zawodowej, jak i wskaźnik zatrudnienia.

W końcu 2020 r. zmniejszyła się liczba pracujących w gospodarce narodowej w ujęciu rocznym.

W końcu 2021 r., po wzroście notowanym przed rokiem, zaobserwowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia rejestrowanego w stosunku do stanu w końcu poprzedniego roku.

Według wyników BAEL, w 4 kwartale 2021 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie podlaskim liczyła 491 tys. osób, a biernych zawodowo – 383 tys. Aktywni zawodowo mieszkańcy Podlaskiego stanowili 2,8% tej grupy osób w kraju, zaś bierni zawodowo – 3,1%. W regionie wśród ludności aktywnej zawodowo zanotowano 481 tys. osób pracujących (tj. 2,9% ogółu pracujących w kraju) i 10 tys. bezrobotnych (tj. 2,0% pozostających bez pracy Polaków).

W związku ze zmianami w metodologii Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), dane z tego zakresu od 1 kwartału 2021 r. nie mogą być porównywane z wynikami sprzed 2021 r., z wyjątkiem przeliczonych danych historycznych dla lat 2010–2020 opracowanych z zastosowaniem zmienionych od 2021 r. definicji wyznaczania głównych kategorii osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Obowiązujące definicje zamieszczono w publikacji [Aktywność ekonomiczna ludności Polski](#). Informacja nt. przeliczonych wyników BAEL wraz z danymi została opublikowana w styczniu br. na stronie GUS².

Struktura ludności w województwie według statusu na rynku pracy nie uległa znaczącej zmianie w stosunku do zanotowanej w 4 kwartale poprzedniego roku. Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15–89 lat zwiększył się o 1,0 p. proc., podczas gdy odsetek osób bezrobotnych zmniejszył się o 0,4 p. proc. W porównaniu z 4 kwartałem 2010 r. odnotowano wzrost udziału pracujących (o 7,7 p. proc.), natomiast odsetek osób bezrobotnych obniżył się (o 3,7 p. proc.).

² Informacja na temat przeliczonych dla lat 2010–2020 wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Tablica 13. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL

Table 13. Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	506	479	490	491	17278
pracujący employed persons	458	447	476	481	16780
bezrobotni ^a unemployed persons ^a	48	33	14	10	497
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	463	429	393	383	12529
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	52,2	52,8	55,6	56,2	58,0
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	47,3	49,2	54,0	55,0	56,3
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	9,5	6,9	2,9	2,0	2,9

a W wieku 15–74 lata.

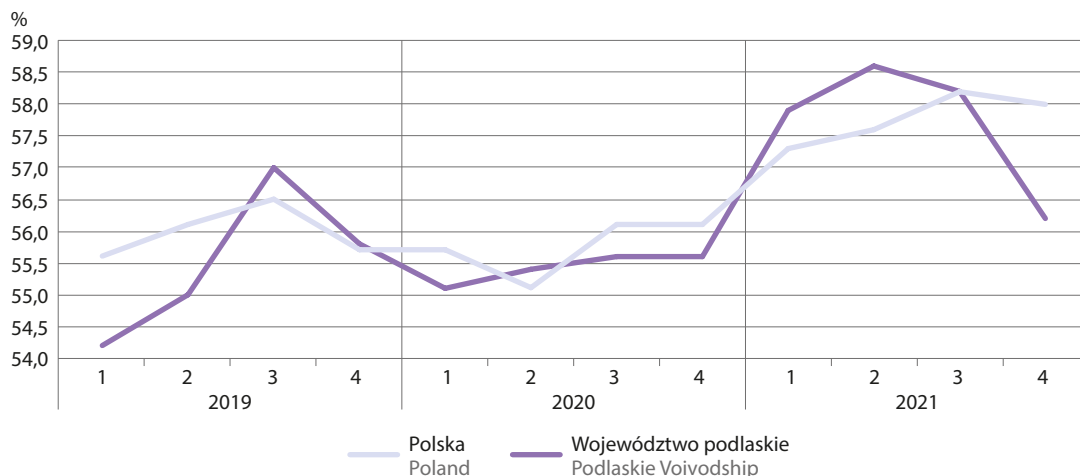
a Aged 15–74.

Liczba aktywnych zawodowo w regionie w 4 kwartale 2021 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku utrzymała się na zbliżonym poziomie, natomiast w stosunku do zanotowanej w 4 kwartale 2010 r. zmniejszyła się o 3,0%.

W ostatnim kwartale 2021 r. w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,2% (w kraju – 58,0%). Na przestrzeni roku jego wartość zwiększyła się o 0,6 p. proc. (w Polsce – o 1,9 p. proc.), a w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. wzrosła o 4,0 p. proc. (w skali kraju – o 4,3 p. proc.).

Wykres 28. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów

Chart 28. Activity rate by quarters

Zbiorowość pracujących w województwie w 4 kwartale 2021 r. liczyła 481 tys. i w odniesieniu do analogicznego okresu 2020 r. uległa niewielkiemu zwiększeniu, natomiast w stosunku do 2010 r. zwiększyła się o 5,0%.

Wskaźnik zatrudnienia w 4 kwartale 2021 r. w województwie podlaskim ukształtował się na poziomie 55,0% (w kraju – 56,3%). W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku jego wartość w regionie zwiększyła się o 1,0 p. proc. (w skali kraju wzrosła o 2,0 p. proc.). W odniesieniu do ostatniego kwartału 2010 r. odnotowano wzrost omawianego wskaźnika – o 7,7 p. proc. (w kraju wzrost wyniósł 7,8 p. proc.).

W 4 kwartale 2021 r. liczba bezrobotnych w województwie podlaskim wyniosła 10 tys. i była mniejsza w porównaniu z zanotowaną w analogicznym okresie 2020 r. W odniesieniu do ostatniego kwartału 2010 r. liczebność populacji bezrobotnych zmniejszyła się o 79,2%.

Stopa bezrobocia w 4 kwartale 2021 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 2,0% i była o 0,9 p. proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Na przestrzeni roku jej wartość obniżyła się w regionie o 0,9 p. proc., a w kraju – o 0,3 p. proc. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. również odnotowano spadek stopy bezrobocia zarówno w województwie, jak i w kraju (odpowiednio o 7,5 p. proc. i 6,7 p. proc.).

W 4 kwartale 2021 r. populacja biernych zawodowo w województwie liczyła 383 tys. osób i stanowiła 43,8% ogółu mieszkańców w wieku 15–89 lat (w kraju – 42,0%). Liczba osób nieaktywnych zawodowo w regionie w ciągu roku zmniejszyła się o 2,5%, natomiast w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. – o 17,3%. W skali kraju liczebność omawianej populacji obniżyła się w obu analizowanych okresach odpowiednio o 5,1% oraz 12,4%.

W 4 kwartale 2021 r. emerytura stanowiła główną przyczynę niewykonywania i nieposzukiwania pracy dla 46,9% ogółu biernych zawodowo w wieku 15–74 lata, natomiast 25,1% omawianej populacji to osoby nieaktywne z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji zawodowych. Wśród pozostałych, najczęściej wymienianych jako główne przyczyny bierności zawodowej były choroba lub niepełnosprawność (13,5%) oraz obowiązki rodzinne (7,1%).

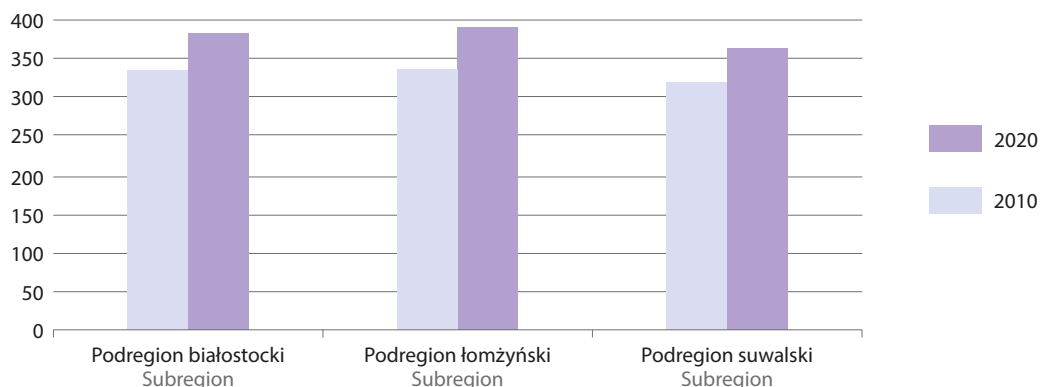
W końcu 2020 r. w gospodarce narodowej w województwie podlaskim pracowało 445,6 tys. osób, przy czym 79,8% pracujących wykonywało pracę na rzecz jednostek sektora prywatnego. W skali roku liczba pracujących zmniejszyła się o 1,8 tys. osób, tj. o 0,4% (w kraju – spadła o 0,6%). Spadek liczby pracujących wystąpił zarówno w sektorze publicznym (o 0,5 tys., tj. o 0,6%), jak i w prywatnym (o 1,3 tys., tj. o 0,4%). W porównaniu ze stanem w końcu grudnia 2010 r. liczba pracujących w województwie podlaskim zwiększyła się o 47,6 tys., tj. o 12,0%. W sektorze publicznym odnotowano spadek z 92,7 tys. osób w końcu 2010 r. do 90,2 tys. osób w dniu 31 grudnia 2020 r. (tj. o 2,7%), natomiast w sektorze prywatnym nastąpił wzrost liczby pracujących z 305,3 tys. w końcu 2010 r. do 355,4 tys. w końcu grudnia 2020 r. (tj. o 16,4%). Według stanu zanotowanego w ostatnim dniu grudnia 2020 r., udział pracujących w województwie podlaskim w ogólnej liczbie pracujących w kraju ukształtował się na poziomie 2,8%.

Analiza struktury pracujących w gospodarce narodowej w województwie podlaskim w latach 2010 i 2020 według grup sekcji wykazała, że udział pracujących w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo obniżył się z 31,8% w końcu 2010 r. do 28,4% w końcu 2020 r., zaś pracujących w przemyśle i budownictwie wzrósł z 20,4% w dniu 31 grudnia 2010 r. do 22,3% w ostatnim dniu 2020 r. Odsetek osób pracujących w grupie sekcji: handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja nieznacznie wzrósł – odpowiednio z 20,0% do 20,4%. Udział pracujących w grupie sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości obniżył się z 2,6% w końcu 2010 r. do 2,4% w końcu 2020 r., a w grupie sekcji pozostałe usługi – zwiększył się odpowiednio z 25,1% do 26,5%.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., na 1000 mieszkańców województwa podlaskiego przypadało 380 pracujących w gospodarce narodowej, podczas gdy 10 lat wcześniej wskaźnik ten wynosił 331.

**Wykres 29. Pracujący na 1000 ludności
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 29. Employed persons per 1000 population
As of 31 December

Zaistniała w marcu 2020 r. sytuacja epidemiczna wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. W nawiązaniu do oceny stanu sytuacji epidemicznej wprowadzono rozwiązania zapobiegające i przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-Cov-2 i zwalczające wywołaną nim chorobę. Działania te odnosiły się także do rynku pracy. Wśród nich było m.in. umożliwienie wykonywania pracy poza miejscem jej stałego wykonywania, czyli pracy zdalnej. W końcu grudnia 2021 r. udział osób, które pracowały zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną w ogólnej liczbie pracujących objętych badaniem „Popyt na pracę” w województwie podlaskim wynosił 2,7% (w kraju 6,9%). Skala wykorzystania pracy zdalnej w sektorze publicznym była wyższa niż w prywatnym (6,4% wobec 1,0%, a w kraju 8,0% wobec 6,6%).

Zgodnie z ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, pracującym rodzicom oraz opiekunom prawnym została stworzona możliwość skorzystania z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8 z powodu zamknięcia żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego, szkoły. Według stanu w końcu 4 kwartału 2021 r., zarówno w województwie podlaskim jak i w kraju, z tego prawa korzystało 0,6% pracujących. Udział osób pracujących, które na mocy wspomnianej ustawy korzystały z tego zasiłku był wyższy w sektorze publicznym niż prywatnym i wynosił odpowiednio 0,8% i 0,5% (w kraju – 0,7% i 0,6%).

W 4 kwartale 2021 r. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej kontynuowano formy czasowego odosobnienia ze względu na podejrzenie zakażenia między innymi w postaci kwarantanny oraz izolacji. Pracujący, którzy według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r., korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją stanowili w województwie podlaskim 1,7% pracujących (w kraju – 2,1%). Udział pracujących, którzy na mocy wspomnianej ustawy pozostali w domu był większy w sektorze prywatnym niż publicznym. Wynosił on odpowiednio 1,8% i 1,5% (w kraju – 2,2% i 1,7%).

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409).

W końcu grudnia 2021 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa wynosiła 33,4 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem (o 4,5 tys. osób, tj. o 11,8%) i w końcu 2010 r. (o 30,4 tys. osób, tj. o 47,7%). Analogiczne zmiany zaobserwowano w skali kraju – w końcu 2021 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 14,5% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej i o 54,2% w stosunku do stanu w końcu 2010 r.

W województwie podlaskim w końcu 2021 r. odnotowano spadek liczby bezrobotnych w ujęciu rocznym we wszystkich powiatach, przy czym największy stwierdzono w powiatach bielskim (o 28,6%) i łomżyńskim (o 23,9%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W końcu omawianego roku 89,2% (przed rokiem – 86,0%) ogółu bezrobotnych w regionie nie posiadało prawa do zasiłku, a 84,5% (rok wcześniej – 84,7%) stanowiły osoby wcześniej pracujące.

W końcu grudnia 2021 r. w województwie podlaskim, odmiennie niż w kraju, wśród bezrobotnych przeważali mężczyźni. Stanowili oni 54,0% (w kraju – 46,2%) ogółu osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 11,1% niższa niż rok wcześniej. Liczebność populacji bezrobotnych kobiet zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 12,6%, a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł w ciągu roku o 0,4 p. proc. do poziomu 46,0%.

Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2021 r. najliczniejszą grupę wśród pozostających bez pracy stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (8,8 tys.), a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w stosunku do stanu w końcu poprzedniego roku (o 2,0 p. proc., tj. do 26,5%). W skali roku najbardziej zwiększył się odsetek bezrobotnych w wieku 35–44 lata (o 1,2 p. proc., tj. do 24,5%).

W końcu 2021 r. w regionie dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz policealne i średnie zawodowe (odpowiednio 27,9% i 22,7% ogółu bezrobotnych). W porównaniu ze stanem w końcu 2020 r. udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym wzrósł o 1,0 p. proc., zaś odsetek osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym pozostał na poziomie sprzed roku. Nadal dość duże problemy na rynku pracy odczuwały także osoby z wykształceniem wyższym. Jednak na przestrzeni roku ich liczba zmniejszyła się o 13,6%, a odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych w skali roku spadł o 0,4 p. proc. i wynosił 14,9%.

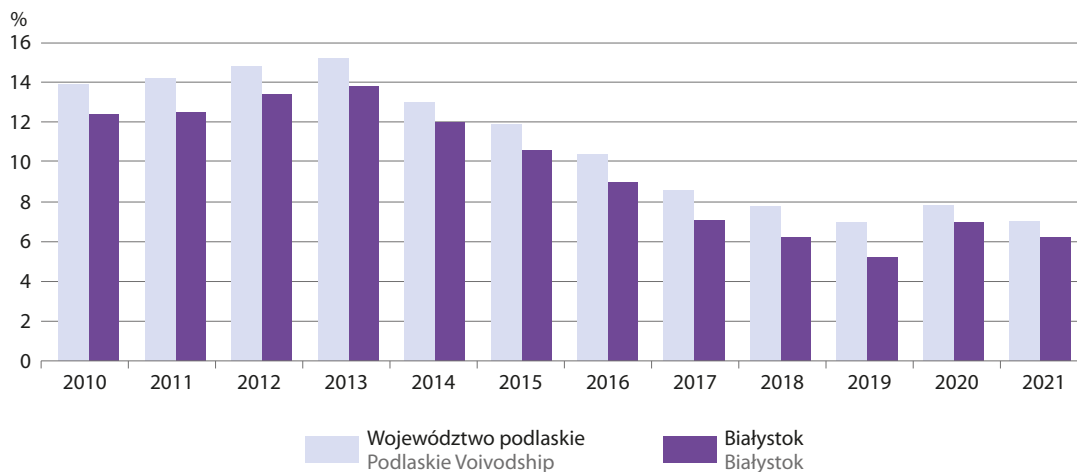
W województwie podlaskim w końcu grudnia 2021 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych była niższa niż rok wcześniej prawie we wszystkich kategoriach wyodrębnionych według czasu pozostawania bez pracy. Największy spadek (o 35,6%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w skali roku o 5,3 p. proc., tj. do 14,1%.

W województwie podlaskim największe trudności ze znalezieniem pracy miały nadal osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. W odniesieniu do poprzedniego roku ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,1 p. proc. i wynosił 26,1%. Pogorszeniu uległa również sytuacja osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat oraz osób bez stażu pracy, których odsetek w omawianej populacji wzrósł w ciągu roku po 0,2 p. proc. (odpowiednio do 14,0% i 15,5%). W porównaniu ze stanem w końcu 2020 r. najkorzystniejsze zmiany zaobserwowano wśród osób ze stażem do 1 roku. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł w ciągu roku o 0,2 p. proc. do 22,3%.

W końcu grudnia 2021 r. bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowili 86,0% ogółu bezrobotnych. Wśród nich najliczniejszą grupę tworzyły osoby długotrwale bezrobotne, a ich udział w ogólnej liczbie pozostających bez pracy w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zwiększył się o 5,8 p. proc. do poziomu 60,4%. Zwiększeniu uległ również odsetek osób niepełnosprawnych (o 1,6 p. proc. do 6,8%) i osób powyżej 50 roku życia (o 1,2 p. proc. do 27,6%). Liczba bezrobotnych w ujęciu rocznym najbardziej zmniejszyła się w przypadku osób do 30 roku życia (o 20,9%), wzrosła natomiast liczba osób niepełnosprawnych (o 14,0%).

**Wykres 30. Stopa bezrobocia rejestrowanego
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 30. Registered unemployment
As of 31 December

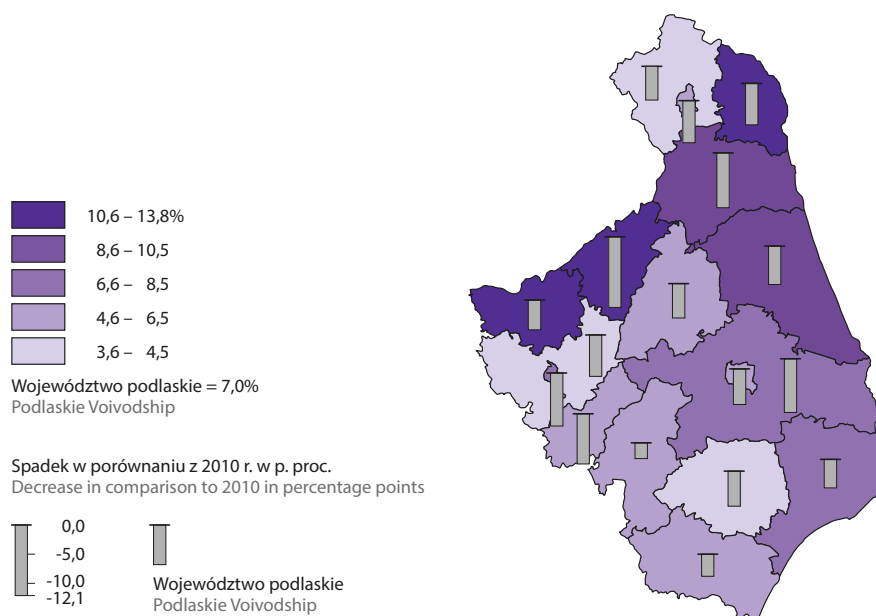
W końcu grudnia 2021 r. stopa bezrobocia rejestrowanego, zarówno w województwie jak i w kraju, była niższa niż rok wcześniej. W województwie podlaskim w końcu 2021 r. ukształtowała się na poziomie 7,0%, tj. niższym o 0,8 p. proc. niż rok wcześniej i o 6,8 p. proc. niż w końcu 2010 r. W kraju wynosiła ona 5,4% i była niższa o 0,9 p. proc. niż przed rokiem oraz o 7,0 p. proc. niż w końcu 2010 r.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

We wszystkich powiatach w regionie zanotowano spadek stopy bezrobocia w porównaniu ze stanem w końcu 2010 r., przy czym największy stwierdzono w powiatach: grajewskim (o 12,1 p. proc.), augustowskim (o 9,4 p. proc.) i białostockim (o 9,2 p. proc.).

**Mapa 23. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 23. Registered unemployment rate in 2021
As of 31 December

W końcu grudnia 2021 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych w województwie podlaskim mieszkańcy wsi stanowili 37,6% (w kraju – 45,3%), tj. o 1,1 p. proc. więcej niż rok wcześniej i o 3,9 p. proc. więcej niż w 2010 r.

Powiatowe urzędy pracy w województwie podlaskim w ciągu całego 2021 r. miały do dyspozycji 23,1 tys. ofert pracy, tj. o 9,9% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia omawianego roku na 1 ofertę pracy przypadło 35 bezrobotnych (wobec 49 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż średnio w kraju, gdzie na 1 ofertę pracy przypadło 15 osób bezrobotnych. Najkorzystniejsza sytuacja w regionie miała miejsce w powiecie hajnowskim (8 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najwięcej bezrobotnych na 1 ofertę pracy odnotowano w powiecie kolneńskim (203). W Białymstoku na 1 ofertę przypadło 37 osób bezrobotnych.

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitant's wealth

W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż w roku poprzednim.

W 2021 r. nastąpił spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów w ujęciu rocznym. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów w ostatnim roku miała wpływ mniejsza niż przed rokiem zbiorowość osób pobierających świadczenia z KRUS. Liczba świadczeniobiorców ZUS uległa zwiększeniu. W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS niż realizowane przez KRUS.

W 2020 r. odnotowano wzrost dochodu rozporządzalnego oraz do dyspozycji przypadającego na 1 osobę w gospodarstwach domowych. Kwoty tych dochodów w regionie przewyższyły ich średnie wartości w kraju. W porównaniu z 2019 r. wzrósł wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych. Odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną pozytywnie był wyższy niż rok wcześniej, a odsetek oceniających ją negatywnie – mniejszy niż przed rokiem.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

W październiku 2020 r. w województwie podlaskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 5081,32 zł i stanowiło 88,4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w kraju. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2018 r. wzrosło ono o 14,4%.

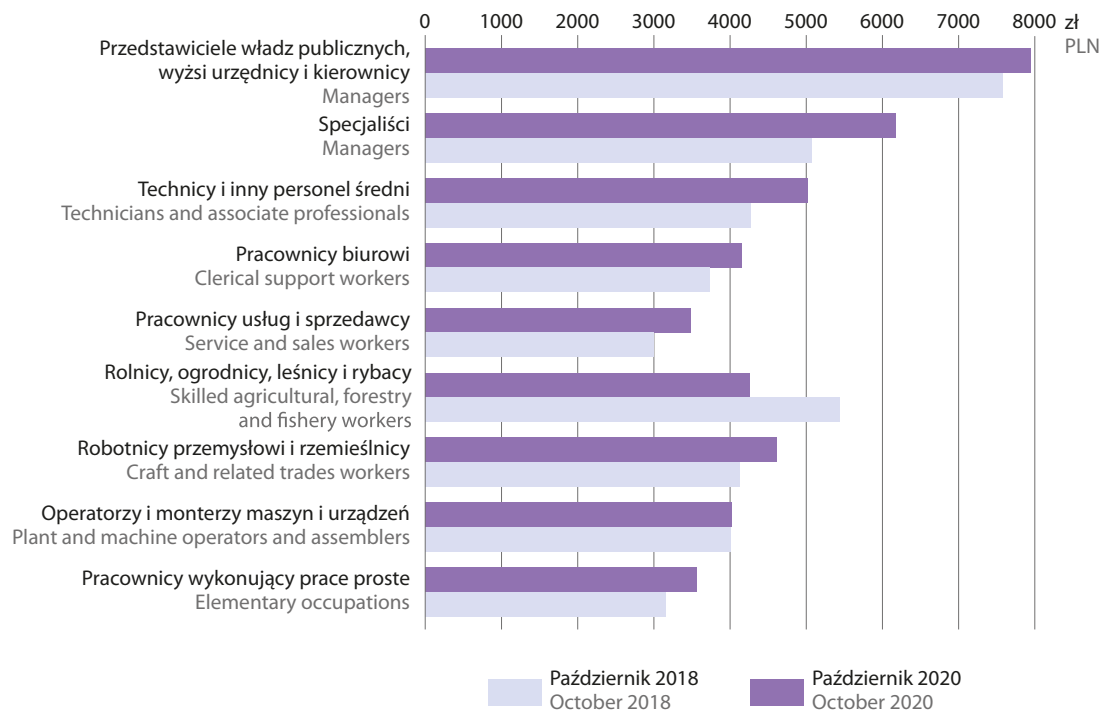
Połowa zatrudnionych pracowników otrzymała miesięczne wynagrodzenie brutto do 4486,63 zł (mediana = decyl piąty = wynagrodzenie środkowe). Miesięczne wynagrodzenie brutto co najwyżej w wysokości 2750,00 zł (decyl pierwszy), otrzymało 10% najniżej zarabiających pracowników, zaś 10% najwyżej zarabiających otrzymało miesięczne wynagrodzenie brutto co najmniej w wysokości 7727,25 zł (decyl dziewiąty).

W omawianym miesiącu 2020 r. w województwie podlaskim 3,9% ogółu zatrudnionych otrzymało miesięczne wynagrodzenie brutto co najmniej równe dwukrotnemu przeciętnemu wynagrodzeniu miesięcznemu brutto w kraju (tzn. $\geq 11496,48$ zł). Pracownicy otrzymujący miesięczne wynagrodzenie brutto mniejsze lub równe przeciętnemu wynagrodzeniu miesięcznemu brutto w kraju (tzn. $\leq 5748,24$ zł) stanowili 72,3% ogółu pracowników w województwie. Wśród zatrudnionych 13,6% osób zarabiała co najwyżej połowę przeciętnego wynagrodzenia brutto w Polsce, czyli nie więcej niż 2874,12 zł. Co czternasty zatrudniony (7,3% ogółu) otrzymał miesięczne wynagrodzenie brutto co najwyżej równe wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, tj. 2600,00 zł, ustalonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Analiza relacji wysokości wynagrodzeń kobiet i mężczyzn wykazała, że w październiku 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie kobiet stanowiło 99,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia mężczyzn. Z porównania wyników badań przeprowadzonych w latach 2020 i 2018 wynika, że bardziej wyrównany poziom wynagrodzeń ze względu na płeć wystąpił w październiku 2020 r., ponieważ w analogicznym miesiącu 2018 r. kobiety otrzymywały 89,9% wynagrodzenia mężczyzn. W kraju relacja ta rów-

niez była bardziej wyrównana w październiku 2020 r. – wówczas kobiety zarabiały 87,2% tej kwoty co mężczyźni. W omawianym miesiącu 2018 r. średnio w Polsce kobiety otrzymywały 83,4% wynagrodzenia mężczyzn.

Wykres 31. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych
Chart 31. Average monthly gross wages and salaries by performed occupational groups

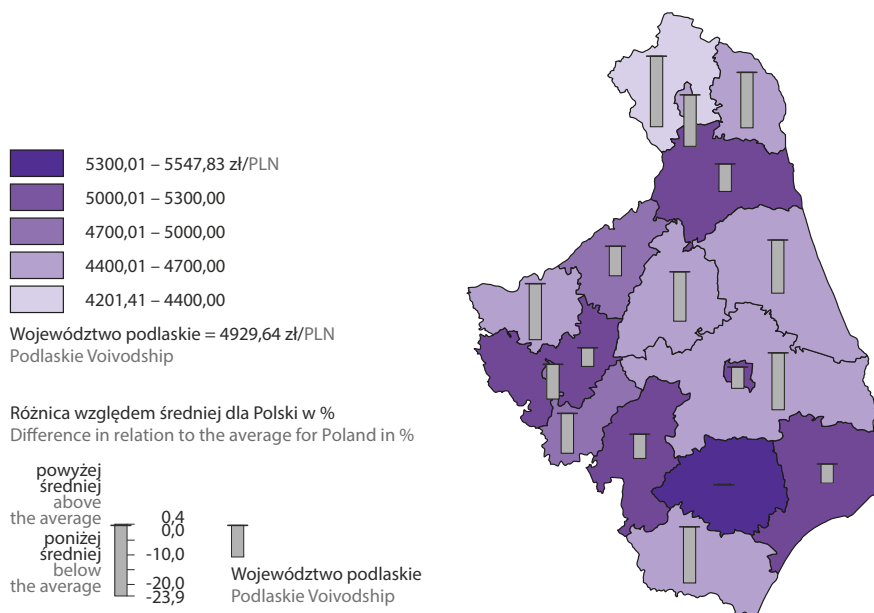

W październiku 2020 r. wśród ogólnej populacji pracowników w województwie podlaskim najwyższe wynagrodzenia otrzymali przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy. Były one o 38,3% wyższe od wynagrodzenia przeciętnego w kraju (wynoszącego 5748,24 zł). Kolejną grupę, w której wynagrodzenia przekroczyły poziom przeciętnego wynagrodzenia w Polsce tworzyli specjaliści, a ich wynagrodzenie było o 7,5% wyższe od średniego w kraju. Przeciętne wynagrodzenia brutto pracowników należących do pozostałych „wielkich” grup zawodów kształtowały się poniżej poziomu średniego w Polsce, przy czym najniższe zanotowano wśród pracowników usług i sprzedawców (o 39,2% niższe od średniego wynagrodzenia w kraju), pracowników wykonujących prace proste (o 37,8%) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (o 29,8%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) w województwie podlaskim w 2020 r. wyniosło 4929,64 zł i było o 353,76 zł (tj. o 7,7%) wyższe niż w 2019 r. Stanowiło ono 89,3% przeciętnego wynagrodzenia w kraju, które w 2020 r. wyniosło 5523,32 zł i w ujęciu rocznym zwiększyło się o 6,6%.

W miastach na prawach powiatu najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto stwierdzono w Białymstoku – 5126,79 zł (wzrost o 8,1% w stosunku do poprzedniego roku). W Łomży średnie zarobki wyniosły 4872,37 zł (wzrost o 10,3%), a w Suwałkach – 4562,69 zł (wzrost o 6,2%). We wszystkich powiatach w regionie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zwiększyło się w porównaniu z poprzednim rokiem, przy czym najwyższy wzrost zanotowano w powiatach łomżyńskim (o 12,8%) oraz hajnowskim (o 10,1%).

Mapa 24. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia^a brutto w 2020 r.
 Map 24. Average monthly gross wages and salaries^a in 2020

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
 a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

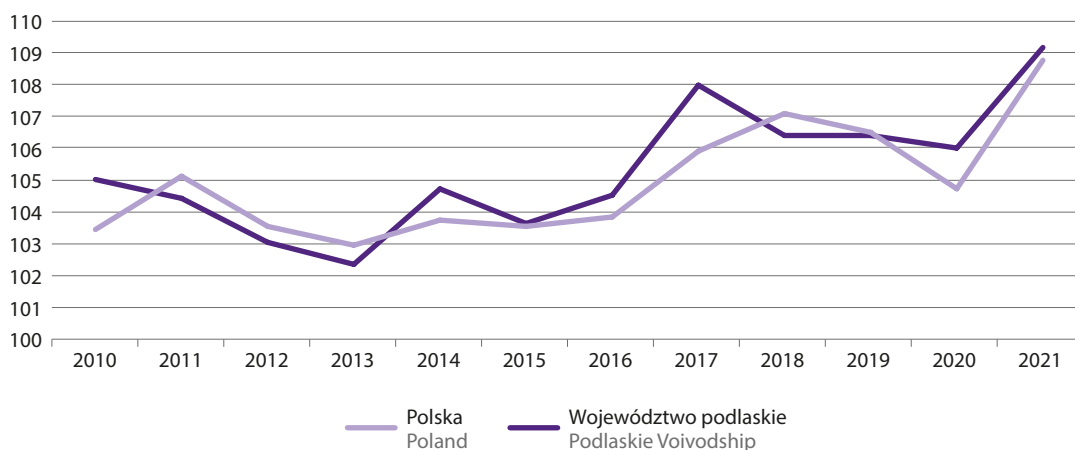
Wynagrodzenie zdecydowanie wyższe od przeciętnego w województwie wystąpiło w powiecie bielskim (o 12,5%) oraz łomżyńskim (o 5,0%). Wynagrodzenie znacznie poniżej średniego stwierdzono w powiatach suwalskim (o 14,8%) oraz białostockim (o 9,6%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2021 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 5112,55 zł i było o 9,2% wyższe niż w roku poprzednim oraz o 76,6% wyższe niż w 2010 r. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5889,84 zł i zwiększyło się o 8,8% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem i o 71,4% w porównaniu z 2010 r.

**Wykres 32. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100**

Chart 32. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector
Previous year=100

W 2021 r. relacja przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim do średniej krajowej wyniosła 86,8%, podczas gdy w 2020 r. – 86,5%, a w 2010 r. – 84,4%.

Tablica 14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Table 14. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
W złotych In PLN	2896,16	3458,56	4680,65	5112,55
Polska=100 Poland=100	84,4	83,9	86,5	86,8

W omawianym roku najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, budownictwo oraz górnictwo i wydobywanie. Przekroczyły one odpowiednio o 27,6%, 19,2% i 14,8% średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia zaobserwowano natomiast w zakwaterowaniu i gastronomii, administrowaniu i działalności wspierającej, transporcie i gospodarce magazynowej. Były one odpowiednio o 33,8%, 29,0% i 13,9% niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w regionie.

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie podlaskim w 2021 r. przepracowali łącznie 211,0 mln godz., tj. o 1,7% więcej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 93,7 mln (44,4% ogólnej ich liczby) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 46,0 mln (21,8%), zaś najmniej w górnictwie i wydobywaniu – 1,2 mln (0,6%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 2,3 mln (1,1%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. wyniósł 147,0 godzin, tj. o 0,8% więcej niż rok wcześniej.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 34,78 zł i w porównaniu z 2020 r. wzrosło o 8,3%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (46,57 zł), a najniższe – w zakwaterowaniu i gastronomii (21,82 zł).

W 2021 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów w województwie podlaskim wyniosła 270,3 tys. osób i była niższa od zanotowanej w 2020 r. i 2010 r. odpowiednio o 1,5 tys. osób (o 0,6%) i o 5,9 tys. osób (o 2,1%).

W 2021 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 2,5%, zaś świadczeniobiorcy KRUS stanowili 7,2% całej ich populacji w kraju. Udział świadczeniobiorców ZUS i KRUS z terenu województwa podlaskiego w ich ogólnej liczbie w kraju utrzymał się na tym samym poziomie co rok wcześniej.

Tablica 15. Świadczenia społeczne
Table 15. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	276,3	257,9	271,9	270,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1441,83	1798,48	2178,78	2330,91
w tym emerytura of which retirement pay	1525,45	1887,83	2244,27	2402,29
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	918,86	1149,95	1368,46	1425,27
w tym emerytura of which retirement pay	942,93	1164,71	1368,01	1425,43

W 2021 r. emerytury i renty z ZUS w województwie podlaskim otrzymywało 196,1 tys. osób, tj. o 1,1% więcej niż przed rokiem i o 10,0% więcej niż przed jedenastoma laty. Na kierunek zmian zachodzących w 2021 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, decydujący wpływ miała większa (o 2,1%) niż przed rokiem zbiorowość emerytów. Po raz kolejny znacząco zmniejszyła się liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 5,2%), a w mniejszym stopniu zmalała liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,8%).

W 2021 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (79,9% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (7,5%).

Odmienne niż w przypadku świadczeniobiorców ZUS kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie podlaskim. W 2021 r. emerytury i renty rolnicze pobierało 74,2 tys. osób, czyli mniej o 4,8% niż przed rokiem i o 24,3% niż jedenaście lat wcześniej. W ciągu ostatniego roku zaobserwowano spadek liczby osób otrzymujących emerytury (o 5,6%) i pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (o 1,2%). Liczba osób korzystających z rent rodzinnych także obniżyła się w odniesieniu do poprzedniego roku (o 0,2%). Grupa świadczeniobiorców KRUS charakteryzowała się również nieco odmienną strukturą. Podobnie jak w przypadku świadczeniobiorców ZUS, dominowali w niej emeryci, przy czym ich odsetek w analizowanym roku wyniósł aż 80,9%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 4,0% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

W województwie podlaskim w 2021 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2330,91 zł i była o 7,0% wyższa niż przed rokiem. W skali kraju w analizowanym okresie również odnotowano jej wzrost (o 6,9%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1425,27 zł i w ujęciu rocznym zwiększyło się o 4,2% (w kraju nastąpił wzrost o 3,8%).

Tendencję wzrostową zaobserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. W 2021 r. więcej wzrosła emerytura i renta wypłacana przez ZUS niż to samo świadczenie z KRUS, a różnica wyniosła 2,8 p. proc. w województwie i 3,1 p. proc. w kraju. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w zakresie wypłat z ZUS w ciągu ostatniego roku odnotowano w przypadku renty rodzinnej, zarówno w województwie jak i w kraju (odpowiednio o 7,1% i 7,0%). Biorąc pod uwagę świadczenia wypłacane przez KRUS w regionie w największym stopniu zwiększyła się emerytura (o 4,2%), a w Polsce – renta rodzinna (o 5,1%).

W 2021 r. wysokość świadczeń w województwie podlaskim kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS województwo uplasowało się na trzynastym miejscu, a z KRUS – na jedenastym miejscu w kraju. W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS odnotowano jednak większe zróżnicowanie odchyleń od średniej krajowej poszczególnych kategorii świadczeń (renty rodzinne były o 32,0% wyższe od przeciętnych w kraju, renty z tytułu niezdolności do pracy – o 9,5% niższe, a emerytury – o 0,8% niższe) niż w przypadku wypłat z ZUS (gdzie renty rodzinne były niższe o 9,9% od średnich krajowych, emerytury – o 9,2%, a renty z tytułu niezdolności do pracy – o 7,8%).

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

W 2020 r. w województwie podlaskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 1948,31 zł i po raz pierwszy od 2010 r. przewyższył (o 29,10 zł, tj. o 1,5%) jego średnią wartość w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem kwota ta wzrosła w województwie o 11,9%, a w kraju – o 5,5%. Wśród wszystkich województw Podlaskie znalazło się na piątym miejscu pod względem wysokości miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych, czyli o sześć pozycji wyżej niż przed rokiem.

Tablica 16. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny

Table 16. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	w zł in PLN				
Na 1 osobę w gospodarstwie domowym Per capita in household	1108,47	1257,93	1741,70	1948,31	1919,21
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1071,70	1208,57	1703,41	1917,16	1874,24

W 2020 r. przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji (dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki) przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych osiągnął wartość 1917,16 zł i również był wyższy niż przeciętnie w kraju, gdzie wyniósł 1874,24 zł. W porównaniu z poprzednim rokiem kwota ta wzrosła w Podlaskiem o 12,5%, a w kraju – o 6,0%.

W 2020 r. w województwie podlaskim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 22,9%. Oznacza to wzrost o 4,1 p. proc. w stosunku do jego wartości zanotowanej w 2019 r. oraz o 9,5 p. proc. w odniesieniu do 2010 r. Odwrotną tendencję zaobserwowano w kraju, gdzie omawiany wskaźnik w 2020 r. wyniósł 14,8% i uległ zmniejszeniu o 0,6 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem i o 2,8 p. proc. w stosunku do 2010 r.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Transfery społeczne – bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia doходу, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH).

W analizowanym roku Podlaskie było jednym z województw o najwyższym poziomie wskaźnika zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych. Wyższą jego wartość charakteryzowało się jedynie województwo lubelskie.

Współczynnik Giniego jest to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

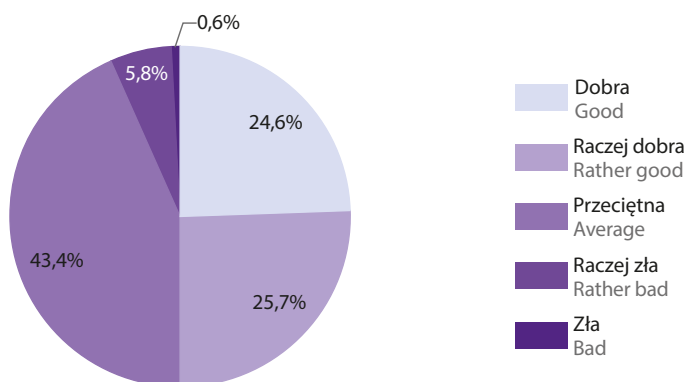
Współczynnik Giniego, jako miara zróżnicowania dochodów, w 2020 r. w województwie podlaskim wyniósł 26,4% i był niższy o 1,0 p. proc. od zanotowanego w 2019 r. W Polsce współczynnik ten osiągnął 27,2% i obniżył się o 1,3 p. proc. w odniesieniu do poziomu zaobserwowanego rok wcześniej.

W 2020 r. w województwie podlaskim swoją sytuację materialną jako dobrą oceniło 24,6% gospodarstw domowych, a jako raczej dobrą – 25,7%. W ciągu roku odsetek oceniających sytuację swego gospodarstwa pozytywnie zwiększył się o 5,5 p. proc. (w kraju – o 3,0 p. proc.).

Udział gospodarstw określających swoją sytuację materialną jako przeciętną wyniósł 43,4% i w porównaniu z 2019 r. zmniejszył się o 4,1 p. proc. (w kraju – o 1,9 p. proc.).

Wykres 33. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.

Chart 33. Subjective evaluation of material situation of household in 2020

Odsetek gospodarstw domowych postrzegających swoją sytuację jako raczej złą ukształtował się na poziomie 5,8%, a oceniających ją jako złą – na poziomie 0,6%. Rok wcześniej grupy te stanowiły odpowiednio 6,0% i 1,8%. Udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną negatywnie był o 1,5 p. proc. niższy od zanotowanego przed rokiem (w kraju – o 1,2 p. proc. niższy).

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social welfare and family support

W 2020 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, wypłacono więcej środków w ramach świadczenia wychowawczego, ale mniej w ramach świadczeń społecznych. Zmniejszył się udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa.

W końcu 2020 r. działało więcej niż przed rokiem placówek opieki nad dziećmi do lat 3.

W 2020 r. w województwie podlaskim świadczeniem wychowawczym w wysokości 500 zł miesięcznie objęto przeciętnie miesięcznie 191,4 tys. dzieci do 18 roku życia. Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wyniosły 1167,3 mln zł i były o 25,3% wyższe niż w 2019 r.

Tablica 17. Świadczenia wychowawcze
Table 17. Childraising benefits

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2019	2020
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Childraising benefit payments in thousand PLN	560221,2	931609,7	1167343,2
Przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze Monthly average number of families receiving childraising	79262	74346 ^b	.
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymywały świadczenie wychowawcze Monthly average number of children for which families received childraising benefit	124910	$\frac{117184^c}{181455}$	191402

a W okresie kwiecień–grudzień. b Dane dotyczą okresu od 1 stycznia do 30 czerwca. Od 1 lipca 2019 r. nie są gromadzone informacje o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze. c Dane dotyczą okresu: w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia.

a In the period of April–December. b Data concern the period from 1 January to 30 June. Since 1 July 2019 information of the number of families receiving the child-raising benefit is not collected. c Data concern the period: in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

W 2020 r. świadczenia społeczne w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano na podstawie decyzji 44,3 tys. osób (o 8,5% mniej niż w 2019 r.), bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania.

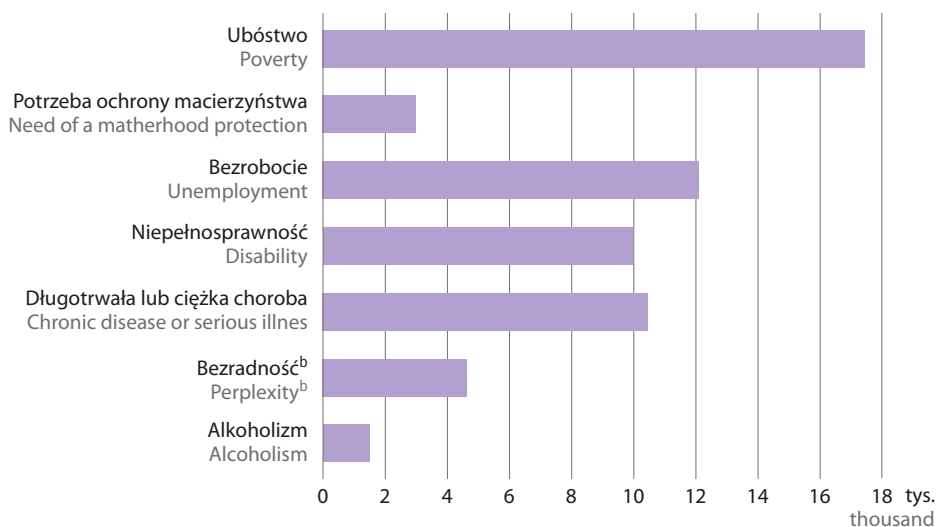
Wskaźnik określający liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności w województwie wyniósł 376 (w Polsce – 287), tj. o 34 mniej niż rok wcześniej.

Tablica 18. Świadczenia pomocy społecznej
Table 18. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej: Beneficiaries of social assistance benefits:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	77348	69021	48364	44261
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	642,2	579,9	410,1	376,2
Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	126293,1	135829,0	124329,7	120587,4
pomoc pieniężna financial assistance	97388,9	105593,5	93112,8	91622,5
pomoc niepieniężna non-financial assistance	28904,2	30235,5	31216,9	28964,9

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy społecznej. W 2020 r. najczęściej pomocy udzielano rodzinom z powodu ubóstwa (17,5 tys.), bezrobocia (12,1 tys.), długotrwałej lub ciężkiej choroby (10,5 tys.) oraz niepełnosprawności (10,0 tys.).

Wykres 34. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie^a w 2020 r.
Chart 34. Reasons of assigning help for family^a in 2020

a Na podstawie decyzji. b W sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
a Based on the decisions. b In care and educational affairs as well as in household duties.

W 2020 r. kontynuowano program Karta Dużej Rodziny oferujący rodzinom wielodzietnym, tj. przynajmniej z trójką dzieci, system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, transportowej na terenie całego kraju. W województwie podlaskim tę kartę posiadało 35,6 tys. rodzin (w kraju 1040,4 tys.), z czego najwięcej w mieście Białystok (18,6%) i powiecie białostockim (13,6%).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.).

W ogólnej liczbie beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej 62,6% stanowili członkowie jednoosobowych gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne o przeciętnym miesięcznym dochodzie własnym, a w gospodarstwach wieloosobowych – o dochodzie na osobę w wysokości poniżej kryterium dochodowego. Pozostałe 37,4% ogółu beneficjentów to osoby o dochodzie w wysokości powyżej tego kryterium.

Tablica 19. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Table 19. Beneficiaries of social assistance

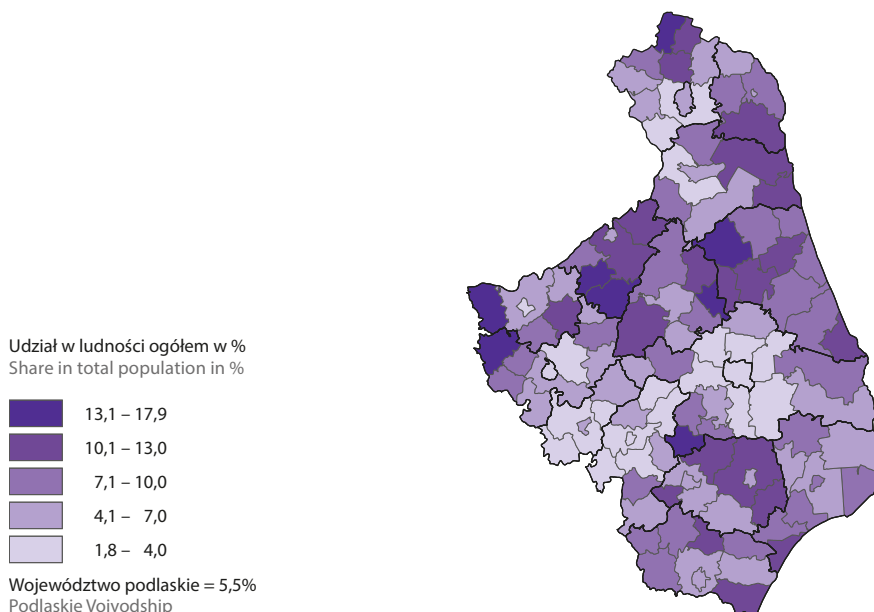
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from community social assistance	42062	40995	30827	28323
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej: Beneficiaries of social assistance:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	122773	106935	71795	64313
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	1019	898	609	547

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa podlaskiego w 2020 r. wyniósł 5,5% (w kraju – 4,1%) i w porównaniu z 2019 r. zmniejszył się o 0,6 p. proc.

Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie tego wskaźnika w województwie. Rozpiętość pomiędzy jego najniższą i najwyższą wartością w gminach wyniosła 16,1 p. proc. Najwyższy udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców zanotowano w gminie Zbójna (17,9%), zaś najniższy w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie (1,8%).

Mapa 25. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r.

Map 25. Beneficiaries of social assistance in 2020

W końcu 2020 r. w województwie podlaskim działały 122 (w kraju 4574) placówki opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 8,9% więcej niż przed rokiem i ponad 6-krotnie więcej niż w końcu 2011 r. Wśród nich dominującą pozycję stanowiły żłobki (89,3%). Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., omawiane placówki dysponowały łącznie 5,0 tys. miejsc (w Polsce – 173,5 tys.), tj. o 8,5% więcej niż przed rokiem i prawie 4-krotnie więcej niż dziewięć lat wcześniej.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godzin dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2018 r. poz. 603). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 niewpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

W ciągu 2020 r. z instytucjonalnych form opieki korzystało 6,9 tys. dzieci, z tego 95,8% stanowiły dzieci przebywające w żłobkach (w 2019 r. – 94,9%).

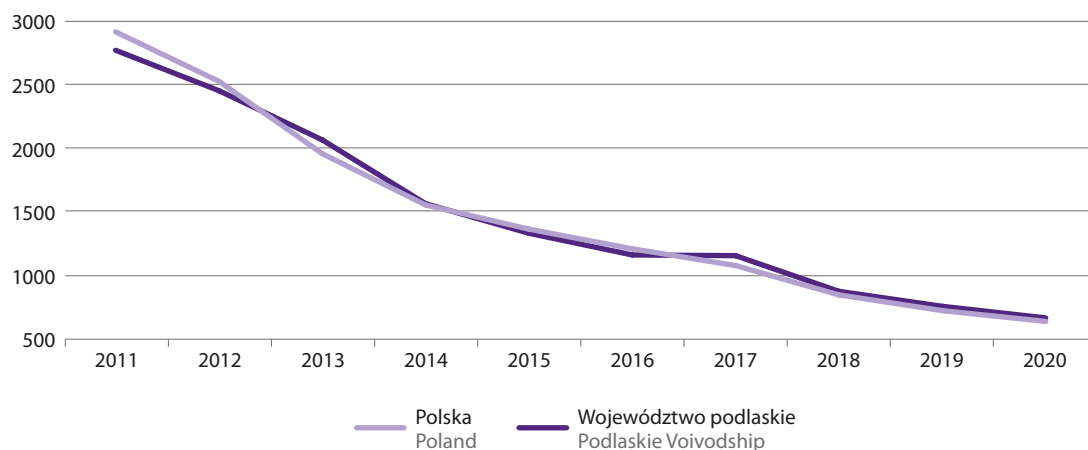
Tablica 20. Żłobki^a i kluby dziecięce
Stan w dniu 31 grudnia
 Table 20. Nurseries^a and children's clubs
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2011	2015	2019	2020
Żłobki Nurseries	9	39	100	109
w tym publiczne of which public	9	18	24	25
Oddziały żłobkowe Nursery wards	6	3	–	–
Kluby dziecięce Children's clubs	5	20	12	13
Miejsca Places	1296	2391	4610	5003
w żłobkach in nurseries	888	1983	4387	4761
w klubach dziecięcych in children's clubs	63	408	223	242
Dzieci przebywające (w ciągu roku) Children staying (during the year)	1918	3394	6642	6871
w żłobkach in nurseries	1707	2910	6306	6585
w klubach dziecięcych in children's clubs	49	484	336	286

^a Miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi.
^a Places and children in nurseries including nursery wards.

**Wykres 35. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 35. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

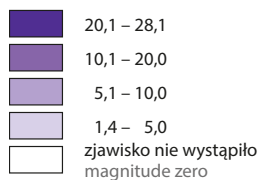
^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
^a Including nursery wards.

Najwyższy odsetek dzieci w wieku do lat 3 korzystających ze żłobków i klubów dziecięcych zanotowano w mieście Suwałki (28,1%), natomiast najniższy – w powiecie suwalskim (1,4%). W powiecie łomżyńskim nie odnotowano żadnej placówki opieki nad dziećmi do lat 3.

**Mapa 26. Żłobki i kluby dziecięce w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 26. Nurseries and children's clubs in 2020
As of 31 December

Dzieci objęte opieką żłobkową
w ogólnej liczbie dzieci w wieku do lat 3 w %
Children covered by nursery care
in total number of children up to the age of 3 in %

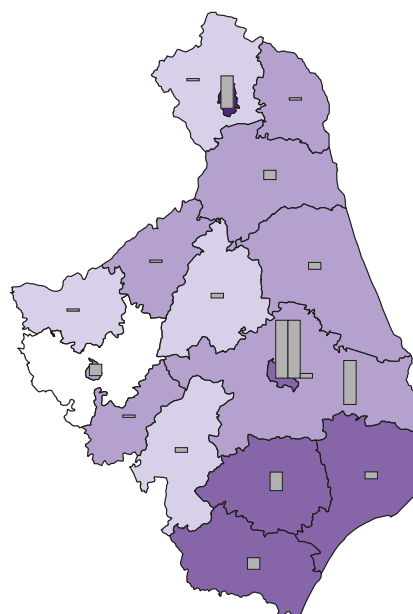

Województwo podlaskie = 12,3%
Podlaskie Voivodship

Obiekty
Facilities

Województwo podlaskie
Podlaskie Voivodship

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

Na przestrzeni ostatnich lat systematycznie zwiększała się liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych w ujęciu rocznym.

W końcu 2020 r., analogicznie jak przed rokiem, odnotowano nieznaczną poprawę warunków mieszkaniowych w skali roku – zwiększyła się przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, przy równoczesnym spadku liczby osób zamieszkujących w 1 mieszkaniu.

W analizowanym roku, podobnie jak w latach poprzednich, dokonano kolejnych inwestycji w obszarze infrastruktury sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej, zwiększających ich długość i liczbę przyłączy do odbiorców.

W końcu 2020 r. na terenie województwa podlaskiego znajdowało się 466,4 tys. mieszkań, tj. 3,1% ogółu mieszkań w zasobach mieszkaniowych Polski. Ich liczba wzrosła zarówno w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej, jak i w końcu 2010 r. odpowiednio o 1,3% i 10,9%. Najwięcej mieszkań znajdowało się w mieście Białystok (137,1 tys.) i powiecie białostockim (58,2 tys.), a także w mieście Suwałki (27,1 tys.), powiecie sokólskim (25,9 tys.) i mieście Łomża (24,3 tys.).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Dwelling stocks^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Mieszkania: Dwellings:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	420377	440829	460447	466402
na 1000 ludności per 1000 population	349,3	370,8	390,8	397,5
Przeciętna: Average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	4,01	4,02	4,02	4,02
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor of a dwelling in m ²	74,9	76,1	77,1	77,3
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,86	2,70	2,56	2,52

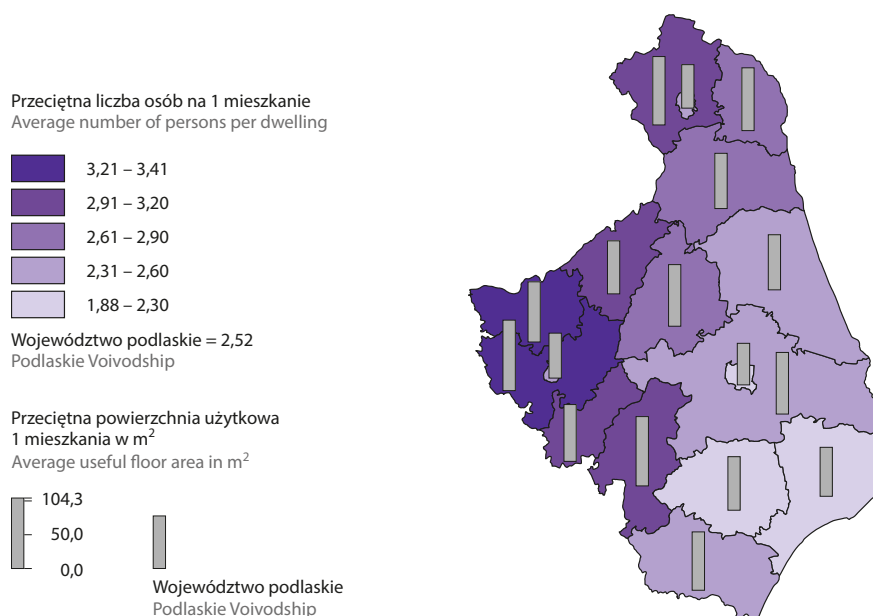
a Na podstawie bilansów.
a On the basis of balances.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. zdecydowana większość lokali mieszkalnych w Podlaskiem była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne, takie jak: wodociąg – 435,9 tys. mieszkań (93,4% ogólnej liczby mieszkań na obszarze województwa), ustęp spłukiwany – 415,9 tys. (89,2%), łazienkę – 406,9 tys. (87,2%), centralne ogrzewanie – 371,4 tys. (79,6%), natomiast w gaz z sieci zaopatrzone 153,3 tys. mieszkań (32,9%). W tym samym czasie w Polsce udział mieszkań wyposażonych w te instalacje wynosił odpowiednio: 97,0%, 94,0%, 91,8%, 83,1% oraz 57,2%.

Z roku na rok wartość wskaźnika informującego o liczbie osób przydającej na 1 mieszkanie zmniejsza się. W końcu 2020 r. w województwie podlaskim przeciętnie w 1 mieszkaniu zamieszkiwało 2,52 osoby, w Polsce zaś – 2,55 osoby. Oznacza to spadek poziomu wskaźnika, który 10 lat wcześniej kształtował się na poziomie – 2,86 osoby (zarówno w województwie jak i w kraju). Najwyższą przeciętną liczbą osób w 1 mieszkaniu na terenie województwa w końcu 2020 r. charakteryzowała się gmina wiejska Kolno (3,89), zaś najniższe zaludnienie mieszkań odnotowano w gminach wiejskich Dubicze Cerkiewne (1,34) oraz Orla (1,42).

**Mapa 27. Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 27. Housing conditions of population in 2020
As of 31 December

W województwie podlaskim, według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., długość sieci wodociągowej wynosiła 13939,6 km, a liczba przyłączy wodociągowych – 204,1 tys. szt. Stanowiło to 4,4% długości sieci wodociągowej Polski, a 3,5% ogólnej liczby przyłączy w kraju. W porównaniu ze stanem zanotowanym w końcu roku poprzedniego oraz 2010 długość sieci wodociągowej w województwie zwiększyła się odpowiednio o 77,5 km (o 0,6%) i 1618,1 km (o 13,1%), przy jednoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków odpowiednio o 3,4 tys. szt. (o 1,7%) i 25,1 tys. szt. (o 14,0%).

Na obszarach wiejskich województwa podlaskiego w końcu 2020 r. znajdowało się 85,0% sieci wodociągowej oraz 62,0% wszystkich przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku długość sieci na tych terenach wzrosła o 51,3 km (o 0,4%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 2,2 tys. szt. (o 1,8%). W tym samym okresie w miastach województwa wybudowano 26,2 km sieci (wzrost o 1,3%) i zainstalowano 1,2 tys. szt. przyłączy (wzrost o 1,6%).

W dniu 31 grudnia 2020 r. w Podlaskiem najdłuższa sieć wodociągowa usytuowana była na terenie miasta Białystok – 590,6 km (22,3 tys. szt. przyłączy), w gminie miejsko-wiejskiej Dąbrowa Białostocka – 257,5 km (2,2 tys. szt. przyłączy) oraz gminie wiejskiej Suwałki 247,7 km (2,2 tys. szt. przyłączy), najkrótsza zaś w gminach miejskich Sejny – 14,0 km (0,8 tys. szt. przyłączy) i Brańsk – 19,2 km (0,9 tys. szt. przyłączy). Najbardziej znaczący przyrost długości sieci wodociągowej, w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej stwierdzono w gminie miejsko-wiejskiej Goniądz (o 7,7%), zaś w odniesieniu do 2010 r. – w gminie wiejskiej Turośl (ponad 2-krotny).

W końcu analizowanego roku w Podlaskiem gęstość sieci wodociągowej wynosiła 69,1 km/100 km² i była niższa niż w Polsce o 31,1 km/100 km². W relacji do stanu sprzed roku i 10 lat wystąpił wzrost zagęszczenia sieci wodociągowej odpowiednio o 0,4 km/100 km² i 8,1 km/100 km². W końcu 2020 r. w miastach województwa gęstość sieci wodociągowej wynosiła przeciętnie 225,8 km/100 km², a na terenach wiejskich – 61,5 km/100 km². Największą wartość wskaźnika gęstości sieci wodociągowej w końcu 2020 r. odnotowano w mieście Białystok (578,3 km/100 km²), gminie miejskiej Hajnówka (419,9 km/100 km²) oraz mieście Łomża (395,2 km/100 km²), a najmniejszą – w gminach wiejskich: Gródek (13,4 km/100 km²), Białowieża (15,0 km/100 km²) oraz Płaska (19,8 km/100 km²).

**Tablica 22. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 22. Water supply system
As of 31 December

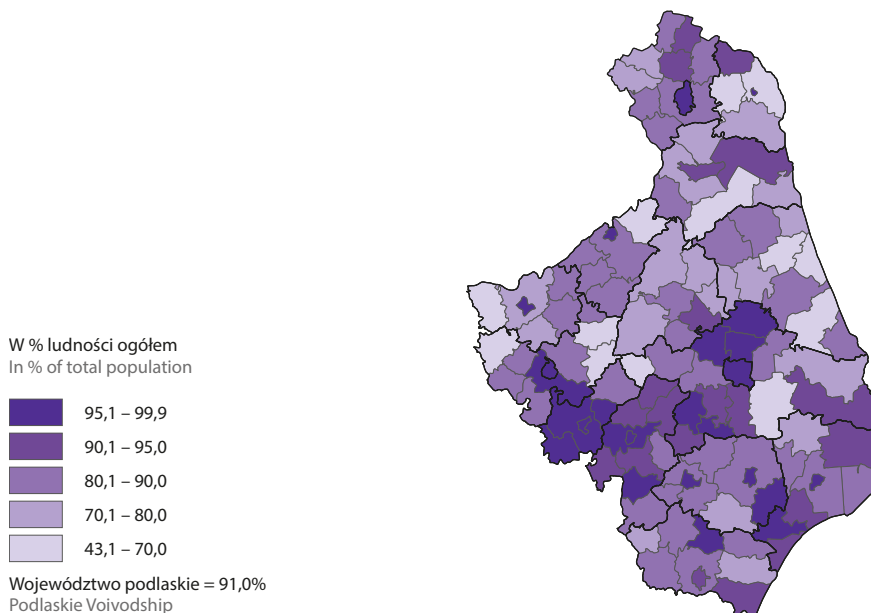
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	12321,5	13443,3	13862,1	13939,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^a w szt. Connections leading to residential buildings ^a in pcs	179019	193513	200689	204112
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	37,0	40,2	42,3	42,3

a Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a With connections leading to collective residential buildings.

W końcu 2020 r. w województwie podlaskim z sieci wodociągowej korzystało 1067,2 tys. osób, tj. 91,0% ludności województwa, co stanowiło 3,0% ogółu korzystających z tej sieci na obszarze Polski. Wraz z rozwojem infrastruktury wodociągowej w analizowanych latach wzrosła wartość wskaźnika ludności korzystającej z tej sieci – o 0,2 p. proc. w skali roku i o 3,4 p. proc. w stosunku do stanu w końcu 2010 r. W końcu analizowanego roku w Podlaskiem dostęp do wodociągu miało 96,8% ludności miast i 81,8% mieszkańców terenów wiejskich. Najwyższe odsetki ludności korzystającej z sieci wodociągowej odnotowano w gminach miejskich Kolno – 99,9% i Brańsk – 99,5% oraz w gminie miejsko-wiejskiej Łapy – 99,1%, natomiast najniższe w gminie wiejskiej Krasnopol – 43,1% i gminie miejsko-wiejskiej Jedwabne – 49,3%.

**Mapa 28. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 28. Population using water supply system in 2020
As of 31 December

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia

Table 23. Sewerage system
As of 31 December

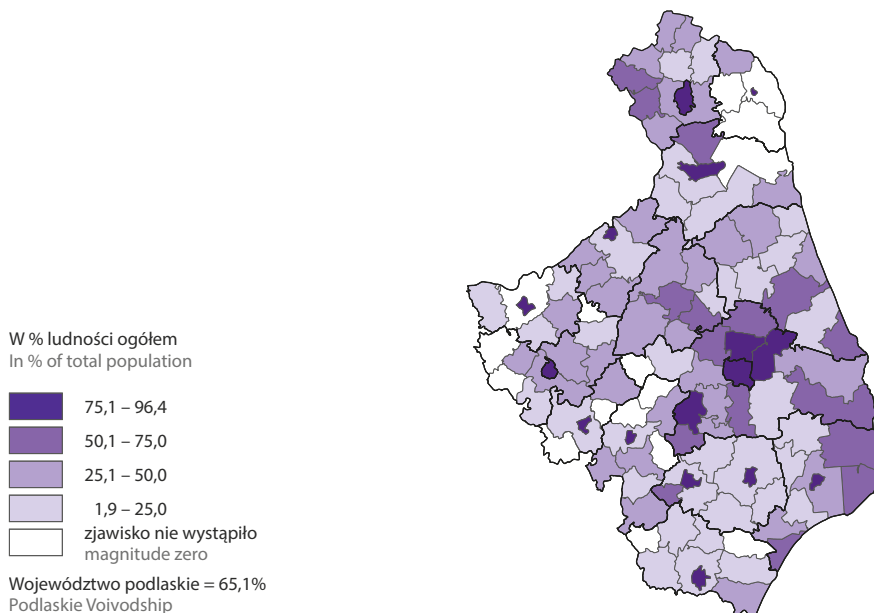
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć rozdzielcza ^a w km Distribution network ^a in km	2556,9	3436,2	3695,8	3768,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b w szt. Connections leading to residential buildings ^b in units	74479	89956	97346	100055
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewerage network (during the year) in hm ³	33,5	32,0	33,7	33,5
w tym oczyszczone of which treated	.	32,0	33,7	33,5

a Łącznie z kolektorami. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Including collectors. b With connections leading to collective residential buildings.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., sieć kanalizacyjna w Podlaskiem osiągnęła długość 3768,0 km, przy liczbie przyłączy do budynków wynoszącej 100,1 tys. szt. Stanowiło to 2,2% ogólnej długości sieci kanalizacyjnej w Polsce oraz 2,8% ogólnej liczby przyłączy w kraju. W końcu omawianego roku, w porównaniu ze stanem zanotowanym rok i 10 lat wcześniej, długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się odpowiednio o 72,2 km (o 2,0%) i 1211,1 km (o 47,4%), przy równoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków odpowiednio o 2,7 tys. szt. (o 2,8%) i 25,6 tys. szt. (o 34,3%).

Mapa 29. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 29. Population using sewage system in 2020
As of 31 December

W końcu 2020 r. na terenie województwa z sieci kanalizacyjnej korzystało 764,3 tys. osób, tj. 65,1% ludności województwa, co stanowiło 2,8% ogółu ludności korzystającej z tej sieci w kraju. Wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej zwiększyła się liczba korzystającej z niej ludności – o 0,1% w ujęciu rocznym i o 5,8% na przestrzeni 10 lat. W końcu analizowanego roku w Podlaskiem dostęp do kanalizacji miało 91,9% ludności miast i 23,5% mieszkańców terenów wiejskich. Najwyższy odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej odnotowano w mieście Białystok – 96,4% oraz w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie – 95,8%, najniższy zaś w gminach wiejskich: Grajewo – 1,9% oraz Wysokie Mazowieckie i Brańsk – po 2,2%. Na terenie 16 gmin w województwie nie było sieci kanalizacyjnej.

W miastach województwa podlaskiego w końcu 2020 r. znajdowało się 51,2% całej sieci kanalizacyjnej oraz 67,9% wszystkich przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku długość sieci na tych terenach wzrosła o 45,6 km (o 2,4%), a liczba przyłączy zwiększyła się o ponad 1,5 tys. szt. (o 2,2%). W 2020 r. na obszarach wiejskich województwa wybudowano 26,6 km sieci (wzrost o 1,5%) oraz zainstalowano ponad 1,3 tys. szt. przyłączy (wzrost o 4,1%).

W końcu 2020 r. w Podlaskiem najdłuższa sieć kanalizacyjna usytuowana była na terenie miasta Białystok – 514,8 km (21,3 tys. szt. przyłączy) oraz gminy wiejskiej Juchnowiec Kościelny – 138,5 km (2,8 tys. szt. przyłączy), najkrótsza zaś w gminach wiejskich Grajewo – 1,0 km (2 przyłącza) i Mały Płock – 1,2 km (24 przyłącza). Największy wzrost długości sieci kanalizacyjnej w skali roku odnotowano w gminie wiejskiej Turośl (o 59,4%) i w gminie miejskiej Bielsk Podlaski (o 13,4%).

W dniu 31 grudnia 2020 r. w województwie podlaskim gęstość sieci kanalizacyjnej ukształtowała się na poziomie 18,7 km/100 km², tj. o 35,5 km/100 km² niższym niż w kraju. Uległa ona zwiększeniu zarówno w ujęciu rocznym – o 0,4 km/100 km², jak i w porównaniu ze stanem w końcu 2010 r. – o 6,0 km/100 km². W końcu 2020 r. w miastach województwa gęstość sieci kanalizacyjnej wynosiła przeciętnie 208,6 km/100 km², a na obszarach wiejskich – 9,5 km/100 km².

Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej odnotowano w mieście Białystok (504,1 km/100 km²) oraz gminach miejskich Hajnówka (387,0 km/100 km²) i Bielsk Podlaski (380,2 km/100 km²), zaś najmniejsze w gminach: wiejskich Grajewo (0,3 km/100 km²), Mały Płock (0,9 km/100 km²) i Brańsk (1,0 km/100 km²).

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	1365,0	1577,6	1869,6	2001,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	23230	28395	34804	37442
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	116,5	117,4	130,1	135,7
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	46,6 ^b	473,8	647,5	733,5
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	38,7 ^c	398,1	549,0	623,4

a łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b, c Dane podano w: b – hm³, c – m³ (rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2013 r. od 1 sierpnia 2014 r. zmieniono zasady rozliczania zużycia gazu ziemnego z jednostek objętości w m³ na jednostki energii w kWh).

a Including gas customers using collective gas-meters. b, c Data is given in: b – hm³, c – m³ (by the Regulation of the Minister of Economy of 28 June 2013 since 1 August 2014 the accounting rules for natural gas consumption have been changed from volume units – m³ into energy units – kWh).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., długość sieci gazowej ogółem w województwie podlaskim wynosiła 2001,4 km (co stanowiło 1,2% ogólnej długości sieci gazowej w Polsce), z czego 1576,1 km przypadało na sieć rozdzielczą. Zarówno w ujęciu rocznym, jak i w stosunku do końca 2010 r. odnotowano wzrost długości sieci gazowej odpowiednio o 131,8 km (o 7,1%) i 636,4 km (o 46,6%). W analizowanym roku liczba przyłączy do budynków w województwie wynosiła 37,4 tys. szt., stanowiąc 1,2% ogólnej ich liczby w kraju. Podobnie jak długość sieci gazowej, liczba przyłączy wzrosła w skali roku i na przestrzeni 10 lat odpowiednio o 2,6 tys. szt. (o 7,6%) i o 14,2 tys. szt. (o 61,2%).

Na terenach miejskich województwa podlaskiego w końcu 2020 r. znajdowało się 54,8% ogółu sieci gazowej oraz 77,3% wszystkich przyłączy gazowych do budynków. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku długość sieci na tych terenach zwiększyła się o 70,7 km (o 6,9%), a liczba przyłączy wzrosła o 1,6 tys. szt. (o 5,7%). W tym samym roku na obszarach wiejskich województwa wybudowano 61,2 km sieci (wzrost o 7,2%) oraz zainstalowano 1,1 tys. szt. przyłączy (wzrost o 14,4%).

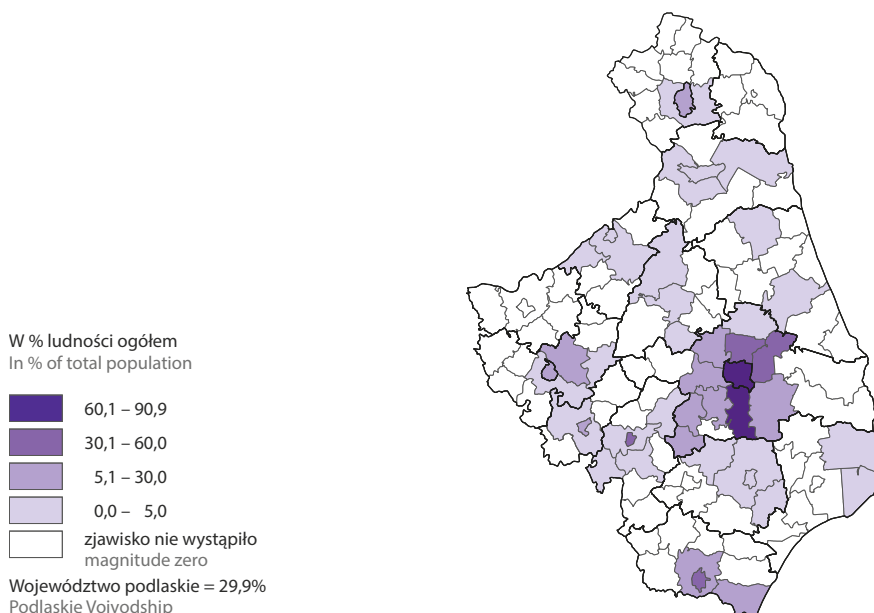
Najdłuższa sieć gazowa była usytuowana w mieście Białystok (615,0 km oraz 18,3 tys. szt. przyłączy), najkrótsza zaś – w gminie wiejskiej Grajewo (0,4 km i 8 przyłączy). Najwyższy przyrost długości sieci gazowej w skali roku zaobserwowano w gminie miejskiej Bielsk Podlaski (ponad 6-krotny).

W końcu 2020 r. w województwie podlaskim gęstość sieci gazowej wynosiła 9,9 km/100 km² i była znacznie niższa niż w Polsce, gdzie wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 51,8 km/100 km². W porównaniu ze stanem w końcu 2019 r. odnotowano wzrost zagęszczenia sieci gazowej o 0,6 km/100 km². W końcu 2020 r. w miastach województwa gęstość tej sieci wynosiła przeciętnie 115,7 km/100 km², na terenach wiejskich – 2,6 km/100 km². Najwyższy poziom wskaźnika gęstości ww. sieci odnotowano w mieście Białystok (602,2 km/100 km²), zaś najniższy – w gminie wiejskiej Grajewo (0,1 km/100 km²).

W końcu analizowanego roku w województwie podlaskim z gazu sieciowego korzystało 350,9 tys. osób, tj. 29,9% ogółu ludności województwa i 1,7% ogółu ludności korzystającej z sieci gazowej w Polsce. Liczba ludności korzystającej z omawianej sieci wzrosła w porównaniu z zanotowaną rok i 10 lat wcześniej odpowiednio o 7,2 tys. osób (o 2,1%) i 27,7 tys. osób (o 8,6%). W końcu 2020 r. ludność korzystała z sieci gazowej na terenie 44 gmin ze 118 gmin województwa podlaskiego, a najwyższy jej odsetek odnotowano w mieście Białystok (90,9%) oraz w gminie wiejskiej Juchnowiec Kościelny (61,0%).

Mapa 30. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 30. Population using gas supply system in 2020
As of 31 December

W 2020 r. w Podlaskiem zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych osiągnęło wartość 733,5 GWh (tj. 1,5% ogólnego zużycia w Polsce) i było wyższe o 13,3% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W analizowanym roku zużycie gazu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w województwie wyniosło 623,4 kWh, co oznacza wzrost w odniesieniu do 2019 r. o 74,4 kWh (o 13,6%). W 2020 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wskaźnik ten wzrósł zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich odpowiednio o 106,6 kWh (do poziomu 865,2 kWh) i o 23,7 kWh (do poziomu 247,3 kWh).

Na terenie województwa podlaskiego największe zużycie gazu przypadające na jednego mieszkańca odnotowano w gminach miejsko-wiejskich Supraśl (2750,7 kWh) i Wasilków (2305,6 kWh), a najmniejsze – w gminie wiejskiej Płaska (0,1 kWh) oraz w gminie miejskiej Goniądz (0,3 kWh).

Ochrona zdrowia

Health care

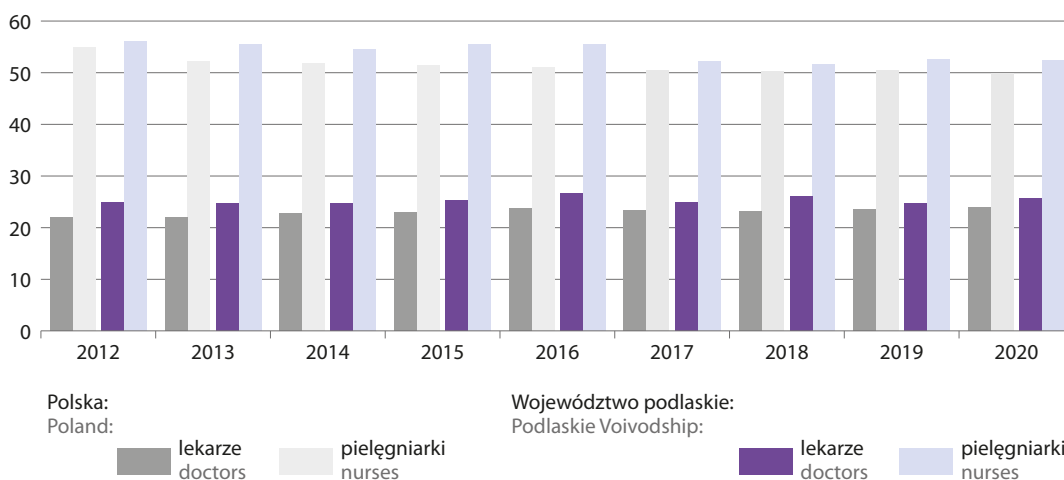
W 2020 r. zmniejszyła się liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca, ale wzrosła liczba osób przypadająca na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej.

W analizowanym roku jednostki samorządu terytorialnego łącznie wydatkowały na ochronę zdrowia mniej środków niż w roku poprzednim.

W końcu 2020 r. w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 727 przychodni, tj. 3,4% wszystkich przychodni działających w Polsce. Ich liczba zmniejszyła się o 4,6% w porównaniu z końcem poprzedniego roku i o 0,8% w odniesieniu do zanotowanej 8 lat wcześniej. Podobną tendencję zaobserwowano w przypadku praktyk lekarskich udzielających świadczeń finansowanych ze środków publicznych. Ich liczba w końcu 2020 r. zmniejszyła się zarówno w skali roku, jak i w odniesieniu do końca 2012 r. odpowiednio o 8,6% i 40,1%. W 2020 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w regionie udzielono 8,5 mln porad (w kraju – 287,3 mln), z czego 7,7 mln lekarskich i 0,8 mln stomatologicznych. Liczba porad lekarskich zmniejszyła się zarówno w skali roku (o 15,7%), jak i w odniesieniu do 2012 r. (o 11,0%), podobnie jak liczba porad stomatologicznych, która była mniejsza o 20,2% niż rok wcześniej i o 26,1% w odniesieniu do 2012 r.

Wykres 36. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 36. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

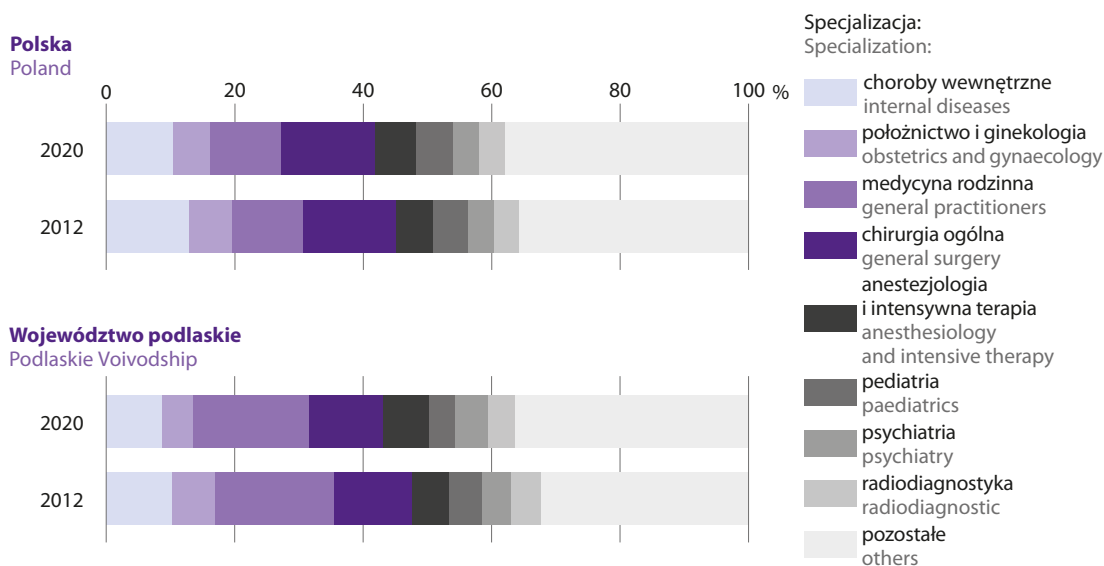
Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

W końcu 2020 r. w województwie podlaskim prawo wykonywania zawodu posiadało 5,6 tys. lekarzy, 1,6 tys. lekarzy dentyistów, 10,3 tys. pielęgniarek, 1,5 tys. położnych, 1,2 tys. farmaceutów i 0,7 tys. diagnostów laboratoryjnych. W porównaniu z rokiem poprzednim we wszystkich wymienionych zawodach medycznych odnotowano wzrost liczby uprawnionych do wykonywania zawodu, przy czym największy zarejestrowano w grupie lekarzy dentyistów (o 4,2%) i diagnostów laboratoryjnych (o 3,4%).

Według stanu w końcu 2020 r., liczba lekarzy specjalistów w województwie podlaskim wynosiła 2,1 tys. (w Polsce 62,4 tys.) i była mniejsza o 0,9% niż przed rokiem oraz o 2,7% niż 8 lat wcześniej. W końcu 2020 r. lekarze najczęściej posiadali specjalizację z zakresu medycyny rodzinnej, chirurgii ogólnej i chorób wewnętrznych. Najmniej liczną grupę stanowili lekarze specjalizujący się w dziedzinach medycyny pracy, dermatologii i wenerologii oraz onkologii.

Wykres 37. Struktura lekarzy specjalistów według specjalizacji Stan w dniu 31 grudnia

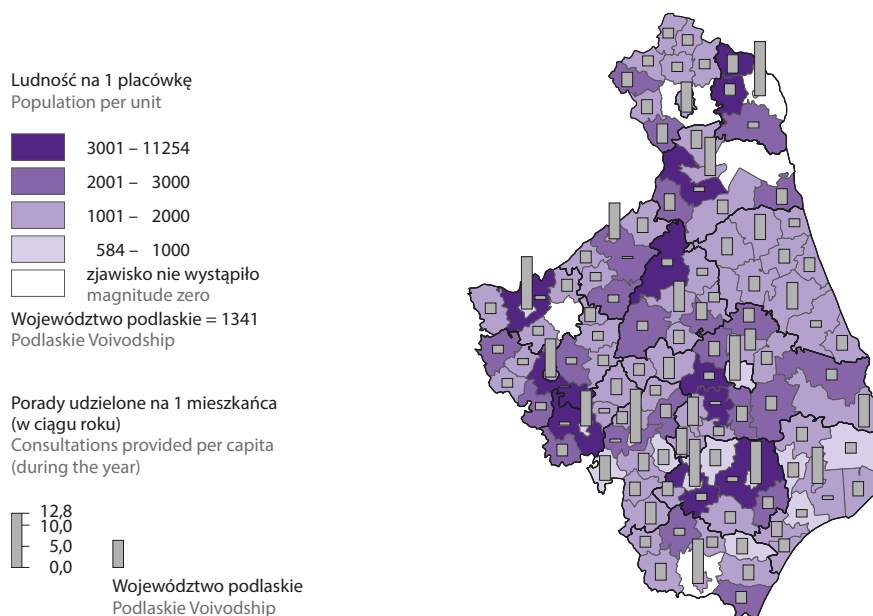
Chart 37. Structure of doctors specialists by specialization
As of 31 December

W końcu 2020 r. w województwie podlaskim liczba ludności przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wynosiła 1341 osób (w Polsce – 1498 osób). W stosunku do stanu zanotowanego w końcu 2019 r., podobnie jak w odniesieniu do końca 2012 r., jego wartość wzrosła odpowiednio o 5,2% i 9,6%. Najwyższą liczbę osób przypadającą na 1 omawiany podmiot stwierdzono w gminie wiejskiej Łomża (11254 osoby), a najniższą – w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie (584 osoby).

**Mapa 31. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 31. Out-patient health care in 2020
As of 31 December

W 2020 r. liczba porad ambulatoryjnych (bez porad z izb przyjęć) w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podlaskim wyniosła 6,4. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w gminie miejskiej Sejny (12,9), a najniższą w gminie wiejskiej Łomża (0,3).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

W województwie podlaskim w końcu 2020 r. działały 34 stacjonarne szpitale ogólne, dysponujące 5,4 tys. łóżek (w Polsce odpowiednio 898 i 167,6 tys.). Liczba łóżek w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła 46,0, podczas gdy w końcu 2019 r. ukształtowała się na poziomie 43,2. Wykorzystanie łóżek w omawianych szpitalach ukształtowało się na poziomie 53,2% (w kraju – 55,0%) i było aż o 14,6 p. proc. mniejsze niż rok wcześniej.

**Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 25. Health care facilities
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2012	2015	2019	2020
Przychodnie Out-patient departments	733	760	762	727
Praktyki lekarzy i lekarzy dentyistów ^a Medical and dental practices ^a	247	209	162	148
Porady udzielone ^{bc} (w ciągu roku) w tys. Consultations provided ^{bc} (during the year) in thousands	9745,1	10205,0	10144,2	8506,5
lekarskie doctors	8614,2	9054,0	9096,3	7670,2
stomatologiczne dental	1130,9	1151,0	1047,9	836,2
Szpitala ogólne General hospitals	33	34	32	34
Łóżka w szpitalach ogólnych: Beds in general hospitals:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	5851	5933	5099	5401
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	48,8	49,9	43,2	46,0
Wykorzystanie łóżek w szpitalach ogólnych w % Usage of beds in general hospitals in %	66,8	65,0	67,8	53,2
Przeciętny pobyt chorego w szpitalu ogólnym w dniach Average patient stay in general hospital in days	.	5,2	5,1	5,1

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodnie. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

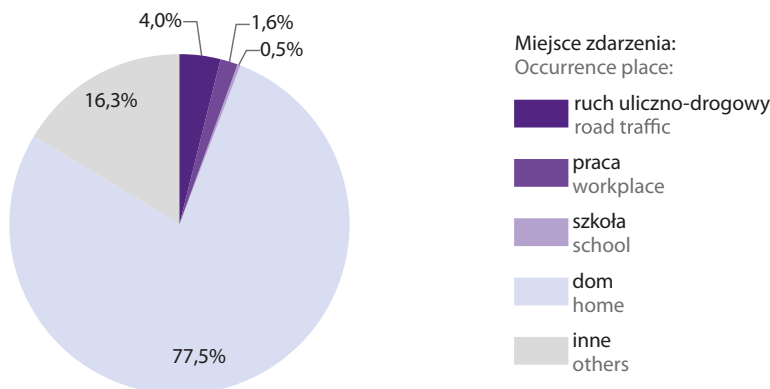
a Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

W ciągu 2020 r. w szpitalach ogólnych hospitalizowano 188,5 tys. pacjentów (w kraju – 5735,0 tys.), tj. o 19,0% mniej niż w 2019 r. Oznacza to, że na 10 tys. ludności województwa hospitalizowano 1602 osoby (w Polsce – 1495), tj. o 372 mniej niż rok wcześniej. Średni pobyt chorego w szpitalu ogólnym trwał 5,1 dnia (w kraju – 5,3 dnia) i nie zmienił się w stosunku do poprzedniego roku.

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

W końcu grudnia 2020 r. na terenie województwa podlaskiego 57 zespołów udzielało świadczeń medycznych w ramach ratownictwa medycznego. Ich liczba nie zmieniła się w porównaniu z poprzednim rokiem, ale zwiększyła się o 4 w odniesieniu do zanotowanej w 2010 r. W 2020 r. zespoły te wyjeżdżały na miejsce zdarzenia 69,3 tys. razy, czyli o 11,4% mniej niż rok wcześniej i o 25,9% mniej niż w 2010 r. Zdecydowaną większość (77,5%) ogólnej liczby zrealizowanych wyjazdów stanowiły wyjazdy do domu pacjenta.

Wykres 38. Struktura wyjazdów jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2020 r.
 Chart 38. Structure of calls of emergency medical system units to the occurrence places in 2020

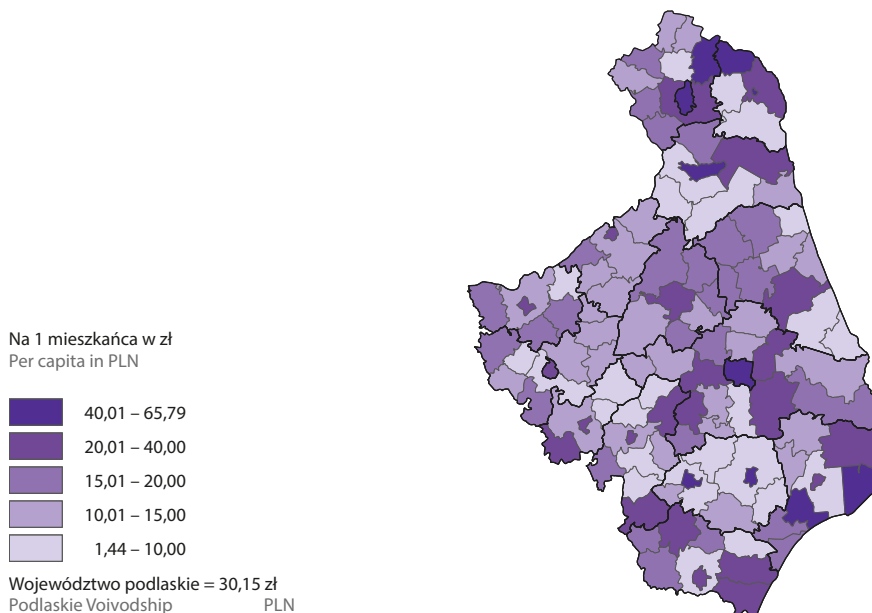

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności z zakresu opieki zdrowotnej należy do zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, które obok Narodowego Funduszu Zdrowia i budżetu państwa są dysponentami środków publicznych na ochronę zdrowia. Wydatki publiczne na ten cel rejestrowane są w dziale „851 – Ochrona zdrowia” klasyfikacji budżetowej.

W 2020 r. w województwie podlaskim jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli wydatkowały na ochronę zdrowia (łącznie ze środkami otrzymanymi z budżetu państwa) kwotę 180,7 mln zł (w Polsce – 5796,8 mln zł), co stanowiło 2,0% ogółu wydatków jednostek samorządu terytorialnego w Podlaskiem (w kraju – 1,9%). W stosunku do 2019 r. stwierdzono spadek o 2,4% wydatków publicznych na zdrowie, a w odniesieniu do 2010 r. – ponad 2-krotny wzrost.

W analizowanym roku wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego największe wydatki w dziale 851 poniosło województwo – 76,2 mln zł, a następnie powiaty – 69,1 mln zł, miasta na prawach powiatów – 20,0 mln zł oraz gminy – 15,5 mln zł.

Mapa 32. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r.
 Map 32. Expenditures of gminas and cities with powiat status in division “Health care” in 2020

W 2020 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca samorządy terytorialne w województwie podlaskim wydały na ochronę zdrowia przeciętnie 153,61 zł (w kraju – 151,14 zł), przy czym w przypadku gmin omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 20,74 zł, miast na prawach powiatu – 46,46 zł, powiatów – 92,53 zł oraz województwa – 64,76 zł.

Wśród gmin województwa podlaskiego najniższe wydatki na osobę w dziale „Ochrona zdrowia” odnotowano w gminie wiejskiej Bielsk Podlaski (1,44 zł), a najwyższe w gminie miejskiej Brańsk (65,79 zł). W 3 miastach na prawach powiatu w Podlaskiem, na zdrowie najwięcej na 1 mieszkańca wydatkowano z budżetu miasta Suwałki (57,69 zł), a w dalszej kolejności – Białystok (49,13 zł) oraz Łomża (21,30 zł).

Kultura Culture

W końcu 2020 r. w województwie podlaskim, podobnie jak w kraju, zmniejszyła się liczba bibliotek publicznych i ich filii w porównaniu ze stanem w końcu grudnia poprzedniego roku. Na 1 placówkę biblioteczną przypadało więcej osób niż rok i 10 lat wcześniej.

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego łącznie wydatkowały na kulturę więcej środków niż w roku poprzednim.

W końcu 2020 r. w województwie podlaskim funkcjonowało 4,5% wszystkich centrów kultury, domów kultury, ośrodków kultury, klubów i świetlic działających w Polsce, 4,1% teatrów i instytucji muzycznych (posiadających własny zespół artystyczny), 2,3% muzeów i oddziałów muzealnych, 2,9% bibliotek i placówek biblioteczno-informacyjnych (łącznie z filiami) oraz 2,3% kin stałych.

W końcu 2020 r. w województwie funkcjonowało 229 bibliotek i filii, tj. o 2 mniej niż w końcu grudnia poprzedniego roku i o 14 mniej w porównaniu z końcem 2010 r.

**Tablica 26. Biblioteki publiczne (z filiami)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 26. Public libraries (with branches)
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	293	283	257	251
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	4107	4201	4585	4674

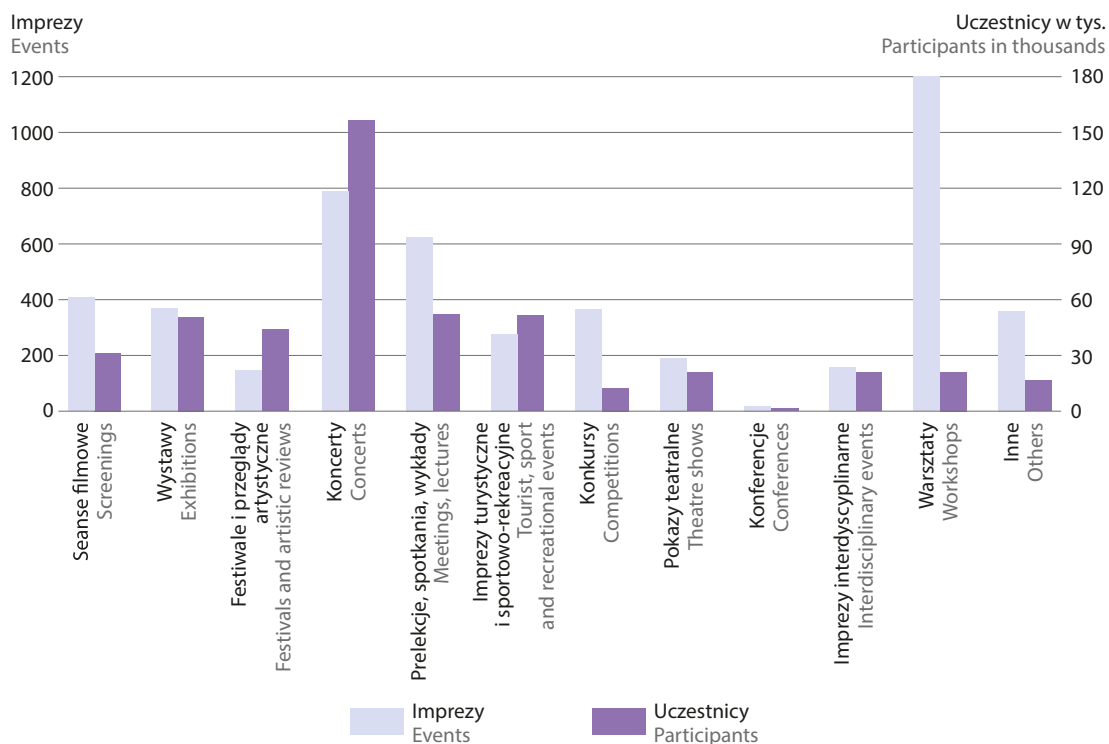
W końcu 2020 r. działalność sceniczną, podobnie jak rok wcześniej, prowadziło 8 teatrów i instytucji muzycznych posiadających własny zespół artystyczny, w których w 2020 r. wystawiono łącznie 0,8 tys. przedstawień lub koncertów, tj. o 64,1% mniej niż rok wcześniej i o 65,1% mniej niż w 2010 r. W wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez teatry i instytucje muzyczne uczestniczyło 100,2 tys. widzów i słuchaczy, tj. o 69,5% mniej w porównaniu z 2019 r. i o 71,7% mniej niż w 2010 r. W 1 przedstawieniu lub koncercie wzięło udział średnio 119 osób (w kraju – 185 osób).

W województwie podlaskim w dniu 31 grudnia 2020 r. działalność prowadziło 21 muzeów i oddziałów muzealnych, tj. o 8 mniej niż przed rokiem i o 5 mniej niż 10 lat wcześniej. W analizowanym roku instytucje te zwiedziło 188,2 tys. osób, tj. mniej o 60,6% w porównaniu z 2019 r. i o 46,5% w odniesieniu do 2010 r.

Według stanu w końcu 2020 r., na terenie województwa podlaskiego działało 12 kin stałych (w kraju 511), tj. o 1 więcej niż w końcu poprzedniego roku, ale o 2 mniej niż 10 lat wcześniej. Dysponowały one 33 salami projekcyjnymi z 6,5 tys. miejsc na widowni, co w porównaniu ze stanem zanotowanym rok wcześniej oznacza wzrost o 1 salę i 0,2 tys. miejsc, a w stosunku do końca grudnia 2010 r. – o 4 sale i 0,6 tys. miejsc.

W ciągu omawianego roku w kinach stałych odbyło się 27,2 tys. seansów, czyli mniej o 48,4% niż w 2019 r. i o 24,5% niż w 2010 r. W projekcjach uczestniczyło 467,0 tys. widzów, co oznacza spadek o 66,8% w odniesieniu do 2019 r. i o 42,6% w porównaniu z 2010 r. Wszystkie kina stałe zlokalizowane były w miastach.

Wykres 39. Imprezy organizowane przez placówki kultury w 2020 r.
Chart 39. Events organized by culture institutions in 2020

Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym organów jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym. Przeważająca część wydatków publicznych na kulturę w Polsce ponoszona jest przez jednostki samorządu terytorialnego, które są organami prowadzącymi lub właścicielami większości publicznych instytucji kultury. W 2020 r. w województwie podlaskim samorządy wydatkowały w sumie w dziale 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” kwotę 335,8 mln zł (w kraju – 9242,8 mln zł), co stanowiło 3,7% ogółu wydatków budżetów omawianych jednostek (w Polsce – 3,1%). W porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2010 r. nastąpił wzrost wydatków na kulturę odpowiednio o 9,4% i 40,2%.

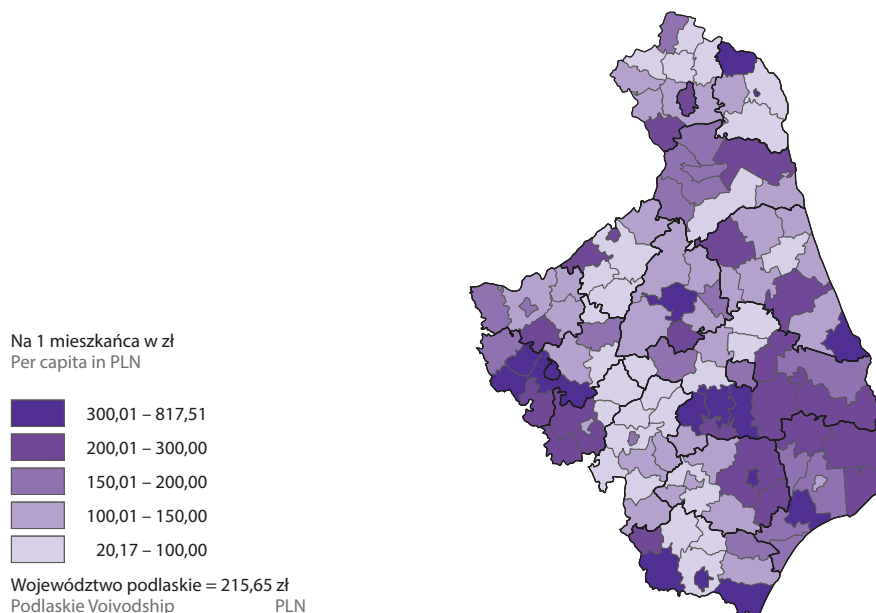
Spośród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w 2020 r. największe kwoty w dziale 921 odnotowano w budżetach gmin – 157,2 mln zł, a w dalszej kolejności w budżetach miast na prawach powiatu – 96,5 mln zł oraz samorządu województwa – 78,9 mln zł. Z budżetów powiatów na ten cel wydatkowano niespełna 3,2 mln zł.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w analizowanym roku wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem w województwie podlaskim poniesione na kulturę wyniosły 285,43 zł (w kraju – 240,99 zł), przy czym w przypadku gmin omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 210,62 zł, miast na prawach powiatu – 224,37 zł, powiatów – 4,30 zł oraz województwa – 67,05 zł.

Wśród gmin województwa podlaskiego najwyższe wydatki w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” przypadające na 1 mieszkańca stwierdzono w gminie wiejskiej Mielnik (817,51 zł), a najniższe – w gminie wiejskiej Sejny (20,17 zł). W 3 miastach na prawach powiatu w Podlaskiem na kulturę najwięcej na 1 mieszkańca wydatkowano z budżetu miasta Łomża (572,42 zł), a w dalszej kolejności – Suwałki (202,90 zł) oraz Białystok (155,96 zł).

Mapa 33. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r.

Map 33. Expenditure of gminas and cities with powiat status in division “Culture and national heritage” in 2020

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2021 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, wzrosła zarówno liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję, jak i liczba odnotowanych przez Policję wypadków drogowych.

W 2021 r. liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w województwie podlaskim wyniosła 17931 i wzrosła o 1,9% w porównaniu z rokiem poprzednim, ale spadła o 3,1% w odniesieniu do 2014 r. W analizowanym roku przestępstwa stwierdzone w województwie podlaskim stanowiły 2,2% ich ogólnej liczby w kraju, co uplasowało je na drugim miejscu w Polsce pod względem najmniejszej liczby popełnionych przestępstw. Do powiatów o najniższej liczbie przestępstw stwierdzonych w województwie w 2021 r. należały moniecki (353) oraz suwalski (355), zaś najwięcej przestępstw zanotowano w mieście Białystok (5707) i w powiecie białostockim (2307).

Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

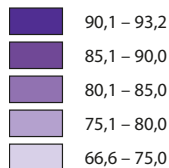
Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych pobrano z Krajowego Systemu Informacji Policji.

Dane o przestępstwach stwierdzonych nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Zgodnie z obowiązującą metodologią, stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Mapa 34. Zagrożenie przestępczością w 2021 r.
Map 34. Crime risk in 2021

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %
Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

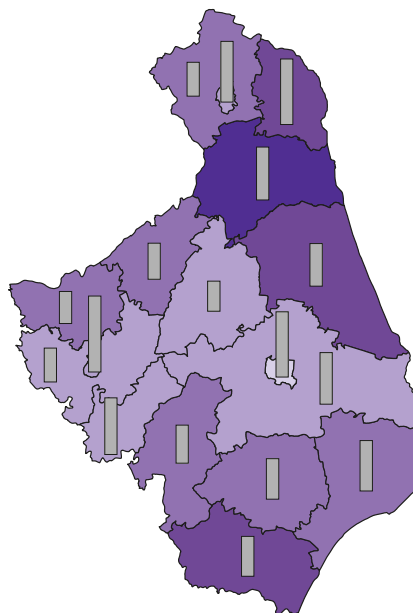

Województwo podlaskie = 76,7%
Podlaskie Voivodship

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1000 ludności
Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings per 1000 population

Województwo podlaskie
Podlaskie Voivodship

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
Source: data of the National Police Headquarters.

Biorąc pod uwagę liczbę przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców, która w 2021 r. w województwie podlaskim wyniosła 15,3 (w 2020 r. – 15,0 i w 2014 r. – 15,5), a w Polsce – 21,5, Podlaskie znalazło się w czołówce województw zajmując drugie miejsce w kraju pod względem najmniejszej wartości tego wskaźnika. Najniższy poziom analizowanego wskaźnika w województwie zanotowano w powiatach monieckim (8,9) i kolneńskim (9,5), a najwyższy – w mieście Łomża (22,4) oraz mieście Białystok i powiecie sejneńskim (po 19,3).

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w województwie podlaskim w 2021 r. ukształtował się na poziomie 76,7% i spadł o 3,0 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem, natomiast wzrósł o 11,1 p. proc. w odniesieniu do 2014 r. Wskaźnik ogólnopolski w omawianym roku był niższy i wyniósł 71,2%. Do powiatów o najwyższym wskaźniku wykrywalności sprawców przestępstw w województwie w 2021 r. należały augustowski (93,2%) i sejneński (89,4%), natomiast najniższy wskaźnik wykrywalności zanotowano w mieście Białystok (66,6%) oraz powiecie białostockim (76,5%).

Wypadek drogowy jest to zdarzenie mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku którego nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku** drogowego uznaje się osobę zmarłą w wyniku doznanych obrażeń na miejscu lub w ciągu 30 dni. Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznaje się osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki^a
 Table 27. Road accidents and their results^a

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Wypadki Accidents	847	690	430	433
Ofiary śmiertelne Fatalities	146	118	78	79
Ranni Injured	1125	864	451	481

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

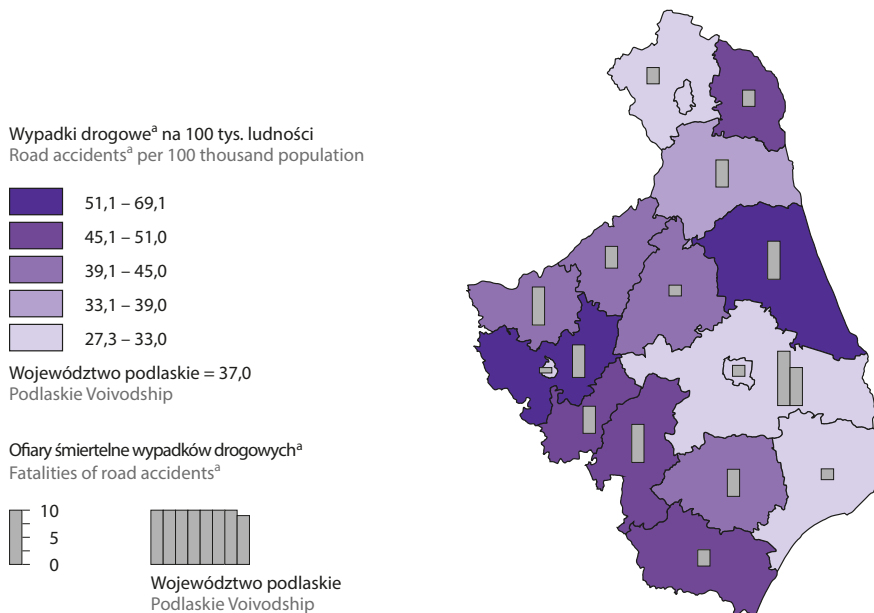
^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

W 2021 r. na terenie województwa podlaskiego zanotowano 433 wypadki drogowe, tj. o 0,7% więcej niż w poprzednim roku, ale o 48,9% mniej niż w 2010 r. Wypadki mające miejsce w omawianym roku w województwie podlaskim stanowiły 1,9% ich ogólnej liczby w kraju, co uplasowało Podlaskie na pierwszym miejscu w rankingu najbezpieczniejszych województw w Polsce. Do powiatów, w których wydarzyło się najmniej wypadków drogowych w województwie należały sejneński (9) i suwalski (11), zaś największą liczbę wypadków zanotowano w mieście Białystok (81) i powiecie białostockim (47). Analizując liczbę wypadków w przeliczeniu na 100 tys. ludności, najlepszą sytuację stwierdzono w miastach Białystok (27,3) i Suwałki (30,2), zaś najmniej korzystna wystąpiła w powiatach łomżyńskim (69,1) i sokólskim (52,0), które pod tym względem znacznie przekraczały średnią wojewódzką (37,0). W 2021 r. w kraju omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 59,8.

Mapa 35. Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r.

Map 35. Road safety in 2021

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

W wypadkach drogowych mających miejsce na terenie województwa podlaskiego w 2021 r. ucierpiało 560 osób (2,0% ogółu ofiar wypadków drogowych w kraju), wśród których było 481 rannych i 79 zabitych. Ogólna liczba ofiar wypadków drogowych była o 5,9% wyższa od zanotowanej w roku poprzednim, ale o 55,9% niższa niż w 2010 r. Liczba rannych w analizowanym roku wzrosła o 6,7% w odniesieniu do 2020 r., natomiast zmniejszyła się o 57,2% w porównaniu z zanotowaną jedenaście lat wcześniej. Liczba ofiar śmiertelnych wzrosła o 1,3% w stosunku do 2020 r., ale spadła o 45,9% w porównaniu z zanotowaną w 2010 r. Liczba rannych i zabitych w przeliczeniu na 100 wypadków wyniosła w 2021 r. odpowiednio 111,1 i 18,2 (wobec 115,8 i 9,8 w kraju). Wskaźnik dotyczący ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków drogowych w województwie na przestrzeni ostatnich jedenastu lat przewyższał średnią krajową.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

W 2021 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, zwiększył się odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu oraz odsetek osób korzystających z Internetu.

W 2021 r. w województwie podlaskim dostęp do Internetu posiadało 88,3% gospodarstw domowych (w kraju – 92,4%). W ciągu roku odsetek ten zwiększył się o 3,6 p. proc. (w kraju wzrósł o 2,0 p. proc.). Wśród wszystkich województw Podlaskie zajmowało pod tym względem przedostatnie miejsce, wyprzedzając jedynie województwo świętokrzyskie.

Udział użytkowników Internetu w ogólnej liczbie osób w wieku 16–74 lata wyniósł 84,5% (wobec 82,3% w poprzednim roku). W kraju odsetek ten ukształtował się na poziomie 88,9% (rok wcześniej – 86,8%). W 2021 r. w rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem czternaste miejsce, wyprzedzając województwa świętokrzyskie i opolskie.

W 2021 r. odsetek osób korzystających z Internetu regularnie, tj. co najmniej raz w tygodniu, wyniósł 77,2% (w kraju – 83,6%) i był niższy o 1,0 p. proc. niż w 2020 r. (w kraju wzrósł o 2,2 p. proc.). Wśród wszystkich województw Podlaskie znajdowało się pod tym względem na trzynastym miejscu przed województwami: lubuskim, opolskim i świętokrzyskim.

Tablica 28. Gospodarstwa domowe^a posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby^b korzystające z Internetu

Table 28. Households^a with access to the Internet at home and Internet users^b

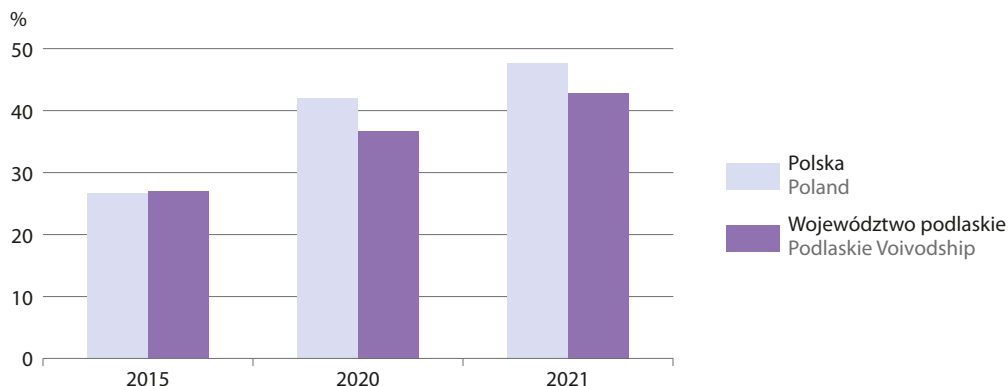
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021
	w % in %		
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with access to the Internet at home	76,5	84,7	88,3
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of persons using the Internet	78,3	82,3	84,5
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of persons using the Internet regularly (at least once a week)	70,7	78,2	77,2

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej 1 osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with at least one person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Osoby korzystające z usług administracji publicznej przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania stanowiły 42,8% mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 16–74 lata, tj. więcej o 6,1 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem. W kraju odsetek ten wyniósł 47,5% (wobec 41,9% w 2020 r.). W 2021 r. w rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem dwunaste miejsce, a kolejne należały do: świętokrzyskiego, podkarpackiego, opolskiego i lubuskiego.

Wykres 40. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania

Chart 40. Persons^a using e-government services during the last 12 months since the survey

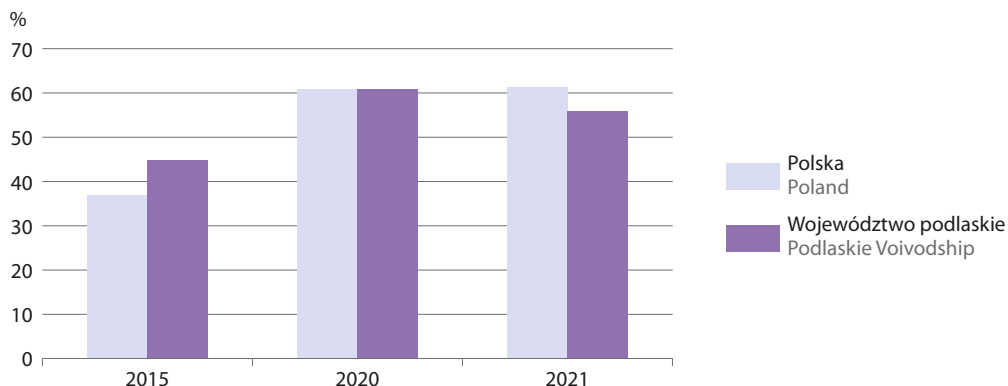
a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Wśród osób korzystających z usług administracji publicznej przez Internet największym zainteresowaniem cieszyło się wysyłanie wypełnionych formularzy. W 2021 r. z możliwości tej skorzystało 33,6% mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 16–74 lata (w kraju odsetek ten wyniósł 39,9%). Formularze urzędowe pobierało 24,7% mieszkańców regionu mających od 16 do 74 lat (w kraju – 27,4%), a 28,1% wyszukiwało informacje na stronach administracji publicznej (w kraju – 29,4%).

W 2021 r. osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania stanowiły 56,1% mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 16–74 lata, tj. mniej o 4,6 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem. W kraju odsetek ten wyniósł 61,2% (wobec 60,9% w 2020 r.). Wśród wszystkich województw Podlaskie zajmowało pod tym względem trzynaste miejsce, a za nim uplasowały się województwa: świętokrzyskie, lubuskie i opolskie.

Wykres 41. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania

Chart 41. Persons^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months since the survey

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Aktywność społeczna

Social activity

W końcu 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, zaobserwowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ujęciu rocznym.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., liczba aktywnych organizacji sektora non-profit zwiększyła się w porównaniu z zanotowaną w końcu 2018 r.

W województwie podlaskim od wielu lat rośnie liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. W końcu 2021 r. w rejestrze REGON zarejestrowane były 4362 takie podmioty, tj. o 1,7% więcej niż przed rokiem i o 39,1% więcej niż jedenaście lat wcześniej. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego stanowiły 2,8% wszystkich tego typu podmiotów w kraju. Odsetek ten nie zmienił się w odniesieniu do poprzedniego roku, ale był mniejszy (o 0,2 p. proc.) od zanotowanego w końcu 2010 r.

**Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register
As of 31 December

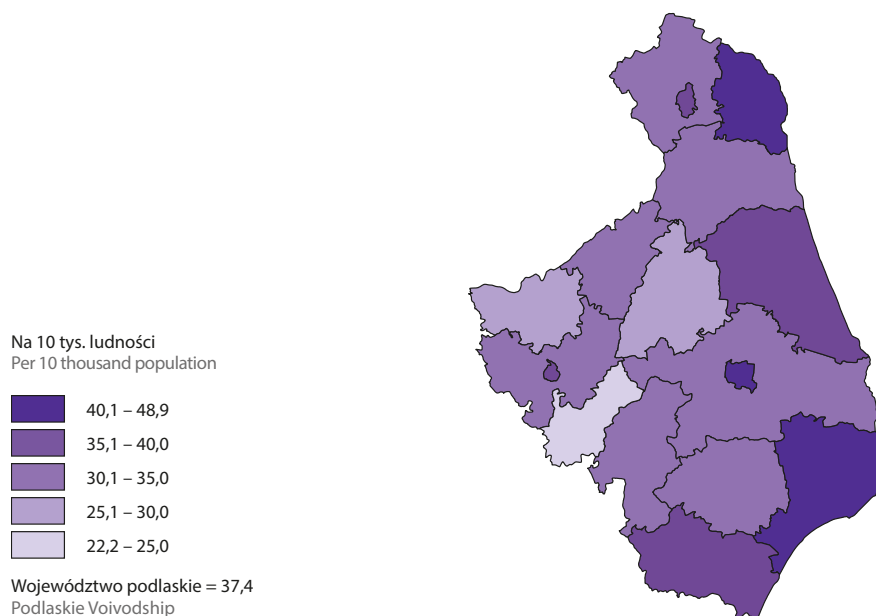
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	3137	3929	4287	4362
Na 10 tys. ludności Per 10 thousand population	26,1	33,1	36,5	37,4

W końcu grudnia 2021 r. w Podlaskiem liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 10 tys. ludności ukształtowała się na poziomie 37,4, podczas gdy w kraju wynosiła 40,7. W województwie podlaskim wskaźnik ten był wyższy niż rok i jedenaście lat wcześniej, gdy przyjmował wartości odpowiednio 36,5 i 26,1. W Polsce również zaobserwowano wzrost liczby omawianych podmiotów przypadającej na 10 tys. ludności w ujęciu rocznym i w odniesieniu do stanu w końcu 2010 r.

Biorąc pod uwagę rozmieszczenie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na terenie województwa, stwierdzono, że w końcu grudnia 2021 r. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców najwięcej było ich w powiecie hajnowskim (48,9), mieście Białystok (47,9) i powiecie sejneńskim (45,8), zaś najmniej – w powiecie zambrowskim (22,2).

Mapa 36. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 36. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2021 As of 31 December

Według danych wstępnych, w końcu 2020 r. liczba aktywnych organizacji prowadzących działalność w ramach sektora non-profit w województwie podlaskim wynosiła 3,0 tys. i była większa o 0,5 tys., tj. o 20,0% od zarejestrowanej 2 lata wcześniej. Podobnie jak w końcu 2018 r., rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały 0,2 mln członków.

Podmioty sektora non-profit to głównie organizacje członkowskie, najczęściej stowarzyszenia, które według ram ustawowych opierają swoją działalność przede wszystkim na pracy społecznej zrzeszonych w nich osób i przychodach ze składek członkowskich. Członkami omawianych podmiotów mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne (np. inne organizacje, podmioty gospodarcze lub instytucje).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., wśród członków aktywnych organizacji rejestrowych sektora non-profit zanotowano 96,3% osób fizycznych. W porównaniu ze stanem w końcu 2018 r. ich udział zmniejszył się o 1,4 p. proc. W grupie tej odsetek kobiet wynosił 40,8% i był o 3,2 p. proc. większy niż przed dwoma laty.

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

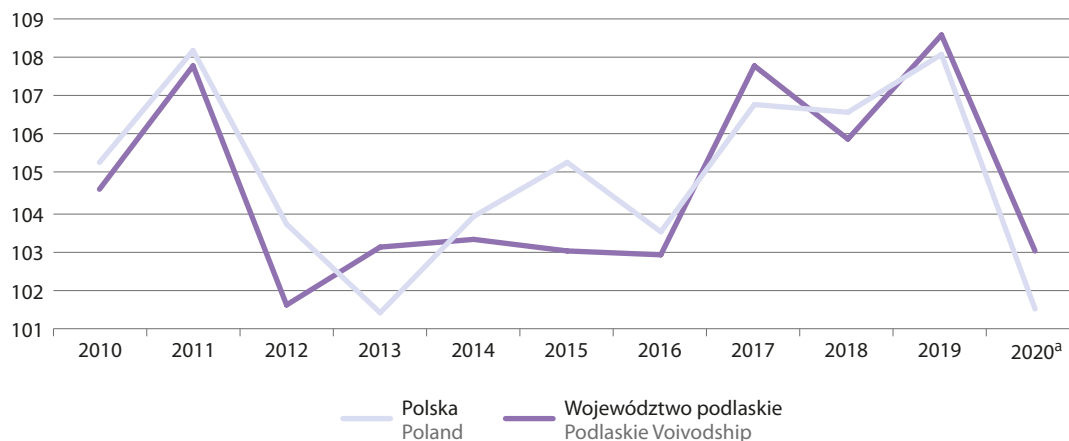
Według wstępnych szacunków, w 2020 r. utrzymał się zarówno wzrost produktu krajowego brutto, jak i wzrost PKB na 1 mieszkańca w skali roku, ale były one niższe od zaobserwowanych rok wcześniej. Udział województwa podlaskiego w tworzeniu ogólnokrajowego PKB zwiększył się w niewielkim stopniu w odniesieniu do zanotowanego rok wcześniej.

W 2019 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła wartość dodana brutto, a jej udział w ogólnokrajowej WDB nie uległ zmianie.

Według wstępnych szacunków, wartość produktu krajowego brutto (PKB) w 2020 r. w Podlaskiem osiągnęła 52383 mln zł (w cenach bieżących) i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 3,0% (w kraju wzrosła o 1,5%). Produkt krajowy brutto województwa podlaskiego stanowił 2,3% jego wartości ogólnokrajowej. Udział regionu w PKB Polski był o 0,1 p. proc. wyższy niż przed rokiem, zaś w odniesieniu do 2010 r. pozostał na niezmiennym poziomie. W 2020 r. wartość produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie ukształtowała się na poziomie 44522 zł i zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku i do 2010 r. odpowiednio o 3,2% i 61,3%. W 2020 r. wartość PKB na 1 mieszkańca ukształtowała się na poziomie 73,4% średniej krajowej (w 2019 r. – 72,2%, a w 2010 r. – 73,5%). W omawianym roku najwyższą w kraju wartość PKB na 1 mieszkańca stwierdzono w regionie warszawskim stołecznym – 133368 zł (219,9% średniej krajowej), natomiast najniższą zanotowano w województwie lubelskim – 41315 zł (68,1%).

Wykres 42. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące) Rok poprzedni=100

Chart 42. Indices of gross domestic product (current prices)
Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

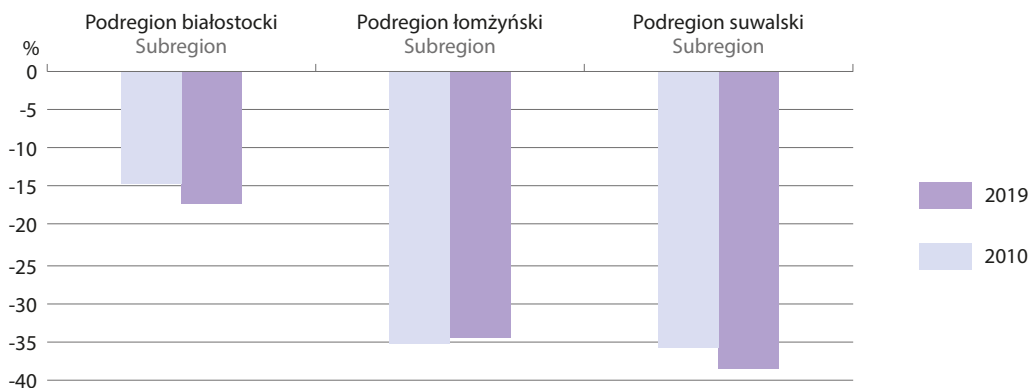
Według danych wstępnych, w 2020 r. w województwie podlaskim poziom PKB (według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca wyrażony w PPS) ukształtował na poziomie 56% średniej obliczonej dla 27 państw Unii Europejskiej (bez Wielkiej Brytanii), podczas gdy w latach 2019 i 2010 osiągnął odpowiednio 52% i 46%.

W 2019 r. udziały poszczególnych podregionów w generowaniu produktu krajowego brutto województwa podlaskiego były wyraźnie zróżnicowane i wyniosły: 19,6% w przypadku podregionu suwalskiego, 30,4% – podregionu łomżyńskiego i 49,9% – podregionu białostockiego. W analizowanym roku, w porównaniu z 2010 r., odnotowano zwiększenie udziału podregionu białostockiego (o 0,8 p. proc.), zmniejszenie wystąpiło natomiast w przypadku podregionu łomżyńskiego (o 0,1 p. proc.) i suwalskiego (o 0,8 p. proc.). Zarówno w 2019 r., jak i w 2010 r. podregiony białostocki i łomżyński wypracowały odpowiednio 1,1% i 0,7% ogólnokrajowej wartości PKB, natomiast udział podregionu suwalskiego w 2019 r. osiągnął 0,4%, a w 2010 r. – 0,5%.

W Podlaskiem w 2019 r. najwyższy poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w podregionie białostockim. Wyniósł on 49508 zł i był o 14,8% wyższy niż średnio w województwie, zaś o 17,1% niższy niż w kraju. W porównaniu z 2010 r. odnotowano spadek PKB na 1 mieszkańca w podregionie białostockim zarówno w relacji do średniej w województwie, jak i w kraju odpowiednio o 1,6 p. proc. i 2,6 p. proc.

Wykres 43. Odchylenia względne produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca od przeciętnej wartości w kraju (ceny bieżące)

Chart 43. Relative deviations of gross domestic product per capita from the national average value (current prices)

W 2019 r. poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w podregionie łomżyńskim wyniósł 39202 zł, a w podregionie suwalskim – 36782 zł i był odpowiednio o 9,1% i 14,7% niższy niż średnio w województwie oraz o 34,4% i 38,4% niższy niż w kraju. W odniesieniu do 2010 r. wartość PKB na 1 mieszkańca w podregionie łomżyńskim wzrosła o 2,6 p. proc. w relacji do średniej w województwie i o 0,7 p. proc. w odniesieniu do średniej krajowej. W przypadku podregionu suwalskiego zaobserwowano spadek odpowiednio o 2,3 p. proc. i 2,8 p. proc.

W 2019 r. wskaźnik dyspersji regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów wyniósł 12,9% i był o 0,9 p. proc. niższy od zanotowanego w 2010 r.

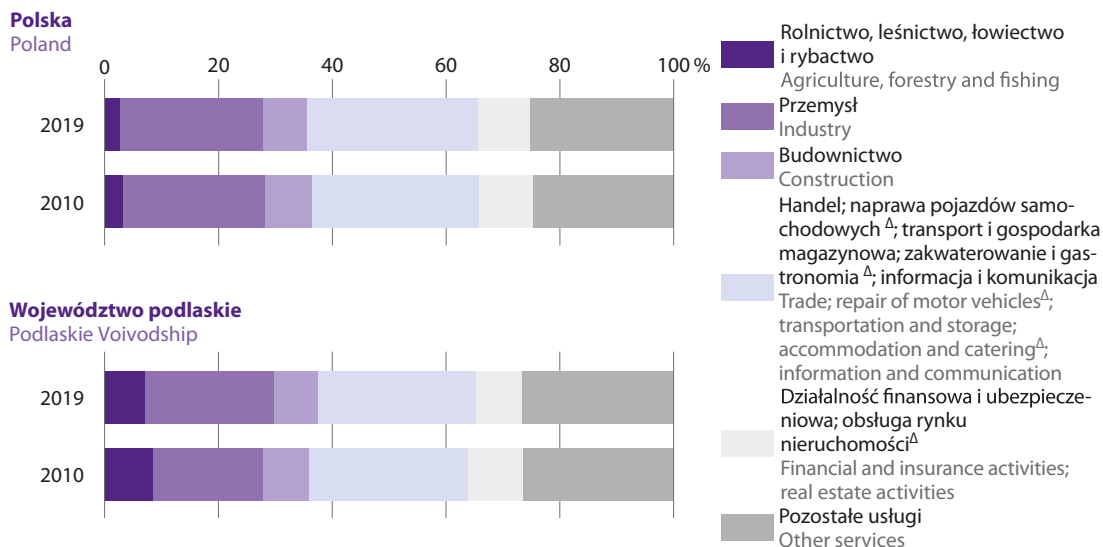
Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażony w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

W 2019 r. wartość dodana brutto (WDB) w województwie podlaskim wyniosła 44720 mln zł i w porównaniu z 2018 r. i 2010 r. była wyższa (w cenach bieżących) odpowiednio o 9,0% i 52,9%. W omawianym roku oraz w roku poprzednim wartość dodana brutto w województwie podlaskim stanowiła 2,2% wartości ogólnokrajowej, a w 2010 r. – 2,3%.

W 2019 r. podmioty prowadzące działalność w usługach, obejmujących handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację wypracowały 27,8% wartości dodanej brutto w województwie podlaskim. W odniesieniu do roku poprzedniego i 2010 udział tych przedsiębiorstw w tworzeniu WDB zmniejszył się odpowiednio o 0,4 p. proc. i 0,2 p. proc. W analizowanym roku jednostki prowadzące działalność w pozostałych usługach (w tym administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) wypracowały 26,6% wartości dodanej brutto w województwie podlaskim. Była ona o 0,1 p. proc. niższa niż w poprzednim roku, ale o 0,1 p. proc. wyższa niż 2010 r. W 2019 r. jednostki prowadzące działalność w przemyśle wytworzyły 22,6% wartości dodanej brutto w województwie. W latach 2018 r. i 2010 r. udział ten wyniósł odpowiednio 22,6% i 19,3%. Jednostki prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości w 2019 r. wypracowały 8,1% wartości dodanej brutto, tj. o 0,1 p. proc. więcej niż w poprzednim roku, ale o 1,6 p. proc. mniej niż w 2010 r. Udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w generowaniu wartości dodanej brutto województwa podlaskiego w 2019 r. wyniósł 7,1% (w 2018 r. – 6,8%, a w 2010 r. – 8,5%). W 2019 r. jednostki prowadzące działalność w budownictwie wytworzyły 7,8% wartości dodanej brutto w regionie. W odniesieniu do poprzedniego roku udział tych przedsiębiorstw zwiększył się o 0,1 p. proc., natomiast w porównaniu z 2010 r. zmniejszył się o 0,3 p. proc.

Wykres 44. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)

Chart 44. Gross value added by kind of activity (current prices)

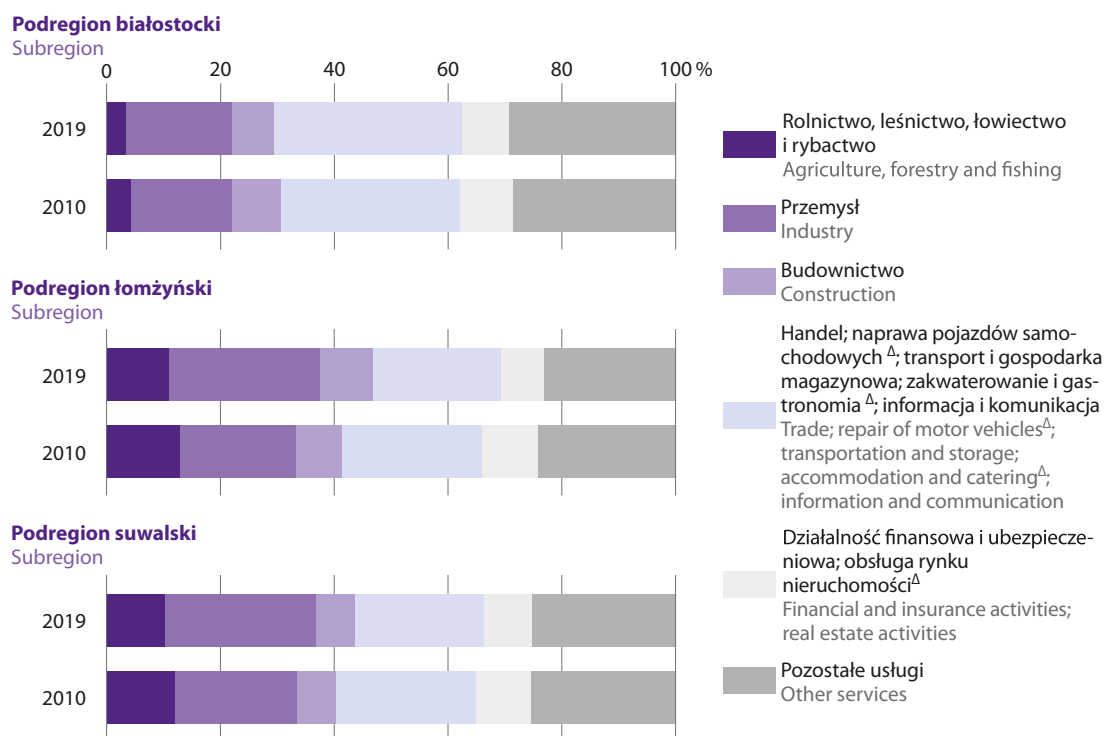

Wydajność pracy, mierzona WDB na 1 pracującego, w województwie podlaskim w 2019 r. wyniosła 104043 zł i była wyższa o 7,0% w odniesieniu do poprzedniego roku i o 40,4% niż w 2010 r. W analizowanym roku WDB na 1 pracującego ukształtowała się na poziomie 78,8% średniej krajowej (w 2010 r. – 80,5%).

W 2019 r. w podregionie białostockim największy udział w tworzeniu wartości dodanej brutto miały handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja; wyniósł on 33,1%, tj. o 1,6 p. proc. więcej niż w 2010 r. W analizowanym roku w pozostałych podregionach w Podlaskiem największy udział w tworzeniu WDB miały jednostki prowadzące działalność w przemyśle, które wytworzyły 26,6% wartości dodanej brutto w podregionie łomżyńskim i 26,5% – w podregionie suwalskim. W porównaniu z 2010 r. odsetek ten był wyższy odpowiednio o 6,3 p. proc. i 5,0 p. proc.

W 2019 r. wśród podregionów województwa podlaskiego największy udział sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w tworzeniu wartości dodanej brutto zanotowano w podregionie łomżyńskim. Wyniósł on 10,9% i w porównaniu z 2010 r. zmniejszył się o 2,0 p. proc.

Wykres 45. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 45. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

W 2019 r. najwyższą wydajność pracy, mierzoną WDB na 1 pracującego, odnotowano w podregionie białostockim – wyniosła ona 117658 zł i była wyższa o 39,1% niż w 2010 r. W omawianym roku ukształtowała się na poziomie 89,1% średniej krajowej (w 2010 r. – 91,9%).

6.2. Koniunktura gospodarcza

6.2. Business tendency

W kwietniu 2022 r. przedsiębiorcy większości badanych rodzajów działalności oceniali koniunkturę gospodarczą lepiej niż przed rokiem. Najbardziej optymistyczne oceny koniunktury formułowane były przez prowadzących działalność w zakresie zakwaterowania i gastronomii, natomiast najbardziej negatywne – przez firmy z sekcji transport i gospodarka magazynowa.

W kwietniu 2022 r. wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w większości prezentowanych obszarów gospodarki (tj.: handel hurtowy, handel detaliczny, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) kształtował się na wyższym poziomie niż w kwietniu poprzedniego roku. W omawianym miesiącu najlepiej koniunkturę oceniali jednostki z sekcji zakwaterowanie i gastronomia (wartość wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury na poziomie 16,6, natomiast w kwietniu 2021 r. – minus 19,3), a najbardziej pesymistycznie – z sekcji transport i gospodarka magazynowa (minus 25,8 wobec minus 12,6 w kwietniu 2021 r.).

Koniunktura gospodarcza to całokształt wskaźników życia gospodarczego charakteryzujących stan gospodarki danego kraju lub rynku, pozwalających ocenić tendencje rozwojowe; koniunktura podlega wskaźnikom zależnym głównie od cyklu koniunkturalnego, a także innych czynników: regularnych (np. sezonowe wahania popytu i podaży) i nieregularnych (np. urodzaj lub nieurodzaj w rolnictwie, wzrost lub spadek popytu na dany towar na rynku krajowym lub zagranicznym, klęski żywiołowe).

Tablica 30. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
Table 30. General business climate indicator by kinds of activity

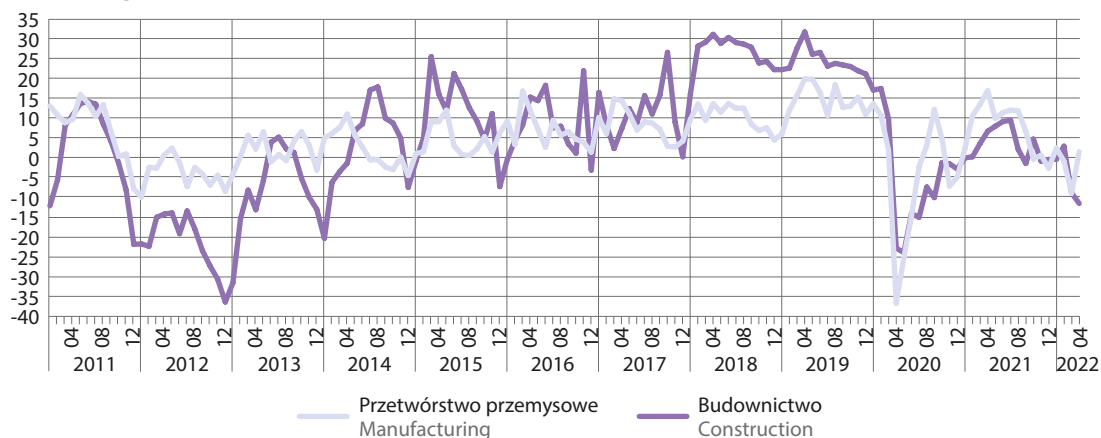
Rodzaje działalności Kinds of activity	01 2011	01 2016	01 2021	01 2022	04 2022	
	województwo podlaskie					Polska
	Podlaskie Voivodship					Poland
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	13,4	9,5	2,4	2,6	1,7	-11,5
Budownictwo Construction	-12,2	-0,3	0,0	-0,3	-11,6	-15,4
Handel hurtowy Wholesale trade	3,5	2,7	-9,6	1,8	2,6	0,9
Handel detaliczny Retail trade	-14,7	-9,5	-12,5	-15,5	-11,9	-7,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	-10,2	-16,2	-15,7	-37,5	-25,8	-5,8
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and food service activities	-23,0	-12,7	-25,0	6,2	16,6	-4,0
Informacja i komunikacja Information and communication	2,2	12,9	-20,6	11,1	-3,1	14,1

Odsetek przedsiębiorstw nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności kształtował się w kwietniu 2022 r. od poziomu 1,4% w budownictwie do 18,3% w zakwaterowaniu i gastronomii (przed rokiem od poziomu 1,6% w budownictwie do 11,7% w przetwórstwie przemysłowym).

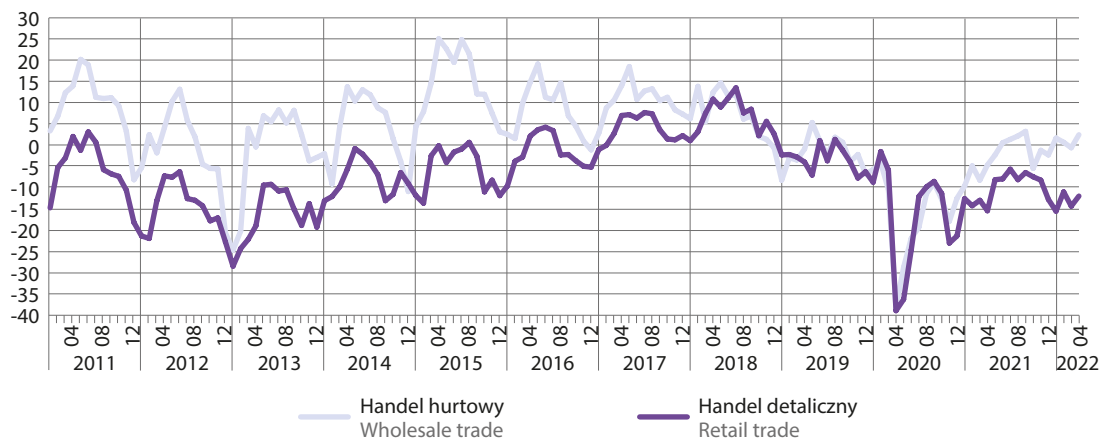
W kwietniu 2022 r. w większości prezentowanych branż (z wyjątkiem zakwaterowania i gastronomii oraz informacji i komunikacji) ponad połowa firm za najbardziej istotną barierę w prowadzeniu działalności uznała niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (najwięcej w transporcie i gospodarce magazynowej – 69,4%). Wśród innych barier przedsiębiorstwa wymieniały najczęściej: niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne (najwięcej w transporcie i gospodarce magazynowej – 65,4%), koszty zatrudnienia (najwięcej w budownictwie – 74,7%), wysokie obciążenia na rzecz budżetu (najwyższe w informacji i komunikacji – 59,4%) oraz niedobór wykwalifikowanych pracowników (w transporcie i gospodarce magazynowej – 49,2%).

Wykres 46. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
 Chart 46. General business climate indicator by kinds of activity

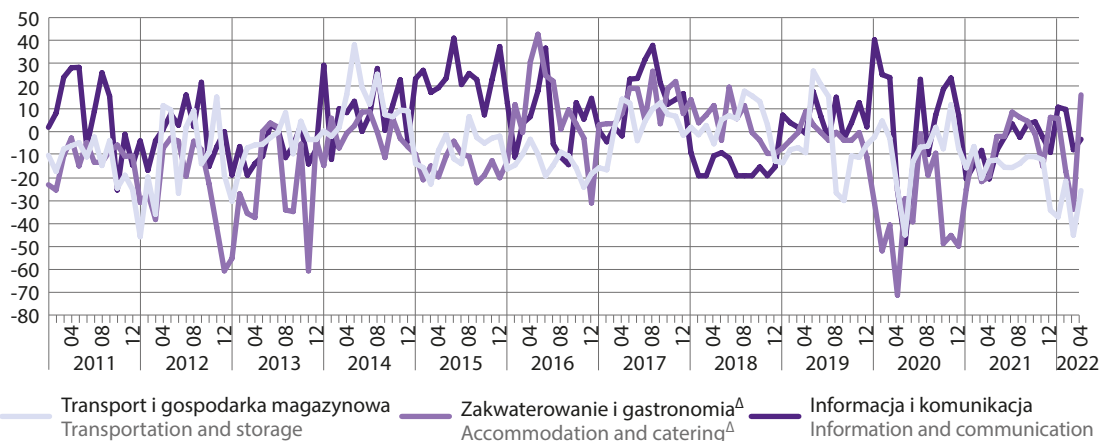
Przetwórstwo przemysłowe i budownictwo
 Manufacturing and construction

Handel hurtowy i detaliczny
 Wholesale and retail trade

Usługi
 Services

W skali roku niemal we wszystkich rodzajach działalności wzrosło znaczenie trudności wynikających z niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych – od 4,9 p. proc. w handlu detalicznym do 39,4 p. proc. w informacji i komunikacji. Wyjątek stanowiły jednostki przetwórstwa przemysłowego, wśród których znaczenie związanych z tym obaw zmalało o 0,9 p. proc. W większości badanych rodzajów działalności w znaczącym stopniu zmniejszyły się natomiast trudności związane z niedostatecznym popytem – od 2,3 p. proc. w budownictwie do 28,7 p. proc. w transporcie i gospodarce magazynowej. Wzrost znaczenia tych utrudnień wystąpił w zakwaterowaniu i gastronomii oraz informacji i komunikacji odpowiednio o 17,5 p. proc. i 8,9 p. proc.

Ponadto w kwietniu 2022 r., w porównaniu z analogicznym miesiącem poprzedniego roku, zwraca uwagę odnotowany wśród przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie informacji i komunikacji oraz zakwaterowania i gastronomii spadek ocen związanych z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (odpowiednio o 54,1 p. proc. i 14,7 p. proc.) oraz zwiększenie obaw związanych z kosztami zatrudnienia (odpowiednio o 19,9 p. proc. i 27,7 p. proc.).

Na przestrzeni roku największy wzrost niepewności dotyczącej niedoboru wykwalifikowanych pracowników deklarowali przedsiębiorcy prowadzący działalność w transporcie i gospodarce magazynowej (o 16,4 p. proc.), a jej zmniejszenie odnotowano wśród prowadzących działalność w zakresie budownictwa oraz informacji i komunikacji (odpowiednio o 8,1 p. proc. i 8,0 p. proc.).

Wyniki badania przeprowadzonego w dniach 1–10 kwietnia 2022 r. wykazały, że osoby prowadzące działalność gospodarczą w badanych sektorach gospodarki (tj. w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu hurtowym, handlu detalicznym oraz w usługach), oceniając skutki pandemii, najczęściej wskazywały na nieznaczne jej konsekwencje dla firm. Obawę przed poważnymi negatywnymi skutkami pandemii miało natomiast 13,0% przedsiębiorców działających w handlu detalicznym, a zagrażającymi stabilności firmy – 14,2% jednostek świadczących usługi.

Większość osób prowadzących firmy w badanych sektorach gospodarki przewidywała, że ich przedsiębiorstwa są w stanie przetrwać przez okres powyżej 6 miesięcy w przypadku utrzymywania się aktualnych ograniczeń powziętych w celu zwalczania koronawirusa. Najbardziej optymistyczni pod tym względem byli przedsiębiorcy działający w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie i handlu hurtowym.

6.3. Przedsiębiorczość

6.3. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W końcu 2021 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON była wyższa niż rok wcześniej. W okresie styczeń–grudzień 2021 r., w porównaniu z 2020 r., zwiększyła się liczba nowo zarejestrowanych podmiotów oraz podmiotów wyrejestrowanych.

W końcu grudnia 2021 r. w bazie krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON województwa podlaskiego znajdowało się 113236 jednostek, czyli o 3,4% więcej niż przed rokiem oraz o 23,2% więcej niż w końcu 2010 r. Stanowiło to 2,3% ogólnej liczby podmiotów w kraju i udział ten utrzymał się na tym samym poziomie co 11 lat wcześniej.

**Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 31. Entities of national economy in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	91876	99309^a	109492^a	113236^a	2,3
sektor publiczny public sector	3065	3063	2741	2761	2,5
sektor prywatny private sector	88811	95713	105578	109098	2,4
w tym: of which:					
Spółki Companies	9281	11710	13975	14859	1,7
Fundacje Foundations	213	503	775	818	2,6
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	2924	3426	3512	3544	2,9
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	73083	76252	84060	86718	2,5

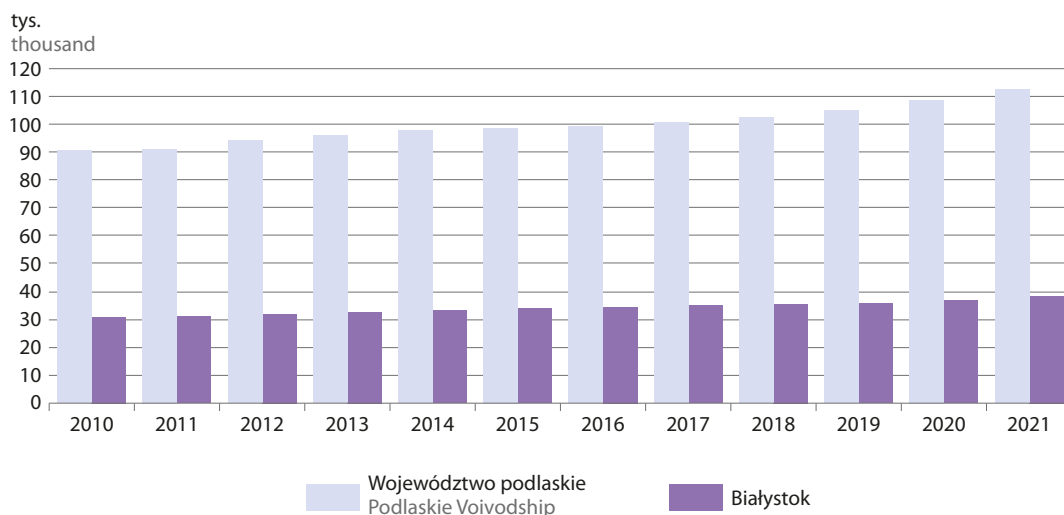
^a W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

Przeważająca liczba podmiotów gospodarki narodowej należy do sektora prywatnego. W końcu 2021 r. w województwie podlaskim ukształtowała się ona na poziomie 109098, co stanowiło aż 96,3% ogółu jednostek wpisanych do rejestru REGON. Analiza omawianych podmiotów w podziale według form organizacyjno-prawnych wykazała znaczący udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Do tej grupy należało 79,5% wszystkich jednostek sektora prywatnego.

**Wykres 47. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 47. Entities of the national economy
As of 31 December

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

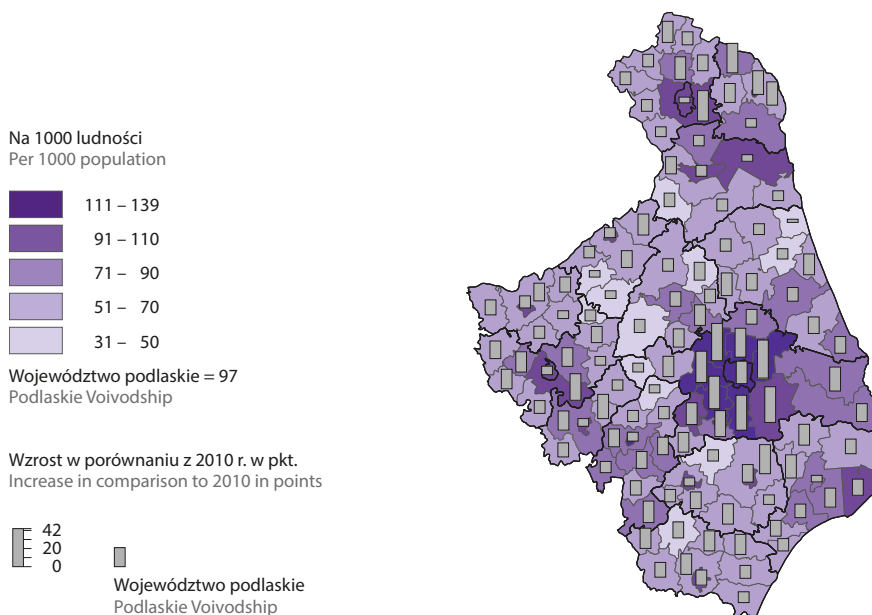
Województwo podlaskie charakteryzuje się dość dużym zróżnicowaniem pod względem rozmieszczenia podmiotów w poszczególnych częściach regionu. Biorąc pod uwagę miejsce położenia siedziby podmiotu, a w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą adres zamieszkania, stwierdzono, że w końcu 2021 r. aż 52,3% jednostek prawnych było zlokalizowanych na terenie podregionu białostockiego, a ich liczba wzrosła o 4,2% w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej. Mniej, bo 28,0% ogółu podmiotów zarejestrowanych w Podlaskiem, znajdowało się na terenie podregionu łomżyńskiego (w porównaniu ze stanem zanotowanym w końcu 2020 r. ich liczba wzrosła o 2,5%), natomiast pozostałe 19,7% podmiotów skupiał podregion suwalski (o 2,6% więcej niż przed rokiem).

W końcu grudnia 2021 r. aż 38819 jednostek, tj. 34,3% wszystkich podmiotów w województwie podlaskim miało swoją siedzibę w mieście Białystok. Znaczny udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych jednostek posiadały też podmioty prowadzące działalność na terenie powiatu białostockiego – 14,2% (16075 jednostek) oraz miast Suwałki – 6,6% (7429) i Łomża – 5,9% (6649).

Większą niż w końcu poprzedniego roku liczbę podmiotów odnotowano w przeważającej liczbie gmin województwa, przy czym najwyższy wzrost miał miejsce w gminach wiejskich: Bakałarzewo (o 12,2%), Korycin (o 10,4%) i Miastkowo (o 10,3%). W czterech gminach, tj. miejskiej Grajewo, wiejskich Grajewo i Przytuły oraz miejsko-wiejskiej Kleszczele, liczba podmiotów nie zmieniła się w ciągu ostatniego roku. Zmniejszenie liczby podmiotów w odniesieniu do stanu w końcu 2020 r. zanotowano tylko w 5 gminach, spośród których największy spadek zanotowano w gminach wiejskich Nowy Dwór (o 3,7%) i Sidra (o 3,6%).

Mapa 37. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 37. Entities of the national economy in 2021
As of 31 December

Analizując liczbę podmiotów przypadającą na 1000 mieszkańców, można zauważyć znaczne dysproporcje między poszczególnymi gminami województwa podlaskiego. W końcu grudnia 2021 r. badany wskaźnik osiągnął najwyższe wartości w gminie miejsko-wiejskiej Supraśl (139), w mieście Białystok (131) oraz w gminie wiejskiej Juchnowiec Kościelny (130), zaś najniższe w gminach wiejskich: Nowy Dwór (31), Sidra (40) oraz Radziłów, Wąsosz i Przytuły (po 42).

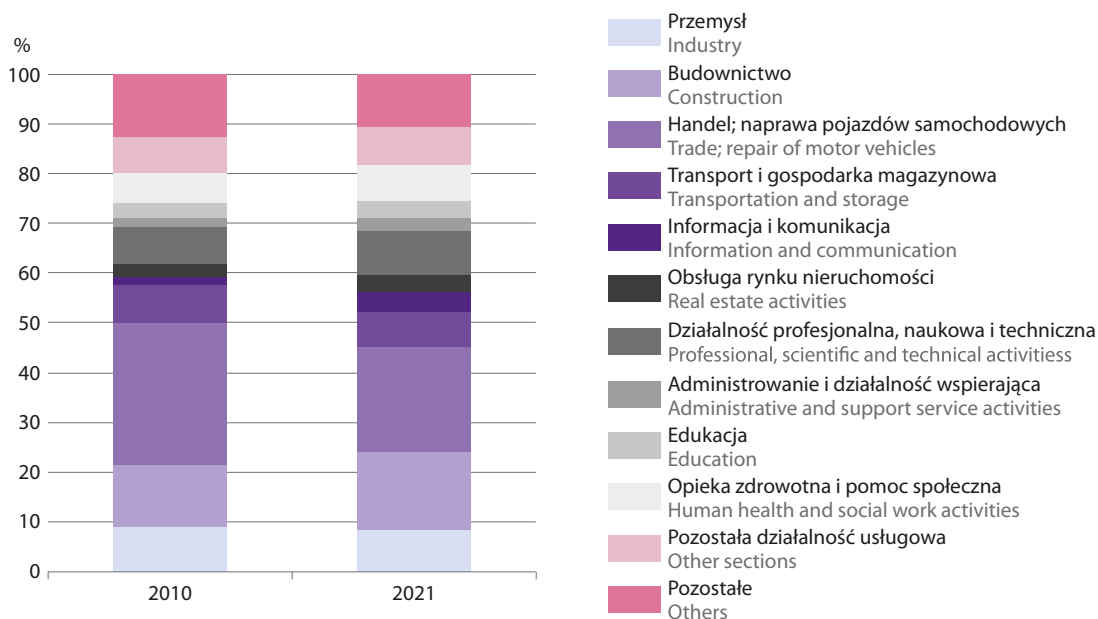
W ciągu całego 2021 r. na terenie województwa podlaskiego rozpoczęło działalność 8817 nowych podmiotów gospodarczych (o 4,1% więcej niż w 2020 r.), w tym 7378 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (o 4,0% więcej), 985 spółek handlowych (o 9,0% więcej) i 142 spółki cywilne (o 17,4% więcej). Najwięcej podmiotów powstało w sekcjach: budownictwo – 1915 (21,7% ogółu nowych podmiotów), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 1526 (17,3%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 800 (9,1%).

W okresie styczeń–grudzień 2021 r. w województwie podlaskim wyrejestrowano 4741 jednostek prawnych (o 14,3% więcej niż w 2020 r.), w tym 4323 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (o 15,1% więcej), 188 spółek handlowych (o 42,4% więcej) oraz 102 spółki cywilne (o 37,8% więcej niż przed rokiem). Podmioty zlikwidowane w 2021 r. najczęściej prowadziły działalność zaklasyfikowaną do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 1148 (24,2% wszystkich podmiotów kończących działalność w tym czasie) oraz budownictwo – 958 (20,2%).

Analizując strukturę wszystkich zarejestrowanych podmiotów pod względem rodzaju wykonywanej działalności, stwierdzono, że w końcu 2021 r. prawie połowa (45,8%) z nich skupiła się w trzech sekcjach, tj.: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 21,1% ogółu zarejestrowanych podmiotów (o 1,1% jednostek więcej niż przed rokiem), budownictwo – 15,7% (o 5,5% więcej) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 9,0% (o 4,0% więcej).

Wykres 48. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007 w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 48. Entities of the national economy by PKD 2007 sections in 2021 As of 31 December

Analiza liczby podmiotów gospodarki narodowej w podziale według form organizacyjno-prawnych w końcu 2021 r. wykazała znaczący udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Do tej grupy należało 86718 jednostek, tj. aż 76,6% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Kolejną, bar-

dzo ważną grupę wśród podmiotów gospodarki narodowej stanowią spółki handlowe. W województwie podlaskim w końcu 2021 r. zarejestrowanych było 9380 takich spółek (tj. 8,3% wszystkich podmiotów w rejestrze REGON w województwie). Dużą liczbę zarejestrowanych podmiotów stanowiły również spółki cywilne – 5333 jednostki (4,7%) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne – 3544 jednostki (3,1%). W tym czasie najmniej było spółek innych – 146 (0,1% wszystkich podmiotów) oraz spółdzielni – 328 (0,3%).

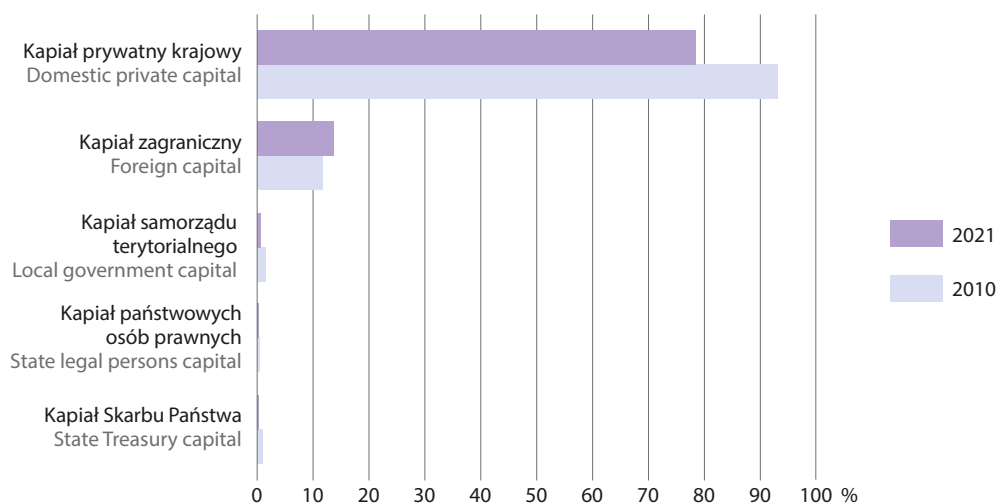
Podobną strukturę podmiotów obserwowano również w końcu 2010 r. Zanotowano wówczas największy udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (79,5% ogółu wszystkich podmiotów), spółek cywilnych (5,1%) i spółek handlowych (4,9%), natomiast najmniej było spółek innych (0,1%) oraz fundacji (0,2%).

Wśród spółek handlowych w końcu 2021 r. przeważały spółki kapitałowe, które stanowiły 79,4% ich ogólnej liczby, natomiast pozostałe 20,6% to spółki osobowe. W grupie spółek kapitałowych dominowały spółki z o.o. (aż 98,3% ogółu spółek kapitałowych), a wśród spółek osobowych – spółki jawne (65,0% ogółu spółek osobowych).

W tym czasie aż 7358 spółek handlowych (78,4% ich ogólnej liczby) deklaroowało udział kapitału prywatnego krajowego w kapitale spółki (o 8,2% więcej niż przed rokiem), natomiast 1284 spółki (13,7% spółek handlowych) – kapitału zagranicznego (o 11,7% więcej). Podobnie sytuacja kształtowała się w końcu 2010 r. Wówczas najwięcej, bo aż 93,0% spółek handlowych, deklaroowało udział kapitału prywatnego krajowego w kapitale spółki. Jako drugi był wymieniany kapitał zagraniczny – 11,8% wszystkich spółek handlowych.

Wykres 49. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a Stan w dniu 31 grudnia

Chart 49. Commercial companies by type of capital^a
As of 31 December

a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich każdego rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

a Data concerning the number of companies by type of capital do not equal their “total” number, since they group the companies by all types of capital in each of them and not by the predominant type.

Działalność podmiotów z grupy spółek handlowych w końcu 2021 r. prowadzona była przede wszystkim w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (24,6% wszystkich spółek handlowych), budownictwo (12,8%) oraz przetwórstwo przemysłowe (12,3%). Nieco odmiennie było 10 lat wcześniej. Najwięcej spółek handlowych prowadziło wówczas działalność w tych samych trzech sekcjach, ale ich udziały kształtowały się następująco: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 38,5%, przetwórstwo przemysłowe – 18,6% oraz budownictwo – 10,5%.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development and innovation activity

W 2020 r. odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R w odniesieniu do poprzedniego roku. Podobnie jak w latach poprzednich, głównym sektorem finansującym działalność B+R był sektor rządowy. Liczba innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych oraz usługowych, które w latach 2018–2020 wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych była większa od liczby tych, które wprowadziły takie innowacje w latach 2017–2019.

W 2020 r. w województwie podlaskim nakłady wewnętrzne na działalność B+R (GERD) wyniosły 429,2 mln zł (co stanowiło 1,3% nakładów krajowych brutto) i zwiększyły się w stosunku do poprzedniego roku o 4,3%. W odniesieniu do 2010 r. odnotowano 4-krotny wzrost wartości nakładów na działalność B+R.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

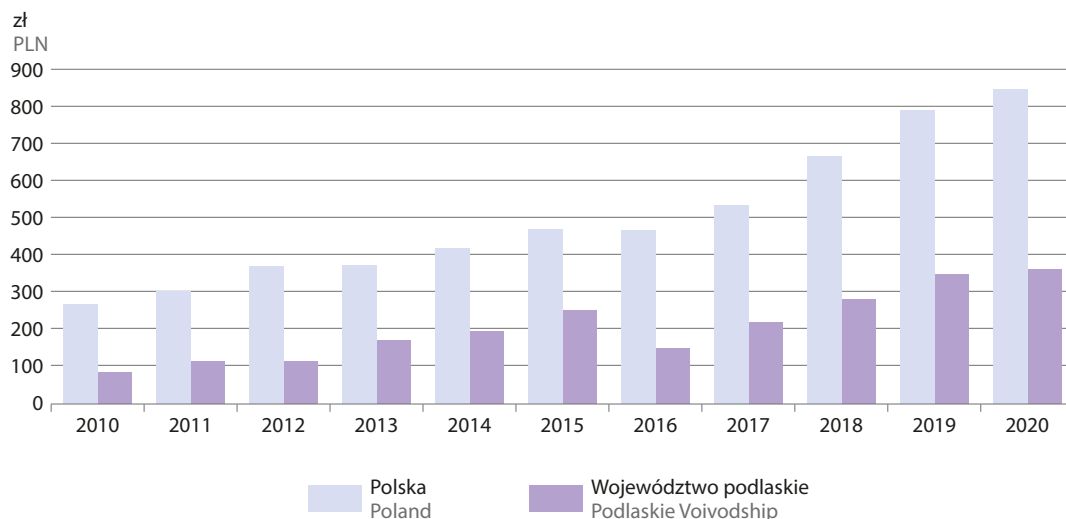
Table 32. Intramural expenditure^a on research and development by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	103,9	300,7	411,7	429,2
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	63,2	118,8	247,5	264,8
Przedsiębiorstw Business enterprise	16,8	65,3	108,0	105,8
Szkolnictwa wyższego Higher education	7,0	32,9	6,3	.
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	0,0	0,3	0,3	.
Reszta świata Rest of the world	16,7	83,4	49,6	47,7

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Średnia wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R przypadająca na 1 mieszkańca województwa podlaskiego w 2020 r. wyniosła 365 zł (w 2010 r. – 86 zł) i w odniesieniu do poprzedniego roku wzrosła o 4,5%. Wśród podregionów województwa najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w podregionie białostockim – 733 zł, a w podregionach łomżyńskim i suwalskim ukształtowała się ona odpowiednio na poziomie 107 zł i 40 zł. W kraju wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 845 zł i była wyższa od zanotowanej w poprzednim roku o 7,1%.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

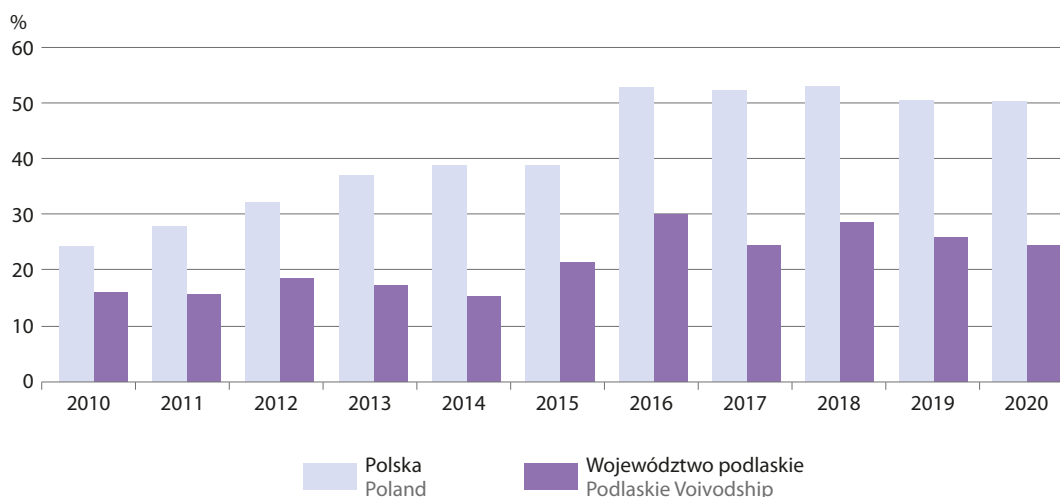
Wykres 50. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańcaChart 50. Intramural expenditures^a on research and development per 1 capita

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2020 r. w województwie podlaskim, podobnie jak w latach poprzednich, głównymi sektorami finansującymi działalność B+R był sektor rządowy oraz sektor przedsiębiorstw, których środki stanowiły odpowiednio 61,7% oraz 24,6% (wobec 60,8% oraz 16,2% w 2010 r.) wszystkich nakładów poniesionych na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych. W kraju w analizowanym okresie głównym sektorem finansującym działalność B+R był sektor przedsiębiorstw, którego środki stanowiły 50,6% omawianych nakładów ogółem.

Wykres 51. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 51. Intramural expenditures on R&D financed from business enterprise sector funds as the share of intramural expenditures on R&D

W omawianym roku w województwie podlaskim 73,1% nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych było ze środków zewnętrznych (w kraju – 49,2%), co oznacza wzrost o 0,4 p. proc. w po-

równaniu z poprzednim rokiem. Udział środków zewnętrznych pokrywających wydatki w zakresie nakładów wewnętrznych na działalność B+R w podregionie białostockim ukształtował się na poziomie 76,1%, w podregionie łomżyńskim osiągnął 56,5%, a w podregionie suwalskim wyniósł 30,3%.

Tablica 33. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według pochodzenia środków (ceny bieżące)

Table 33. Intramural expenditure^a on research and development by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	332,9	411,7	429,2	1,3
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:				
Wewnętrznych Internal funds	108,0	112,5	115,5	0,7
Zewnętrznych External funds	224,9	299,3	313,6	2,0
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which from general government	197,1	245,8	.	.

a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

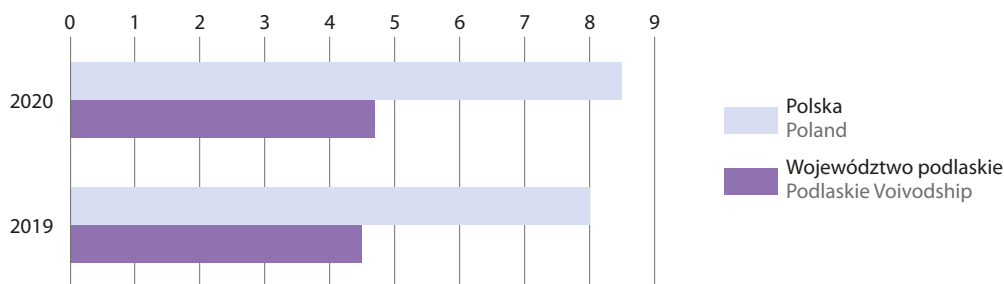
Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Liczba pracujących w B+R (w EPC) przypadająca na 1000 osób aktywnych zawodowo w województwie podlaskim w 2020 r. wyniosła 4,7 (w kraju – 8,5), a w 2019 r. ukształtowała się na poziomie 4,5.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden EPC oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Wykres 52. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b

Chart 52. Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) — przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2020 r. w województwie podlaskim zarejestrowano 1578 pracujących badaczy (w EPC), co stanowiło 67,8% personelu wewnętrznego w działalności badawczo-rozwojowej (w kraju – 72,6%). Liczba ta zmniejszyła się o 0,6% w porównaniu z 2019 r.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji. Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie podlaskim udział innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych, które w latach 2018–2020 wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych wyniósł 34,9%, a przedsiębiorstw usługowych – 23,3%. Udziały te były wyższe odpowiednio o 12,8 p. proc. i 20,8 p. proc. od osiemnastu przedsiębiorstw, które wprowadziły takie innowacje w latach 2017–2019. Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, w latach 2018–2020 wśród przedsiębiorstw przemysłowych najwięcej przedsiębiorstw innowacyjnych (powyżej 55,0%) odnotowano w działach produkcja wyrobów tekstylnych oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Wśród przedsiębiorstw usługowych najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych (ponad 60,0%) odnotowano w działach: działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana, a także działalność wydawnicza.

Tablica 34. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji

Table 34. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2008–2010	2013–2015	2017–2019	2018–2020	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship				Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	17,0	20,6	22,1	34,9	31,5
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	12,8	13,9	15,1	21,0	18,4
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	11,8	16,3	17,9	29,4	26,3
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	8,3	10,1	2,5	23,3	30,8
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	5,0	6,6	0,7	10,7	12,1
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	6,8	4,8	2,5	22,4	27,6

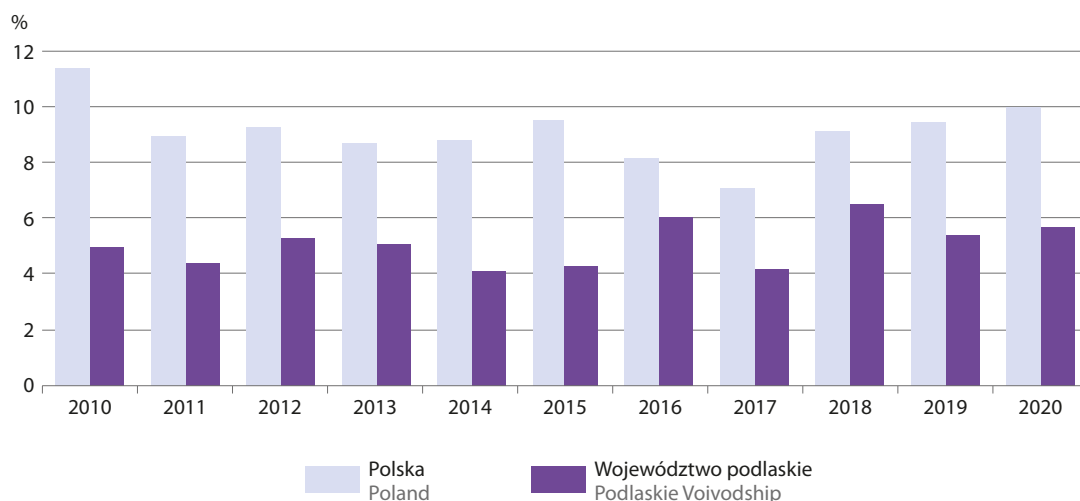
a W latach 2008–2010 i 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.
a In years 2008–2010 and 2013–2015 the data relate to process innovations.

W 2020 r. nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 226,9 mln zł, tj. o 4,5% więcej niż w 2019 r., natomiast w grupie przedsiębiorstw usługowych – 272,7 mln zł i były one o 57,0% niższe w porównaniu z poprzednim rokiem.

Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych, wprowadzonych na rynek w latach 2018–2020, w przychodach ze sprzedaży ogółem w 2020 r. wyniósł dla przedsiębiorstw przemysłowych 5,7%, a dla podmiotów usługowych – 4,6% (w Polsce odpowiednio 10,0% i 4,6%). W 2019 r. udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych, wprowadzonych na rynek w latach 2017–2019 wyniósł odpowiednio 5,4% i 0,1%. W 2010 r. udział ten ukształtował się na poziomie 5,0% dla przedsiębiorstw przemysłowych i 0,3% dla podmiotów usługowych (dla produktów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2008–2010).

Wykres 53. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

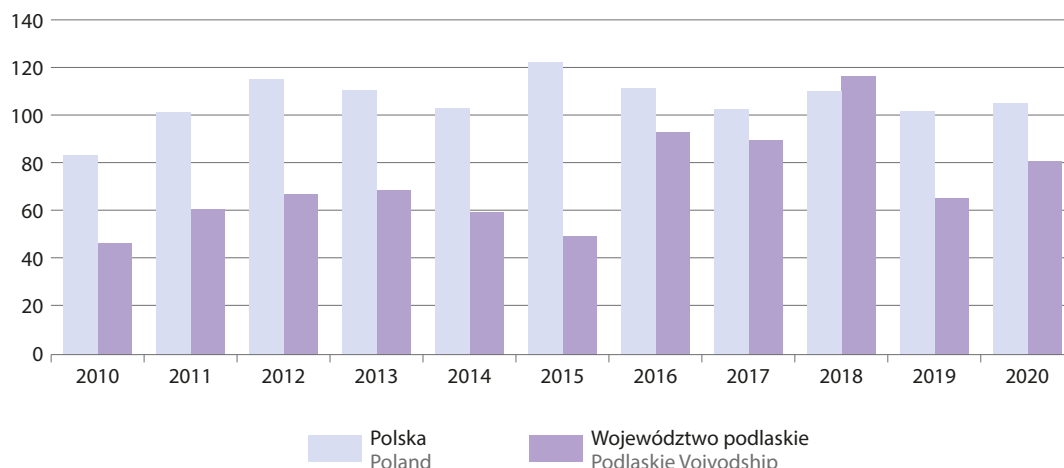
Chart 53. Revenues of industrial enterprises from sales of new or improved products as the share of total revenues from sales

W 2020 r. w województwie podlaskim dokonano zgłoszenia 95 wynalazków oraz 24 wzorów użytkowych do Urzędu Patentowego RP, co stanowiło odpowiednio 2,4% i 3,0% ogółu zgłoszeń w Polsce. W odniesieniu do 2019 r. zgłoszono o 23,4% więcej wynalazków i o 33,3% więcej wzorów użytkowych, a w porównaniu z 2010 r. – o 69,6% więcej wynalazków, ale o 22,6% mniej wzorów użytkowych. W analizowanym roku udzielono 37 patentów podmiotom z województwa podlaskiego (w kraju – 2260), co oznacza spadek o 43,1% w stosunku do poprzedniego roku, ale ponad 3-krotny wzrost w odniesieniu do 2010 r.

W 2020 r. w województwie podlaskim w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców dokonano zgłoszenia 80,7 wynalazku (w kraju – 104,5). Oznacza to wzrost w porównaniu z poprzednim rokiem, gdy na 1 mln mieszkańców przypadło 65,3 zgłoszonego wynalazku.

Wykres 54. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców
 Chart 54. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

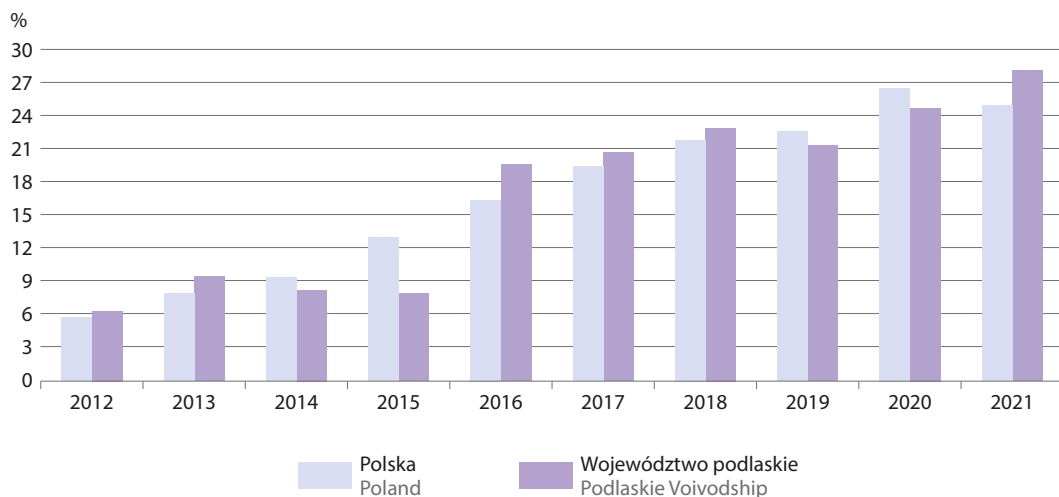
Using of information and communication technologies in enterprises

W 2021 r., zaobserwowano niższy niż rok wcześniej odsetek przedsiębiorstw, które w swojej działalności mają dostęp do Internetu. W 2020 r. odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe oraz korzystających z otwartych danych publicznych był wyższy w porównaniu z rokiem poprzednim.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT)** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej. Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2021 r. w województwie podlaskim dostęp do Internetu wykazało 98,8% przedsiębiorstw, a poprzez stałe łącza szerokopasmowe – 85,0% podmiotów. W kraju wskaźnik dostępu do Internetu był nieco niższy i wyniósł 98,5%, zaś poprzez stałe łącza szerokopasmowe – wyższy niż w regionie i osiągnął 85,7%. W województwie odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu zmniejszył się o 0,3 p. proc. w porównaniu z 2020 r., ale wzrósł o 3,0 p. proc. w odniesieniu do 2010 r. (poprzez stałe łącza szerokopasmowe – wzrost odpowiednio o 0,8 p. proc. i 10,4 p. proc.). W analizowanym roku 28,1% przedsiębiorstw korzystało ze stałego łącza szerokopasmowego, gdzie maksymalna prędkość połączenia internetowego wynosiła 30–100 Mbit/s i w porównaniu z poprzednim rokiem odsetek tych przedsiębiorstw zwiększył się o 3,4 p. proc. W odniesieniu do 2020 r. wzrósł także udział firm mających dostęp do Internetu o prędkości 100–500 Mbit/s (o 2,3 p. proc.) i w 2021 r. wyniósł 26,4%.

Wykres 55. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a
Chart 55. Enterprises with Internet access^a

^a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
^a Internet access with 30–100 Mbit/s speed.

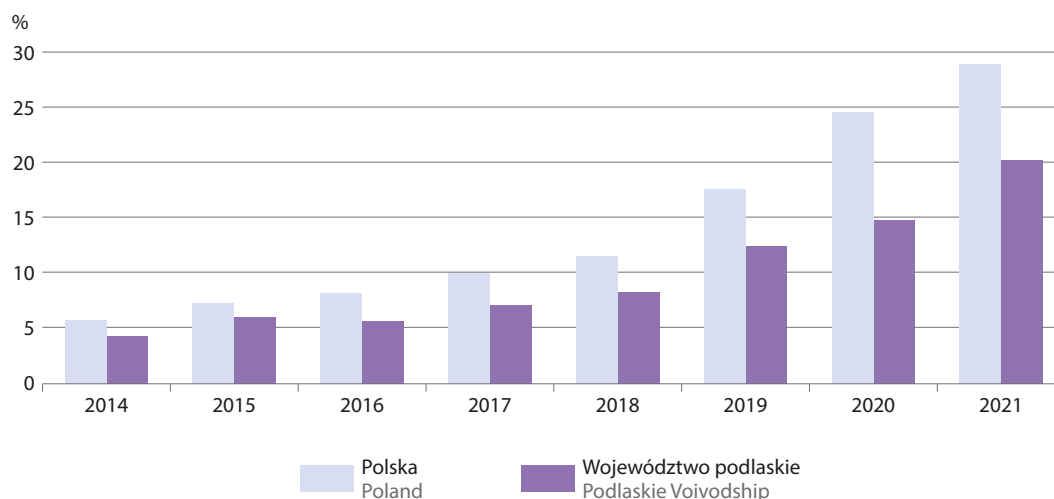
W 2021 r. w województwie podlaskim 81,6% przedsiębiorstw wyposażało swoich pracowników w urządzenia pozwalające na mobilny dostęp do Internetu. Odsetek ten był wyższy o 3,0 p. proc. niż w kraju, a w stosunku do 2020 r. wzrósł o 1,1 p. proc.

Pod pojęciem **chmury obliczeniowej** rozumie się korzystanie ze skalowalnych usług ICT za pomocą Internetu. Usługi mogą obejmować dostęp do oprogramowania, korzystanie z określonej mocy obliczeniowej, przechowywanie danych. Wymienione usługi:

- dostarczane są przy wykorzystaniu serwerów usługodawcy,
- mogą być skalowalne w górę lub w dół (skalować można na przykład liczbę użytkowników czy też ilość przechowywanych danych),
- mogą być zmieniane lub dostosowywane na własne żądanie, to znaczy bez konieczności ingerencji usługodawcy,
- podlegają płatności w formie stałego abonamentu lub opłaty elastycznej skalkulowanej na podstawie ilości i rodzaju zakupionych usług.

Można zaobserwować, że przedsiębiorstwa coraz chętniej kupują usługi w chmurze. W 2021 r. odsetek takich przedsiębiorstw w województwie podlaskim wyniósł 20,1%, a w kraju – 28,7%. W odniesieniu do roku poprzedniego i 2014 r. odnotowano w regionie jego wzrost odpowiednio o 5,4 p. proc. i 15,8 p. proc. (w kraju – o 4,3 p. proc. i 22,9 p. proc.). Spośród płatnych usług oferowanych w chmurze obliczeniowej najczęściej nabywano związane z udostępnianiem poczty e-mail (15,2% przedsiębiorstw).

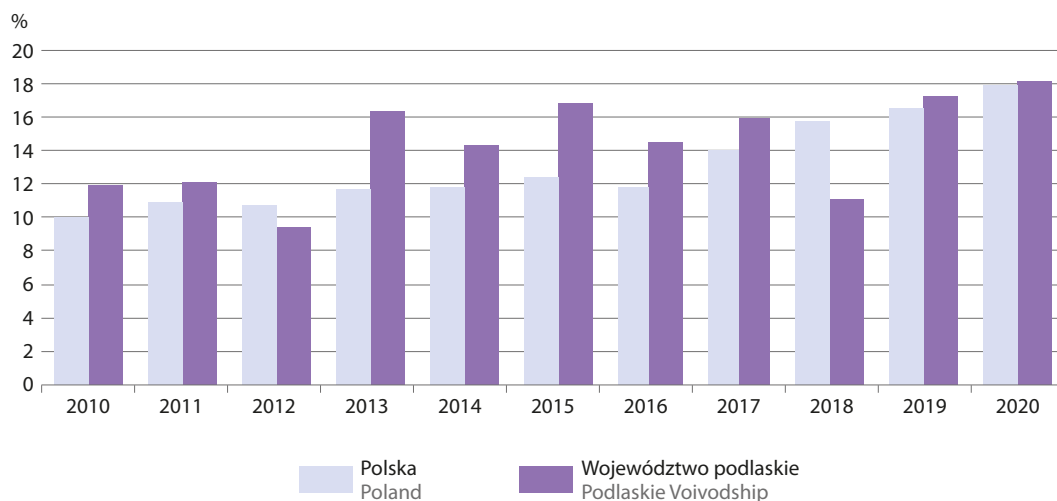
Wykres 56. Przedsiębiorstwa kupujące usługi w chmurze obliczeniowej
Chart 56. Enterprises buying cloud computing services

Do **sprzedaży elektronicznej** zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI (elektroniczna wymiana informacji, która zapewnia automatyczne przetwarzanie). Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faksem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W 2020 r. w województwie podlaskim odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe wyniósł 18,1%, zaś w kraju – 17,9%. W porównaniu z 2019 r. i 2010 r. wskaźnik ten zwiększył się w Podlaskiem odpowiednio o 0,9 p. proc. i 6,2 p. proc.

Wykres 57. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 57. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne to dane wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

W 2020 r. w Podlaskiem z otwartych danych publicznych w celach biznesowych korzystało 17,4% przedsiębiorstw (w kraju – 17,3%) i w porównaniu z rokiem poprzednim odsetek ten zwiększył się o 0,3 p. proc. (w kraju zmniejszył się o 0,2 p. proc.). W omawianym roku przedsiębiorstwa wykazywały największe zainteresowanie otwartymi danymi publicznymi z kategorii gospodarka i finanse (14,9%), natomiast najmniejsze – informacjami z zakresu kultury, sportu i turystyki (2,1%).

W 2020 r. w województwie podlaskim 25,9% ogółu przedsiębiorstw, które odnotowały wzrost poziomu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych deklarowało, że wzrost ten nastąpił w wyniku sytuacji epidemicznej (w kraju – 33,5%). Pandemia w największym stopniu przyczyniła się do zwiększenia liczby służbowych spotkań za pośrednictwem Internetu, na co wskazało 19,7% ogółu przedsiębiorstw omawianej grupy. Miała ona również znaczący wpływ na wzrost odsetka pracowników posiadających zdalny dostęp do aplikacji lub systemów przedsiębiorstwa oraz poczty elektronicznej (odpowiednio 17,1% i 10,8% ogółu przedsiębiorstw wskazanej grupy).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2021 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw były lepsze od uzyskanych rok wcześniej. Poprawiły się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej I i II stopnia. Przychody ze sprzedaży na eksport były wyższe niż przed rokiem. Zwiększył się także ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów.

Dane w zakresie wyników finansowych dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób, prowadzących księgi rachunkowe.

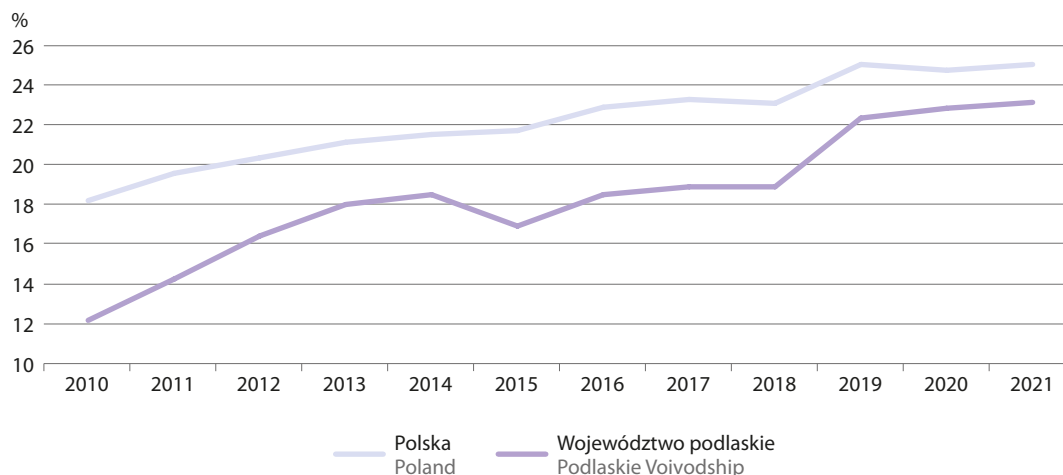
W 2021 r. wartość przychodów z całokształtu działalności w województwie podlaskim wyniosła 57610,3 mln zł i w odniesieniu do uzyskanej rok wcześniej była o 17,8% wyższa. Największy wzrost przychodów z całokształtu działalności w stosunku do osiągniętych rok wcześniej odnotowano w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (o 46,3%), zakwaterowanie i gastronomia (o 30,4%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 27,4%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 20,3%). Spadek przychodów ogółem zanotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 22,8%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Wartość przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów uzyskanych przez badane przedsiębiorstwa wyniosła 56373,6 mln zł i była wyższa o 17,8% niż przed rokiem. Największy wzrost przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w odniesieniu do osiągniętych w 2020 r. zanotowano w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (o 46,3%), zakwaterowanie i gastronomia (o 26,6%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 25,7%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 23,3%). Spadek zanotowano m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 25,6%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 9,4%).

Wykres 58. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 58. Share of revenues from sale of products, goods and materials for export in total revenues from sale of products, goods and materials

Wartość przychodów ze sprzedaży, produktów, towarów i materiałów na eksport wyniosła 13152,7 mln zł i w porównaniu z 2020 r. była wyższa o 19,4%, a jej udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrósł z 23,0% do 23,3%. W ogólnej wartości sprzedaży eksportowej 91,8% stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, natomiast 8,2% – przychody ze sprzedaży towarów i materiałów.

Wartość kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności poniesionych przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe wyniosła 54358,4 mln zł i była o 17,0% wyższa niż przed rokiem.

W strukturze rodzajowej kosztów ogółem zwiększył się udział zużycia materiałów i energii (o 2,2 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział usług obcych (o 0,8 p. proc.), wynagrodzeń (o 0,6 p. proc.), amortyzacji (o 0,3 p. proc.), ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, a także pozostałych kosztów rodzajowych i usług (po 0,2 p. proc.) oraz podatków i opłat (o 0,1 p. proc.).

Wartość kosztów własnych sprzedanych produktów, towarów i materiałów wyniosła 53657,6 mln zł i była o 17,5% wyższa niż rok wcześniej.

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem minus (-);
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

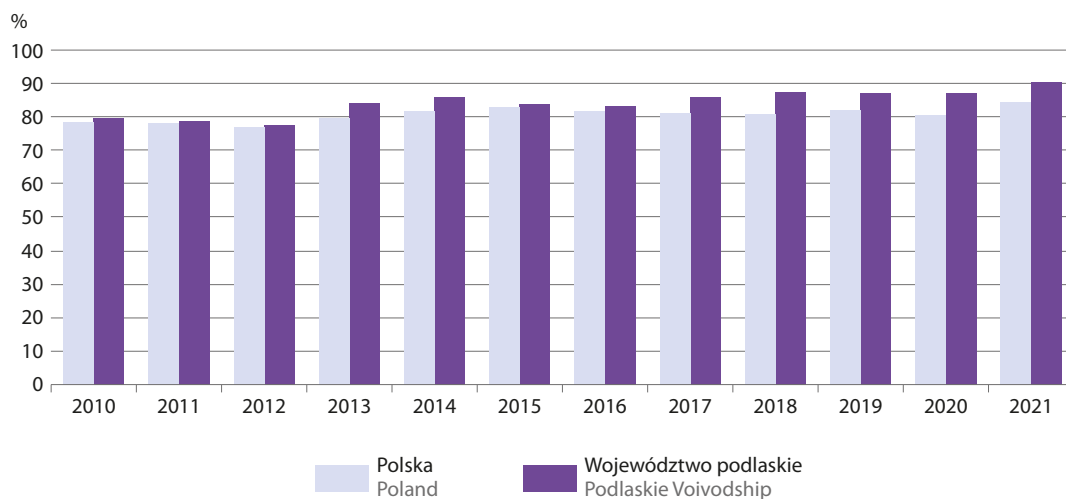
W 2021 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były bardziej korzystne od uzyskanych rok wcześniej. Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 2716,0 mln zł i był wyższy o 24,4%. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej osiągnął wartość 565,0 mln zł i zwiększył się prawie 2-krotnie. Zanotowano poprawę wyniku na operacjach finansowych (minus 29,0 mln zł w 2021 r. wobec minus 55,2 mln zł w 2020 r.). Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 3252,0 mln zł i był wyższy o 34,4% w porównaniu z uzyskanym rok wcześniej. Obciążenia wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym wzrosły w skali roku o 20,5% do 391,8 mln zł. Wynik finansowy netto wyniósł 2860,2 mln zł i był o 36,6% wyższy w porównaniu z uzyskanym w 2020 r. Odnotowany zysk netto wzrósł o 32,8%, a strata netto zmniejszyła się o 43,3%. Największy wzrost wyniku finansowego netto w stosunku do osiągniętego w 2020 r. odnotowano m.in. w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, zakwaterowanie i gastronomia

oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. W kraju wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wynik na pozostałej działalności operacyjnej, wynik na operacjach finansowych oraz wyniki finansowe brutto i netto były wyższe niż przed rokiem.

Badanie w województwie podlaskim objęło 402 przedsiębiorstwa niefinansowe prowadzące księgi rachunkowe. Zysk netto wykazało 90,5% badanych przedsiębiorstw, tj. o 3,7 p. proc. więcej niż przed rokiem i o 13,2 p. proc. więcej niż dziewięć lat temu, kiedy to omawiany odsetek był najniższy od 2010 r. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw wyniósł 95,2% i był wyższy o 2,5 p. proc. od zanotowanego przed rokiem i o 7,5 p. proc. od osiągniętego w 2012 r.

Wykres 59. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 59. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

W 2021 r. w województwie podlaskim odnotowano poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw w skali roku, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej I i II stopnia. W kraju nastąpiła ich poprawa zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2010 r. W województwie w analizowanym roku wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności wyniósł 94,4% (wobec 95,1% przed rokiem i 96,9% w 2010 r.) i był najkorzystniejszy na przestrzeni lat 2010–2021. W tym samym okresie najniższą jego wartość w skali kraju (93,3%) zaobserwowano także w 2021 r. Najgorsze notowania, zarówno w województwie jak i w kraju, miał w 2012 r. kształtując się na poziomie odpowiednio 98,3% i 95,8%.

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto wzrósł z 4,6% w roku poprzednim do 4,8% w 2021 r. Wskaźnik rentowności obrotu brutto zwiększył się z 4,9% w 2020 r. do 5,6% w 2021 r., netto – odpowiednio z 4,3% do 5,0%. Najwyższy wzrost wskaźnika rentowności obrotu netto odnotowano w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (z 5,8% do 16,0%) oraz transport i gospodarka magazynowa (z 1,3% do 7,3%). Największy spadek wskaźnika zanotowano w przypadku sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

(z 11,6% do 7,8%) oraz budownictwo (z 5,5% do 4,6%). W porównaniu z 2010 r. wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto wzrosły odpowiednio o 2,5 i 2,4 p. proc.

Wskaźnik płynności finansowej I stopnia w analizowanym roku obniżył się i wyniósł 34,8% (41,1% przed rokiem), a płynności finansowej II stopnia – 106,4% (108,4%). W porównaniu z 2010 r. wzrosły one odpowiednio o 14,7 p. proc. i 18,9 p. proc.

Tablica 35. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 35. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	w %		in %		
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	96,9	96,9	95,1	94,4	93,3
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	3,0	3,2	4,6	4,8	5,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	3,1	3,1	4,9	5,6	6,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	2,6	2,6	4,3	5,0	5,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	20,1	29,8	41,1	34,8	44,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	87,5	102,0	108,4	106,4	107,6

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw w województwie podlaskim w końcu grudnia 2021 r. wynosiła 18054,2 mln zł i była o 19,2% wyższa niż rok wcześniej, w tym zapasy wzrosły o 28,0%, należności krótkoterminowe – o 23,5%, krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 21,2%, a inwestycje krótkoterminowe spadły o 1,4%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się odsetek zapasów (z 35,2% do 37,8%), krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 2,6% do 2,7%) i należności krótkoterminowych (z 38,6% do 40,1%), natomiast spadł udział inwestycji krótkoterminowych (z 23,6% do 19,5%). W strukturze zapasów zwiększył się udział materiałów (z 28,5% do 32,2%) oraz towarów (z 29,7% do 30,0%), a zmniejszył się udział produktów gotowych (z 23,5% do 19,1%), a także półproduktów i produktów w toku (z 15,9% do 15,8%).

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje i rozliczenia międzyokresowe.

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi. Relacja zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych wynosiła 56,0% wobec 57,4% przed rokiem.

Z analizy wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw wynika, że w porównaniu z rokiem poprzednim wydłużeniu uległ cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 1 dzień (do 35 dni), cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług – o 2 dni (do 39 dni) oraz cykl rotacji zapasów – o 4 dni (do 44 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

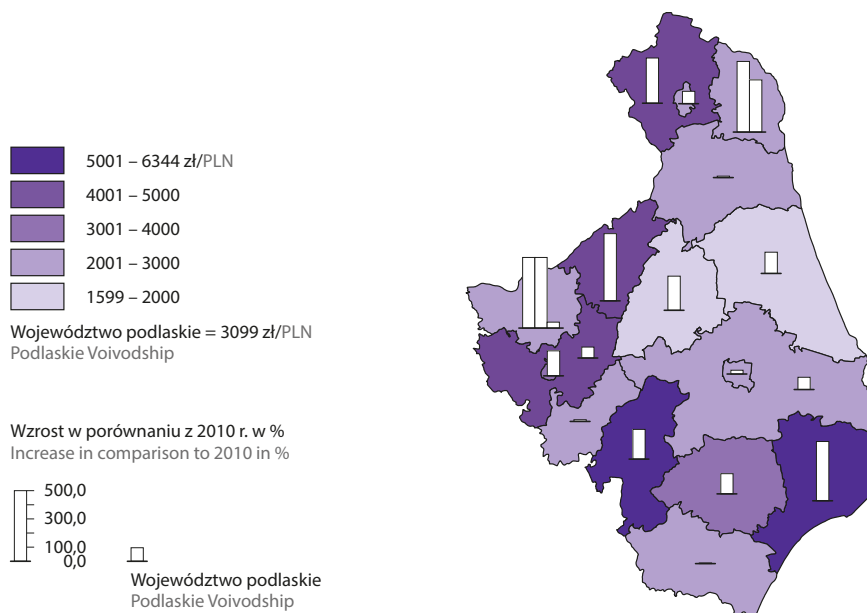
W 2021 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nastąpił wzrost nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego. W porównaniu z 2020 r. większa była liczba nowych inwestycji oraz ich wartość kosztorysowa.

W 2020 r. nakłady inwestycyjne poniesione przez podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób w województwie podlaskim (w cenach bieżących) wyniosły 3646,5 mln zł i w odniesieniu do 2019 r. i 2010 r. wzrosły odpowiednio o 5,5% i 91,5%. Udział tych nakładów w Podlaskiem w łącznej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa w kraju wyniósł 2,0%.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W województwie podlaskim w 2020 r. nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (w cenach bieżących) wyniosły 3099 zł i w porównaniu z 2010 r. wzrosły o 96,0%. Wzrost dotyczył wszystkich powiatów, przy czym najwyższy wystąpił w powiecie kolneńskim (ponad 10-krotny) i sejneńskim (prawie 10-krotny).

Mapa 38. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)
Map 38. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2020 (current prices)

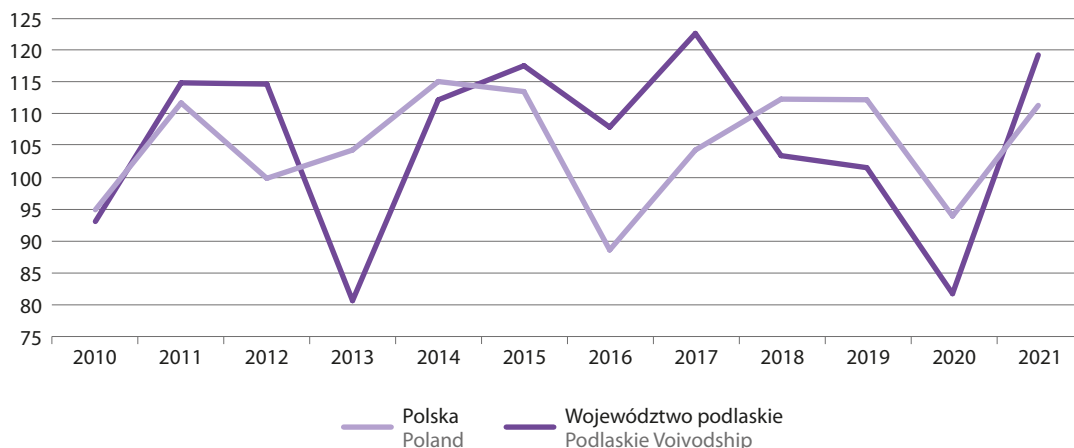
a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2021 r. przez badane przedsiębiorstwa (o liczbie pracujących powyżej 49 osób) w województwie, wyniosły 1802,1 mln zł i były o 19,4% wyższe od zrealizowanych rok wcześniej (w 2020 r. spadły o 18,3%) oraz o 91,5% wyższe niż w 2010 r. W skali kraju w analizowanym roku wartość nakładów inwesty-

cyjnych zwiększyła się o 11,5% w ujęciu rocznym (przy spadku o 6,1% zanotowanym przed rokiem) oraz o 87,2% w odniesieniu do 2010 r.

**Wykres 60. Dynamika nakładów inwestycyjnych^a (ceny bieżące)
Rok poprzedni=100**

Chart 60. Indices of investment outlays^a (current prices)
Previous year=100

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

W 2021 r. wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 49 osób w województwie podlaskim stanowiła 1,1% takich nakładów inwestycyjnych w kraju. Oznacza to, że ich udział nie zmienił się w porównaniu z zanotowanym w 2010 r.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zaszczepienia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W omawianym roku w województwie podlaskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych (w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 49 osób) na budynki i budowle wydatkowano 499,0 mln zł (o 19,5% więcej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 1071,0 mln zł (o 15,3% więcej), a na środki transportu – 230,0 mln zł (o 43,2% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 1301,0 mln zł i w skali roku zwiększyła się o 19,4%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem w porównaniu z poprzednim rokiem utrzymał się na niezmiennym poziomie.

Wzrost nakładów w województwie podlaskim miał miejsce m.in. w: zakwaterowaniu i gastronomii (ponad 3-krotny), transporcie i gospodarce magazynowej (prawie 3-krotny), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 59,0%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 22,9%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 16,7%). Ich spadek odnotowano natomiast w obsłudze rynku nieruchomości (o 70,8%), a także w informacji i komunikacji (o 15,3%).

W 2021 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie: przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 62,6% ogółu poniesionych nakładów), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (9,2%) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (6,4%).

Tablica 36. Nakłady inwestycyjne^a (ceny bieżące)
Table 36. Investment outlays^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
W milionach złotych In million PLN	941,0	1323,6	1508,7	1802,1
w tym – w % – nakłady na: of which – in % – outlays on:				
budynki i budowle buildings and structures	31,0	36,5	27,7	27,7
zakupy purchases	68,6	63,1	72,2	72,2
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	56,9	55,0	61,6	59,4
środków transportu transport equipment	11,6	8,1	10,6	12,8
Polska=100 Poland=100	1,1	1,0	1,0	1,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

W strukturze nakładów według sekcji, w porównaniu z poprzednim rokiem najbardziej zwiększył się udział nakładów przedsiębiorstw zajmujących się handlem; naprawą pojazdów samochodowych (o 2,3 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (o 1,5 p. proc.).

W 2021 r. w regionie inwestorzy rozpoczęli realizację 813 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 651,5 mln zł, podczas gdy w roku poprzednim rozpoczęto 710 nowych inwestycji o wartości 557,1 mln zł. W porównaniu z 2010 r. rozpoczęto o 575 mniej nowych inwestycji, ale ich wartość kosztorysowa wzrosła o 367,9 mln zł. W kraju w omawianym roku rozpoczęto 302055 inwestycji, tj. o 17,3% więcej niż w 2020 r., a ich łączna wartość kosztorysowa wyniosła 56138,5 mln zł i była o 10,5% niższa niż przed rokiem.

6.4. Produkcja i usługi

6.4. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W 2021 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi uległy niewielkiemu zmniejszeniu, co było efektem słabszego plonowania. Zbiory rzepaku i rzepiku nieznacznie wzrosły w skali roku, zaś w wyniku zwiększenia areалу uprawy ziemniaków wzrosła ich produkcja.

W czerwcu omawianego roku zwiększyło się pogłowie bydła, natomiast zaobserwowano spadek pogłowia trzody chlewnej, drobiu i owiec w ujęciu rocznym.

Skupiono więcej żywca wołowego, wieprzowego oraz drobiowego, natomiast odnotowano mniejszy skup ziarna zbóż, ziemniaków i mleka w porównaniu z 2020 r. W odniesieniu do roku poprzedniego zaobserwowano wzrost większości badanych cen produktów rolnych (z wyjątkiem ceny skupu żywca wieprzowego).

W 2020 r. globalna produkcja rolnicza (w cenach stałych) zmniejszyła się w odniesieniu do zanotowanej w poprzednim roku. Produkcja końcowa i towarowa były również niższe niż rok wcześniej. W analizowanym okresie zarówno w przypadku produkcji globalnej, końcowej, jak i towarowej nastąpił spadek produkcji zwierzęcej, zaś wzrost produkcji roślinnej.

Powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w czerwcu 2021 r. w województwie podlaskim wynosiła 360,2 tys. ha i była mniejsza o 0,2% od zanotowanej rok wcześniej i o 20,0% w odniesieniu do czerwca 2010 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2021 r. osiągnęły poziom 35,9 dt z ha i zmniejszyły się o 1,4% w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim, ale wzrosły o 23,4% w odniesieniu do 2010 r., natomiast w porównaniu ze średnimi plonami w kraju były o 15,7% niższe. W omawianym roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 1291,9 tys. t, czyli mniej o 1,6% niż przed rokiem i o 1,4% niż w 2010 r.

Tablica 37. Plony wybranych ziemioplodów rolnych

Table 37. Yields of selected agricultural crops

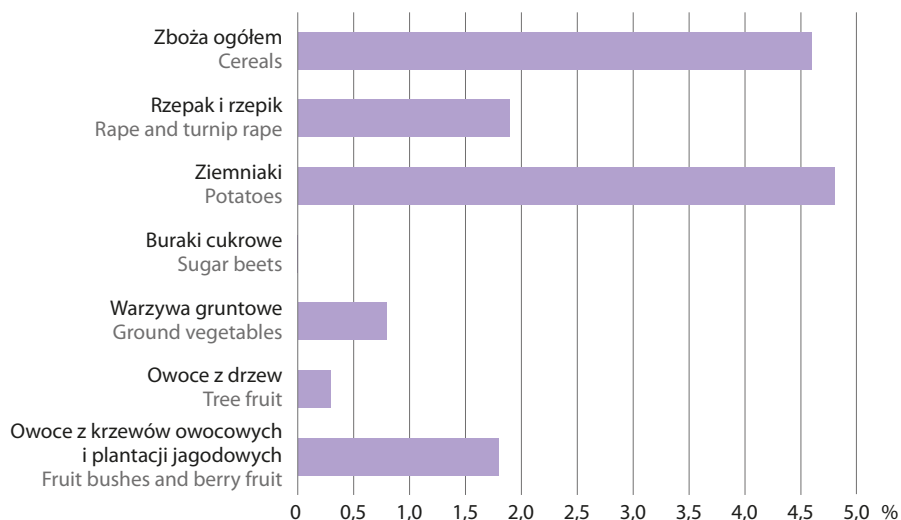
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	z 1 ha w dt			per 1 ha in dt	
Zboża ogółem Cereals in total	29,1	27,0	39,4	39,2	46,5
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	29,1	26,6	36,4	35,9	42,6
w tym: of which:					
pszenica wheat	33,4	32,6	44,0	39,8	50,7
żyto rye	23,9	23,8	32,2	32,1	33,1
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	23,9	28,7	32,4	32,5	32,1
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	206	163	292	258	300
Buraki cukrowe Sugar beets	472	617	510	830	610

a Bez uprawy w ogrodach przydomowych; w 2015 r. – łącznie z ogrodami przydomowymi.
a Excluding cultivation in the kitchen gardens; in 2015 – including kitchen gardens.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w czerwcu 2021 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 18,3 tys. ha i w odniesieniu do zanotowanej w poprzednim roku zwiększyła się o 0,1%, a w stosunku do 2010 r. – ponad 2-krotnie. W omawianym roku plony tych roślin wyniosły 32,5 dt z ha i były o 1,2% wyższe od średnich w kraju. Plony w województwie w porównaniu z uzyskanymi rok wcześniej wzrosły o 0,3%, a w odniesieniu do 2010 r. – o 36,0%. Zbiory rzepaku i rzepiku w regionie w 2021 r. oszacowano na 59,6 tys. t, czyli o 0,4% więcej niż przed rokiem i prawie 3-krotnie więcej niż w 2010 r.

Wykres 61. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2021 r.

Chart 61. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2021

Pod uprawę ziemniaków w województwie podlaskim w 2021 r. przeznaczono 13,2 tys. ha, tj. powierzchnię prawie 2,5-krotnie większą niż rok wcześniej, ale o 23,1% mniejszą niż w 2010 r. W omawianym roku z 1 ha zebrano 258 dt ziemniaków, czyli o 11,6% mniej niż w roku poprzednim, ale o 25,2% więcej niż w 2010 r. Plony uzyskane w województwie były o 14,0% niższe od średnich w kraju. Produkcja ziemniaków w regionie w 2021 r. wyniosła 341,6 tys. t i w stosunku do zbiorów z poprzedniego roku zwiększyła się ponad 2-krotnie, natomiast w odniesieniu do uzyskanych w 2010 r. spadła o 7,3%.

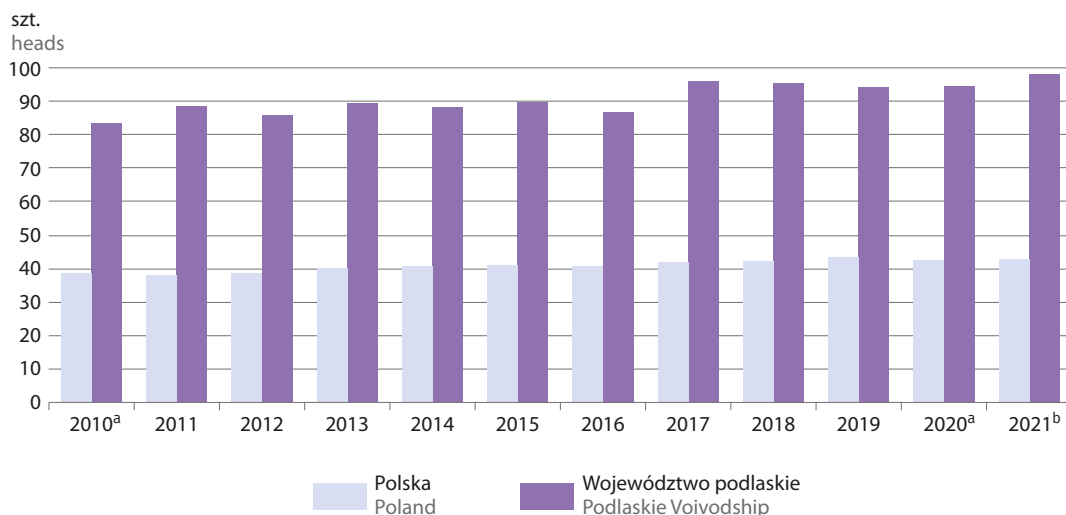
Od 2019 r. badania pogłowia trzody chlewnej prowadzone są 2-krotnie w roku – w czerwcu według stanu w dniu 1 czerwca i w grudniu według stanu w dniu 1 grudnia (do 2018 r. prowadzone były 3-krotnie w roku).

Podobnie jak w latach poprzednich, badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej prowadzone są 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

W czerwcu 2021 r. pogłowie bydła w województwie podlaskim ukształtowało się na poziomie 1075,5 tys. szt. i stanowiło aż 16,8% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do stanu sprzed roku jego liczebność wzrosła o 3,9% (w Polsce zwiększyła się o 0,9%), natomiast na przestrzeni jedenastu lat odnotowano wzrost o 22,4% (w kraju – o 11,5%).

**Wykres 62. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych
Stan w czerwcu**

Chart 62. Cattle density per 100 ha of agricultural land
As of June

a Dane powszechnych spisów rolnych. b Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu 2021 r. przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

a Data of the National Agricultural Censuses. b The basis for the calculations of livestock population as of June 2021 were data from the National Agricultural Census 2020 concerning agricultural land.

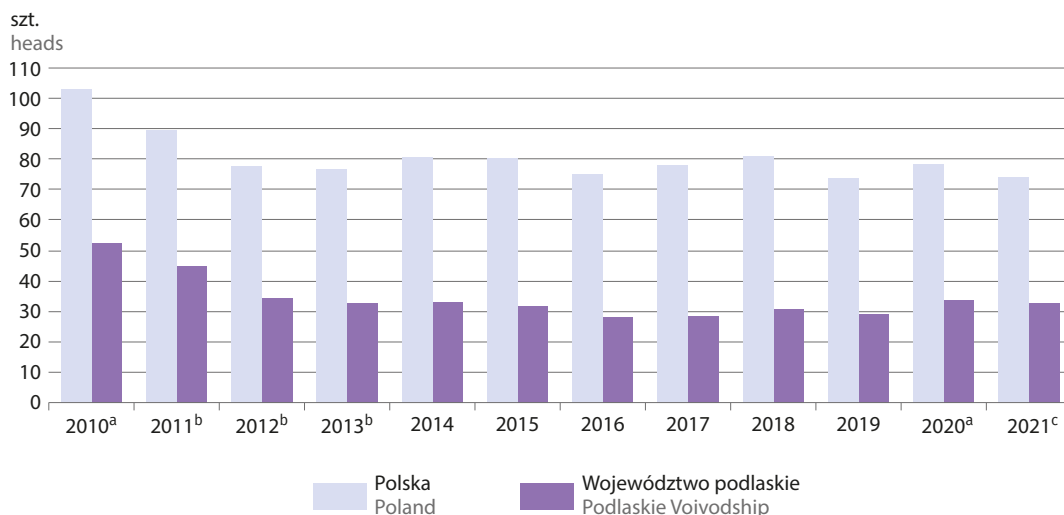
W czerwcu analizowanego roku w województwie podlaskim zanotowano 457,4 tys. szt. krów i stanowiły one 42,5% pogłowia bydła ogółem, w tym 92,9% to krowy mleczne (dla Polski odsetki te wynosiły odpowiednio 37,3% i 88,5%). Duży udział krów mlecznych w stadzie bydła w regionie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję mleka. Należy zaznaczyć, że w czerwcu 2021 r. w województwie podlaskim obsada bydła na 100 ha użytków rolnych³ wynosiła 97,8 szt. (w kraju – 42,8 szt.).

Pogłowie trzody chlewnej w województwie podlaskim w czerwcu 2021 r. ukształtowało się na poziomie 359,3 tys. szt. Stado loch liczyło 24,0 tys. szt., co stanowiło 6,7% pogłowia trzody chlewnej w regionie. Udział województwa w ogólnokrajowym pogłowie świń wynosił 3,3%. W odniesieniu do stanu zanotowanego przed rokiem liczebność stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 1,4% (w Polsce – o 3,5%), natomiast w porównaniu z czerwcem 2010 r. zaobserwowano spadek pogłowia tych zwierząt o 35,0% (w kraju – o 27,6%). W czerwcu 2021 r. obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych³ w Podlaskiem wynosiła 32,7 szt. (w kraju – 73,8 szt.).

³ Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu 2021 r. przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Wykres 63. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych Stan w czerwcu

Chart 63. Pigs density per 100 ha of agricultural land
As of June

a Dane powszechnych spisów rolnych. b Stan w końcu lipca. c Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu 2021 r. przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

a Data of the National Agricultural Censuses. b As of the end of July. c The basis for the calculations of livestock population as of June 2021 were data from the National Agricultural Census 2020 concerning agricultural land.

W czerwcu 2021 r. stado owiec w województwie podlaskim liczyło 25,3 tys. szt., co stanowiło 8,7% pogłowia krajowego. W porównaniu z czerwcem 2020 r. jego stan zmniejszył się o 7,2%, a w Polsce wzrósł o 0,5%. W odniesieniu do stanu sprzed jedenastu lat pogłowie owiec w województwie zwiększyło się o 14,5%, a w kraju – o 10,7%. Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2021 r.³ ukształtowała się na poziomie 2,3 szt. (w kraju – 1,9 szt.).

W czerwcu 2021 r. liczebność stada drobiu w regionie wynosiła 13521,3 tys. szt., co stanowiło 7,1% ogólnego pogłowia w Polsce. W porównaniu z zanotowanym rok wcześniej pogłowie drobiu w województwie zmniejszyło się o 1,4%, a w Polsce – o 11,5%. W Podlaskiem obsada drobiu kurzego na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2021 r.³ ukształtowała się na poziomie 1093,7 szt. (w kraju – 1099,2 szt.) wobec 1137,6 szt. w analogicznym miesiącu poprzedniego roku.

W 2021 r. w województwie podlaskim skupiono 174,0 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), co stanowiło 2,0% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego oznacza to spadek o 6,5%, a w porównaniu z 2010 r. – prawie 2-krotny wzrost. W kraju w stosunku do 2020 r. skup był niższy o 16,2%, a w odniesieniu do 2010 r. – wyższy o 8,3%. W omawianym roku w regionie skupiono 105,9 tys. t pszenicy, tj. o 12,3% więcej niż w poprzednim roku i ponad 2-krotnie więcej niż w 2010 r. Skup żyta wyniósł 27,6 tys. t i zmniejszył się o 43,5% w odniesieniu do 2020 r., zaś w stosunku do 2010 r. wzrósł o 16,8%.

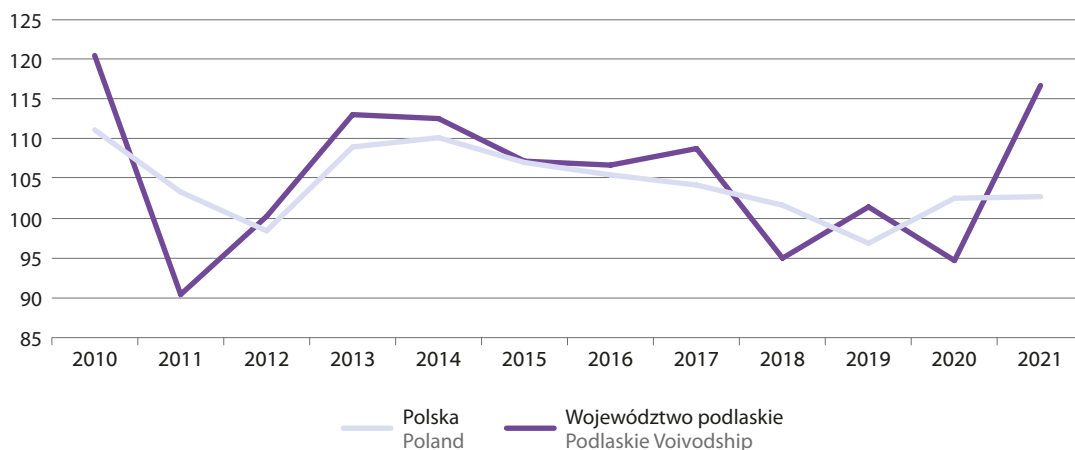
Skup ziemniaków w 2021 r. ukształtował się na poziomie 36,8 tys. t, co stanowiło 1,8% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim oraz 2010 nastąpił spadek ilości skupionych ziemniaków – odpowiednio o 1,4% i 58,2% (w kraju odnotowano wzrost o 7,4% w stosunku do 2020 r. i o 82,0% w odniesieniu do 2010 r.).

³ Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu 2021 r. przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

W 2021 r. skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami, w wadze poubojowej ciepłej (wbc) wyniósł 254,7 tys. t (stanowiąc 5,3% skupu ogólnokrajowego) i zwiększył się o 17,8% w stosunku do zanotowanego przed rokiem. W omawianym roku w województwie skupiono 82,3 tys. t żywca wołowego w wadze żywej, tj. o 5,0% więcej niż w roku poprzednim, ale o 0,8% mniej niż jedenaście lat wcześniej. Skup żywca wieprzowego ukształtował się na poziomie 84,4 tys. t i był większy o 10,5% niż przed rokiem i o 19,4% niż w 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 192,5 tys. t, czyli o 25,9% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim i prawie 2,5-krotnie więcej w odniesieniu do 2010 r.

Wykres 64. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)
Rok poprzedni=100

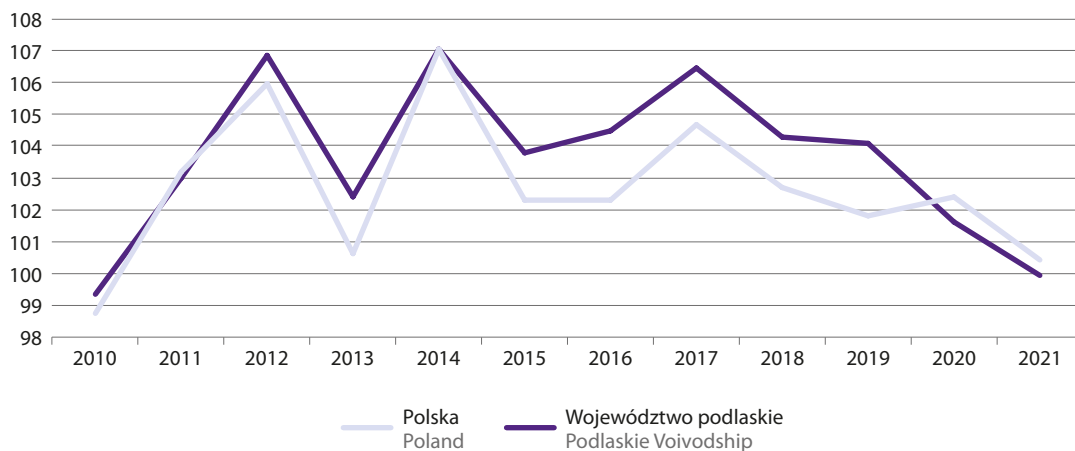
Chart 64. Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)
Previous year=100

W 2021 r. z terenu województwa dokonano skupu 2644,2 mln l mleka krowiego (tj. aż 21,7% ogółu mleka skupionego w kraju), czyli o 0,1% mniej niż przed rokiem i o 53,7% więcej niż jedenaście lat wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost o 0,4% w odniesieniu do poprzedniego roku oraz o 38,8% w porównaniu z 2010 r.).

Wykres 65. Dynamika skupu mleka
Rok poprzedni=100

Chart 65. Indices of procurement of cows' milk
Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Średnia cena skupu pszenicy konsumpcyjnej i paszowej w 2021 r. w województwie podlaskim wyniosła 99,07 zł za 1 dt (w kraju – 96,76 zł) i była wyższa o 36,4% niż przed rokiem i o 56,1% w porównaniu z zanotowaną w 2010 r.

W analizowanym roku cena żyta konsumpcyjnego i paszowego w skupie ukształtowała się na poziomie 74,49 zł za 1 dt (w kraju – 75,36 zł), tj. wyższym o 52,9% od zanotowanego w 2020 r. oraz o 71,9% niż w 2010 r.

W 2021 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 69,21 zł za 1 dt (w kraju – 60,61 zł), tj. o 66,1% więcej niż przed rokiem i o 0,6% mniej niż w 2010 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 7,47 zł za 1 kg (w kraju – 7,63 zł), tj. zwiększyła się o 15,9% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku i o 68,3% w odniesieniu do 2010 r.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,74 zł za 1 kg (w kraju – 4,79 zł), tj. niższą o 7,4% niż w 2020 r., ale wyższą o 24,1% w porównaniu z zanotowaną jedenaście lat wcześniej.

W 2021 r. w województwie podlaskim cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,19 zł za 1 kg (w kraju – 4,18 zł) i była o 23,4% wyższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku oraz o 22,8% wyższa niż w 2010 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku w regionie płacono 1,63 zł (w kraju – średnio 1,57 zł), tj. o 11,6% więcej niż przed rokiem i o 40,6% więcej niż przed jedenastoma laty.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku),
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w 2020 r. w województwie podlaskim 25,5% stanowiła produkcja roślinna, natomiast pozostałe 74,5% przypadało na dominującą w regionie produkcję zwierzęcą. W porównaniu z poprzednim rokiem produkcja globalna była o 1,1% niższa, przy czym wartość produkcji zwierzęcej zmniejszyła się o 3,9%, natomiast produkcji roślinnej wzrosła – o 8,0%. W analizowanym roku udział regionu w krajowej globalnej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 6,3% i w przypadku produkcji roślinnej wyniósł 3,0%, a zwierzęcej – 10,0%.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Wartość końcowej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w 2020 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się o 2,8%, przy czym w produkcji zwierzęcej stwierdzono spadek o 4,1%, natomiast w produkcji roślinnej – wzrost o 7,6%.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W odniesieniu do 2019 r. odnotowano zmniejszenie towarowej produkcji rolniczej (w cenach stałych) – o 1,8%, w tym produkcji zwierzęcej – o 3,2%, natomiast towarowa produkcja roślinna wzrosła w ujęciu rocznym o 12,8%.

W omawianym roku udział województwa podlaskiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej ukształtował się na poziomie 6,1%, a w produkcji towarowej – 6,3%.

Przemysł Industy

W 2021 r. utrzymał się wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku. Był on wyższy od zaobserwowanego rok wcześniej. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się również wydajność pracy, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

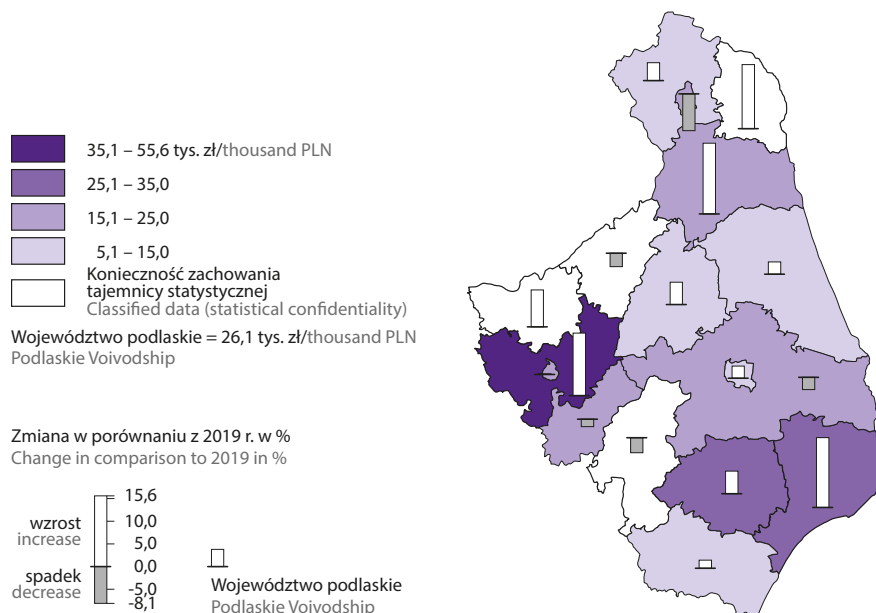
Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych. Informacje prezentowane w pierwszej części analizy dotyczące produkcji sprzedanej przemysłu w 2020 r. opracowano na podstawie systemu zintegrowanego i mają one status danych ostatecznych, natomiast informacje przedstawione w jej dalszej części na temat produkcji sprzedanej przemysłu w 2021 r. i latach wcześniejszych opracowano przy wykorzystaniu danych pozyskanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej.

Na podstawie badania przeprowadzonego w 736 podmiotach gospodarczych stwierdzono, że w 2020 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie podlaskim osiągnęła wartość 30681,5 mln zł (w cenach bieżących) i była wyższa o 2,6% (w cenach stałych) od zanotowanej w poprzednim roku. Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w Podlaskiem stanowiła 2,1% produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce, co oznacza trzynastą lokatę wśród województw w kraju.

W 2020 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego ukształtowała się na poziomie 26077 zł (w kraju – 37637 zł) i zwiększyła się o 3,8% w odniesieniu do poprzedniego roku (w kraju odnotowano spadek o 2,3%). Wśród wszystkich województw Podlaskie znajdowało się pod tym względem na jedenastym miejscu.

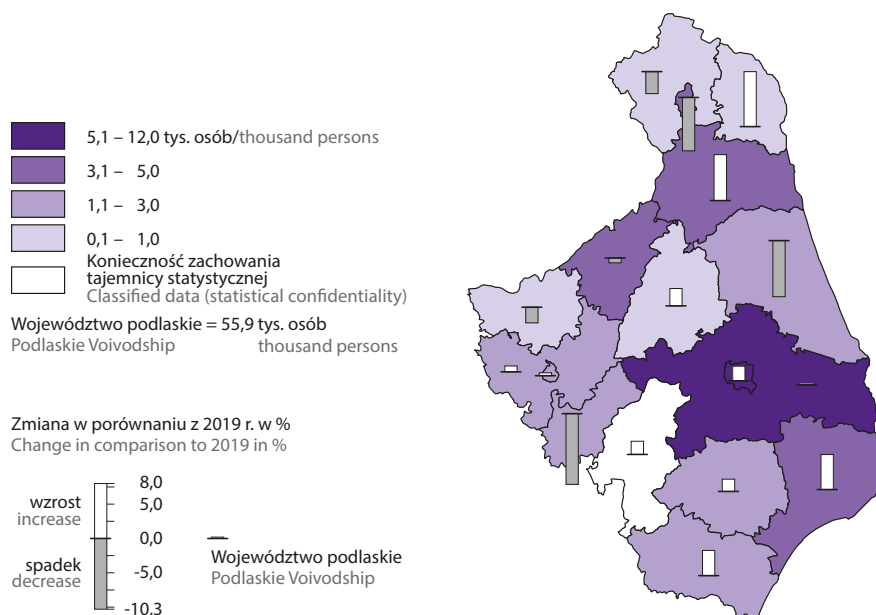
W analizowanym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, najwyższy wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w cenach stałych) zaobserwowano w powiatach augustowskim (o 15,6%) i hajnowskim (o 15,5%), natomiast największy spadek odnotowano w mieście Suwałki (o 8,1%).

Mapa 39. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2020 r.
 Map 39. Sold production of industry (current prices) per capita in 2020

W województwie podlaskim w 2020 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle ukształtowało się na poziomie 55,9 tys. osób i w odniesieniu do poprzedniego roku zwiększyło się o 0,2%. Najwyższy wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wystąpił w powiatach: sejneńskim (o 8,0%), augustowskim (o 6,7%) oraz hajnowskim (o 5,1%), natomiast jego spadek odnotowano m.in. w powiecie sokólskim (o 8,1%) i mieście Suwałki (o 7,7%). Wśród powiatów regionu największy udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle miało miasto Białystok (21,5% przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w województwie) i powiat białostocki (15,6%), a najmniej – powiaty sejneński (0,2%) i suwalski (1,4%).

Mapa 40. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2020 r.
 Map 40. Average paid employment in industry in 2020

W 2020 r. w województwie podlaskim wydajność pracy w przemyśle mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego wyniosła 549,0 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 3,3% wyższa (w cenach stałych) niż rok wcześniej. Wśród powiatów województwa podlaskiego najwyższy wzrost wydajności pracy w przemyśle w analizowanym roku odnotowano w powiatach: łomżyńskim (o 12,8%), sokólskim (o 10,6%) i zambrowskim (o 8,9%), natomiast jej największy spadek zaobserwowano w powiatach sejneńskim (o 18,2%) oraz kolneńskim (o 4,7%).

Tablica 38. Przemysł
Table 38. Industry

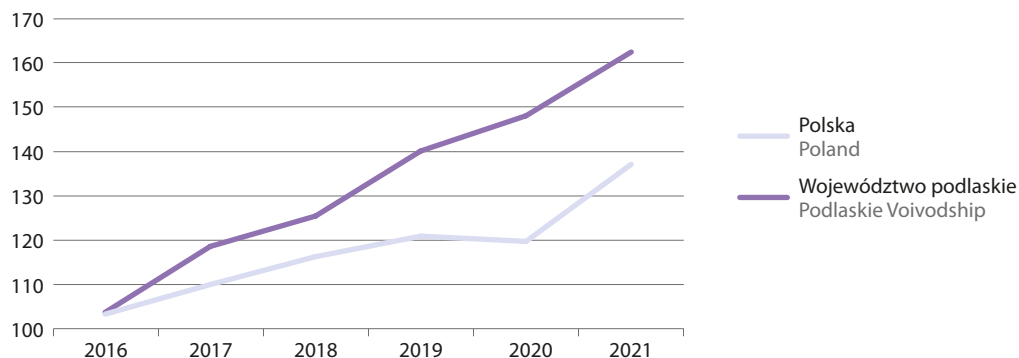
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): Sold production of industry (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	16041,8	20576,7	32807,7	38317,3
Polska=100 Poland=100	1,7	1,7	2,2	2,1
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	91,0	94,6	93,9	93,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	46,3	47,4	56,8	58,1

W 2021 r. w województwie podlaskim produkcja sprzedana przemysłu osiągnęła wartość 38317,3 mln zł (w cenach bieżących) i była wyższa (w cenach stałych) o 9,8% od zanotowanej w poprzednim roku oraz o 62,7% niż w 2015 r. W skali kraju w analizowanym okresie sprzedaż produkcji zwiększyła się odpowiednio o 14,8% i 37,5%.

W regionie wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym odnotowano we wszystkich kwartalnych okresach narastających analizowanego roku. W pierwszym kwartale wzrost ten wyniósł 3,4%, po czym w pierwszym półroczu zaobserwowano zwiększenie tempa wzrostu do 10,0%, natomiast w dwóch kolejnych narastających okresach kwartalnych nastąpiło niewielkie jego spowolnienie do 9,0% i 9,8%.

Wykres 66. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2015=100

Chart 66. Indices of sold production of industry (constant prices)
2015=100

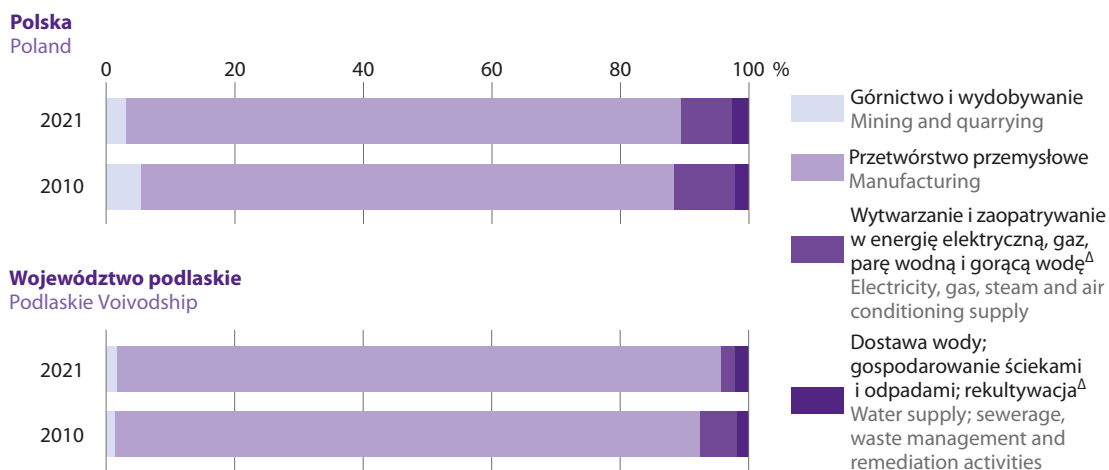

W 2021 r. wartość produkcji sprzedanej województwa podlaskiego stanowiła 2,1% produkcji sprzedanej przemysłu w kraju.

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2021 r. w województwie podlaskim złożyła się przede wszystkim produkcja w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe o wartości 35975,8 mln zł (tj. 93,9% produkcji sprzedanej przemysłu w regionie), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja o wartości 841,7 mln zł (tj. 2,2%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o wartości 827,9 mln zł (tj. 2,2%) oraz górnictwo i wydobywanie o wartości 671,8 mln zł (tj. 1,7%).

Wykres 67. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 (ceny bieżące)

Chart 67. Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections (current prices)

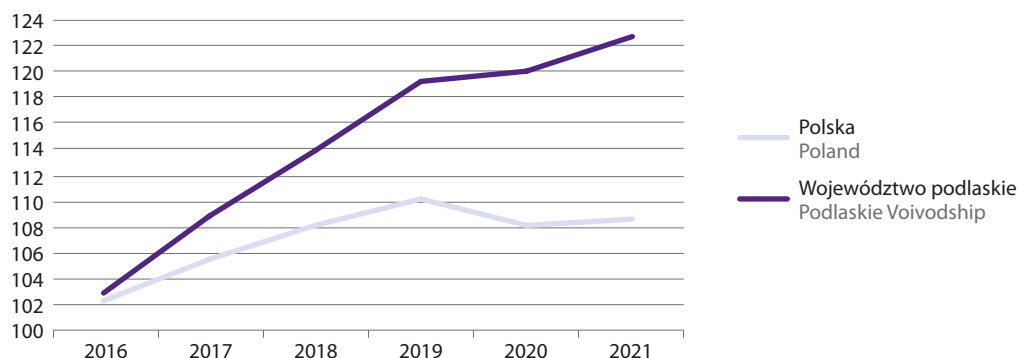
W porównaniu z 2020 r. zanotowano wzrost udziału sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,2 p. proc.). Spadek udziału odnotowano natomiast w przypadku sekcji górnictwo i wydobywanie (o 0,2 p. proc.). W ogólnej produkcji sprzedanej przemysłu udziały sekcji przetwórstwo przemysłowe oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja nie uległy zmianie.

Wzrost produkcji uzyskany w województwie w ciągu ostatniego roku był wynikiem jej zwiększenia (w cenach stałych) we wszystkich sekcjach z zakresu przemysłu: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 16,9%, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 11,2%, przetwórstwo przemysłowe – o 9,7% oraz górnictwo i wydobywanie – o 5,4%.

Wśród dominujących działów przetwórstwa przemysłowego wyższą niż przed rokiem wartość produkcji sprzedanej (w cenach stałych) uzyskano w produkcji maszyn i urządzeń (5,7% produkcji sprzedanej w regionie) – o 23,3%, wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (5,8%) – o 10,3%, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (7,6%) – o 7,5% oraz artykułów spożywczych (54,0%) – o 4,1%.

Wykres 68. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2015=100

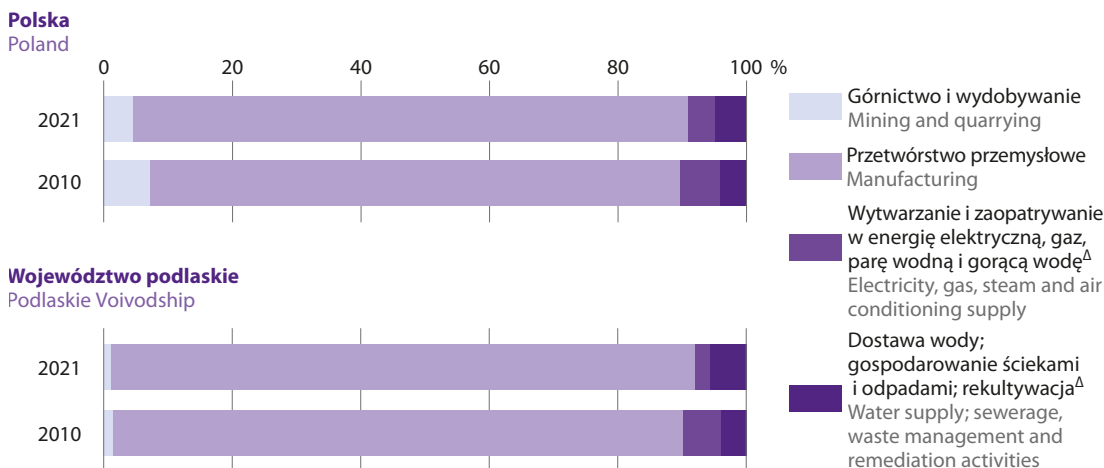
Chart 68. Indices of average employment in industry 2015=100

W 2021 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 58,1 tys. osób i w odniesieniu do 2020 r. i 2015 r. zwiększyło się odpowiednio o 2,3% i 22,8% (w kraju wzrost o 0,4% i 8,7%). Wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wystąpił w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – o 2,4% (udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle wyniósł 90,9%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 1,6% (udział 5,7%) oraz górnictwo i wydobywanie – o 0,9% (udział 1,1%), natomiast jego spadek odnotowano w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 0,9% (udział 2,3%).

Wykres 69. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD 2007

Chart 69. Average paid employment in industry by PKD 2007 sections

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w województwie podlaskim w 2021 r. wyniosła 659,3 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 7,5% wyższa (w cenach stałych) niż rok wcześniej. W kraju wydajność pracy w przemyśle w analizowanym roku wzrosła o 14,4% w porównaniu z poprzednim rokiem.

Budownictwo Construction

W 2021 r. odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do poprzedniego roku, podczas gdy rok wcześniej zaobserwowano jej wzrost. Wartość produkcji budowlano-montażowej była wyższa niż przed rokiem (w 2020 r. odnotowano jej spadek). W analizowanym roku zmniejszyła się wydajność pracy w budownictwie w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w 2021 r. były zdecydowanie lepsze niż rok wcześniej, mimo że wówczas również zaobserwowano ich poprawę w skali roku. W ujęciu rocznym zwiększyła się liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania, mieszkań, na których realizację wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto.

W 2021 r. produkcja sprzedana budownictwa w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 8279,7 mln zł (w cenach bieżących). Oznacza to spadek o 0,3% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku (w 2020 r. wzrosła odpowiednio o 7,7%) i wzrost o 115,4% w odniesieniu do 2010 r. W skali kraju zwiększyła się ona o 13,7% w stosunku do uzyskanej przed rokiem oraz o 88,4% w porównaniu z 2010 r.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

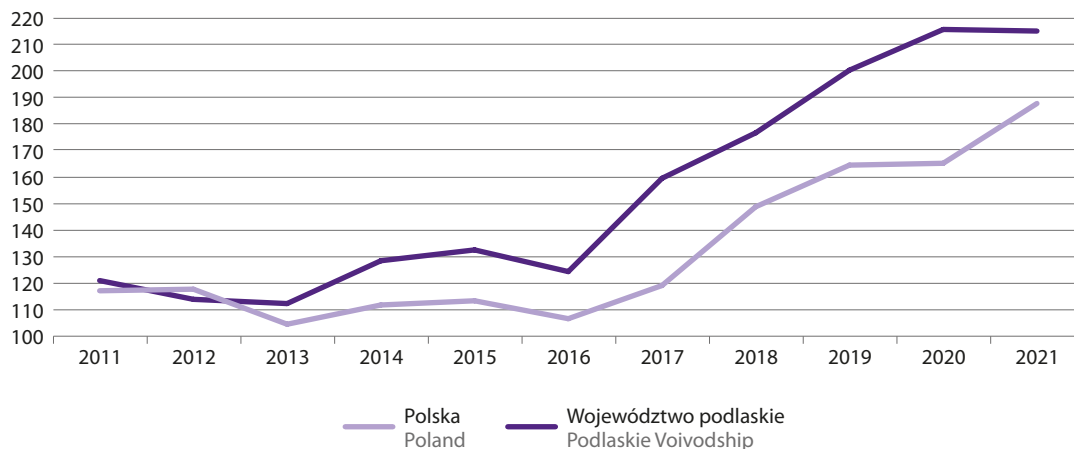
Tablica 39. Budownictwo
Table 39. Construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	3839,7	5095,0	8304,3	8279,7
Polska=100 Poland=100	2,4	2,8	3,1	2,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	53,7	32,8	27,8	28,2
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	9,5	9,2	12,6	12,8

Udział produkcji sprzedanej budownictwa województwa podlaskiego w produkcji krajowej w 2021 r. wyniósł 2,7% (rok wcześniej 3,1%). Na tle wszystkich województw w kraju Podlaskie uplasowało się na dziesiątym miejscu pod względem wartości produkcji sprzedanej budownictwa.

Wykres 70. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) 2010=100

Chart 70. Indices of sold production of construction (current prices) 2010=100

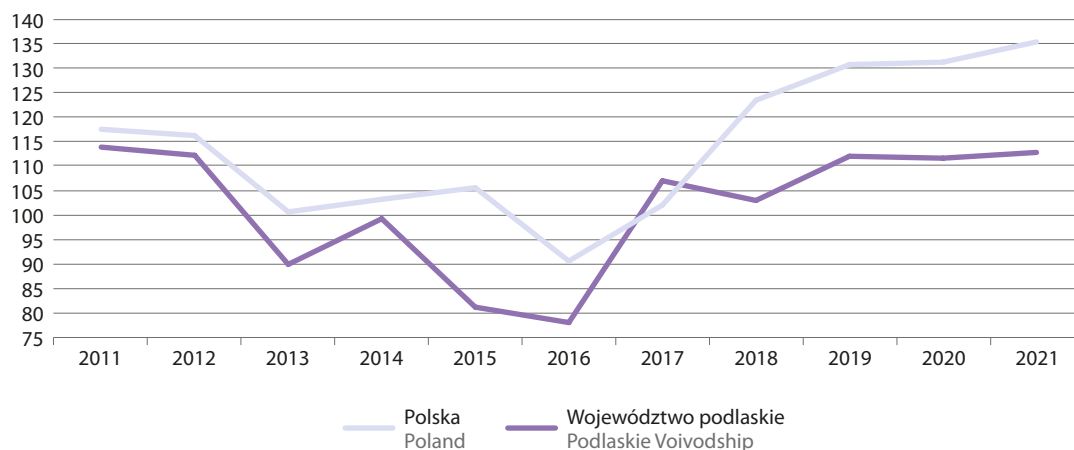

W województwie podlaskim produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie ukształtowała się na poziomie 2334,6 mln zł (co stanowiło 28,2% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zwiększyła się o 1,1% w stosunku do zanotowanej w poprzednim roku (w 2020 r. zmniejszyła się o 0,4%). W porównaniu z 2010 r. wzrosła o 13,2%. W kraju stwierdzono wzrost sprzedaży produkcji budowlano-montażowej i wyniósł on 3,2% w stosunku do 2020 r. i 35,7% w odniesieniu do 2010 r.

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Wykres 71. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) 2010=100

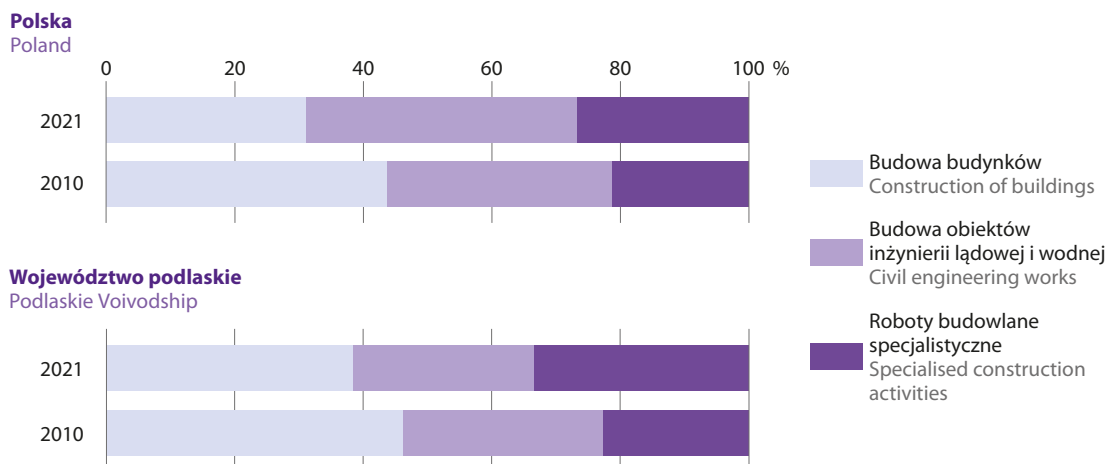
Chart 71. Indices of construction and assembly production (current prices) 2010=100

W 2021 r. wśród przedsiębiorstw budowlanych największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w regionie posiadały jednostki specjalizujące się w budowie budynków (udział 38,3%,

w 2010 r. – 46,2%). Ich produkcja była o 4,6% niższa od zanotowanej rok wcześniej. W przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 33,4%, w 2010 r. – 22,8%) produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się w skali roku o 23,1%, a w jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 28,3%, w 2010 r. – 31,1%) – spadła o 10,5%.

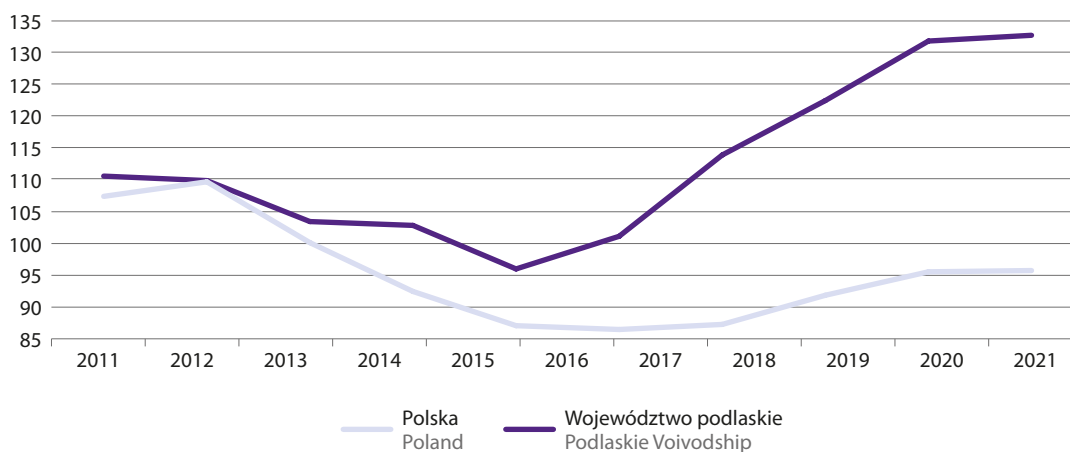
Wykres 72. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)
Chart 72. Structure of construction and assembly production by divisions of PKD 2007 (current prices)

W 2021 r. w regionie przeciętne zatrudnienie w budownictwie wyniosło 12,8 tys. osób i wzrosło w porównaniu z poprzednim rokiem o 0,9%, a w kraju wyniosło 422,7 tys. osób i zmniejszyło się o 0,4%. W odniesieniu do 2010 r. w województwie podlaskim wystąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia (o 33,6%), a w kraju – spadek (o 4,5%).

Wykres 73. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie 2010=100

Chart 73. Indices of average employment in construction 2010=100

Wydajność pracy w budownictwie w województwie podlaskim, mierzona wartością produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, w 2021 r. zmniejszyła się (w cenach bieżących) o 1,2% w stosunku do zanotowanej w poprzednim roku. W kraju odnotowano wzrost wydajności pracy w odniesieniu do 2020 r. – o 14,2%.

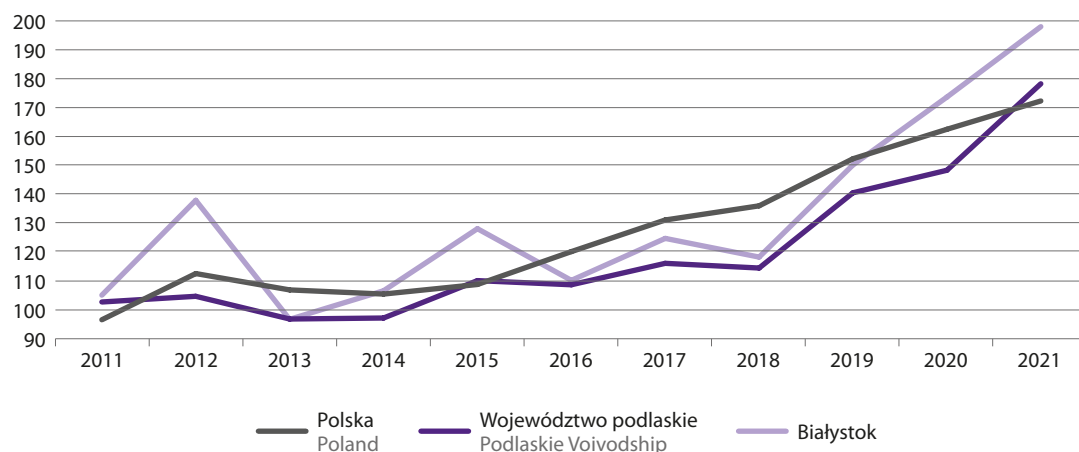
W 2021 r. w województwie podlaskim oddano do użytkowania 7733 mieszkania, co stanowiło 3,3% ogółu lokali mieszkalnych zrealizowanych w Polsce. Ich liczba wzrosła zarówno w odniesieniu do roku poprzedniego, jak i 2010 odpowiednio o 20,4% i 78,8%. Największą liczbę mieszkań w analizowanym roku oddano do użytkowania w miastach Białystok (3234) i Łomża (559) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (513).

Tablica 40. Budownictwo mieszkaniowe
Table 40. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	3,6	4,0	5,5	6,6	6,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	100,3	100,5	96,4	91,5	92,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project per 1000 population	3,7	4,6	7,8	8,9	8,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings whose construction started per 1000 population	3,8	4,0	6,3	7,2	7,3

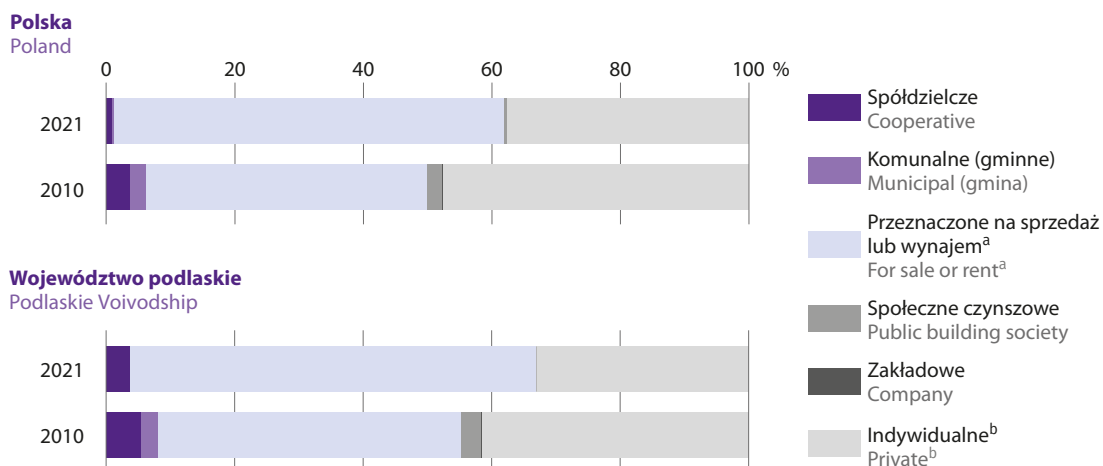
Wykres 74. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania 2010=100

Chart 74. Indices of the number of dwellings completed 2010=100

W 2021 r. w województwie podlaskim strukturę mieszkań według form budownictwa zdominowały mieszkania wybudowane z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (63,2% ogółu) oraz zrealizowane przez inwestorów indywidualnych (33,1%). Podobnie sytuacja kształtowała się w 2020 r. i 2010 r., w których wymienione formy budownictwa stanowiły łącznie odpowiednio 96,8% oraz 88,7% ogółu mieszkań oddanych do eksploatacji. Pozostałe formy budownictwa mieszkaniowego, tj. spółdzielcze, komunalne, zakładowe oraz społeczne czynszowe, na przestrzeni ostatnich jedenastu lat stanowiły niewielki odsetek całkowitej liczby lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania.

Wykres 75. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa
Chart 75. Structure of dwellings completed by construction forms

a W 2020 r. łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku. b W 2020 r. realizowane na użytek własny inwestora.

a In 2020 including construction realized by natural persons designed for sale and rent in order to achieve a profit. b In 2020 realized for the own use of the investor.

Łączna powierzchnia mieszkań zrealizowanych w 2021 r. w Podlaskiem wyniosła 707,7 tys. m² (w Polsce zaś 21805,6 tys. m²), tj. o 14,2% więcej niż przed rokiem oraz o 63,2% więcej niż w 2010 r.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w Podlaskiem w analizowanym roku kształtowała się na poziomie 91,5 m² i była o 1,4 m² niższa niż w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim i 2010 r. zmniejszyła się odpowiednio o 5,0 m² i o 8,8 m². Mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej zrealizowano w gminie wiejskiej Kołaki Kościelne (303,0 m²) w indywidualnej formie budownictwa, najmniejsze zaś w gminie miejskiej Siemiatycze (43,2 m²) w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem.

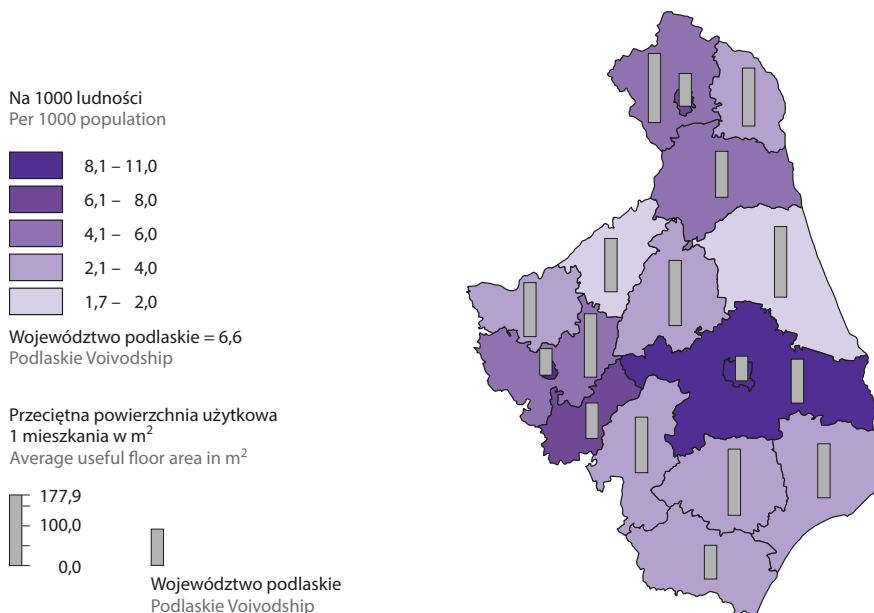
Średnia powierzchnia mieszkań zrealizowanych na terenach wiejskich była niemal 2-krotnie wyższa niż w miastach (w 2021 r. wyniosła odpowiednio 139,3m² i 71,5 m²), a różnica ta była najbardziej znacząca w odniesieniu do mieszkań wybudowanych z przeznaczeniem na sprzedaż bądź wynajem.

Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu wśród lokali oddanych do użytkowania na przestrzeni lat 2010–2021 charakteryzowała się tendencją spadkową zarówno w województwie podlaskim jak i w kraju, przy czym mieszkania o większej liczbie izb były realizowane na terenach wiejskich. W 2021 r., zarówno w Podlaskiem jak i w Polsce, w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się ona o 0,4 i wyniosła 3,9. W regionie najwyższe wartości tego wskaźnika zaobserwowano w gminie wiejskiej Kołaki Kościelne (9,0), gminie miejsko-wiejskiej Jedwabne (8,0) oraz gminach wiejskich: Wiżajny (7,8), Kobylin-Borzymy (7,5) i Poświętne (7,3), natomiast najniższe – w gminie miejsko-wiejskiej Kleszczole (2,0) oraz gminach wiejskich Dziadkowie i Mielnik (po 2,5).

Wynikiem przeliczenia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności jest wskaźnik nasilenia budownictwa mieszkaniowego. W województwie podlaskim i w Polsce w latach 2010–2021 cechował się on tendencją wzrostową. W 2021 r. w Podlaskiem wskaźnik ten kształtował się na poziomie 6,6 i był wyższy o 0,5 od zanotowanego w kraju. Jego wartość w województwie wzrosła w odniesieniu do roku poprzedniego i 2010 odpowiednio o 1,1 oraz o 3,0. Najwyższe wartości wskaźnika nasilenia budownictwa mieszkaniowego w 2021 r. w regionie zaobserwowano w powiecie białostockim (11,0), mieście Białystok

(10,9) i mieście Łomża (9,0), najniższe zaś w powiatach: grajewskim (1,7), sokólskim (1,8) oraz kolneńskim i monieckim (po 2,1).

Mapa 41. Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.
Map 41. Dwellings completed in 2021

W województwie podlaskim w 2021 r. wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 10444 mieszkań, co stanowiło 3,1% ich ogólnej liczby w kraju. Oznacza to wzrost o 14,7% w porównaniu z rokiem poprzednim oraz ponad 2-krotny w odniesieniu do 2010 r.

W omawianym roku większość pozwoleń na budowę mieszkań lub zgłoszeń z projektem budowlanym dotyczyło inwestycji przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (58,3% ogólnej ich liczby). Mniej liczną grupę stanowiły budynki mieszkalne realizowane na potrzeby własne inwestorów (33,2%). Udziały kolejnych form budownictwa mieszkaniowego, tj.: komunalnego, spółdzielczego i społecznego czynszowego wyniosły odpowiednio: 6,1%, 1,3% i 1,1%.

Większą niż w poprzednim roku liczbę mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym odnotowano w większości powiatów województwa, przy czym najwyższy wzrost miał miejsce w powiecie grajewskim (3,5-krotny), mieście Suwałki (ponad 3-krotny) oraz powiecie łomżyńskim (o 43,8%). Mniejszą niż w 2020 r. liczbę lokali mieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym zaobserwowano w powiatach: hajnowskim (o 32,5%), sejneńskim (o 24,5%) i siemiatyckim (o 24,4%).

W Podlaskiem w 2021 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wyniosła 8378, co stanowiło 3,0% ich łącznej liczby w Polsce. W analizowanym okresie inwestorzy rozpoczęli realizację większej o 13,9% liczby mieszkań w porównaniu z 2020 r. i o 81,0% – w odniesieniu do 2010 r.

W 2021 r. w województwie podlaskim najwięcej mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 5233 (62,5% ich ogólnej liczby) oraz w budownictwie indywidualnym – 2976 (35,5%). Pozostałe mieszkania, których realizację rozpoczęto w tym okresie (2,0% ogółu) to mieszkania spółdzielcze (129) i komunalne (40).

W odniesieniu do 2020 r. wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto stwierdzono w trzynastu powiatach województwa, a najwyższy zaobserwowano w powiatach grajewskim (3-krotny) i bielskim (2-krotny). Znaczny spadek zanotowano natomiast w powiatach augustowskim (o 44,8%) oraz sejneńskim (o 33,3%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2021 r. zanotowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do roku poprzedniego, podczas gdy rok wcześniej odnotowano jej spadek. W omawianym okresie, podobnie jak przed rokiem, zwiększyła się sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość sprzedaży detalicznej towarów (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2021 r. była wyższa w odniesieniu do roku poprzedniego i 2010 odpowiednio o 21,2% i 49,8%. W skali kraju w analizowanym okresie sprzedaż detaliczna towarów zwiększyła się o 12,9% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 78,6% w odniesieniu do 2010 r. W 2020 r. w województwie podlaskim sprzedaż detaliczna towarów ukształtowała się na poziomie niższym o 0,5% niż rok wcześniej, a w kraju zmniejszyła się o 2,6%.

Tablica 41. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
Table 41. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
Ogółem Total	105,6	99,8	99,5	121,2	112,9
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	104,5	123,7	86,0	126,8	113,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	101,5	80,6	87,4	129,0	122,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	99,9	100,4	105,1	103,6	104,7
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialized stores	98,7	107,0	121,2	123,8	.
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	102,4	117,0	95,7	122,1	110,3
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	88,4	110,4	80,9	98,6	132,0
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	88,6	85,9	73,1	139,0	109,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	47,2	87,0	82,7	109,0	110,8
Pozostałe Others	131,5	98,3	104,4	132,8	112,4

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The dynamic of the retail sales result from, among others, change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organization.

W 2021 r. w województwie podlaskim najwyższy udział w sprzedaży detalicznej ogółem miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (31,5%), zgrupowane

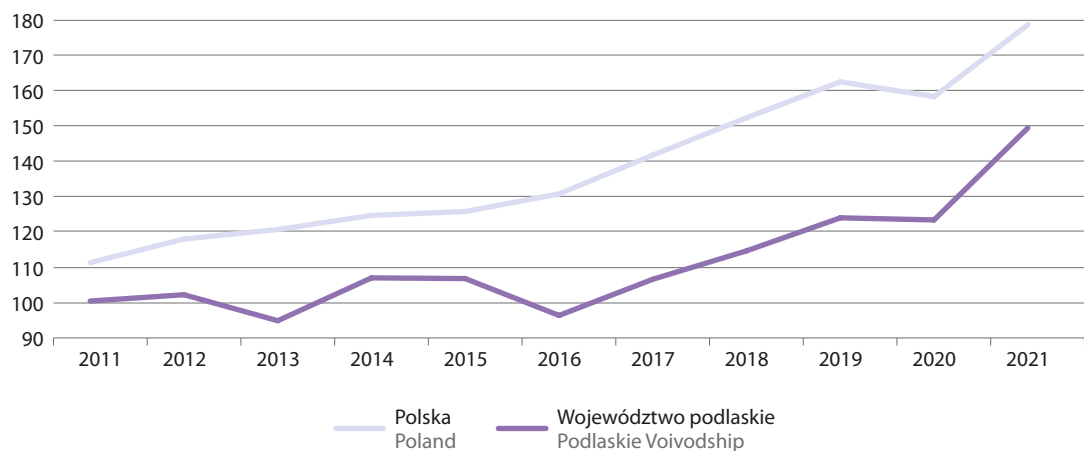
w kategorii „pozostałe” (24,2%), zajmujące się sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (10,8%) oraz pojazdów samochodowych, motocykli, części (9,8%).

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży oraz punktach aptecznych), w placówkach gastronomicznych oraz w sieci hurtowej i u producenta w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

W omawianym roku wśród grup o znaczącym udziale w ogólnej wartości sprzedaży wzrost w odniesieniu do 2020 r. zanotowano m.in. w jednostkach zgrupowanych w kategorii „pozostałe” (o 32,8%), przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 29,0%), zajmujących się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 26,8%) oraz w jednostkach handlujących żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi (o 3,6%).

**Wykres 76. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)
2010=100**

Chart 76. Indices of retail sales of goods (current prices)
2010=100

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W 2021 r. w województwie podlaskim wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych zwiększyła się o 29,3% w odniesieniu do poziomu zanotowanego przed rokiem i 2-krotnie w porównaniu z 2010 r. (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano wzrost odpowiednio o 34,3% i 99,7%). W 2020 r. sprzedaż hurtowa wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 8,1% w jednostkach handlowych i o 10,8% w przedsiębiorstwach hurtowych. W 2021 r. w skali kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych była o 22,5% wyższa niż rok wcześniej (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe – o 21,8%). Wśród grup dominujących w regionie w skali roku najbardziej wzrosła sprzedaż hurtowa półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 48,8%), żywności (o 14,7%) oraz kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 6,5%), natomiast największy spadek odnotowano w sprzedaży hurtowej napojów alkoholowych i bezalkoholowych (o 13,6%).

Transport

Transport

W końcu 2020 r. ponad połowę dróg publicznych stanowiły drogi o nawierzchni twardej, z czego prawie 92% to drogi o nawierzchni twardej ulepszonej, których długość zwiększyła się w ciągu roku.

Długość dróg ekspresowych w końcu 2020 r. była większa niż przed rokiem.

W analizowanym roku znacznie zwiększyła się długość ścieżek rowerowych.

W końcu grudnia 2020 r. wielkość taboru komunikacji miejskiej nie zmieniła się w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym spadku długości linii i liczby miejsc oferowanych pasażerom w autobusach.

Liczba i długość krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w końcu 2020 r. była mniejsza niż rok wcześniej, natomiast w dniu 31 grudnia 2020 r. nie funkcjonowała żadna linia międzynarodowa.

Długość linii kolejowych nie uległa zmianie w porównaniu z poprzednim rokiem.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., długość sieci dróg publicznych w województwie podlaskim wynosiła 27155,6 km, co stanowiło 6,3% ogółu dróg publicznych w Polsce. Oznacza to przyrost długości tych dróg w województwie w porównaniu z zanotowaną w końcu 2019 r. (o 1,3%) i w końcu 2010 r. (o 12,2%). Ponad połowę (52,4% ogółu) dróg publicznych w Podlaskiem w końcu grudnia 2020 r. stanowiły drogi o nawierzchni twardej, z czego 91,5% było drogami o nawierzchni twardej ulepszonej.

Tablica 42. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Public roads by types of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w km		in km	
Ogółem Total	24195,4	26596,5	26818,0	27155,6
O nawierzchni twardej Hard surface	11998,9	12924,6	13736,0	14232,2
w tym ulepszonej of which improved	10628,9	11841,0	12738,6	13028,5
O nawierzchni gruntowej Unsurfaced	12196,5	13671,9	13082,0	12923,4

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Drogi krajowe i wojewódzkie znajdujące się na obszarze województwa podlaskiego charakteryzują się nawierzchnią twardą ulepszoną. W końcu grudnia 2020 r. w regionie odnotowano 991,6 km dróg krajowych (o 2,9 km mniej niż rok wcześniej i o 14,3 km więcej niż 10 lat wcześniej) oraz 1375,4 km dróg wojewódzkich (wzrost w skali roku i na przestrzeni 10 lat wyniósł odpowiednio 2,2 km i 135,1 km).

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1440) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

W końcu analizowanego roku drogi powiatowe w Podlaskiem osiągnęły długość 7625,3 km i stanowiły 6,1% sieci dróg tego typu w kraju. Ich długość, w odniesieniu do stanu w końcu 2019 r. jak i w końcu

2010 r., zmniejszyła się odpowiednio o 18,7 km oraz o 202,5 km. W końcu 2020 r. 88,0% dróg powiatowych w województwie miało nawierzchnię twardą, z czego 91,1% – twardą ulepszoną.

Najdłuższą sieć dróg, zarówno w województwie podlaskim jak i w kraju, stanowiły drogi gminne. Ich udział w długości dróg publicznych w końcu grudnia 2020 r. w województwie wynosił 63,2%, w Polsce zaś 59,8%. W końcu analizowanego roku w Podlaskiem długość dróg gminnych wynosiła 17163,3 km (w kraju 257203,9 km), co oznacza wzrost ich długości zarówno w porównaniu z zanotowaną przed rokiem (o 2,1%), jak i ze stanem odnotowanym w końcu 2010 r. (o 21,3%).

**Tablica 43. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 43. Hard surface public roads
As of 31 December

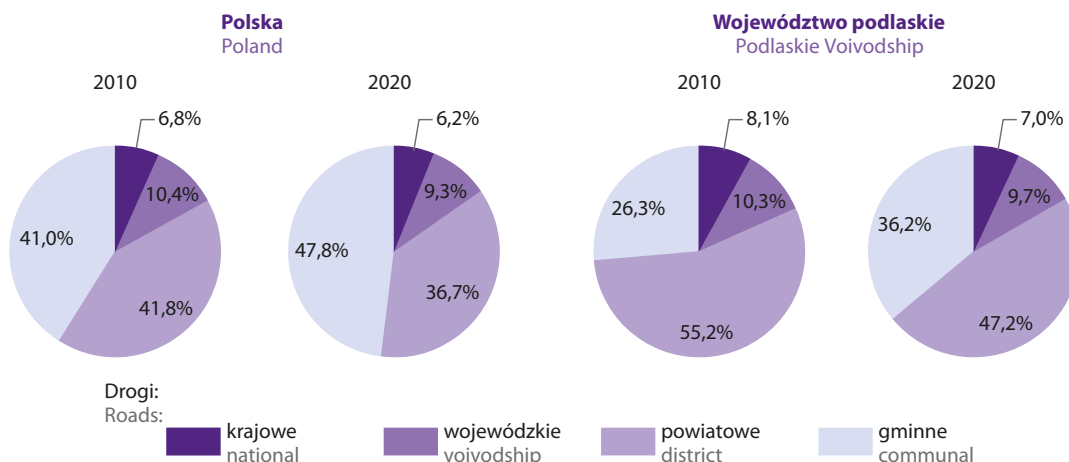
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w km		in km	
Ogółem Total	11998,9	12924,6	13736,0	14232,2
na 100 km ² per 100 km ²	59,4	64,0	68,0	70,5
Z liczby ogółem: Of total number:				
o nawierzchni ulepszonej with improved surface	10628,9	11841,0	12738,6	13028,5
ekspresowe expressways	–	45,9	103,0	109,6

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Na przestrzeni lat 2010–2020 w województwie zdecydowana większość dróg gminnych charakteryzowała się nawierzchnią gruntową, przy czym obserwowano powolny spadek jej udziału na rzecz dróg o nawierzchni twardej. W końcu 2020 r. w Podlaskiem drogi gminne o nawierzchni gruntowej stanowiły 70,0% ogółu dróg gminnych publicznych, co oznacza spadek o 2,2 p. proc. w stosunku do udziału zanotowanego w końcu 2019 r. oraz o 7,7 p. proc. w odniesieniu do stanu w końcu grudnia 2010 r.

**Wykres 77. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 77. Structure of hard surface public roads
As of 31 December

Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano wzrost długości dróg ekspresowych w województwie podlaskim. W końcu 2020 r. długość tych dróg wynosiła 109,6 km (w Polsce – 2548,5 km) i w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej i w końcu 2015 r. zwiększyła się odpowiednio o 6,4% oraz ponad 2-krotnie.

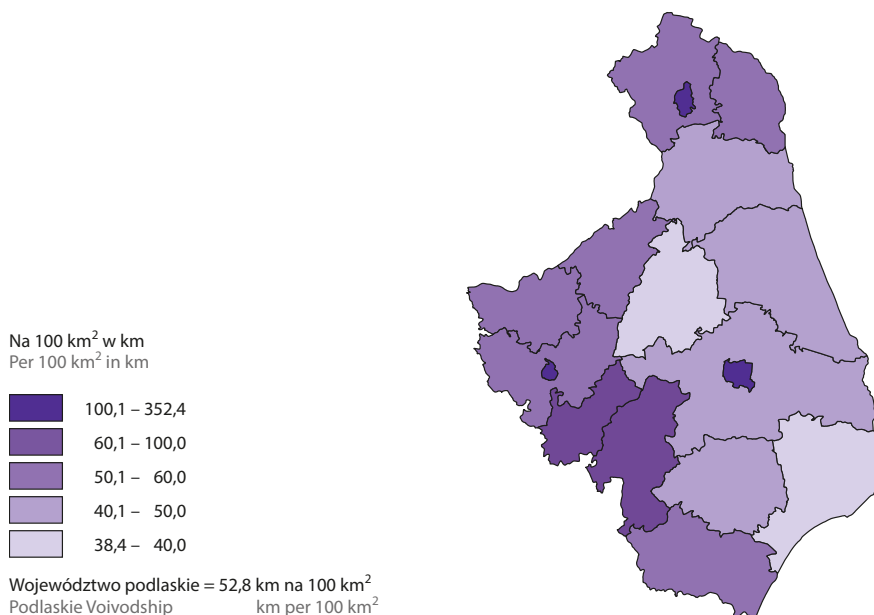
W Podlaskiem w końcu analizowanego roku wskaźnik gęstości dróg krajowych o nawierzchni twardej wynosił 4,9 km na 100 km² (w Polsce – 6,2 km na 100 km²), czyli utrzymał się na takim samym poziomie jak przed rokiem i jednocześnie wzrósł o 0,1 km na 100 km² w stosunku do zanotowanego w końcu 2010 r.

Według stanu w końcu grudnia 2020 r., na 100 km² powierzchni województwa podlaskiego przypadało 6,8 km dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej (9,3 km na 100 km² w kraju). Oznacza to, że wartość tego wskaźnika, w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej nie uległa zmianie, natomiast w odniesieniu do stanu w końcu 2010 r. – wzrosła o 0,7 km na 100 km².

Wskaźnik dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej w Podlaskiem w końcu 2020 r. wynosił 58,8 km na 100 km² (w Polsce – 84,7 km na 100 km²), co oznacza wzrost jego poziomu w stosunku do stanu w końcu 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 2,5 km na 100 km² oraz o 10,3 km na 100 km².

Mapa 42. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 42. Improved hard surface communal and district roads in 2020
As of 31 December

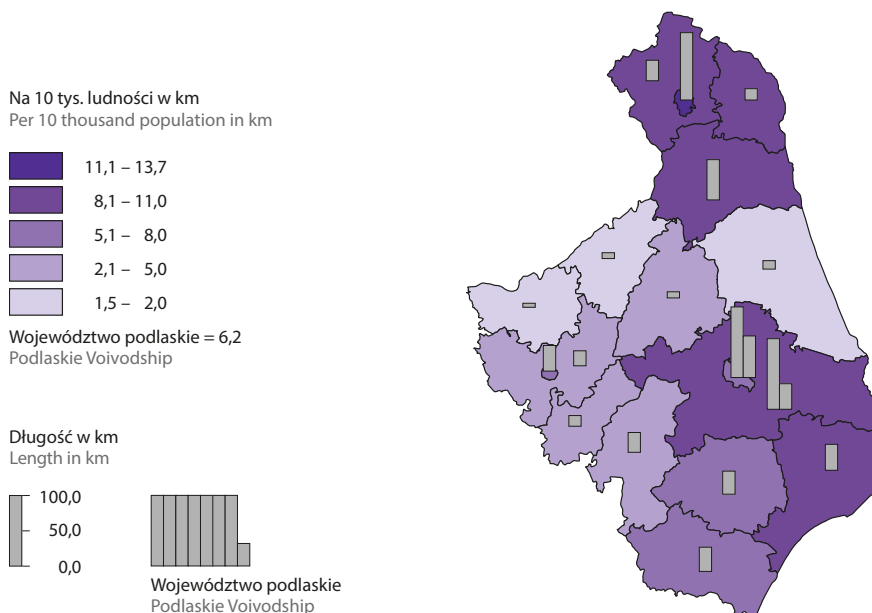
Długość dróg ekspresowych przypadająca na 1000 km² w Podlaskiem w końcu analizowanego roku wynosiła 5,4 km (w kraju – 13,6 km) i była to wartość wyższa o 0,3 km od zaobserwowanej w końcu poprzedniego roku oraz o 3,2 km od odnotowanej 5 lat wcześniej.

W województwie podlaskim w końcu 2020 r. udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg wynosił 52,1% (w Polsce – 30,6%) i był niższy od zanotowanego w końcu 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 1,4 p. proc. oraz o 3,4 p. proc. W końcu analizowanego roku najwyższy udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w łącznej długości tych dróg zaobserwowano w powiatach: sejneńskim (69,2%), monieckim (65,1%) oraz wysokomazowieckim (61,8%), najniższy zaś w miastach: Łomża (6,5%), Białystok (8,8%) i Suwałki (14,2%).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., długość ścieżek rowerowych w województwie podlaskim wynosiła 731,9 km, co stanowiło 4,2% ogółu długości ścieżek rowerowych w Polsce. Oznacza to wzrost ich długości zarówno w porównaniu z zanotowaną przed rokiem (o 102,2 km), jak i ze stanem odnotowanym 31 grudnia 2011 r. (o 552,0 km). W końcu analizowanego roku wskaźnik gęstości ścieżek rowerowych na 100 km² w Podlaskiem wynosił 3,6 km (w kraju – 5,5 km) i był on wyższy o 0,5 km niż w końcu 2019 r. oraz o 2,7 km od odnotowanego 9 lat wcześniej. Na przestrzeni lat 2011–2020 w województwie podlaskim obserwowano wzrost długości ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W końcu 2020 r. wartość tego wskaźnika wynosiła 6,2 km i była większa o 0,9 km niż przed rokiem i o 4,7 km niż w końcu 2011 r.

Mapa 43. Ścieżki rowerowe w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 43. Bicycle tracks in 2020
As of 31 December

W końcu omawianego roku najczęściej ścieżek rowerowych odnotowano w mieście Białystok – 158,9 km, powiecie białostockim – 136,2 km oraz w mieście Suwałki – 95,3 km. W odniesieniu do 31 grudnia 2011 r. największy wzrost długości ścieżek rowerowych zaobserwowano w powiecie białostockim – o 116,8 km oraz w miastach Białystok i Suwałki – odpowiednio o 92,7 km i 55,4 km.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r., komunikacja miejska w województwie podlaskim realizowana była wyłącznie na liniach autobusowych, których ogólna długość wynosiła 1537,5 km (w Polsce – 60092,4 km), w tym na terenach wiejskich – 519,8 km. W końcu 2020 r. w Podlaskiem, w porównaniu ze stanem zaobserwowanym rok wcześniej, długość linii autobusowych zmniejszyła się o 0,6%, natomiast w odniesieniu do stanu w końcu 2010 r. – wzrosła o 38,8%.

W końcu grudnia analizowanego roku wielkość taboru komunikacji miejskiej nie uległa zmianie w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej, natomiast w porównaniu ze stanem z końca 2010 r. spadła o 4,9%. Liczba miejsc oferowanych pasażerom w autobusach komunikacji miejskiej na przestrzeni ostatnich lat ulegała wahaniom, a w końcu 2020 r. osiągnęła poziom 42692 szt., co oznacza zmniejszenie ich ilości w stosunku do stanu w końcu 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 0,3% i 1,3%.

**Tablica 44. Komunikacja miejska^a
Stan w dniu 31 grudnia**Table 44. Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Długość linii komunikacji miejskiej – linii autobusowych w km Length of urban transport lines – bus lines in km	1108,0	1196,5	1547,0	1537,5
Tabor autobusowy: Fleet of buses:				
w sztukach in units	388	355	369	369
liczba miejsc number of seats in	43275	43108	42811	42692
w tym przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych: of which adjusted to carrying the disabled persons:				
w sztukach in units	297	325	353	356
liczba miejsc number of seats	32940	37651	41142	41422
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku): Transport of passengers ^b (during the year):				
w milionach in millions	99,4	108,9	96,6	41,4
na 1 mieszkańca per capita	82,6	91,5	81,9	35,2

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.
a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

W latach 2010–2020 przeważająca część autobusów komunikacji miejskiej w Podlaskiem była przystosowana do przewozu osób niepełnosprawnych, przy czym ich udział w taborze cechował się tendencją wzrostową. Według stanu w końcu 2020 r., odsetek autobusów komunikacji miejskiej ułatwiających przemieszczanie się osobom z niepełnosprawnościami wynosił 96,5% ogółu taboru i był o 0,8 p. proc. wyższy niż przed rokiem i o 20,0 p. proc. wyższy niż w końcu 2010 r.

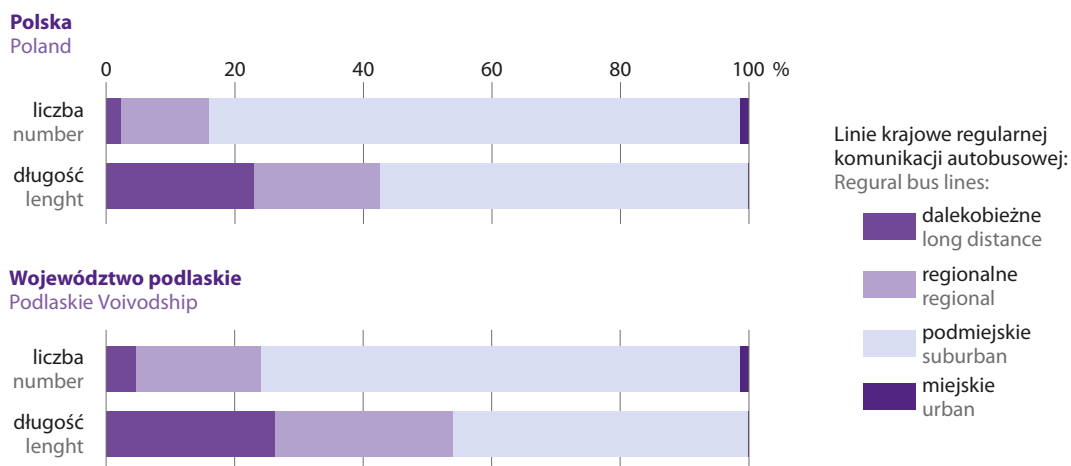
Komunikacją miejską w województwie podlaskim w 2020 r. przewieziono 41,4 mln pasażerów (w Polsce łącznie 2270,8 mln), tj. o 55,2 mln osób mniej niż w 2019 r. i o 58,1 mln osób mniej w porównaniu z 2010 r.

Na przestrzeni lat 2010–2020 liczba i długość krajowych oraz międzynarodowych linii regularnej komunikacji autobusowej zazwyczaj charakteryzowały się tendencją malejącą, zarówno w województwie podlaskim jak i w Polsce. W końcu 2020 r. w Podlaskiem w regularnej komunikacji autobusowej krajowej, w odniesieniu do stanu z końca 2019 r., odnotowano spadek liczby linii komunikacyjnych o 13,6% (z 594 do 513) oraz zmniejszenie ich długości o 18,7% (z 36,4 tys. km do 29,6 tys. km). W porównaniu ze stanem w końcu 2010 r. liczba tych linii komunikacyjnych spadła o 38,1%, a ich długość uległa skróceniu o 39,3%. W końcu 2020 r. w ogólnej liczbie linii krajowych w województwie dominowały linie podmiejskie, stanowiąc 74,3% ogółu.

Według stanu w końcu 2020 r., w Podlaskiem nie realizowano przewozów międzynarodową regularną komunikacją autobusową, podczas gdy rok wcześniej funkcjonowała 1 linia komunikacyjna tego rodzaju o długości 1500 km, a 10 lat wcześniej – 15 linii o łącznej długości 21442 km.

Wykres 78. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 78. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2020 As of 31 December

Długość linii kolejowych eksploatowanych w województwie podlaskim w końcu 2020 r. wynosiła 757 km, co stanowiło 3,9% ich długości w kraju. W porównaniu ze stanem w końcu 2019 r. nie uległa ona zmianie, natomiast w odniesieniu do stanu w końcu grudnia 2010 r. długość omawianych linii kolejowych zmniejszyła się o 2 km.

W regionie w dniu 31 grudnia 2020 r., podobnie jak rok wcześniej, gęstość sieci kolejowej wynosiła 3,7 km na 100 km² (w Polsce – 6,2 km na 100 km²) i była o 0,1 km na 100 km² niższa w odniesieniu do stanu w końcu 2010 r.

Liczba osób korzystających z transportu kolejowego w kraju od 2015 r. systematycznie wzrastała, jednak w 2020 r. tendencja ta uległa zmianie. W omawianym roku w Polsce koleją przewieziono 208,7 mln osób, tj. o 37,8% mniej niż w 2019 r. Oznacza to, że odsetek osób korzystających z transportu kolejowego w województwie podlaskim wśród ogółu pasażerów linii kolejowych w kraju ukształtował się na poziomie 0,8% i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 0,1 p. proc., natomiast w odniesieniu do 2010 r. zmniejszył się o 0,3 p. proc.

Energia Energy

Na przestrzeni lat 2010–2020 moc zainstalowana i moc osiągalna w elektrowniach cechowały się tendencją wzrostową.

W 2020 r. zanotowano wzrost produkcji energii elektrycznej ogółem w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym wzroście produkcji energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii.

Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w latach 2010–2014 ulegała nieznacznym wahaniom, a od 2015 r. systematycznie rosła.

Wielkość zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r., w przeciwieństwie do sytuacji odnotowanej przed rokiem, zwiększyła się w skali roku zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich.

W latach 2010–2020 zarówno w województwie podlaskim, jak i w Polsce, obserwowano przyrost mocy zainstalowanej w elektrowniach. W 2020 r. w Podlaskiem osiągnęła ona wartość 636,5 MW (w kraju – 51792,7 MW), co oznacza zwiększenie poziomu mocy o 20,0% w stosunku do roku poprzedniego oraz o 102,4% w porównaniu z 2010 r. (w Polsce wzrost mocy zainstalowanej wyniósł odpowiednio 9,2% i 43,6%). Średnioroczne tempo wzrostu mocy zainstalowanej w elektrowniach w województwie podlaskim w omawianym czasie wyniosło 7,3% (w kraju – 3,7%).

W analizowanym okresie podobnie sytuacja kształtowała się w odniesieniu do mocy osiągalnej w elektrowniach – odnotowywano z roku na rok jej przyrost w województwie i w kraju (z wyjątkiem 2013 r.). W Podlaskiem w 2020 r. moc osiągalna zainstalowanych urządzeń prądowych wyniosła 587,9 MW (w kraju – 49732,6 MW) i była wyższa od zanotowanej w latach 2019 i 2010 odpowiednio o 21,8% i ponad 2-krotnie (w Polsce wzrosła odpowiednio o 7,4% i 37,9%). Średnioroczne tempo wzrostu mocy osiągalnej w województwie wyniosło 7,9%, a w kraju – 3,3%.

Ilość energii wyprodukowanej w województwie podlaskim w 2020 r. wyniosła 1312,1 GWh, co stanowiło 0,8% jej łącznego wytworzenia w Polsce. Oznacza to wzrost produkcji energii w regionie w porównaniu z 2019 r. (o 1,1%), jak i w odniesieniu do 2010 r. (ponad 2-krotny).

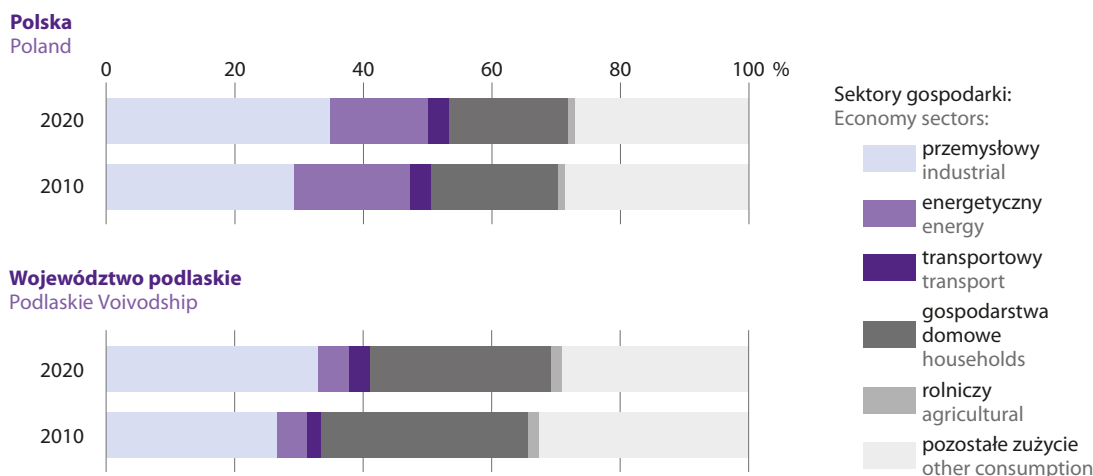
Większość energii elektrycznej w Podlaskiem w 2020 r. pozyskano ze źródeł odnawialnych (79,8% ogółu), natomiast w kraju ich udział w całkowitej produkcji ukształtował się na dużo niższym poziomie (17,9% ogółu). W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie ilość wytworzonej energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii zwiększyła się o 7,4% (w Polsce – o 11,3%), a w odniesieniu do 2010 r. wzrost był ponad 4-krotny (w kraju zanotowano wzrost ponad 2-krotny).

Ilość energii elektrycznej wytwarzanej co roku w województwie, na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat, nie była wystarczająca do pokrycia całkowitego na nią zapotrzebowania. W analizowanych latach w Podlaskiem stosunek produkcji energii elektrycznej do jej zużycia oscylował w granicach od 23,5% do 42,7%.

Informacje o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Wykres 79. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki

Chart 79. Structure of electricity consumption by economy sectors

W 2020 r. w województwie podlaskim zużyto 3,3 tys. GWh energii elektrycznej, co stanowiło 2,0% jej ogólnego zużycia w Polsce. Oznacza to wzrost wykorzystania energii w stosunku do roku 2019 i 2010 odpowiednio o 0,9% i o 21,8% (w kraju odpowiednio spadek o 2,6% oraz wzrost o 11,7%). W 2020 r. sektorem

gospodarki o największym udziale zużycia energii był przemysł zarówno w województwie (32,8% ogółu), jak i w Polsce (34,6% ogółu). Najwyższy zaobserwowany wzrost zużycia energii elektrycznej w województwie podlaskim w 2020 r., w porównaniu z 2010 r., dotyczył sektora transportowego i wyniósł 78,0%.

Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w latach 2010–2014 ulegała nieznacznym wahaniom, a od 2015 r. systematycznie rosła i w 2020 r. osiągnęła wartość 496,1 tys., co stanowiło 3,1% ich łącznej liczby w kraju. Odbiorców energii elektrycznej w Podlaskiem w końcu 2020 r. było więcej niż rok i 10 lat wcześniej odpowiednio o 1,2% i 5,6% (w Polsce liczba odbiorców wzrosła odpowiednio o 1,4% oraz 11,4%). W miastach oraz na obszarach wiejskich województwa w końcu 2020 r. odnotowano wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej w skali roku odpowiednio o 1,8% do poziomu 301,2 tys., oraz o 0,2% do poziomu 194,9 tys.

Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Table 45. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	469,9	469,8	490,3	496,1
miasta urban areas	270,0	277,8	295,8	301,2
wieś rural areas	199,9	192,0	194,5	194,9
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	893,1	894,6	937,7	965,2
miasta urban areas	473,8	454,1	461,3	479,3
wieś rural areas	419,3	440,5	476,4	485,9
na odbiorcę ^a w kWh per consumer ^a in kWh	1900,7	1904,2	1912,4	1945,4
miasta urban areas	1754,6	1634,9	1559,4	1591,4
wieś rural areas	2098,1	2293,7	2449,3	2492,4

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Energii.

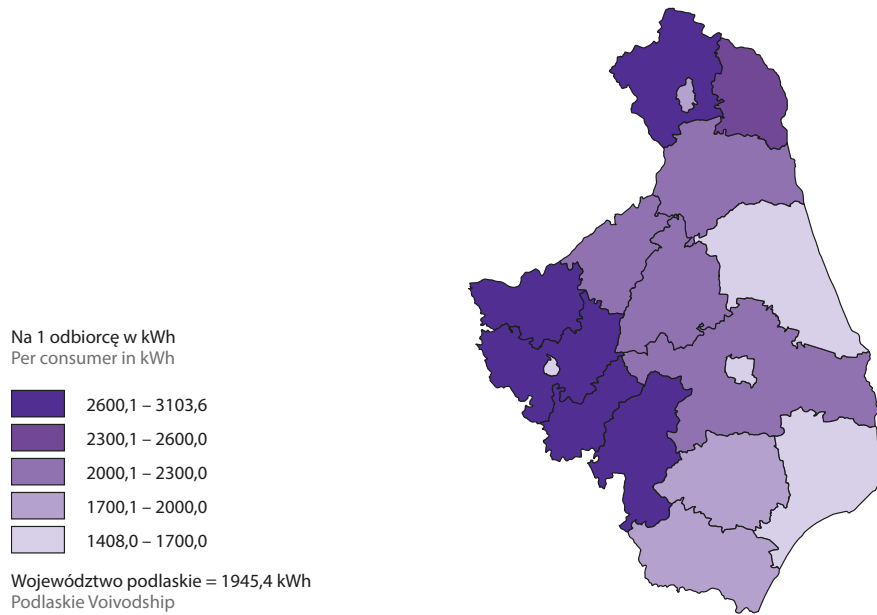
a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Energy.

W województwie podlaskim w 2020 r. zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe wyniosło 965,2 GWh, co stanowiło 3,1% ogólnego jej zużycia w Polsce. W odniesieniu do roku poprzedniego, jak i 2010 r. oznacza to wzrost konsumpcji energii elektrycznej w Podlaskiem odpowiednio o 2,9% i 8,1% (w kraju wzrost zużycia energii wyniósł odpowiednio 3,0% i 5,9%). W 2020 r. w województwie podlaskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, zaobserwowano wzrost wykorzystania energii elektrycznej zarówno w miastach (o 3,9% do poziomu 479,3 GWh), jak i na terenach wiejskich (o 2,0% do poziomu 485,9 GWh).

Zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca w Podlaskiem w 2020 r. ukształtowało się na poziomie 820,3 kWh i było nieznacznie niższe od zanotowanego w kraju, gdzie wyniosło 822,2 kWh. Uwzględniając podział na miasta i wieś, wyższe wartości tego wskaźnika w województwie w latach 2010–2020 odnotowywano na obszarach wiejskich, przy czym poziom zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na mieszkańca na terenach wiejskich wzrastał co roku, a w miastach ulegał wahaniom. W 2020 r. wskaźnik zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca na obszarach wiejskich wyniósł 1055,2 kWh, a w miastach osiągnął poziom 669,3 kWh.

Mapa 44. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r.
Map 44. Consumption of electricity in households in 2020

Rozdział 7

Chapter 7

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Finances of local government units

W latach 2010–2020 na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 14 powiatów, 3 miasta na prawach powiatu oraz 118 gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu). Miasta na prawach powiatu realizują równocześnie zadania gmin oraz powiatów i sporządzają jeden budżet, dlatego też dochody i wydatki gmin podane zostały bez dochodów i wydatków gmin mających status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu przedstawiono łącznie dla części gminnej oraz powiatowej. Dane dotyczące gmin województwa podlaskiego zawarte w rozdziale dotyczą 115 gmin, wśród których 10 posiadało status gminy miejskiej, 27 – gminy miejsko-wiejskiej, a 78 – gminy wiejskiej. W latach 2010–2020 liczba jednostek na poszczególnych poziomach nie uległa zmianie, ale od 2011 r. ubyla jedna gmina wiejska, która otrzymała status gminy miejsko-wiejskiej.

7.1. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units budgets

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim w 2020 r. wzrosły zarówno w porównaniu z 2019 r., jak i 2010 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się one na nieco niższym poziomie niż średnio w Polsce.

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego były dochody własne, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż średnio w kraju. Istotne źródło dochodów jednostek samorządu terytorialnego stanowiły również dotacje.

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego osiągnęły dochody ogółem w wysokości 9310,1 mln zł. Były one wyższe od uzyskanych w 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 4,5% i 88,5% oraz stanowiły 3,1% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z terenu całego kraju.

W analizowanym roku spośród jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim największy udział w realizacji dochodów, na poziomie 45,3%, miały gminy. Stosunkowo duży odsetek, sięgający 34,5%, stanowiły dochody miast na prawach powiatu. Udział dochodów powiatów wyniósł 11,2%, zaś województwa – 9,0%.

W 2020 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego przypadające na 1 mieszkańca województwa podlaskiego ukształtowały się na poziomie 7913 zł (w Polsce – 7950 zł), tj. wyższym niż w 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 4,8% i 92,9%. W 2020 r. najwyższą wartość analizowanego wskaźnika odnotowano w miastach na prawach powiatu – 7467 zł, w dalszej kolejności w gminach – 5654 zł, powiatach – 1389 zł oraz w województwie – 714 zł. Wśród gmin największy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca stwierdzono w gminie wiejskiej Mielnik (9934 zł), natomiast najmniejszy – w gminie wiejskiej Grodzisk (4433 zł). W przypadku miast na prawach powiatu były to odpowiednio: Białystok (7528 zł) oraz Suwałki (7301 zł). W odniesieniu do powiatów najkorzystniejsza sytuacja w tym zakresie w województwie wystąpiła w powiecie sejneńskim (1765 zł), zaś najmniej korzystna – w powiecie łomżyńskim (1141 zł).

Tablica 46. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 46. Revenue of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w dochodach ogółem w % share of own revenue in total revenue in %
Ogółem Total	4101,43	5130,98	7551,34	7912,89	41,2
Gminy ^a Gminas ^a	2622,27	3369,00	5180,94	5654,28	40,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4229,05	4538,73	7247,33	7467,20	44,8
Powiaty Powiats	840,56	982,68	1364,70	1389,27	38,8
Województwo Voivodship	367,24	712,09	749,77	714,45	31,7

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

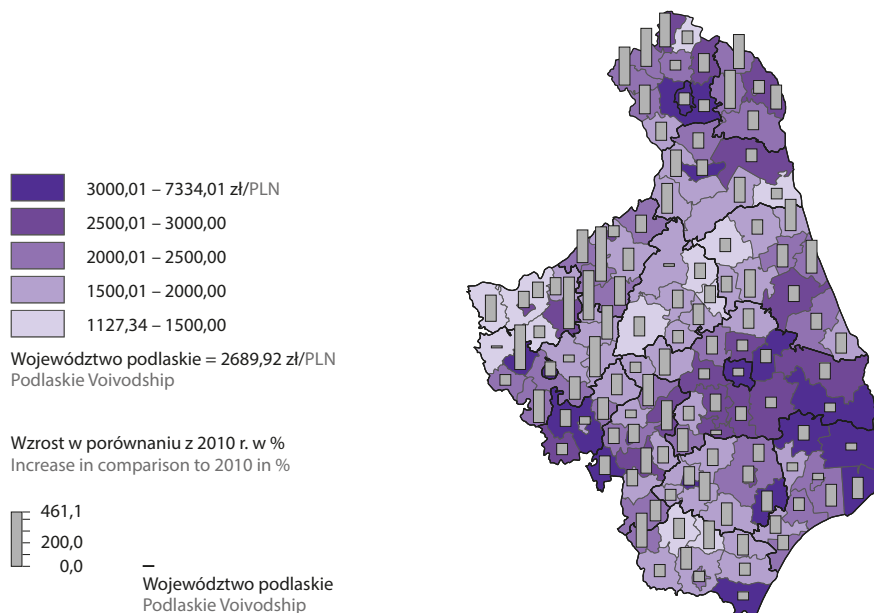
Na dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego składają się dochody własne, dotacje oraz subwencja ogólna.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są: udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), wpływy z podatków oraz opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez JST (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej), odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej) i inne.

Głównym źródłem dochodów w budżetach jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim były dochody własne, na które przypadało 3833,5 mln zł, tj. 41,2% dochodów ogółem (w kraju – 48,0%). Oznacza to ich wzrost o 7,3% w stosunku do 2019 r. oraz 2-krotny w porównaniu z 2010 r. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w miastach na prawach powiatu i wyniósł on 44,8%. W gminach ukształtował się na poziomie 40,9%, w powiatach – 38,8%, zaś w województwie – 31,7%. Udział dochodów własnych w dochodach poszczególnych gmin był zróżnicowany i wahał się od 21,0% w gminie wiejskiej Zbójna do 73,8% w gminie wiejskiej Mielnik. W odniesieniu do miast na prawach powiatu dochody własne stanowiły 45,6% dochodów ogółem Białegostoku, 44,0% – Suwałk oraz 41,6% – Łomży. Wśród powiatów najwyższy ich udział zanotowano w powiecie białostockim (56,6%), a najniższy – w monieckim (28,8%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 3258 zł (w kraju – 3816 zł) i były wyższe w odniesieniu do 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 7,6% i ponad 2-krotnie. Analizowany wskaźnik mieścił się w przedziale od 226 zł w województwie do 3342 zł w miastach na prawach powiatu.

Mapa 45. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2020 r.
 Map 45. Own revenue of gminas budgets^a per capita in 2020

^a Dochody własne budżetów miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Own revenue of the budgets of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Dotacje ogółem obejmują dotacje celowe, a także dotacje z §§ 200 i 620 oraz dotacje z §§ 205 i 625 (funkcjonujące od 2015 r.). W niniejszej publikacji pod pojęciem „dotacji z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625” należy rozumieć dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich.

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego, oprócz dochodów własnych, otrzymały również dotacje w kwocie 3081,9 mln zł, które stanowiły 33,1% dochodów ogółem (w Polsce – 30,0%). Były one o 2,6% niższe niż rok wcześniej, ale ponad 2-krotnie wyższe w stosunku do 2010 r. Dotacje miały największe znaczenie w przypadku budżetu województwa, gdzie stanowiły 39,1% dochodów ogółem, a najmniejsze w powiatach – 24,8%. Wśród gmin województwa podlaskiego udział dotacji w dochodach ogółem był zróżnicowany i wahał się od 19,5% w gminie wiejskiej Mielnik do 49,3% w gminie miejskiej Siemiatycze. Najwyższy udział dotacji w dochodach miast na prawach powiatu zanotowano w Białymstoku (31,9%), natomiast niższy wystąpił w Suwałkach i Łomży (odpowiednio 31,1% i 30,3%). W przypadku powiatów odsetek dotacji w dochodach ogółem kształtował się w przedziale od 16,5% w powiecie zambrowskim do 40,0% w powiecie sejneńskim.

W analizowanym roku z dotacji ogółem na dotacje celowe jednostek samorządu terytorialnego przypadało 2297,1 mln zł, z czego gminy otrzymały 1290,5 mln zł, miasta na prawach powiatu – 761,2 mln zł, powiaty – 206,2 mln zł, a województwo – 39,2 mln zł.

Pozostałe dochody z tytułu dotacji tworzyły dotacje z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625⁴, a ich wartość ukształtowała się na poziomie 784,9 mln zł.

⁴ Więcej informacji o zagadnieniach związanych z dotacjami na realizację projektów europejskich w podrozdziale 7.4.

Z dotacji celowych i z paragrafów klasyfikacji budżetowej §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 wyodrębnić można dotacje inwestycyjne dynamizujące rozwój regionu. W 2020 r. w województwie podlaskim w ramach dotacji inwestycyjnych jednostki samorządu terytorialnego otrzymały 660,5 mln zł, co stanowiło 21,4% ogółu dotacji samorządowych (w Polsce – 16,8%) oraz 7,1% dochodów ogółem (w kraju – 5,1%). Największą kwotę dotacji inwestycyjnych stwierdzono w budżecie województwa (211,9 mln zł), a najmniejszą – w budżetach powiatów (75,1 mln zł). Wartość dotacji inwestycyjnych przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego przypadająca na 1 mieszkańca ukształtowała się na poziomie 561 zł (w kraju – 402 zł), przy czym najwyższą wartość wskaźnik ten osiągnął w miastach na prawach powiatu – 474 zł, w dalszej kolejności w gminach – 227 zł, województwie – 180 zł oraz w powiatach – 101 zł.

W 2020 r. z dotacji inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego sfinansowano 34,0% ich wydatków inwestycyjnych (w kraju – 33,0%). W gminach wskaźnik ten wyniósł 22,5%, w powiatach – 30,1%, w miastach na prawach powiatu – 39,9%, a w województwie – 49,1%.

W analizowanym roku jednostkom samorządu terytorialnego przekazano również środki z tytułu subwencji ogólnej z budżetu państwa w kwocie 2394,7 mln zł, stanowiące 25,7% dochodów ogółem (w kraju – 22,0%). Oznacza to, że zwiększyły się one w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2010 odpowiednio o 10,4% i 41,0%. Dominującym składnikiem subwencji była część oświatowa w wysokości 1493,6 mln zł, tj. 62,4% subwencji ogółem (w Polsce – 74,8%). Największy udział subwencji ogólnej stwierdzono w dochodach powiatów (36,4%), a najmniejszy – w dochodach miast na prawach powiatu (23,7%). Biorąc pod uwagę gminy województwa podlaskiego, udział subwencji ogólnej w ich dochodach kształtował się między 6,6% w gminie wiejskiej Mielnik a 40,9% w gminie wiejskiej Zbójna. Wśród miast na prawach powiatu subwencja ogólna stanowiła 28,1% dochodów Łomży, 24,9% – Suwałk, a 22,6% – Białegostoku. W przypadku dochodów powiatów, jej najwyższy odsetek zanotowano w powiecie zambrowskim (50,2%), a najniższy – w białostockim (16,2%).

7.2. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units budgets

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r. wzrosły zarówno w porównaniu z 2019 r., jak i 2010 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego ukształtowały się one na poziomie niższym niż średnio w Polsce.

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż w kraju.

Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego były niższe niż rok wcześniej.

Łączne wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego poniesione w 2020 r. wyniosły 9161,3 mln zł i były wyższe niż w 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 1,8% i 69,0%. Stanowiły one 3,1% wydatków wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w kraju.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego największy udział w wydatkach, wynoszący 44,0%, miały gminy, a następnie miasta na prawach powiatu – 35,8%. Udział wydatków pokrytych z budżetu powiatów ukształtował się na poziomie 10,8%, zaś wydatków poniesionych przez województwo – 9,4%.

Tablica 47. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
 Table 47. Expenditure of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w % share of investment expenditure in total expenditure in %
Ogółem Total	4502,44	5181,65	7633,51	7786,38	21,2
Gminy ^a Gminas ^a	2990,01	3254,98	5060,20	5403,00	18,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4723,15	4716,10	7610,97	7620,32	15,6
Powiaty Powiats	862,09	967,27	1269,38	1325,50	25,2
Województwo Voivodship	341,84	781,93	836,57	731,82	50,1

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
 a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Łączne wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. osiągnęły 7786 zł (w kraju – 7802 zł), tj. więcej niż przed rokiem i w 2010 r. odpowiednio o 2,0% i 72,9%. W 2020 r. najwyższą wartość analizowanego wskaźnika odnotowano w miastach na prawach powiatu – 7620 zł, w dalszej kolejności w gminach – 5403 zł, powiatach – 1325 zł oraz w województwie – 732 zł. W przypadku gmin, najwięcej środków w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowała gmina wiejska Mielnik (10327 zł), natomiast najmniej – gmina wiejska Nurzec-Stacja (4273 zł). W miastach na prawach powiatu najwięcej na 1 mieszkańca wydano w Łomży (7754 zł), następnie w Białymstoku (7643 zł), a najmniej – w Suwałkach (7405 zł). Wśród powiatów najwyższe wydatki na 1 mieszkańca stwierdzono w powiatach wysokomazowieckim (1755 zł) i sokólskim (1673 zł), zaś najniższe – w powiatach łomżyńskim (902 zł) i kolneńskim (1054 zł).

Na wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego składają się wydatki bieżące i majątkowe.

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące. W 2020 r. wyniosły one 7202,4 mln zł i stanowiły 78,6% wydatków ogółem (w Polsce – 83,7%). Oznacza to ich wzrost w stosunku do 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 8,7% i 90,0%. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego oscylował od 49,5% w województwie do 81,3% w gminach. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem poszczególnych gmin był zróżnicowany i wahał się od 55,1% w gminie wiejskiej Perlejewo do 99,6% w gminach wiejskich Kołaki Kościelne i Zbójna. W przypadku miast na prawach powiatu wydatki bieżące stanowiły 85,8% wydatków ogółem Suwałk, 84,8% – Białegostoku oraz 79,5% – Łomży. Wśród powiatów największy udział wydatków bieżących w ogólnej kwocie wydatków odnotowano w powiecie zambrowskim (88,8%), a najmniejszy – w wysokomazowieckim (60,3%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki bieżące jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 6122 zł (w kraju – 6531 zł) i były wyższe w odniesieniu do 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 9,0% i 94,5%. Analizowany wskaźnik mieścił się w przedziale od 362 zł w województwie do 6415 zł w miastach na prawach powiatu.

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na wydatki majątkowe 1958,8 mln zł, czyli 21,4% wydatków ogółem (w Polsce – 16,3%). Oznacza to, że były one o 17,6% niższe od zanotowanych przed rokiem, ale o 20,0% wyższe w stosunku do 2010 r. Wydatki majątkowe stanowiły największy odsetek

w budżecie województwa (50,5% ogólnych wydatków województwa), a najmniejszy w budżetach miast na prawach powiatu (15,8%). W poszczególnych gminach województwa najwyższy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem stwierdzono w gminie wiejskiej Perlejewo (44,9%) oraz gminie miejsko-wiejskiej Szczuczyn (39,8%), a najniższy – w gminach wiejskich Kołaki Kościelne i Zbójna (po 0,4%). Wśród miast na prawach powiatu największą część ogólnych wydatków budżetu na wydatki majątkowe przeznaczyła Łomża (20,5%), a następnie Białystok (15,2%) i Suwałki (14,2%). Wśród powiatów największy udział wydatków bieżących w ogólnej kwocie wydatków stwierdzono w powiecie wysokomazowieckim (39,7%), a najmniejszy – w zambrowskim (11,2%).

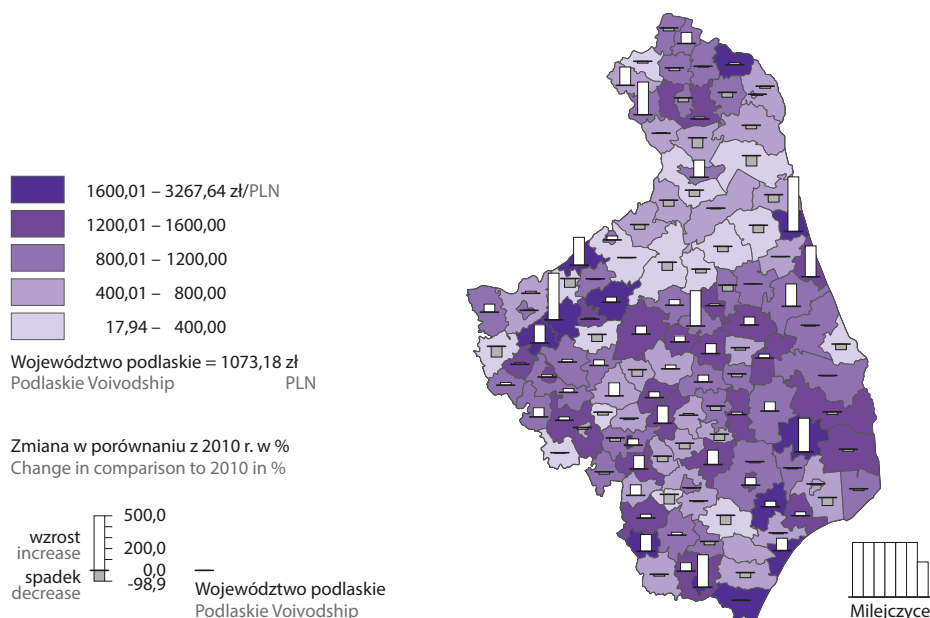
Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego przypadające na 1 mieszkańca wyniosły 1665 zł (w kraju – 1271 zł) i w porównaniu z 2019 r. były niższe o 17,4%, natomiast w stosunku do 2010 r. wzrosły o 22,8%. Omawiany wskaźnik w gminach ukształtował się na poziomie 1011 zł, miastach na prawach powiatu – 1206 zł, powiatach – 336 zł, a w województwie – 369 zł.

Z ogółu wydatków majątkowych na inwestycje przekazano 1943,7 mln zł, tj. 21,2% łącznych wydatków (w kraju – 15,6%), co stanowiło niemal całość wydatków majątkowych (99,2%). Wydatki inwestycyjne zmniejszyły się o 17,6% w odniesieniu do roku poprzedniego, wzrosły natomiast o 19,7% w stosunku do poziomu zanotowanego w 2010 r. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów miast na prawach powiatów wyniósł 15,6%, gmin – 18,6%, powiatów – 25,2%, a budżetu województwa – 50,1%. W poszczególnych gminach udział środków przeznaczonych na inwestycje w ogólnej kwocie wydatków był bardzo zróżnicowany i kształtował się od 0,4% w gminach wiejskich Kołaki Kościelne i Zbójna do 44,9% w gminie wiejskiej Perlejewo. Wśród miast na prawach powiatu najwyższy odsetek wydatków inwestycyjnych zanotowano w Łomży (20,3%), natomiast najniższy – w Suwałkach (13,9%). W odniesieniu do powiatów omawiany wskaźnik wahał się w przedziale od 8,7% w powiecie zambrowskim do 39,7% w powiecie wysokomazowieckim.

Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca wyniosły 1652 zł (w kraju – 1216 zł) i w porównaniu z 2019 r. zmniejszyły się o 17,4%, zaś w odniesieniu do 2010 r. wzrosły o 22,5%. Omawiany wskaźnik w gminach ukształtował się na poziomie 1007 zł, miastach na prawach powiatu – 1189 zł, powiatach – 335 zł, a w województwie – 367 zł.

Mapa 46. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2020 r.

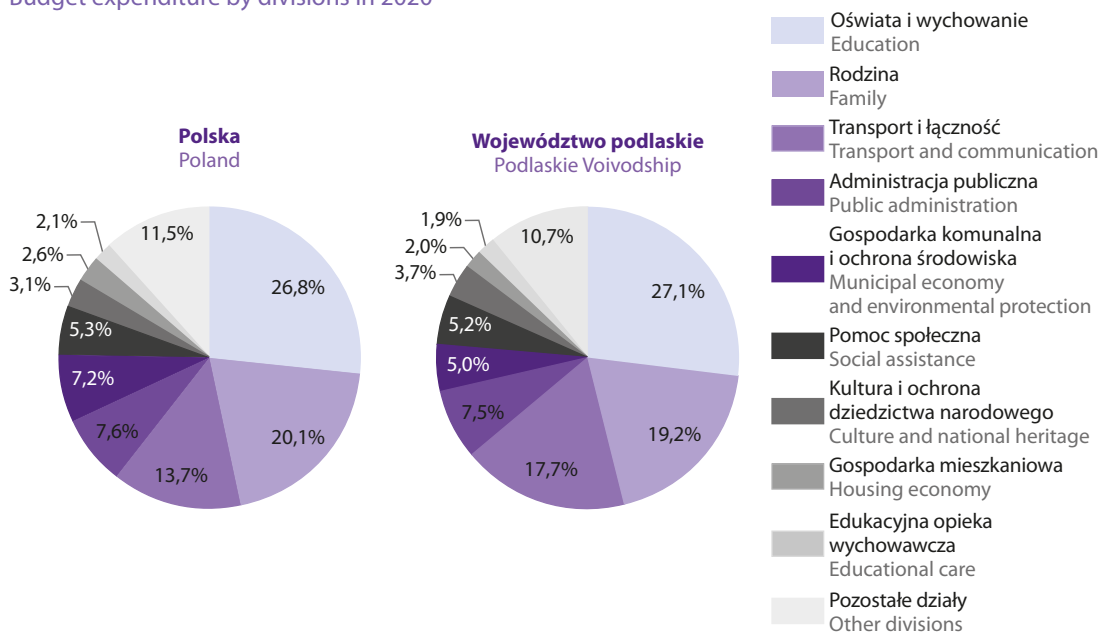
Map 46. Investment expenditure of gminas^a budgets per capita in 2020

^a Wydatki budżetów miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.
a Expenditures of the budgets of cities with powiat status relate to the statutory tasks of gmina and powiats.

W 2020 r. największy udział w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w województwie podlaskim miały nakłady na oświatę i wychowanie – 27,1% (w Polsce – 26,8%) oraz na rodzinę – 19,2% (w kraju – 20,1%).

Wykres 80. Wydatki budżetowe według działów w 2020 r.
Chart 80. Budget expenditure by divisions in 2020

W 2020 r. w strukturze wydatków gmin województwa podlaskiego według działów dominowały wydatki na oświatę i wychowanie (27,6%) oraz rodzinę (26,1%). Największy odsetek wydatków na oświatę i wychowanie przeznaczyła gmina wiejska Mały Płock (47,2%) i gmina miejska Sejny (38,2%), zaś najmniejszy – gminy wiejskie Perlejewo (15,9%) i Mielnik (16,1%). Najwyższy udział wydatków w zakresie działu rodzina zanotowano w wydatkach gminy wiejskiej Wysokie Mazowieckie (34,2%) i gminy miejsko-wiejskiej Wasilków (34,0%), zaś najniższy – w gminach wiejskich Mielnik (11,4%) i Białowieża (15,5%).

Analiza wydatków miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej wykazała, że w 2020 r. największą część budżetu przeznaczono na oświatę i wychowanie – 34,5% wydatków ogółem. Największy udział środków przeznaczonych na ten cel (35,1%) zanotowano w wydatkach Suwałk, a najmniejszy (32,6%) – w Łomży. Na rodzinę wydano 20,2% wydatków ogółem. Najwyższy odsetek funduszy przeznaczonych na ten dział odnotowano w Suwałkach (22,9%), a najniższy – w Łomży (19,0%).

W strukturze wydatków powiatów według działów przeważały środki przeznaczone na transport i łączność (25,2%) oraz oświatę i wychowanie (21,6%). Wydatki na transport i łączność dominowały w budżetach powiatów łomżyńskiego (50,6%) i wysokomazowieckiego (37,8%), zaś w powiecie zambrowskim zarejestrowano najmniejszy udział wydatków na ten cel (10,0%). Na oświatę i wychowanie największą część środków finansowych wydatkowano w powiatach zambrowskim (40,2%) i grajewskim (35,8%), zaś najmniejszą – w powiecie łomżyńskim (0,1%).

W strukturze wydatków województwa podlaskiego według działów klasyfikacji budżetowej przeważały środki na cele związane z transportem i łącznością (57,0%). Mniejszą część przeznaczono na administrację publiczną (10,0%) oraz kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (9,2%).

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of local government units budgets

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa podlaskiego łącznie zamknęły 2020 r. nadwyżką budżetową, przy czym rozpatrywane łącznie budżety gmin oraz łącznie budżety powiatów wypracowały nadwyżki finansowe, natomiast budżety miast na prawach powiatu ogółem oraz budżet województwa zamknęły się deficytem.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca nadwyżka budżetowa jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim była niższa niż w kraju.

Dodatni wynik finansowy odnotowano w 88 spośród 115 gmin województwa podlaskiego (bez miast na prawach powiatu).

Budżety trzech miast na prawach powiatu zamknęły się deficytem.

Nadwyżkę finansową uzyskało 11 spośród 14 powiatów województwa podlaskiego.

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa podlaskiego łącznie zamknęły 2020 r. nadwyżką budżetową w wysokości 148,8 mln zł (w Polsce – 5689,5 mln zł) wobec deficytu w wysokości 96,9 mln zł w 2019 r. i 482,9 mln zł w 2010 r. W analizowanym roku w Podlaskiem dodatni wynik finansowy odnotowały budżety gmin oraz budżety powiatów, natomiast budżety miast na prawach powiatu i województwa wypracowały stratę. W Polsce nadwyżką budżetową rok zakończyły gminy, powiaty oraz województwa, a stratę uzyskano w budżetach miast na prawach powiatu.

Relacja nadwyżki finansowej jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa podlaskiego do dochodów ogółem wyniosła 1,6% (w kraju – 1,9%). W powiatach analizowany wskaźnik ukształtował się na poziomie 4,6% (w Polsce – 6,5%), a w gminach – 4,4% (w kraju – 3,6%). Ujemny wynik finansowy odnotowany w województwie w relacji do dochodów wyniósł 2,4% (w Polsce zaś relacja nadwyżki do dochodów ogółem wyniosła 6,0%), a w miastach na prawach powiatu – 2,1% (w kraju ukształtował się na poziomie 3,2%).

Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 48. Result of local government units budgets

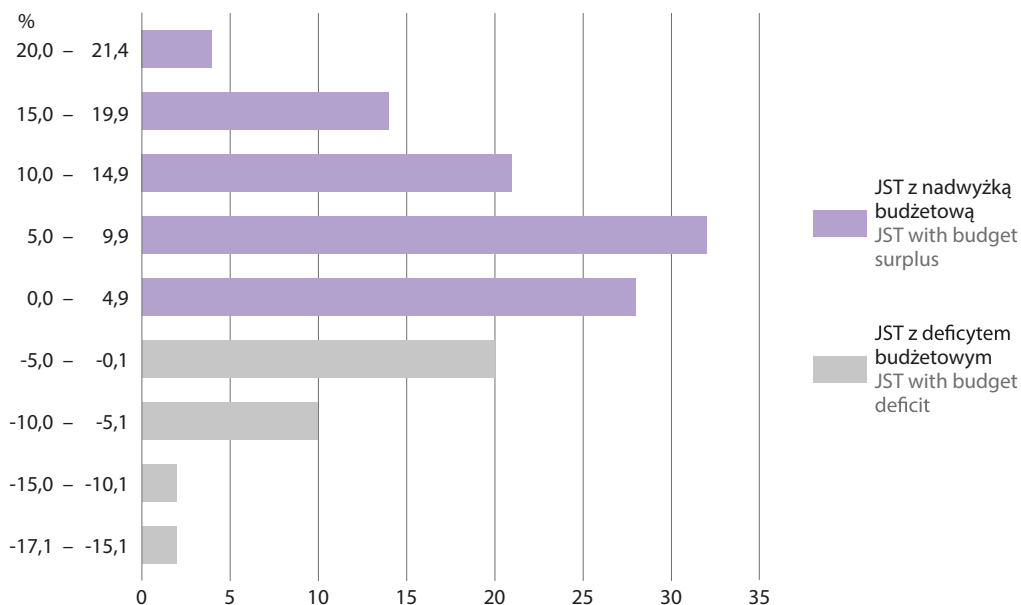
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	-482,9	-60,3	-96,9	148,8
Gminy ^a Gminas ^a	-286,0	86,9	90,5	187,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-210,7	-75,9	-156,4	-65,9
Powiaty Powiats	-16,7	11,7	71,4	47,6
Województwo Voivodship	30,6	-83,1	-102,4	-20,4

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W przeliczeniu na 1 osobę nadwyżka finansowa jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim osiągnęła wartość 127 zł (w kraju – 148 zł). Na 1 mieszkańca gmin przypadała nadwyżka finansowa w wysokości 251 zł (w Polsce – 208 zł), a powiatów – 64 zł (w kraju – 87 zł). W Podlaskiem w przypadku miast na prawach powiatów deficyt na 1 osobę wyniósł 153 zł (w Polsce – 254 zł), a województwa – 17 zł (w kraju była to nadwyżka w kwocie 33 zł).

Wykres 81. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2020 r.

Chart 81. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2020

Gminy województwa podlaskiego łącznie zamknęły 2020 r. nadwyżką finansową w wysokości 187,6 mln zł (przed rokiem – 90,5 mln zł, a w 2010 r. – deficytem w wysokości 286,0 mln zł). Dodatni wynik finansowy wynikał z uzyskania nadwyżek finansowych zarówno przez gminy wiejskie (120,5 mln zł), miejsko-wiejskie (49,4 mln zł), jak i miejskie (17,7 mln zł). Wśród 88 gmin, które wypracowały nadwyżkę budżetową największą grupę (60,2%) stanowiły gminy, w których relacja wyniku do dochodów ogółem nie przekroczyła 10%. Spośród 27 gmin, których budżety zamknęły się deficytem, 59,3% charakteryzowało się relacją wyniku do dochodów ogółem poniżej 5%. Największą kwotę nadwyżki wykazała gmina miejska Augustów (9,5 mln zł), a największy deficyt budżetowy odnotowano w gminie miejskiej Bielsk Podlaski (15,2 mln zł).

W 2020 r. w województwie podlaskim w miastach na prawach powiatu łącznie wystąpił deficyt budżetowy w kwocie 65,9 mln zł (rok wcześniej i w 2010 r. – odpowiednio 156,4 mln zł i 210,7 mln zł). Jego wartość wynikała z deficytu Białegostoku (34,2 mln zł), Łomży (24,4 mln zł) i Suwałk (7,3 mln zł). Relacja deficytu do dochodów ogółem w tych miastach wyniosła 2,1% i przyjęła wartości 5,3% – w Łomży, 1,5% – w Białymstoku oraz 1,4% – w Suwałkach.

W 2020 r. budżety powiatów województwa podlaskiego zamknęły się nadwyżką finansową wynoszącą 47,6 mln zł (w 2019 r. – nadwyżką w wysokości 71,4 mln zł, a w 2010 r. – deficytem w kwocie 16,7 mln zł). Dodatni wynik finansowy uzyskało 11 powiatów, w tym największą nadwyżkę zanotowano w powiecie łomżyńskim (12,1 mln zł). Deficyt wykazały tylko 3 powiaty – wysokomazowiecki (9,0 mln zł), sokólski (8,9 mln zł) oraz hajnowski (1,1 mln zł).

Budżet samorządu województwa podlaskiego zamknął 2020 r. deficytem w kwocie 20,4 mln zł (w 2019 r. – deficytem w wysokości 102,4 mln zł, a w 2010 r. – nadwyżką w kwocie 30,6 mln zł).

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

W końcu 2021 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca była wyższa niż średnio w Polsce.

W Podlaskiem wykorzystywane były głównie środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zaliczamy zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Sposób wykorzystania głównej części funduszy napływających do Polski z budżetu UE został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020. W okresie wcześniejszym podstawą były Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013, a środki przewidziane na ten okres programowania były wykorzystywane w niewielkiej skali także po 2015 r. Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz Funduszu Spójności przypada na krajowe programy operacyjne (56,3%), niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast mniejsza ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 regionalnych programów operacyjnych (40,7%) oraz PO Polska Wschodnia (2,6%). W okresach programowania 2007–2013 oraz 2014–2020 dodatkowo niewielkie środki były kierowane do obszarów przygranicznych w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna. Poza polityką spójności i Umową Partnerstwa 2014–2020 znajdują się środki przyznane Polsce przez UE w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Dysponentami tych funduszy są ministrowie właściwi dla rolnictwa i gospodarki morskiej.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym kierunki interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych w Polsce – Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Poniżej przedstawione zostaną wartości całkowite (w mln zł) umów lub decyzji o dofinansowanie, w tym ze środków UE projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa, m.in. według takich programów jak: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalny Program Operacyjny. Wartość całkowita zaprezentowana zostanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz w odniesieniu do wartości całkowitej dofinansowania w Polsce.

W końcu 2021 r. całkowita wartość projektów (podpisanych umów o dofinansowanie) zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 (bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna) na terenie województwa podlaskiego wyniosła 18049,9 mln zł, co stanowiło 3,3% wartości ogółem tego rodzaju projektów w Polsce. W Podlaskiem dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej osiągnęło wartość 11417,1 mln zł, tj. 63,3% łącznej wartości projektów. W kraju udział dofinansowania ze środków wspólnotowych był o 2,6 p. proc. niższy i wyniósł 60,7%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość omawianych projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa ukształtowała się na poziomie 15490 zł (w Polsce – 14423 zł).

Tablica 49. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca 2021 r.^a

Table 49. The total project value and the additional EU financing value of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship to the end of 2021^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
	w mln zł	in million PLN			
Ogółem Total	18049,9	11417,1		3,3	15489,98
programy operacyjne: operational programmes:					
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	4267,4	2223,2		1,9	3662,18
Inteligentny Rozwój Smart Growth	2307,4	1271,0		3,0	1980,13
Polska Cyfrowa Digital Poland	198,9	137,1		1,3	170,65
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	412,7	349,1		1,6	354,15
Polska Wschodnia Eastern Poland	2974,6	2105,4		23,1	2552,76
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	7889,0	5331,4		4,0	6770,12

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 31 December 2021 was adopted.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

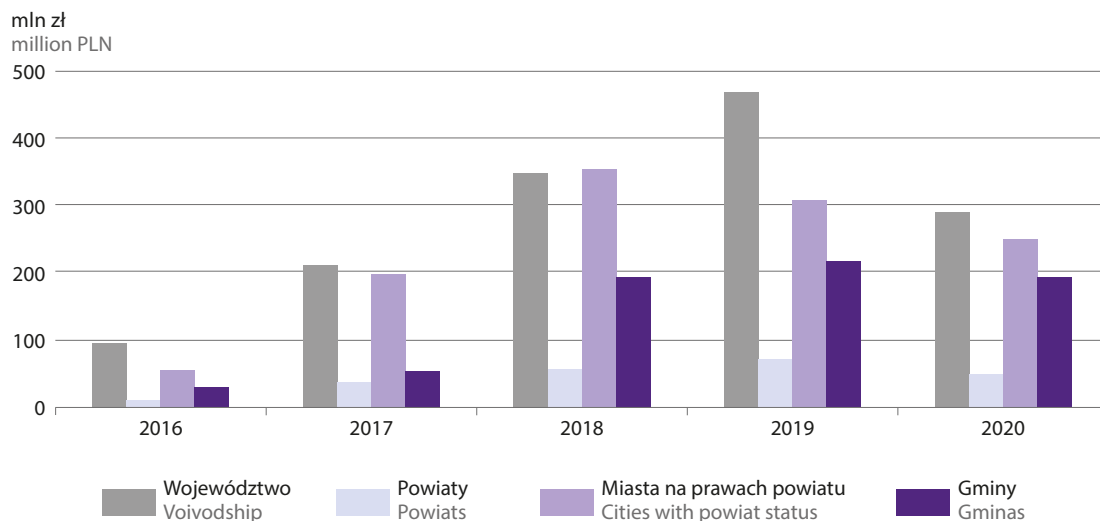
W województwie podlaskim wykorzystywane były głównie środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) w kwocie 7889,0 mln zł, przy dofinansowaniu z UE w wysokości 5331,4 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca z RPO województwa podlaskiego wydatkowano 6770 zł.

Wysoką wartość projektów zrealizowano także w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 4267,4 mln zł, w przypadku którego wsparcie ze środków UE wyniosło 2223,2 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca z tego programu wydatkowano 3662 zł.

Całkowita wartość realizowanych przez samorządy projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 są wykazywane przez samorządy w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

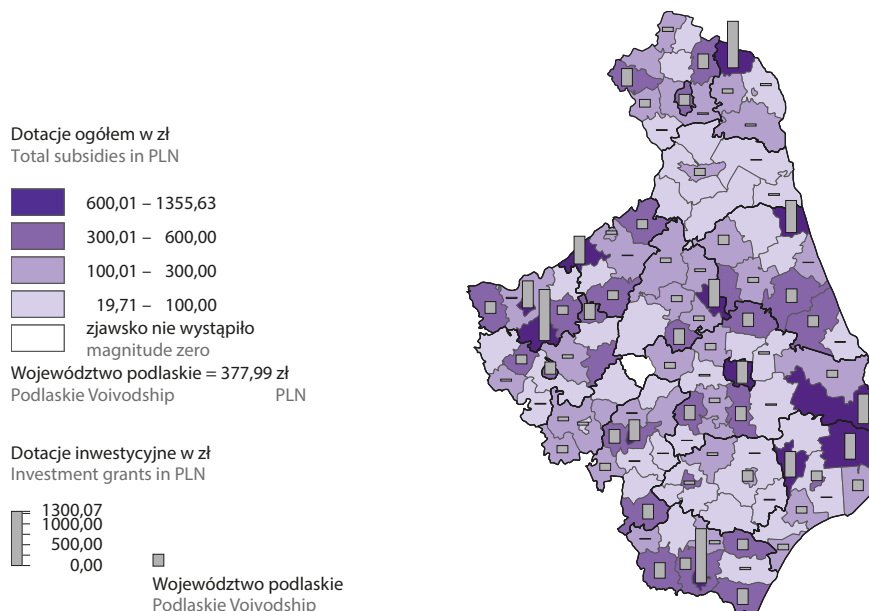
W 2020 r. dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego z tytułu dotacji z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 osiągnęły wartość 784,9 mln zł, co stanowiło 25,5% ogółu dotacji przekazanych tym jednostkom. Największa część z tej kwoty zasilila budżet województwa – 289,7 mln zł, a w dalszej kolejności budżety: miast na prawach powiatu – 251,1 mln zł, gmin – 193,7 mln zł oraz powiatów – 50,5 mln zł. W porównaniu z 2019 r. dotacje z funduszy europejskich otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego były niższe o 281,8 mln zł (o 26,4%). W 2020 r. w ramach omawianych dotacji na cele inwestycyjne przekazano 565,4 mln zł, tj. mniej o 307,1 mln zł (o 35,2%) niż rok wcześniej.

Wykres 82. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich
Chart 82. Total value of subsidies received by local governments for the implementation of European projects

W 2020 r. dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu dotacji przekazywanych w ramach programów z udziałem środków europejskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 667 zł (w kraju – 481 zł). Najwyższy analizowany wskaźnik odnotowano w miastach na prawach powiatu – 584 zł, w dalszej kolejności w gminach – 259 zł, województwie – 246 zł oraz w powiatach – 68 zł.

Mapa 47. Dotacje na projekty europejskie^a uzyskane przez gminy^b na 1 mieszkańca w 2020 r.
Map 47. Subsidies for European projects^a obtained by gminas^b per capita in 2020

a Dane dotyczą dotacji z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych. b Dotacje dla budżetów miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Data concern the subsidies headed as §§ 200 and 620 as well as 205 and 625 in the classification of budget revenues and expenditures. b Grants for the budgets of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie podlaskim

Selected data on Podlaskie Voivodship

Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim

Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) w tys. zł	257382,5	245991,5	309594,1	242795,6	374020,8	379700,3	112598,1	163169,6	311237,7	328175,3	298730,6	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące) w tys. zł	118033,0	76529,1	45307,8	60633,2	67408,5	36580,1	204459,8	52099,7	115447,6	81906,9	56777,7	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dm ³	0,028	0,028	0,028	0,027	0,027	0,027	0,028	0,028	0,029	0,029	0,028	.	Municipal wastewater discharged per capita in dm ³
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	4,3	6,0	5,3	7,3	13,9	18,5	19,2	25,3	26,9	31,5	37,5	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in %
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,09	-0,41	-0,58	-1,28	-0,69	-1,24	-0,76	-0,40	-1,00	-0,98	-3,45	-5,65	Natural increase per 1000 population
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,90	9,28	9,30	8,88	9,24	9,09	9,58	10,17	9,97	9,62	8,97	8,65	Live births per 1000 population
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-1,26	-1,64	-1,51	-2,10	-1,88	-1,89 ^a	-1,08	-1,44	-1,70	-1,72	-1,12	-1,04	Net migration for permanent residence per 1000 population
Wskaźnik starości demograficznej (stan w dniu 31 grudnia) w %	14,60	14,75	14,99	15,35	15,72	16,09	16,49	16,88	17,29	17,79	18,22	18,57	Old age ratio (as of 31 December) in %
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat (stan na początku roku szkolnego)	636	686	697	723	788	.	795	855	885	901	899	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1000 children aged 3–6 (as of the beginning of the school year)
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL (w 4 kwartale) w %	52,2	52,8	.	.	55,2	55,8	55,6	56,2	Activity rate by LFS (in 4 quarter) in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL (w 4 kwartale) w %	47,3	49,2	.	.	53,5	54,1	54,0	55,0	Employment rate by LFS (in 4 quarter) in %
Stopa bezrobocia według BAEL (w 4 kwartale) w %	9,5	6,9	.	.	3,0	3,0	2,9	2,0	Unemployment rate by LFS (in 4 quarter) in %

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. b Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim (cd.)

Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	298	256	208	126	95	76	55	32	31	55	49	35	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	2896,16	3023,31	3115,44	3186,58	3337,51	3458,56	3613,85	3901,24	4150,54	4414,83	4680,65	5112,55	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^a in PLN
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	276,3	270	264,1	260,3	256,9	257,9	259,3	260,3	268,7	270,7	271,9	270,3	Average monthly number of retirees and pensioners in thousands
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1441,83	1511,13	1594,42	1682,71	1743,70	1798,48	1831,95	1890,15	1969,40	2061,36	2178,78	2330,91	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1108,47	1232,44	1242,39	1258,18	1258,62	1257,93	1419,83	1585,57	1596,76	1741,70	1948,31		Average monthly available income per capita in households in PLN
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	10,2	9,9	9,8	10,3	9,6	9,0	8,2	7,3	6,7	6,1	5,5		Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^b na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	30	32	40	48	62	70	78	82	106	122	123		Children staying in nurseries and children's clubs ^b per 1000 children up to the age of 3 (as of 31 December)
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	349,3	353,4	357,6	361,9	366,1	370,8	375,2	379,9	384,8	390,8	397,5		Dwelling stocks per 1000 population (as of 31 December)
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	30,7	30,9	30,8	31,3	32,1	33,7	33,2	33,3	35,3	35,8	35,9		Consumption of water from water supply system in households per capita in m ³
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,8	7,0	7,0	7,2	7,3	7,5	7,6	7,6	7,5	7,6	6,4		Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
Ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1251	1187	1223	1236	1226	1227	1231	1240	1275	1275	1341		Population per out-patient health care unit (as of 31 December)
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^a na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł	86	116	116	171	196	253	150	221	282	349	365		Intramural expenditures on research and development ^a per capita (current prices) in PLN

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Łącznie z oddziałami żłobkowymi; w latach 2010 i 2011 bez klubów dziecięcych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Including nursery wards; in 2010 and 2011 excluding children's clubs.

Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim (cd.)

Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	96,9	97,1	98,3	96,8	96,7	96,9	97,0	96,3	96,6	96,2	95,1	94,4	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	2,6	2,4	1,3	2,5	2,8	2,6	2,5	3,1	2,9	3,2	4,3	5,0	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^a (ceny bieżące):													Investment outlays in enterprises ^a (current prices):
w milionach złotych	941,0	1082,4	1242,0	1001,4	1124,3	1323,6	1429,4	1755,3	1816,2	1845,8	1508,7	1802,1	in million PLN
rok poprzedni=100	93,1	115,0	114,8	80,6	112,3	117,7	108,0	122,8	103,5	101,6	81,7	119,4	previous year=100
Sprzedaż detaliczna towarów ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	105,6	100,5	101,8	92,8	112,9	99,8	90,2	110,7	107,6	108,2	99,5	121,2	Retail sale of goods ^b (previous year=100; current prices)
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 grudnia)	48,5	50,1	50,4	51,2	52,3	52,8	54,0	54,6	55,0	56,3	58,8	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area (as of 31 December)
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	37,5	48,8	60,2	72,3	69,8	70,1	66,5	54,7	68,3	75,2	79,8	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:													Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
ogółem	37,7	39,3	40,3	41,1	42,8	41,5	41,8	39,1	38,3	40,1	41,2	.	total
gminy ^c	37,9	40,3	40,7	42,5	42,7	43,1	38,0	37,0	36,7	39,6	40,9	.	gminas ^c
miasta na prawach powiatu	44,9	48,7	49,8	51,3	58,0	56,2	52,2	47,8	46,9	46,7	44,8	.	cities with powiat status
powiaty	27,7	22,6	24,3	25,1	24,8	26,4	29,9	29,2	29,5	39,8	38,8	.	powiats
województwo	21,9	22,1	19,7	19,8	13,8	16,1	31,3	25,0	22,5	19,3	31,7	.	voivodship
Dotacje inwestycyjne ogółem ^d dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł	585,4	585,1	505,3	502,3	800,4	821,9	225,2	571,1	1039,8	1017,7	660,5	.	Total investment grants ^d for local government units in million PLN
gminy ^c	125,3	152,9	107,3	105,6	154,8	203,7	65,0	98,5	248,9	217,9	169,3	.	gminas ^c
miasta na prawach powiatu	318,0	227,7	236,4	151,3	189,3	44,1	27,7	205,7	367,5	290,2	204,1	.	cities with powiat status
powiaty	50,2	70,6	33,1	52,0	67,9	100,6	67,8	89,5	139,3	89,2	75,1	.	powiats
województwo	91,8	133,9	128,6	193,4	388,3	473,5	64,7	177,3	284,1	420,4	211,9	.	voivodship

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu. d Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Excluding gminas which are also cities with powiat status. d Sum of all types of investment grants.

Tablica 50. Wybrane dane o województwie podlaskim (dok.)

Table 50. Selected data on Podlaskie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:													Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %:
ogółem	29,9	26,9	20,8	21,3	24,1	24,2	12,5	19,5	28,6	26,2	21,2	.	total
gminy ^a	27,7	23,3	16,1	17,3	19,5	19,1	10,4	15,1	23,7	19,1	18,6	.	gminas ^a
miasta na prawach powiatu	32,4	28,4	23,1	20,0	20,1	13,2	11,0	19,6	25,9	22,6	15,6	.	cities with powiat status
powiaty	25,9	20,0	13,9	15,8	17,5	20,6	19,6	23,5	33,5	28,7	25,2	.	powiats
województwo	37,5	45,8	40,8	48,7	57,7	64,2	24,7	40,4	55,8	63,0	50,1	.	voivodship
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł	-482,9	-358,9	-51,5	-8,5	232,1	-60,3	263,5	-86,3	-529,6	-96,9	148,8	.	Result of budgets of local government units in million PLN
gminy ^a	-286,0	-99,9	34,1	42,3	-12,4	86,9	136,4	-34,6	-222,4	90,5	187,6	.	gminas ^a
miasta na prawach powiatu	-210,7	-224,2	-64,0	-73,5	220,7	-75,9	48,9	-114,7	-167,1	-156,4	-65,9	.	cities with powiat status
powiaty	-16,7	-2,5	2,3	10,9	1,2	11,7	28,3	16,6	-52,3	71,4	47,6	.	powiats
województwo	30,6	-32,3	-23,9	11,8	22,6	-83,1	49,9	46,4	-87,7	-102,4	-20,4	.	voivodship

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Białymstoku

Selected data on Białystok

Tablica 51. Wybrane dane o Białymstoku

Table 51. Selected data on Białystok

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w t:													Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in t:
gazowych	824946	901289	759045	844762	909274	920972	869633	711497	679364	793316	851379	.	gases
pyłowych	178	153	129	123	113	132	130	78	46	58	52	.	particulates
Odpady wytworzone ^a w tys. t	125,8	128,3	120,9	151,0	108,6	99,7	111,4	384,4	95,1	84,4	59,0	.	Waste generated ^a in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w kg	282,2	240,2	228,1	223,0	234,1	273,4	252,3	161,9	169,6	184,0	185,9	.	Mixed municipal waste collected per capita in kg
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	294155	294298	294921	295282	295459	295981	296628	297288	297459	297554	296958	295683	Population (as of 31 December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,38	1,89	1,84	1,13	1,64	1,82	2,53	3,43	2,67	2,49	0,31	-1,91	Natural increase per 1000 population
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	507	513	524	538	553	569	587	612	636	659	679	695	Non-working age population per 1000 persons of working age (as of 31 December)
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,64	-1,41	0,25	-0,95	0,12	-0,79 ^b	-0,17	-0,08	-1,11	-1,45	-1,87	-1,95	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
Dzieci wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^c na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat (stan na początku roku szkolnego)	901	898	899	907	976	.	982	1060	1092	1088	1069	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^c per 1000 children aged 3–6 (as of the beginning of the school year)
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 grudnia) w %	12,3	12,4	13,3	13,7	11,9	10,5	8,9	7,0	6,2	5,4	6,9	6,2	Registered unemployment rate (as of 31 December) in %
Udział długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 grudnia) w %	50,1	53,9	54,7	57,8	62,5	62,5	62,4	59,7	56,5	54,0	52,0	61,7	Share of long-term unemployed persons in registered unemployed persons (as of 31 December) in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	1694	597	224	145	57	71	50	23	36	40	60	37	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. c Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a During the year; excluding municipal waste. b For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. c Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 51. Wybrane dane o Białymstoku (dok.)

Table 51. Selected data on Białystok (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	5,7	5,9	5,3	6,3	5,9	5,4	4,9	4,2	3,6	3,4	3,2	.	Share of social assistance beneficiaries
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^c (stan w dniu 31 grudnia) w %	7,9	8,6	9,8	11,7	13,6	14,7	15,3	14,9	18,6	20,9	19,8	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club ^c (as of 31 December) in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	76	80	101	119	140	153	157	149	195	224	237	.	Places in nurseries and children's clubs ^c per 1000 children up to the age of 3 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych (stan w dniu 31 grudnia)	2,51	2,48	2,44	2,41	2,38	2,34	2,32	2,29	2,25	2,21	2,17	.	Number of persons per dwelling in dwelling stocks (as of 31 December)
Liczba osób na 1 przychodnię (stan w dniu 31 grudnia)	1154	1062	996	1004	975	990	960	950	969	992	1031	.	Number of persons per out-patient department (as of 31 December)
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca	10,5	10,7	11,4	11,8	12,0	11,6	12,5	12,6	12,2	12,2	10,5	.	Medical consultations provided in out-patient health care per capita
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	106	106	110	112	114	116	117	119	121	121	126	131	Entities of the national economy per 1000 population (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	84	83	84	85	86	86	86	86	89	88	91	94	Natural persons conducting economic activity per 1000 population (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	8,0	8,5	9,2	10,1	10,8	12,0	13,3	14,3	13,5	15,1	16,8	18,7	Commercial companies per 1000 population (as of 31 December)
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d w %	3,4	2,8	2,3	2,9	3,8	4,1	3,2	3,7	3,4	4,0	4,8	5,8	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^d in %
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^e na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł	2295	2891	2874	2722	3401	3516	2363	2739	2736	2663	2906	.	Investment outlays in enterprises ^e per capita (current prices) in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,5	5,8	7,6	5,3	5,9	7,1	6,1	6,8	6,5	8,2	9,5	10,9	Dwellings completed per 1000 population
Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	2082,37	2300,65	2599,67	2553,00	3703,38	2769,11	2867,63	2921,28	3363,97	3496,47	3431,76	.	Own revenues of city with powiat status budget per capita in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	1568,51	1474,67	1352,83	1050,61	1023,47	630,46	524,53	1442,67	2057,14	1792,59	1162,08	.	Property expenditures of city with powiat status budget per capita in PLN

c Łącznie z oddziałami żłobkowymi; w latach 2010 i 2011 bez klubów dziecięcych. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

c Including nursery wards; in 2010 and 2011 excluding children's clubs. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. e Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Tablica 52. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu
Table 52. Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Białystok	Łomża	Suwałki	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. w t:				Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in 2020 in t:
gazowych	851379	79100	153033	gases
pyłowych	52	33	29	particulates
Odpady wytworzone ^a w 2020 r. w tys. t	59,0	17,1	43,0	Waste generated ^a in 2020 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2020 r. w kg	185,9	253,5	262,9	Mixed municipal waste collected per capita in 2020 in kg
Ludność w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	295683	62019	69206	Population in 2021 (as of 31 December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.	-1,91	-3,29	-1,58	Natural increase per 1000 population in 2021
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	695	697	643	Non-working age population per 1000 persons of working age in 2021 (as of 31 December)
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.	-1,95	-6,20	-0,82	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2021
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/21 (stan na początku roku szkolnego)	1069	1081	1008	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1000 children aged 3–6 in 2020/21 school year (as of the beginning of the school year)
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	6,2	6,7	5,0	Registered unemployment rate in 2021 (as of 31 December) in %
Udział długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych zarejestrowanych w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	61,7	50,4	49,2	Share of long-term unemployed persons in registered unemployed persons in 2021 (as of 31 December) in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	37	38	12	Registered unemployed persons per a job offer in 2021 (as of 31 December)
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. w %	3,2	3,1	4,7	Beneficiaries of social assistance in total population in 2020 in %

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a During the year; excluding municipal waste. b Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 52. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu (dok.)

Table 52. Selected data on cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie	Białystok	Łomża	Suwałki	Specification
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	19,8	7,1	28,1	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club in 2020 (as of 31 December) in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)	237	91	362	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2020 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)	2,17	2,58	2,57	Number of persons per dwelling in dwelling stocks in 2020 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 przychodnię w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)	1031	1490	2786	Number of persons per out-patient department in 2020 (as of 31 December)
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2020 r.	10,5	9,0	7,1	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2020
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	131	107	107	Entities of the national economy per 1000 population in 2021 (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	94	83	81	Natural persons conducting economic activity per 1000 population in 2021 (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	19	7	8	Commercial companies per 1000 population in 2021 (as of 31 December)
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące) w zł	2906	3908	2755	Investment outlays in enterprises ^c per capita (current prices) in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r.	10,9	9,0	6,9	Dwellings completed per 1000 population in 2021
Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	3431,76	3062,86	3213,12	Own revenues of city with powiat status budget per capita in 2020 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	1162,08	1587,04	1048,06	Property expenditures of city with powiat status budget per capita in 2020 in PLN

c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.